
Jivanmuktivivekah

ஜீவந்முத்திவிவேக:

Document Information

Text title : Jivanmuktivivekah by Swami Vidyanaraya (Madhvacharya)

File name : jIvanmuktivivekah.itx

Category : major_works, , advaita

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Swami Vidyanaraya or Madhvacharya

Proofread by : Manish Gavkar

Latest update : July 28, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 19, 2025

sanskritdocuments.org

Jivanmuktivivekah

ஜீவந்முக்திவிவேக:

ஸாங்கேதிகஸப்³தா³நாம் வர்ணாநுக்ரமணிகா

அம்ரு³தநாதோ³ப0 அம்ரு³தநாதோ³பநிஷத்
உப0 உபநிஷத்
ரு⁰ஸ0 ரு³க்³வே³ஸம்ஹிதா
கட²உப0; கடோ²ப0 கடோ²பநிஷத்
சா²ம்0 உப0 சா²ந்தோ³க்³யோபநிஷத்
தை0 ஆ0 தைத்திரீயாரண்யகம்
தை0 ப்³ரா0 தைத்திரீயப்³ராஹ்மணம்
தை0 ஸ0 தைத்திரீயஸம்ஹிதா
நாரத³-பரி0 உப0 நாரத³பரிவ்ராஜகோபநிஷத்
ந்ரு⁰பூர்வதாபநீ உப0 ந்ரு⁰ஸிம்ஹபூர்வதாபநீயோபநிஷத்
பரம0 உப0 பரமஹம்ஸோபநிஷத்
பா⁴க³0 பூ³மத்³பா⁴க³வதம்
மநு0 மநுஸம்ஹிதா
மு0 உப0 முண்ட³கோபநிஷத்
யோ0 ஸ0 பாதஞ்ஜலயோக³ஸூத்ரம்
ராமாயணம் வால்மீகிராமாயணம்
ல0 வா0 லக்⁴யோக³வாஸிஷ்ட²ராமாயணம்
வி0 புராணம் விஷ்ணுபுராணம்
ஸ்வே0 உப0 ஸ்வேதாஸ்வதரோபநிஷத்

ஜீவந்முக்திவிவேக:

பரப்³ரஹ்மணே நம: ।

1. ஜீவந்முக்திப்ரமாணப்ரகரணம் ப்ரத²மம்

யஸ்ய நி:ஸ்வஸிதம் வேதா³ யோ வேதே³ப்யோ⁵கி²லம் ஜக³த் |
 நிர்மமே தமஹம் வந்தே³ வித்³யாதீர்த²மஹைஸ்வரம் || 1 ||

வக்ஷயே விவிதி³ஷாந்யாஸம் வித்³வந்ந்யாஸம் ச பே⁴த³: |
 ஹேதூ விதே³ஹமுக்தே³ஸ்ச ஜீவந்முக்தே³ஸ்ச தெள க்ரமாத் || 2 ||

ஸந்ந்யாஸஹேதூர்வைராக்³யம் யத³ஹர்விரஜேத் ததா³ |
 ப்ரவ்ரஜேதி³தி வேதோ³க்தேஸ்தத்³பே⁴த³ஸ்து புராணக:³ || 3 ||

விரக்திர்த்³விவிதா⁴ ப்ரோக்தா தீவ்ரா தீவ்ரதரேதி ச |
 ஸத்யமேவ து தீவ்ராயாம் ந்யஸ்யேத்³ யோகீ³ குடசகே || 4 ||

ஸக்தோ ப்³ஹு³த³கே தீவ்ரதராயாம் ஹம்ஸஸம்ஜ்ஞிதே |
 முமுக்ஷு: பரமே ஹம்ஸே ஸாக்ஷாத்³ விஜ்ஞாநஸாத⁴நே || 5 ||

புத்ரதா³ரத⁴நாதீ³நாம் நாஸே தாத்காலிகீ மதி: |
 தி⁴க் ஸம்ஸாரமிதீ³ரு³க் ஸ்யாத்³ விரக்தேர்மந்த³தா ஹி ஸா || 6 ||

அஸ்மிந் ஜந்மநி மா பூ⁴வந் புத்ரதா³ராத³யோ மம |
 இதி யா ஸுஸ்தி²ரா பு³த்³தி:⁴ ஸா வைராக்³யஸ்ய தீவ்ரதா || 7 ||

புநராப்ரு³த்திஸஹிதோ லோகோ மே மாஸ்து கஸ்சந |
 இதி தீவ்ரதரத்வம் ஸ்யாந்மந்தே³ ந்யாஸோ ந கோ⁵பி ஹி || 8 ||

யாத்ராத்³யஸக்திஸக்திப்⁴யாம் தீவ்ரே ந்யாஸத்³வயம் ப⁴வேத் |
 குடசகோ ப்³ஹு³த³ஸ்சேத்யுபா⁴வேதௌ த்ரித்³ண்டி³நௌ || 9 ||

த்³வயம் தீவ்ரதரே ப்³ரஹ்மலோகமோக்ஷவிபே⁴த³: |
 தல்லோகே தத்த்வவித்³த⁴ம்ஸோ லோகே⁵ஸ்மிந் பரஹம்ஸக: || 10 ||

ஏதேஷாம் து ஸமாசாரா: ப்ரோக்தா: பாராஸரஸம்ரு³தௌ |
 வ்யாக்²யாநே⁵ஸ்மாபி⁴ரத்ராயம் பரஹம்ஸோ விவிச்யதே || 11 ||

ஜிஜ்ஞாஸூர்ஜ்ஞாநவாம்ஸ்சேதி பரஹம்ஸோ த்³விதா⁴ மத: |
 ப்ராஹூர்ஜ்ஞாநாய ஜிஜ்ஞாஸோர்ந்யாஸம் வாஜஸநேயிந: || 12 ||

“ப்ரவ்ராஜிநோ லோகமேதமிச்ச²ந்த: ப்ரவ்ரஜந்தி ஹி” |
 ஏதஸ்யார்த²ஸ்து க³த்³யேந வக்ஷயதே மந்த³பு³த்³த⁴யே || 13 ||

லோகோ ஹி த்³விவித:⁴, ஆத்மலோகோ⁵நாத்மலோகஸ்சேதி |

தத்ராநாத்மலோகஸ்ய த்ரைவித்⁴யம் ப்³ருஹதா³ரண்யகே த்ரு³தீயாத்⁴யாயே ஸ்ருயதே - “அத்² த்ரயோ வாவ லோகா மநுஷ்யலோக: பித்ரு³லோகோ தே³வலோக இதி | ஸோ⁵யம் மநுஷ்யலோக: புத்ரேணவ ஜய்யோ நாந்யேந கர்மண, கர்மண பித்ரு³லோகோ வித்³யயா தே³வலோக:” (5.16) இதி |

ஆத்மலோகஸ்ச தத்ரைவ ஸ்ருயதே - “யோ ஹ வா அஸ்மால்லோகாத் ஸ்வம் லோகமத்³ரு³ஷ்ட்வா ப்ரைதி ஸ ஏநமவிதி³தோ ந பு⁴நக்தி” (4.15) இதி ; “ஆத்மாநமேவ லோகமுபாஸீத ஸ ய ஆத்மாநமேவ லோகமுபாஸீதே ந ஹாஸ்ய கர்ம க்ஷயதே” (4.15) இதி ச |

யோ மாம்ஸாதி³கபிண்ட³லக்ஷணத் ஸ்வம் லோகம் பரமாத்மா²யம் “அஹம் ப்³ரஹ்மாஸ்மி” இत्यவிதி³த்வா ம்ரியதே ஸ ஸ்வோ லோக: பரமாத்மாவிதி³தோ⁵வித்³யயா வ்யவஹித: ஸந்நேநமவேதி³தாரம் ப்ரேதம் ம்ரு³தம் ந பு⁴நக்தி ஸோகமோஹாதி³தோ³ஷாபநயநேந ந பாலயதி | உபாஸகஸ்ய ஹ நிஸ்சிதம் கர்ம ந க்ஷயதே ஏகப²லதா³நேநோபக்ஷணம் ந ப⁴வதி, காமிதஸர்வப²லம்

மோக்ஷம் ச த்³தா³தீயர்த:² |

ஷஷ்டா²த்⁴யாயே⁵பி - “கிமர்தா² வயமத்⁴யேஷ்யாமஹே கிமர்தா² வயம் யக்ஷயாமஹே” (ஐ0 ஆ0 3.2.6) “கிம் ப்ரஜ்யா கரிஷ்யாமோ யேஷாம் நோ⁵யமாத்மாயம் லோக:” (4.4.22) இதி | “யே ப்ரஜ்யாமிஷரே(⁵தீ⁴ரா) தே ஸ்மஸாநாநி பே⁴ஜிரே | யே ப்ரஜ்யாம் நேஷிரே (தீ⁴ரா) தே⁵ம்ரு³த்த்வம் ஹி பே⁴ஜிரே | ” ஏவம் ச “ஏதமேவ ப்ரவ்ராஜிநோ லோகமிச்ச²ந்த: ப்ரவ்ரஜந்தி” (4.4.22) இत्यத்ராத்மலோகோ விவக்ஷித இதி க³ம்யதே, “ஸ வா ஏஷ மஹாநஜ ஆத்மா” (4.4.22) இதி ப்ரக்ராந்தஸ்யாத்மந ஏதச்ச²ப்³தே³ந பராம்ரு³ஷ்டத்வாத் | லோக்யதே⁵நுபூ⁴யத இதி லோக: | ததா² சாத்மாநு⁴வமிச்ச²ந்த: ப்ரவ்ரஜந்தீதி ஸ்ரு³தேஸ்தாத்ப்யார்த:² ஸம்பத்³யதே | ஸம்ரு³திஸ்ச- “ப்³ரஹ்மவிஜ்ஞாநலாபா⁴ய பரஹம்ஸஸமாஹ்வய: | ஸாந்திதா³ந்த்யாதி³பி:⁴ ஸர்வை: ஸாத⁴நை: ஸஹிதோ ப⁴வேத்” || இதி || - (நாரத³-பரி0 உப0 .6.26) இதி ||

இஹ ஜந்மநி ஜந்மாந்தரே வா ஸம்யக³நுஷ்டி²தைர்வேதா³நுவசநாதி³பி⁴ருத்பந்யா விவிதி³ஷ்யா ஸம்பாதி³த்த்வாத்³யம் விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸ இत्यபி⁴தீ⁴யதே | அயம் ச வேத³நஹேது: ஸந்ந்யாஸோ த்³விவித:⁴, ஜந்மாபாத³ககாம்யகர்மாதி³த்யாக³மாத்ராத்மக:, ப்ரைஷோச்சாரணபூர்வக - த்³ண்ட³தா⁴ரணத்³யாஸ்ரமரூபஸ்சேதி |

“புஞ்ஜந்ம லப⁴தே மாதா பத்நீ ச ப்ரைஷமாத்தரத: | ப்³ரஹ்மநிஷ்ட:² ஸுஸீலஸ்ச

ஜ்ஞானீ சைதத்த்ரபாவத: || ” த்யாக்ஸ்ச தைத்திரீயாதெள³ ஸ்ரூயதே -“ந கர்மண
 ந ப்ரஜயா த⁴நேந த்யாகே³நைகே அம்ரு³த்த்வமாநஸு:” (தை¹ ஆ .10.10.21) இதி¹ |
 அஸ்மிம்ஸ்ச த்யாகே³ ஸ்திரீயோ⁵ப்யதி⁴க்ரியந்தே¹ | (“பி⁴க்ஷுகீ” இத்தயநேந ஸ்த்ரீ³ணமபி
 ப்ராக்³விவாஹாத்³வா வைத⁴வ்யாதூ³ர்த்⁴வம் வா ஸம்ந்யாஸே⁵தி⁴காரோ⁵ஸ்தீதி
 த³ர்ஸிதம்; தேந பி⁴க்ஷாசர்யம் மோக்ஷஸாஸ்த்ரஸ்ரவணமேகாந்த ஆத்மத்யாநம்
 ச தாபி:⁴ கர்தவ்யம், த்ரித³ண்டா³தி³கம் ச தா⁴ர்யம்; இதி மோக்ஷத⁴ர்மே
 சதூ³ர்த⁴ர்மீ⁴காயாம் ஸுலபா⁴ஜநகஸம்வாதே³ |) ஸாரீ⁴ரகபா⁴ஷ்யே “வாசக்நவீ”
 இத்தயாதி³ ஸ்ரூயதே தே³வதாதி⁴கரணந்யாயேந விதூ⁴ர்ஸ்யாதி⁴காரப்ரஸங்கே³ந
 த்ரு³தீயாத்யாயே சதூ³ர்த²பாதே³ | அத ஏவ மைத்ரேயீவாக்யமாம்நாயதே -“யேநாஹம்
 நாம்ரு³தா ஸ்யாம் கிமஹம் தேந குர்யாம் யதே³வ ப⁴க³வாந் வேத³ ததே³வ மே
 ப்³ருஹி” (4.5.4) இதி¹ | ப்³ரஹ்மசாரிக்³ரு³ஹஸ்த²வாநப்ரஸ்தா²நாம் கேநசிந்நிமித்தேந
 ஸந்ந்யாஸாஸ்ரமஸ்வீகாரே ப்ரதிப³த்³தே⁴ ஸதி, ஸ்வாஸ்ரமத⁴ர்மேஷ்வநுஷ்ட²யமாநேஷ்வபி
 வேத³நார்தோ²மாநஸ: கர்மாதி³த்யாகோ³ந விருத்⁴யதே, ஸ்ருதிஸம்ரு³தீதிஹாஸபுராணேஷு
 லோகே ச தாத்³ரு³ஸாம் தத்த்வவிதா³ம் ப்³ஹூநாமுபலம்பா⁴த் | யஸ்து
 த்³ண்ட³தா⁴ரணாதி³ருபோ வேத³நஹேது: பரமஹம்ஸாஸ்ரம:, ஸ பூ³ர்வராகா⁴ர்யை³ப்³ஹூதா⁴
 ப்ரபஞ்சித இத்தயஸ்மாபி⁴ருபரம்யதே | இதி விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸ: || 1 ||

(அத² புராணே ஸ்லோகாவுதா³ஹரந்தி -

அஷ்டாஸீதிஸஹஸ்ராணி யே ப்ரஜாமிஷிர ரு³ஷ்ய: |

த³க்ஷிணேநார்யம்ண: பந்தா²நம் தே ஸ்மஸாநாநி பே⁴ஜிரே || 3 ||

அஷ்டாஸீதிஸஹஸ்ராணி யே ப்ரஜாம் நேஷிர ரு³ஷ்ய: |

உத்தரேணர்யம்ண: பந்தா²நம் தே⁵ம்ரு³த்த்வம் ஹி கல்பதே || 4 ||) - ஆபஸ்தம்³
 த⁴ர்மஸூத்ர (2.9.23:3,4)

அத² வித்³வத்ஸம்ந்யாஸம் நிரூபயாம: |

ஸம்யக³நுஷ்ட²தை: ஸ்ரவணமநந்நிதி³த்யாஸநை: பரம் தத்த்வம் விதி³தவத்³பி:⁴

ஸம்பாத்³யமாநோ வித்³வத்ஸம்ந்யாஸ: | தம் ச யாஜ்ஞவல்க்ய: ஸம்பாத்³யாமாஸ |

ததா² ஹி-வித்³வச்சி²ரோமணி³ர்ப⁴க³வாந யாஜ்ஞவல்க்யோ விஜிக்³ஷுகதா²யாம்

ப்³ஹூவிதே³ந தத்த்வநிரூபணேநாஸ்வலப்ர⁴ரு³தீந் விப்ராந் விஜித்ய, வீதராக³கதா²யாம்

ஸங்க்ஷேபவிஸ்தரா⁴யாமநேகதா⁴ ஜநகம் போ³த⁴யித்வா, மைத்ரேயீம் பு³போ³த⁴யிஷுஸ்தஸ்யா

தத்வாபி⁴முக²யாய ஸ்வகர்தவ்யம் ஸம்ந்யாஸம் ப்ரதிஜ்ஜ்ஞே | ததஸ்தாம்

போ³த⁴யித்வா ஸந்ந்யாஸம் சகார | தது³ப⁴யம் மைத்ரேயீ³ராஹ்மணஸ்யாத்³யந்தயோராமநாய

-“அத² ஹ யாஜ்ஞவல்க்யோ⁵ந்யத்³வ்ரு³த்தமுபாகரிஷ்யந்மைத்ரேயீதி ஹோவாச

யாஜ்ஞவல்க்ய: ப்ரவ்ரஜிஷ்யந்வா அரேஹமஸ்மாத் ஸ்தாத்நாத்ஸமி” (4.5.1, 2) இதி,
 “ஏதாவத்ரே க்2ல்வம்ருத்வமிதி ஹோக்த்வா யாஜ்ஞவல்க்யோ விஜஹார” (4.5.15)
 இதி ச |

கஹோலப்3ராஹ்மணே஽பி வித்3வத்ஸம்ந்யாஸ ஆம்நாயதே - “ஏதம் வை
 தமாத்மாநம் விதித்வா ப்3ராஹ்மண: புத்ரைஷணயாஸ்ச வித்தைஷணயாஸ்ச
 லோகைஷணயாஸ்ச வ்யுத்தா2யாத்2 பி4க்ஷாசர்யம் சரந்தி” (3.5.1) இதி | ந
 சைதத்3வாக்யம் விவிதி3ஷாஸந்ந்யாஸபரமிதி ஸங்கநீயம், பூர்வகாலவாசிந:
 “விதித்வா” இதி க்த்வாப்ரத்யயஸ்ய ப்3ரஹ்மவித்3வாசிநோ ப்3ராஹ்மணஸப்3த்3ஸ்ய
 பா3த4ப்ரஸங்கா3த் | ந சாத்ர ப்3ராஹ்மணஸப்3தோ3 ஜாதிவாசக:, வாக்யஸேஷே
 பாண்டி3த்யபா3ல்யமௌநஸப்3தா3பி4தே4யை: ஸ்வணமநநநிதி3த்4யாஸநை: ஸாத்யம்
 ப்3ரஹ்மஸாக்ஷாத்காரமபி4ப்ரேத்ய “அத்2 ப்3ராஹ்மண:” (3.5.1) இத்யபி4ஹிதத்வாத் |
 நநு தத்ர விவிதி3ஷாஸம்ந்யாஸோபேத: பாண்டி3த்யாதௌ3 ப்ரவ்ரதமானோ஽பி
 ப்3ராஹ்மணஸப்3தே3ந பராம்ருஷ்ட: “தஸ்மாத்3 ப்3ராஹ்மண: பாண்டி3த்யம் நிர்வித்3ய
 பா3ல்யேந திஷ்டா2ஸேத்” (3.5.1) இதி சேத்; மைவம், பா4விநீம் வ்ருத்திமாஸரித்ய
 தத்ர ப்3ராஹ்மணஸப்3த்3ஸ்ய ப்ரயுக்தத்வாத், அந்யதா2 கத2ம் “அத்2 ப்3ராஹ்மண:”
 (3.5.1) இதி ஸாத்நாநுஷ்டா2நோத்தர-காலவாசிநமத2ஸப்3த்3ம் ப்ரயுஞ்ஜீத் ?

ஸாரீப்3ராஹ்மணே஽பி வித்3வத்ஸம்ந்யாஸவிவிதி3ஷாஸந்ந்யாஸௌ ஸ்பஷ்டம்
 நிர்தி3ஷ்டௌ - “ஏதமேவ விதித்வா முநிர்ப4வதி ஏதமேவ ப்ரவ்ராஜிநோ
 லோகமிச்ச2ந்த: ப்ரவ்ரஜந்தி” (4.4.22) இதி |

முநித்வம் மநநஸீலத்வம் ; தச்சாஸதி கர்தவ்யாந்தரே ஸம்ப4வதீத்யர்தாத்2த்
 ஸம்ந்யாஸ ஏவாபி4தீ4யதே | ஏதச்ச வாக்யஸேஷே ஸ்பஷ்டக்ருத்ம் - “ஏதத்3த4 ஸம்
 வைதத்பூர்வே வித்3வாம்ஸ: ப்ரஜாம் ந காமயதே கிம் ப்ரஜயா கரிஷ்யாமோ யேஷாம்
 நோ஽யமாத்மாயம் லோக இதி, தே ஹ ஸம் புத்ரைஷணயாஸ்ச வித்தைஷணயாஸ்ச
 லோகைஷணயாஸ்ச வ்யுத்தா2யாத்2 பி4க்ஷாசர்யம் சரந்தி” (4.4.22) இதி | “அயம்
 லோக:” இத்யபரோக்ஷேணாநுபூ4யமாந இத்யர்த:2 |

நந்வத்ர முநித்வேந ப2லேந ப்ரலோப்ய விவிதி3ஷாஸம்ந்யாஸம் விதா4ய
 வாக்யஸேஷே ஸ ஏவ ப்ரபஞ்சித: ; அதோ ந ஸந்ந்யாஸாந்தரம் கல்பநீயம் |
 மைவம், வேத்3நஸ்யைவ விவிதி3ஷாஸம்ந்யாஸப2லத்வாத் | ந ச வேத்3நமுநித்வயோரேகத்வம்
 ஸங்கநீயம், “விதித்வா முநிர்ப4வதி” இதி பூர்வோத்தரகாலீநயோஸ்தயோ:
 ஸாத்யஸாத்நா4வப்ரதீதே: |

நநு வேத்3நஸ்யைவ பரிபாகாதிஸயரூபமவஸ்தாத்2ந்தரம் முநித்வம், அதோ
 வேத்3நத்3வாரா பூர்வஸம்ந்யாஸஸ்யைவைதத்2லமிதி சேத், பா3ட4ம் ; அத ஏவ

ஸாத்நரூபாத் ஸந்ந்யாஸாத்ந்யம் ப்²லரூபமேதம் ஸந்ந்யாஸம் ப்³ரூம: |

யதா² விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸிநா தத்தவஜ்ஞாநாய ஸ்வனா³நி ஸம்பாத்³நீயாநி,
ததா² வித்³வத்ஸந்ந்யாஸிநாபி ஜீவந்முக்தயே மநோநாஸவாஸநாக்ஷயௌ
ஸம்பாத்³நீயௌ | ஏதச்சோபரிஷ்டாத் ப்ரபஞ்சயிஷ்யாம: |

ஸத்யப்பநயோ: ஸம்ந்யாஸயோரவாந்தரபே⁴தே³ பரமஹம்ஸத்வாகாரேணகீக்ரு³த்ய
“சதுர்விதா⁴ பி⁴க்ஷவ:” இதி ஸம்ரு³திஷு சது: ஸங்க்²யோக்தா | பூர்வோத்தரயோருப⁴யோ:

ஸந்ந்யாஸயோ: பரமஹம்ஸத்வம் ஜாபா³லஸ்ருதாவவக³ம்யதே | தத்ர ஹி ஜநகேந
ஸந்ந்யாஸே ப்ரு³ஷ்டே ஸதி, யஜ்ஞுவல்க்யோ⁵தி⁴காரவிஸேஷவிதா⁴நேநோத்தரகாலாநுஷ்டே²
ச ஸஹிதம் விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸமபி⁴தா⁴ய, பஸ்சாத்³நிணு யஜ்ஞோபவீதரஹிதஸ்யாக்ஷிப்தே

ப்³ராஹ்மண்யே ஸதி, பஸ்சாதா³த்மஜ்ஞாநமேவ யஜ்ஞோபவீதமிதி ஸமாத்³தௌ⁴ |

அதோ பா³ஹ்யயஜ்ஞோபவீதாபா⁴வாத் பரமஹம்ஸத்வம் நிஸீயதே |

ததா²ந்யஸ்யாம் கண்டி³காயாம் “தத்ர பரமஹம்ஸா நாம” (6) இதுபுக்ரம்ய
ஸம்வர்தகாத்³ந்ப்³ஹூந்³ரஹ்மவிதோ³ ஜீவந்முக்தாநுதா³ஹ்ரு³த்ய “அவ்யக்தவிங்கா³
அவ்யக்தாசாரா அநுந்மத்தா உந்மத்தவதா³சரந்த:” (6) இதி வித்³வத்ஸம்ந்யாஸிநோ
த³ர்ஸிதா: |

ததா² “த்ரிகாண்ட³ம் கமண்ட³லும் ஸிக்யம் பாத்ரம் ஜலபவித்ரம் ஸிகா²ம்
யஜ்ஞோபவீதம் சேத்யேதத்ஸர்வம் பூ:⁴ ஸ்வாஹேத்யப்ஸு பரித்யஜ்யாத்மாநமந்விச்சே²த்”

(6) இதி த்ரித³ண்டி³ந: ஸத ஏகத³ண்ட³லக்ஷணம் விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸம்
விதா⁴ய தத்²லரூபம் வித்³வத்ஸந்ந்யாஸமேவமுதா³ஜஹார - “யதா²ஜாதரூபத⁴ரோ
நிர்த்³வந்த்³வோ நிஷ்பரிக்³ரஹஸ்தத்ர ப்³ரஹ்மமார்க்³ ஸம்யக்ஸம்பந்ந:

ஸூத்³த⁴மாநஸ: ப்ராணஸந்தா⁴ரணாத்²ம் யதோ²க்தகாலே விமுக்தோ பை⁴க்ஷமாசரந்ருத³ரபாத்³
லாபா⁴லப⁴யோ: ஸமோ பூ⁴த்வா ஸந்ந்யாகா³ரதே³வக்³ரு³ஹுத்ரு³ணகூடவல்மீகவ்ரு³க்ஷமூலகுலா
கோடரநிர்ஜ²ரஸ்த³ண்டி³லேஷ்வநிகேதவாஸ்யப்ரயத்நோ நிர்மம: ஸூக்லத்³யாநபராயணோ⁵த்³யா

ஸூபா⁴ஸூப⁴கர்ம-நிர்மூலநபர: ஸந்ந்யாஸேந தே³ஹத்யாக³ம் கரோதி, ஸ
பரமஹம்ஸோ நாம” (6) இதி |

தஸ்மாத்³நயோருப⁴யோ: பரமஹம்ஸத்வம் ஸித்³த⁴ம் | ஸமாநே⁵பி பரமஹம்ஸத்வே
ஸித்³தே⁴ விருத்³த⁴ர்மாக்கராந்தத்வாத்³வாந்தர-பே⁴தோ³ப்யப்⁴யுபக்³ந்தவ்ய: |

விருத்³த⁴ர்மத்வம் சாருணிகோபநிஷத்³பரமஹம்ஸோபநிஷதோ:³ பர்யாலோசநாயாமவக்³ம்யதே
| “கேந ப⁴க்³வந் கர்மாணி அஸேஷதோ விஸ்ரு³ஜாமி” (1) இதி ஸிகா²யஜ்ஞோபவீதஸ்வாத்³யாயச

விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸே ஸிஷ்யேணருணிநா ப்ரு³ஷ்டே ஸதி, கு³ரு: ப்ரஜாபதி: “ஸிகா²ம்
யஜ்ஞோபவீதம்” (1) இத்யாதி³நா ஸர்வத்யாக³மபி⁴தா⁴ய, “த³ண்ட³மாச்சா²த³நம்

கௌபீநம் ச பரிக்³ரஹேத்” (1) இதி த்³ண்ட³தி³ஸ்வீகாரம் விதா⁴ய, “த்ரிஸந்த்³யாதௌ³

ஸ்நாநமாசரேத், ஸந்தி⁴ம் ஸமாதா⁴வாத்மந்யாசரேத், ஸர்வேஷு³ வேதே³ஷ்வாரண்யகமாவர்தயே

உபநிஷத்³மாவர்தயேத் (2) இதி

வேத³ந ஹேதூநாஸ்ரமத⁴ர்மாநநுஷ்டே²யதயா வித⁴த்தே |

அத² யோகி³நாம் பரமஹம்ஸாநாம் கோ⁵யம் மார்க³? இதி வித்³வத்ஸம்ந்யாஸே
நாரதே³ந ப்ரு³ஷ்டே ஸதி, கு³ரூ³ர்⁴க³வாந் ப்ரஜாபதி: “ஸ்வபுத்ரமித்ர -”

இத்யாதி³நா பூர்வவத் ஸர்வத்யாக³மபி⁴தா⁴ய, “கௌபீநம் த³ண்ட³மாச்சா²த³நம்
ச ஸ்வஸா¹ரோபபோ⁴கா³ர்²தா²ய லோகஸ்யோபகாரார்தா²ய ச பரி³க்³ரஹேத்” இதி
த³ண்டா³தி³ஸ்வீகாரஸ்ய லௌகிகதத்வமபி⁴தா⁴ய “தச்ச ந முக்²யோ⁵ஸ்தி” இதி
ஸாஸ்த்ரீயத்வம் ப்ரதிஷ்டி⁴ய, “கோ⁵யம் முக்²ய இதி சேத³யம் முக்²யோ ந
த³ண்ட³ம் ந ஸிகா²ம் ந யஜ்ஞோபவீதம் ந சாச்சா²த³நம் சரதி பரமஹம்ஸ:”

, இதி த³ண்டா³தி³விங்க³ராஹித்யஸ்ய ஸாஸ்த்ரீயதாமுக்²வா “ந ஸீதம் ந
சோஷ்ணம்” இத்யாதி³வாக்யேந “ஆஸாம்³ரோ நிர்நமஸ்கார:” இத்யாதி³வாக்யேந ச
லோகவ்யவஹாராதீதத்வமபி⁴தா⁴ய, அந்தே, “யத்பூர்ணநந்தை³கபோ³த⁴ஸ்தத³ப்³ரஹ்மாஹம்ஸ
க்ரு³தக்ரு³த்யோ ப⁴வதி” இத்யந்தேந க்³ர்²ந்தே²ந ப்³ரஹ்மாநுப⁴வமாத்ரபர்யவஸாநமாசஷ்டே
| அதோ விருத்³த⁴ர்⁴மோபேதத்வாத³ஸ்த்யேவாநயோர்மஹாந்⁴த³ |

ஸம்ரு³திஷ்வப்பயம் பே⁴த³ உக்ததி³ஸா த்³ரஷ்டவ்ய: |

“ஸம்ஸாரமேவ நி:ஸாரம் த்³ரு³ஷ்ட்வா ஸாரதி³த்³ரு³க்ஷயா |

ப்ரவ்ரஜந்த்யக்ரு³தோத்³வாஹா: பரம் வைராக்³யமாஸ்ரிதா:” || - (ப்³ரு³ஹஸ்பதிஸம்ரு³தௌ
3.36) ||

“ப்ரவ்ரு³த்திலக்ஷணே யோகோ³ ஜ்ஞாநம் ஸம்ந்யாஸலக்ஷணம் |

தஸ்மாஜ்ஞாநம் புரஸ்க்ரு³த்ய ஸம்ந்யஸ்யேதி³ஹ பு³த்³தி⁴மாந்” || - (மஹாபா⁴ரதே
14.43.39) ||

இத்யாதி³ விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸ: |

“யதா³ து விதி³தம் தத்ஸ்யாத் பரம் ப்³ரஹ்ம ஸநாதநம் |

ததை³கத³ண்ட³ம் ஸங்க்ரு³ஹ்ய ஸோபவீதாம் ஸிகா²ம் த்யஜேத் |

ஜ்ஞாத்வா ஸம்யக் பரம் ப்³ரஹ்ம ஸர்வம் த்யக்த்வா பரிவ்ரஜேத்” ||

இத்யாதி³ வித்³வத்ஸம்ந்யாஸ: |

நநு கலாவித்³யாஸ்விவ கதா³சிதௌ³த்ஸு³க்யமாத்ரேணபி வேதி³துமிச்சா²
ஸம்ப⁴வதி, ஏவம் வித்³வத்தாப்பயாதத³ர்³ஸிந: பண்³டி³தம்ந்யஸ்யாத்ராவலோக்யதே,
ந ச தௌ ப்ரவ்ரஜிதௌ த்³ரு³ஷ்டௌ, அதோ விவிதி³ஷாவித்³வத்தே கீத்³ரு³ஸே

விவக்ஷிதே இதி சேத் | உச்சயதே- யதா² தீவ்ராயாம் பு³பு⁴க்ஷாயாமுத்பந்நாயாம்
போ⁴ஜநாத³ந்யோ ந ரோசதே வ்யாபார:, போ⁴ஜநே ச விலம்போ³ஸி ஸோ⁴ம
ந ஸக்யதே, ததா² ஜந்மஹேதுஷு கர்மஸ்வத்யந்தமருசிர்வேத³நஸாத⁴நேஷு ச
ஸ்ரவணாதி³ஷு த்வரா மஹதீ ஸம்பத்³யதே, தாத்³ரு¹ஸீ விவிதி³ஷா ஸம்ந்யாஸஹேது:
|

வித்³வத்தாயா அவதி⁴ருபதே³ஸஸாஹஸ்ர்யாமபி⁴ஹித:

“தே³ஹாத்மஜ்ஞாநவஜ்ஜ்ஞாநம் தே³ஹாத்மஜ்ஞாநபா³த⁴கம் |

ஆத்மந்யேவ ப⁴வேத்³யஸ்ய ஸ நேச்ச²ந்நபி முச்சயதே” || - (உபதே³ஸஸாஹஸ்ர்யாம்
4.5) இதி || |

ஸ்ருதாவபி -

“பி⁴த்³யதே ஹ்ரு¹த்³யக்³ரந்தி²ஸ்சி²த்³யந்தே ஸர்வஸம்ஸயா: |

க்ஷயந்தே சாஸ்ய கர்மாணி தஸ்மிந்த்³ரு¹ஷ்டே பராவரே” || - (முண்ட³கோபநிஷதி³
2.2.8) இதி ||

பரமபி ஹைரண்யகர்³பா⁴தி³கம் பத³மவரம் யஸ்மாத³ஸௌ பராவர:, ஹ்ரு¹த்³யே
பு³த்³தௌ⁴ ஸாக்ஷிணஸ்தாதா³த்மயாத்⁴யாஸோ³நாத³யவித்³யா-நிர்மிதத்வேந
க்³ரந்தி²வத்³ த்³ரு¹ட⁴ஸம்ஸ்லேஷ்ரூபத்வாத்³ க்³ரந்தி²ரித்யுச்சயதே | ஆத்மா
ஸாக்ஷி வா கர்தா வா, ஸாக்ஷித்வே³ஸ்யஸ்ய ப்³ரஹ்மத்வமஸ்தி வா நவா,
ப்³ரஹ்மத்வே³ஸி தத்³பு³த்³யா வேதி³தும் ஸக்யம் வா ந வா, ஸக்யத்வே³ஸி
தத்³வேத்³நமாத்ரேண முக்திரஸ்தி வா ந வா இத்யாத³ய: ஸம்ஸயா: |
கர்மாண்யநார³பி⁴ந்யாகா³மிஜந்மகாரணநி | ததே³தத்³ க்³ரந்த²யாதி³த்ரயமவித்³யாநிர்மித-
த்வாதா³த்மத்³ஸ்ரேந நிவர்ததே |

ஸ்ம்ரு¹தாவப்பயமர்த² உபலப்⁴யதே -

“யஸ்ய நாஹங்க்ரு¹தோ பா⁴வோ பு³த்³தி⁴ர்யஸ்ய ந லிப்பயதே |

ஹத்வாபி ஸ இமால்லோ¹காந் ஹந்தி ந நிப³த்⁴யதே” || - (ப⁴க்³வத்³க்³தாயாம் 18.17)
இதி ||

யஸ்ய ப்³ரஹ்மவிதோ³, பா⁴வ: ஸத்தா, ஸ்வபா⁴வ, ஆத்மா, நாஹங்க்ரு¹தோ³ஹங்காரேண
தாதா³த்மயாத்⁴யாஸாத³ந்நாச்சா²தி³த: | பு³த்³தி⁴லேப: ஸம்ஸய: | தத்³பா⁴வே
த்ரைலோக்யவதே⁴நாபி ந ப³த்⁴யதே, கிமுதாந்யேந கர்மணேத்யர்த² | நந்வேவம் ஸதி
விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸப²லேந தத்த்வஜ்ஞாநேநைவாகா³மிஜந்மநோ வாரிதத்வாத்³வர்தமாநஜந்
போ⁴க்³மந்தரேண விநாஸயிதுமஸக்யத்வாத் கிமநேந வித்³வத்ஸந்ந்யாஸப்ரயாஸேநேதி
சேத் | மைவம், வித்³வத்ஸந்ந்யாஸஸ்ய ஜீவந்முக்தி-ஹேதுத்வாத் | தஸ்மாத்³வேத்³நாய

யதா² விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸ ஏவம் ஜீவந்முக்தயே வித்³வத்ஸந்ந்யாஸ: ஸம்பாத³நீய:
| இதி வித்³வத்ஸந்ந்யாஸ: || 2 ||

அத² கேயம் ஜீவந்முக்தி: கிம் வா தத்ர ப்ரமாணம் கத²ம் வா தத்ஸித்³தி:⁴ ஸித்³தௌ⁴
வா கிம் ப்ரயோஜநமிதி சேத் |

உச்சயதே - ஜீவத: புருஷஸ்ய கர்த்ரு³த்வபோ⁴க்த்ரு³த்வஸுக²து:³கா²தி³லக்ஷணஸ்சித்தத⁴ம்:
க்லேஸரூபத்வாத்³ப³ந்தோ⁴ப⁴வதி, தஸ்ய நிவாரணம் ஜீவந்முக்தி: |

நந்வயம் ப³ந்த:⁴ கிம் ஸாக்ஷிணே நிவார்யதே, கிம் வா சித்தாத் ? நா³ய:,
தத்த்வஜ்ஞாநேநைவ நிவாரிதத்வாத் | ந த்³விதீய:, அஸம்ப⁴வாத் | யதா³
து ஜலாத்³ த்³ரவத்வம் நிவார்யேத வஹ்நேர்வோஷ்ணத்வம் ததா³ சித்தாத்
கர்த்ரு³த்வாத்³நிவாரணஸம்ப⁴வ:, ஸ்வாபா⁴விகத்வம் து ஸர்வத்ர ஸமாநம் |

மைவம், ஆத்யந்திகநிவாரணஸம்ப⁴வே⁵ப்யபி⁴ப⁴வஸ்ய ஸம்ப⁴வாத் | யதா² ஜலக³தம்
த்³ரவத்வம் ம்ரு³த்திகாமேலநேநாபி⁴பூ⁴யதே வஹ்நேரௌஷ்ணயம் மணிமந்த்ராதி³நா,
ததா² ஸர்வாஸ்சித்தவ்ரு³த்தயோ யோகா³ப⁴யாஸேநாபி⁴ப⁴விதும் ஸக்யந்தே |

நநு ப்ராரப்³த⁴ம் கர்ம க்ரு³த்ஸநாவித்³யாதத்கார்யநாஸநே ப்ரவ்ரு³த்தஸ்ய
தத்த்வஜ்ஞாநஸ்ய ப்ரதிப³ந்த⁴ம் க்ரு³த்வா ஸப²லதா³நாய தே³ஹேந்த³ரியாதி³கமவஸ்தா²ப்யதி,
ந ச ஸுக²து:³கா²தி³போ⁴க³ஸ்சித்தவ்ரு³த்திம் விநா ஸம்பாத³யிதும் ஸக்யதே, தத:
கத²ம்பி⁴ப⁴வ: ?

மைவம், அபி⁴ப⁴வஸாத்⁴யாயா ஜீவந்முக்தேரபி ஸுகா²தி³ஸ்யரூபத்வேந ப்ராரப்³த⁴ப²ல
ஏவாந்த்ரப⁴வாத் | தர்ஹி கர்மைவ ஜீவந்முக்திம் ஸம்பாத³யிஷ்யதி, மா
பூ⁴த்புருஷப்ரயத்ந இதி சேத்; க்ரு³ஷ்வாணிஜ்யாதா³வபி ஸமாந: பர்யநுயோக:³ |

கர்மண: ஸ்வயமத்³ரு³ஷ்டரூபஸ்ய த்³ரு³ஷ்டஸாத⁴நஸம்பத்திமந்த்ரேண ப²லஜநநாஸமர்த²த்வ
க்ரு³ஷ்யாதௌ³ புருஷப்ரயத்ந இதி சேத்,

ஜீவந்முக்தாவபி ஸமம் ஸமாதா⁴நம் | ஸத்யபி புருஷப்ரயத்நே க்ரு³ஷ்யாதே:³
ப²லபர்யவஸாநம் யத்ர ந த்³ரு³ஸ்யதே தத்ர ப்ரப³லேந கர்மாந்த்ரேண ப்ரதிப³ந்த:⁴
கல்பநீய: | தச்ச ப்ரப³லம் கர்ம ஸ்வாநுக்ஷலவ்ரு³ஷ்ட்யபா⁴வாதி³ரூபாம்
த்³ரு³ஷ்டஸாமக்³ரீம் ஸம்பாத³யைவ ப்ரதிப³த⁴நாதி |

ஸ ச ப்ரதிப³ந்தோ⁴ விரோதி⁴நா ப்ரப³லதரேணோத்தம்ப⁴கேந காரீ³ஷ்ட்யாதி³ரூபேண
கர்மண்ப்ரநீயதே | தச்ச கர்ம ஸ்வாநுக்ஷலாம் வ்ரு³ஷ்டிலக்ஷணம் த்³ரு³ஷ்டஸாமக்³ரீம்
ஸம்பாத³யைவ ப்ரதிப³ந்த⁴ம்பநயதி | கிம் ப³ஹுநா ? ப்ராரப்³த⁴கர்மண்யேவாத்யந்தப⁴க்தேந
ப⁴வதா யோகா³ப⁴யாஸரூபஸ்ய புருஷப்ரயத்நஸ்ய வையர்த்²யம் மநஸாபி
சிந்தயிதுமஸக்யம் | அத²வா ப்ராரப்³த⁴ம் கர்ம யதா² தத்த்வஜ்ஞாநாத்³ப³லம்

ததா² தஸ்மாத்³பி கர்மணோ யோகா³ப்யாஸ: ப்ரபு³லோ⁵ஸ்து | ததா² ச யோகி³நாமுத்³தா³லகவீதஹ்வயாதீ³நாம் ஸ்வேச்ச²யா தே³ஹுத்யாக³ உபபத்³யதே |

யத்³யப்பயல்பாயுஷாமஸ்மாகம் தாத்³ரு³ஸோ யோகோ³ ந ஸம்ப⁴வதி, ததா²ஸி³பி காமாதி³ருபசித்தவ்ரு³த்திநிரோத³மாத்த்ரே யோகே³ கோ நாம ப்ரயாஸ: ? யதி³ ஸாஸ்த்ரீயஸ்ய ப்ரயத்நஸ்ய ப்ராப³ல்யம் நாங்கீ³க்ரியதே ததா³ சிகித்ஸாமாரப்ய மோக்ஷஸாஸ்த்ரப்யந்தாநாம் ஸர்வேஷாமாந்²த்க்யம் ப்ரஸஜ்யேத |

ந ஹி கதா³சித் கர்மப²லவிஸம்வாத்³மாத்த்ரேண தெள³ர்ப³ல்யமாபாத³யிதும் ஸக்யம்; அந்யதா² காதா³சித்தகம் பராஜயம் த்³ரு³ஷ்ட்வா ஸர்வை³பூ⁴பை³க³ஜாஸ்வாதி³ஸேநோபேக்ஷயேத |

| அத ஏவாநந்த³போ³தா⁴சார்யா ஆஹு: - “ந ஹ்யஜீர்ணப்யாதா³ஹாரபரித்யாக:³, பி⁴க்ஷாகப்யாத்³வா ஸ்தா²ல்யநதி⁴ஸ்ரயணம், யூகாப்யாத்³வா ப்ராவரணபரித்யாக:³”**

இதி |

(** யூகாப்யாத்³வா பரிதா⁴நவிமோக: சீதார்தஸ்ய இதி | - ப்ரமாணமாலா ப21)

ஸாஸ்த்ரீயப்ரயத்நஸ்யப்ராப³ல்யம் வஸிஷ்ட²ராமஸம்வாதே³ விஸ்பஷ்டமவக³ம்யதே “ஸர்வமேவேஹ ஹி ஸதா³” இத்யாரப்ய “தத³நு தத³ப்பவமுச்ய ஸாதூ⁴ திஷ்ட²” இத்யந்தேந க்³ர்ந்தே²ந |

வஸிஷ்ட:² - “ஸர்வமேவேஹ ஹி ஸதா³ ஸம்ஸாரே ரகு⁴நந்த³ந |

ஸம்யக்ப்ரயுக்தாத் ஸர்வேண பௌருஷாத் ஸமவாப்யதே” || - (யோக³வாஸிஷ்டே² முமுக்ஷுவ்யவஹார்ப்ரகரணே 4.8) ||

ஸர்வம் புத்ரவித்தஸ்வர்க³லோகப்³ரஹ்மலோகாதி³ப²லம் | பௌருஷம் புத்ரகாமேஷ்டிக்³ரு³ஷ்டிவ புருஷப்ரயத்ந: |

“உச்ச²ஸ்த்ரம் ஸாஸ்த்ரிதம் சேதி பௌருஷம் த்³விவித⁴ம் ஸம்ரு³தம் |

தத்ரோச்ச²ஸ்த்ரமந்²த²ய பரமார்த²ய ஸாஸ்த்ரிதம்” || (தத்ரைவ 5.5) ||

“உச்ச²ஸ்த்ரம் பரத்³ர்வ்யாபஹாரபஸ்த்ரீ³க்³நாதி³ | ஸாஸ்த்ரிதம் நித்யநைமித்திகாநுஷ்டா²ந

| அந்²தோ² நரக: அர்தே²ஷு ஸ்வர்க³தி³ஷு பரமோ மோக்ஷ: பரமார்த:² |

“ஆபா³ல்யாத்³லமப்யஸ்தை: ஸாஸ்த்ரஸத்ஸங்க³மாதி³பி:⁴ |

கு³ண: புருஷயத்நேந ஸோ³ர்த² ஸம்பாத்³யதே ஹித:” || (தத்ரைவ 5.28) ||

அலம் ஸம்பூர்ணம் ஸம்யகி³த்யர்த:² | கு³ணர்யுக்தேநேத்யத்³யாஹார: | ஹித: ஸ்ரேயோருப: |

ஸ்ரீராம: - “ப்ராக்தநம் வாஸநாஜாலம் நியோஜயதி மாம் யதா² |

முநே ததை²வ திஷ்டா²மி க்ரு³பண: கிம் கரோம்யஹம்” || - (தத்ரைவ 9.23) || இதி
||

வாஸநா த⁴ர்மாத⁴ர்மரூபா ஜீவக³தா: ஸம்ஸ்காரா: |

வஸிஷ்ட:² - “அத ஏவ ஹி ஹே ராம” ஸ்ரேய: ப்ராப்நோஷி ஸாஸ்வதம் |

ஸ்வப்ரயத்நோபநீதேந பௌருஷேணவ நாந்யதா²” || - (தத்ரைவ 9.24) ||

யதோ வாஸநாபரதந்த்ரோ ப⁴வாநத ஏவ ஹி பாரதந்த்ர்யநிவாரணய ஸ்வோத்ஸாஹஸம்பாதி³தே
மநோவாக்காயஜந்ய: புருஷவ்யாபாரோ⁵பேக்ஷித: |

“த்³விவிதோ⁴ வாஸநாவ்யூஹ: ஸூப⁴ஸ்சைவாஸூப⁴ஸ்ச தே |

ப்ராத்தநோ வித்³யதே ராம த்³வயோரேகதரோ⁵த³வா” || (தத்ரைவ 9.25) ||

கிம் த⁴ர்மாத⁴ர்மாவுப⁴வபி த்வாம் நியோஜயத உதைகதர இதி விகல்ப: |

ஏகதரபக்ஷே⁵பி ஸூபோ⁴ஸூப⁴வேத்யர்தா²த்ஸித்³தோ⁴ விகல்ப: |

“வாஸநௌகே⁴ந ஸூத்³தே⁴ந தத்ர சேத்³பநீயஸே |

தத்க்ரமேணூஸூ தேநைவ பத³ம் ப்ராப்ஸ்யஸி ஸாஸ்வதம்” || - (தத்ரைவ 9.26) ||

தத்ர தேஷு பக்ஷேஷு | தத்தர்ஹி | தேநைவ க்ரமேண ஸூப⁴வாஸநாப்ராபிதேநைவாசரணேந
ப்ரயத்நாந்தரநிரபேக்ஷண | ஸாஸ்வதம் பத³ம் மோக்ஷம் |

“அத² சேத்³ஸூபோ⁴ பா⁴வஸ்த்வாம் யோஜயதி ஸங்கடே |

ப்ராத்தநஸ்தத³ஸௌ யத்நாஜ்ஜைதவ்யோ ப⁴வதா ஸ்வயம்” || - (தத்ரைவ 9.27) ||

பா⁴வோ வாஸநா | தத்தர்ஹி | யத்நோ⁵ஸூப⁴விரோதி³ஸாஸ்த்ரீயத⁴ர்மாநுஷ்டா²நம் |

தேந ஸ்வயம் ஜைதவ்ய:, ந து யுத்³தே⁴ ம்ரு³த்யுமுகே²நைவ புருஷாந்தரமுகே²ந ஜைதும்
ஸக்ய: |

“ஸூமாஸூபா⁴ப⁴யாம் மார்கா³ப⁴யாம் வஹந்தீ வாஸநாஸரித் |

பௌருஷேண ப்ரயத்நேந யோஜநீயா ஸூபே⁴ பதி²” || (தத்ரைவ 9.30) ||

உப⁴யபக்ஷே து ஸூப⁴பா⁴க³ஸ்ய ப்ரயத்நநைநரபேக்ஷயே⁵ப்யஸூப⁴பா⁴க³ம் ஸாஸ்த்ரீயப்ரயத்நேந
நிவார்ய ஸூப⁴மேவ தஸ்ய ஸ்தா²நே ஸமாசரேத் |

“அஸூபே⁴ஷு ஸமாவிஷ்டம் ஸூபே⁴ஷ்வேவாவதாரய |

ஸ்வமந: புருஷார்தே²ந ப³லேந ப³லிநாம் வர” | - (தத்ரைவ 9.31) ||

அஸூபே⁴ஷு பரஸ்த்ரீத்³ரவ்யாதி³ஷு | ஸூபே⁴ஷு ஸாஸ்த்ரார்த²தே³வதாத⁴யாநாதி³ஷு

| புருஷார்தே²ந புருஷப்ரயத்நேந | ப³லேந ப்ரப³லேந |

“அஸூபா⁴ச்சாலிதம் யாதி ஸூப⁴ம் தஸ்மாத³பீதரத் |

ஜந்தோஸ்சித்தம் து சரிஸாவத் தஸ்மாத் தச்சாலயேத்³புலாத்” || 11 || - (தத்ரைவ 9.32)
||

யதா² சரிஸார்ம்ரு³த்⁴புக்ஷணாந்நிவார்ய ப²லப⁴க்ஷணே யோஜ்யதே, மணிமுக்தாத்³யாகர்ஷணாந்நி
கந்து³காத்³யாகர்ஷணே யோஜ்யதே ததா² சித்தமபி ஸத்ஸங்கே³ந து:³ஸங்கா³த்தத்³விபரீதவிஷ
ஸக்யம் |

“ஸமதாஸாந்த்வநேநாஸு ந த்³ராகி³தி ஸறை: ஸறை: |

பௌருஷண ப்ரயத்நேந லாலயேச்சித்தபா³லகம்” || - (தத்ரைவ 9.33) ||

சபலஸ்ய பஸோர்ப்³ந்த⁴ஸ்தா²நே ப்ரவேஸநாய த்³வாஷுபாயௌ ப⁴வத: |
ஹரிதத்ரு³ணப்ரத³ர்ஸநம் கண்டு³யநாதி³கம், வாக்யபாருஷ்யம் த்³ண்டா³தி³பு⁴ர்த்ஸநம்
சேதி | தத்ராத்த்³யேந ஸஹஸா ப்ரவேஸ்யதே, த்³விதீயேநேதஸ்ததோ தா⁴வஞ்ஸறை:
ஸறை: ப்ரவேஸ்யதே | ததா² ஸத்ருமித்ராதி³ஸமத்வபோ³த⁴நம் ப்ராணயாமப்ரத்யாஹாராதி³புருஷ
த்³வௌ சித்தஸாந்த்யுபாயௌ | தத்ராத்த்³யேந ம்ரு³து³யோகே³ந ஸீக்⁴ரம் லாலயேத் |
த்³விதீயேந ஹட²யோகே³ந த்³ராகி³தி ந லாலயேத், கிந்து ஸறை: ஸறை: |

“த்³ராப்யாஸவஸாத்த்³யாதி யதா³ தே வாஸநோத்த்யம் |

ததா³ப்யாஸஸ்ய ஸாப²ல்யம் வித்தி⁴ த்வமரிமர்த்³ந | - (தத்ரைவ 9.35) ||

ம்ரு³து³யோகா³ப்யாஸாச்ச²க்⁴ரமேவ ஸத்³வாஸநோத்த்யே ஸதி ஸாப²ல்யமப்யாஸஸ்ய
மந்தவ்யம், ந த்வல்பகாலத்வேநாஸம்பா⁴வநா ஸங்கநீயா |

“ஸந்தி³க்³தா⁴யாமபி ப்⁴ரு³ஸம் ஸாபா⁴மேவ ஸமாஹர |

ஸாப⁴ வாஸநாவ்ரு³த்தௌ⁴ தாத தோ³ஷோ ந கஸ்சந” || - (தத்ரைவ 9.38) ||

ஸாப⁴வாஸநாப்யஸ்யமாநா ஸம்பூர்ண வா ந வேதி யதா³ ஸந்தே³ஹஸ்ததா³பி
ஸாபா⁴மப்யஸ்யேதே³வ | தத்³யதா² ஸஹஸ்ரஜபே ப்ரவ்ரு³த்தஸ்ய த்³ஸமீ
ஸதஸங்க²யா யதா³ ஸந்தி³க்³தா⁴, நதா³புநரபி ஸதம் ஜபேத்; அஸம்பூர்தௌ ஸம்பூர்தி:
ப²லிஷ்யதி, ஸம்பூர்தீ து தத்³வ்ரு³த்த⁴யா ந ஸஹஸ்ரஜபோ து³ஷ்யதி, தத்³வத் |

“அவ்யுத்தப்நமநா யாவத்³ப⁴வாநஜ்ஞாததத்தப: ³ |

கு³ருஸாஸ்த்ரப்ரமாணஸ்து நிர்ணீதம் தாவதா³சர” || - (தத்ரைவ 9.419) ||

“தத: பக்ஷகஷாயேண நூநம் விஜ்ஞாதவஸ்துநா |

போ⁴ஸ்யஸௌ த்வயா த்யாஜ்யோ வாஸநௌகோ⁴ நிரோதி⁴நா” || - (தத்ரைவ 9.42) ||

“யத்³திஸாப⁴க³மார்யஸேவிதம் த-

ச்ச²ப⁴மநுஸ்ரு³த்ய மநோஜ்ஞாபா⁴வஸாத்த⁴யா ||

அதி⁴க³மய பத³ம் ஸதா³ விஸோகம்

தத³நு தத³ப்யவமுச்ய ஸாதூ⁴ திஷ்ட²” || - (தத்ரைவ 9.43) இதி ||

ஸ்பஷ்டோர்த:² | தஸ்மாத்³யோகா³ப்யாஸேந காமாத³யபி⁴ப்யவஸம்ப⁴வாஜ்ஜீவந்முக்தௌ
ந விவதி³தவ்யம் | இதி ஜீவந்முக்திஸ்வரூபம் || 3 ||

ஸ்ருதிஸம்ரு³திவாக்யாநி ஜீவந்முக்திஸத³பாவே ப்ரமாணா¹ | தாநி ச கட²வல்ல்யாதி³ஷு
பட்²யந்தே - தத்ர “விமுக்தஸ்ச விமுச்யதே” (5.1) இதி கட²வல்ல்யாம் |
ஜீவந்நேவ த்³ரு³ஷ்டப³ந்தா⁴நாத் காமாதே³ர்விஸேஷேண முக்த: ஸந் தே³ஹபாதே
பா⁴விப³ந்தா⁴த்³விஸேஷேண முச்யதே | வேத³நாத் ப்ராக³பி ஸமத³மாதி³ஸம்பாத³நேந
காமாதி³ப்யோ முச்யத ஏவ, ததா²ப்யுத்பந்நாநாம் காமாத³நாம் தத்ர ப்ரயத்நேந
நிரோத:⁴; அத்ர து தீ⁴வ்ரு³த்த்யபா⁴வாத³நுத்பத்திரேவ; ததோ விஸேஷேணத்யுச்யதே
| ததா² ப்ரலயே தே³ஹபாதே ச ஸதி கஞ்சித்தகாலம் பா⁴விதே³ஹப³ந்தா⁴ந்முச்யதே;
அத்ர த்வாத்யந்திகோ மோக்ஷ இத்யபி⁴ப்ரேத்ய விஸேஷேணத்யுச்யதம் |
ப³ரு³ஹதா³ரண்யகே பட்²யதே -

“யதா³ ஸர்வே ப்ரமுச்யந்தே காமா யே⁵ஸ்ய ஹ்ரு³தி³ ஸ்நிதா: |

அத² மர்த்யோ⁵ம்ரு³தோ ப⁴வத்யத்ர ப³ரஹ்ம ஸமஸ்ருதே” || - (4.4.7) இதி ||

ஸ்ருத்யந்தரே⁵பி - “ஸசக்ஷுரசக்ஷுரிவ ஸகர்ணே⁵கர்ண இவ ஸமநா அமநா இவ
ஸப்ரா⁵ப்ராண இவ” ** இதி | ஏவமந்யத்ராப்யதா³ஹார்யம் | ஸம்ரு³திஷு
ஜீவந்முக்த: ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞப⁴க³வத்³ப⁴க்தகு³ணாதீ³ப்ராஹ்மணாதிவர்ணா³ஸ்ரம்யாதி³நாமபி⁴-
ஸ்தத்ர தத்ர வ்யவஹ்ரியதே | வஸிஷ்ட²ராமஸம்வாதே³ - “ந்ரு³ணம் ஜ்ஞானைகநிஷ்டா²நாம்”
இத்யாரப்ய “ஸத்கிஞ்சித³வஸிஷ்யதே”

இத்யந்தேந க்³ரந்தே²ந ஜீவந்முக்த: பட்²யதே |

வஸிஷ்ட² - “ந்ரு³ணம் ஜ்ஞானைகநிஷ்டா²நாமாத்மஜ்ஞானவிசாரிணம் |

ஸா ஜீவந்முக்தோதே³தி விதே³ஹோந்முக்ததேவ யா” || 88 || - (ஸகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
5.88) ||

ஜ்ஞானைகநிஷ்ட²த்வம் லௌகிகவைதி³ககர்மத்யாக:³ | தே³ஹேந்த³ரியஸத³ஸத³பா⁴வமாத்ரே
முக்தித்³வ்யஸ்ய விஸேஷோ ந த்வநுப⁴வத: த³வைதப்ரதீதேருப⁴யத்ராபா⁴வாத் |

ஹீராம: - “ப்³ரஹ்மந்விதே³ஹமுக்தஸ்ய ஜீவந்முக்தஸ்ய லக்ஷணம் |

ப்³நூஹி யேந ததை²வாஹம் யதே ஸாஸ்த்ரஜ்யா த்³ரு³ஸா || 89 || ** - (தத்ரைவ 5.89)

||

வஸிஷ்ட:² - “யதா²ஸ்தி²தமித³ம் யஸ்ய வ்யவஹாரவதோ⁵பி ச |

அஸ்தம் க³தம் ஸ்தி²தம் வ்யோம ஸ ஜீவந்முக்த உச்ச்யதே || 90 || - (தத்ரைவ 5.90)
||

இத³ம் ப்ரதீயமாநம் கி³ரிநதீ³ஸமுத்³ராதி³கம் ஜக³த்ப்ரதிபத்துர்தே³ஹேந்த³ரியவ்யவஹாரேண
ஸஹ மஹாப்ரலயே பரமேஸ்வரேணோபஸம்ஹ்ரு²தம் ஸத்ஸவஹுபோபமர்தே³நாஸ்தம்
க³தம் ப⁴வதி | அத்ர து ந ததா²; கிம் து வித்³யத ஏவ தே³ஹேந்த³ரியாதி³வ்யவஹார: |
கி³ரிநத³யாதி³கம் ச பரமேஸ்வரேணோபஸம்ஹ்ரு²தத்வாத்³யதா²பூர்வமவதிஷ்ட²மாநம்
ஸத்ஸர்வரைந்யை: ப்ராணிபி⁴ர்விஸ்பஷ்டமவலோக்யதே | ஜீவந்முக்தஸ்ய
தத்ப்ரத்யாயகதீ⁴வ்ரு²த்த்யபா⁴வாத் ஸுஷுப்தாவிவ ஸர்வமஸ்தம் க³தம் ப⁴வதி |
ஸ்வயம் ப்ரகாஸமாநம் சித்³வ்யோம கேவலமவஸிஷ்யதே | ப³த்³த⁴ஸ்ய ஸுஷுப்தௌ
தாத்காலிகதீ⁴வ்ரு²த்த்யபா⁴வஸாம்யே⁵பி பா⁴விதீ⁴வ்ரு²த்திபீ³ஜஸத்³பா⁴வாந்ந
ஜீவந்முக்தத்வம் |

வஸிஷ்ட:²- “நோதே³தி நாஸ்தமாயாதி ஸுகே² து:³கே² முக²ப்ரபா⁴ |

யதா²ப்ராப்தே ஸ்தி²திர்யஸ்ய ஸ ஜீவந்முக்த உச்ச்யதே” || 91 || - (தத்ரைவ 5.91) ||

முக²ப்ரபா⁴ ஹர்ஷ: | ஸ்ரக்ஷந்த³நஸத்காராதி³ஸுகே² ப்ராப்தே⁵பி ஸம்ஸாரிண இவ
ஹர்ஷோ நோதே³தி | முக²ப்ரபா⁴ஸ்தமயோ தை³ந்யம் | த⁴நஹாநிதி⁴க்காராதி³து:³கே²
ப்ராப்தே⁵பி ந தீ³நோ ப⁴வதி | இதா³நீந்தநஸ்வப்ரயத்நவிஸேஷமந்தரேண
ப்ராரப்த³த⁴கர்மா-பாதி³தபூர்வப்ரவாஹாக³தபி⁴க்ஷாந்நாதி³கம் யதா²ப்ராப்தம், தஸ்மிந்
ஸ்தி²திர்தே³ஹரக்ஷா | ஸமாதி⁴தா³ர்⁴யேந ஸ்ரக்ஷந்த³நாதி³-ப்ரதீத்யபா⁴வாத்,
கதா³சித்³ வ்யுத்தா²நத³ஸாயாமாபாதத: ப்ரதீதாவபி விவேகதா³ர்⁴யேநைவ
ஹேயோபாதே³யத்வபு³த்³ய-பா⁴வாத்³த⁴ர்ஷாதி³ராஹித்யமுபப்த³யதே |

வஸிஷ்ட:²- “யோ ஜாக்³ர்தி ஸுஷுப்திஸ்தோ² யஸ்ய ஜாக்³ரந்ந வித்³யதே |

யஸ்ய நிர்வாஸநோ போ³த:⁴ ஸ ஜீவந்முக்த உச்ச்யதே” || 92 || - (தத்ரைவ 5.92) ||

சக்ஷுராதி³ந்த³ரியாணம் ஸ்வஸ்வகோ³லகேஷ்வவஸ்தா²நேநோபரத்யபா⁴வாஜ்ஜாக்³ர்தி
| மநோவ்ரு²த்திரஹிதத்வாத் ஸுஷுப்திஸ்த:² | அத ஏவ “இந்த³ரியைர்தோ²பலப்தி:⁴”
இத்யேதஸ்ய ஜாக்³ரணலக்ஷணஸ்யாபா⁴வாஜ்ஜாக்³ரந்ந வித்³யதே | ஸத்யபி போ³தே⁴
ஜாயமானோ

ப்³ரஹ்மவித்த்வாபி⁴மாநாதி³பி⁴ர்போ⁴கா³ர்⁴தா²பாதி³தகாமாதி³பி⁴ர்ஸ ச தீ⁴தோ³ஷோ
வாஸநா ; வ்ரு²த்திராஹித்யேந தத்³தோ³ஷாபா⁴வாந்நிர்வா-ஸநத்வம் |

வஸிஷ்ட:² - “ராக³த்³வேஷப⁴யாதீ³நாமநுரூபம் சரந்நபி |

யோ⁵ந்நதர்வ்யோமவத³த்யச்ச:² ஸ ஜீவந்முக்த உச்ச்யதே” || 93 || - (தத்ரைவ 5.93) ||

ராகா³நுருபம் போ⁴ஜநாதி³ப்ரவ்ரு³த்தி: | த³வேஷாநுருபம் பௌ³த்³த³காபாலிகாதி³ப்⁴யோ
விமுக்²த்வம் | ப⁴யாநுருபம் ஸர்பவ்யாக்⁴ராதி³ப்⁴யோ⁵பஸர்பணம் | ஆதி³ஸப்³தே³ந
மாத்ஸர்யாநுருபிதரயோகி³ப்⁴ய ஆதி⁴க்யேந ஸமாத்யநுஷ்டா²நம் | ஸத்யபி
வ்யுத்த²ந³த³ஸாயாமீத்³ரு³ஸ ஆசரணே பூர்வாப்⁴யாஸேந ப்ராபிதே விஸ்ராந்தசித்தஸ்ய
காலுஷ்யரஹிதத்வா-த³த்யச்ச²த்வம் | யதா²வ்யோம்நி தூ⁴மதூ⁴லிமேகா⁴தி³யுக்தே⁵பி
நிர்லேபஸ்வபா⁴வத்வாத³திஸ்யேந ஸ்வச்ச²த்வம் தத்³வத் |

வஸிஷ்ட:²-

“யஸ்ய நாஹங்க்ரு³தோ பா⁴வோ பு³த்³தி⁴ர்யஸ்ய ந லிப்யதே |

குர்வதோ⁵குர்வதோ வாபி ஸ ஜீவந்முக்²த உச்ச்யதே” || 94 || - (தத்தரைவ 5.94) ||

பூர்வார்த⁴ம் வித்³வத்ஸம்ந்யாஸப்ரஸ்தாவே வ்யாக்²யாதம் | லோகே ப³த்³த⁴ஸ்ய
புருஷஸ்ய ஸாஸ்த்ரீயம் கர்ம குர்வத: “அஹம் கர்தா” இதி சிதா³த்மாஹங்க்ரு³தோ
ப⁴வதி, “பா⁴வி ஸ்வர்க³ம் ப்ராப்ஸ்யாமி” இதி ஹர்ஷேண பு³த்³தி⁴ர்லிப்யதே |
அகுர்வதஸ்து “த்யக்தவாநஸ்மி” இத்யஹங்க்ரு³தத்வம், ஸ்வர்கா³லாப⁴விஷாதோ³
லேப: | ஏவம் ப்ரதிஷித்³த⁴கர்மணி லௌகிககர்மணி ச யதா²ஸம்⁴வம் யோஜநீயம்
| ஜீவந்முக்²தஸ்ய து தாதா³த்ம்யாத⁴யாஸாபா⁴வாத³த⁴ர்ஷாத³யபா⁴வாச்ச ந
தோ³ஷத்³வயம் |

வஸிஷ்ட:² - “யஸ்மாந்நோத்³விஜதே லோகோ லோகாந்நோத்³விஜதே ச ய: |

ஹர்ஷாமர்ஷப⁴யாந்முக்²த: ஸ ஜீவந்முக்²த உச்ச்யதே” || 95 || - (தத்தரைவ 5.95) ||

அதி⁴க்ஷேபதா³நாதா³வப்ரவ்ரு³த்தத்வாதே³தஸ்மால்லோகோ நோத்³விஜதே | அத
ஏவைதஸ்மில்லோ³: கஸ்யாப்யதி⁴க்ஷேபாத³யப்ரவ்ரு³த்தே:, கஸ்யசித்³ து³ஷ்டஸ்ய
தத்³ப்ரவ்ரு³த்தாவப்யேதச்சித்தே தாத³ரு³ஸவிகல்பாநுத³யாச்சாயமபி நோத்³விஜதே |
வஸிஷ்ட:² - “ஸாந்தஸம்ஸாரகலந: கலாவாநபி நிஷ்கல: |

ய: ஸசித்தோ⁵பி நிஸ்சித்த: ஸ ஜீவந்முக்²த உச்ச்யதே” || 96 || - (தத்தரைவ 5.96) ||

ஸத்ருமித்ரமாநாவமாநாதி³விகல்பா: ஸம்ஸாரகலநா: ஸாந்தா யஸ்ய ஸ: |

சது:ஷஷ்டி³வித்³யா கலா:, தத்ஸத்³பா⁴வே⁵பி தத்³பி⁴மாநவ்யவஹாரயோரபா⁴வாந்நிஷ்கலத்வம் |

| சித்தஸ்ய ஸ்வரூபேண ஸத்³பா⁴வே⁵பி வ்ரு³த்த்யநுத³யாந்நிஸ்சித்தத்வம் |

“ஸசிந்தோ⁵பி நிஸ்சிந்த:” இதி பா⁴டே² வாஸநாவஸாதா³த்மத்⁴யாநவ்ரு³த்திஸத்³பா⁴வே⁵பி

லௌகிகவ்ரு³த்த்யபா⁴வா-ந்நிஸ்சிந்தத்வம் |

வஸிஷ்ட:² -

“ய: ஸமஸ்தார்த²ஜாதேஷு வ்யவஹார்யபி ஸீதல: |

பரார்தே²ஷ்விவ பூர்ணத்மா ஸ ஜீவந்முக்²த உச்ச்யதே” || 97 || - (தத்தரைவ 5.97) ||

பரக்³ரு¹ஹே விவாஹோத்ஸவாதெள³ ஸ்வயம் க³த்வா தத்ப்ரீ¹த்யை ததீ³யகார்யேஷு
வ்யவஹரந்நபி லாபா⁴லாப⁴யோர்ஹர்ஷவிஷாத்³ரூபம் பு³த்³தி⁴ஸந்தாபம் ந
ப்ராப்நோதி யதா², ஏவமயம் முக்த: ஸ்வகார்யே⁵பி ஸீதல: | ந கேவலம்
ஸந்தாபாபா⁴வாச்²தலத்வம் கிம் து பூர்ணஸ்வரூபாநுஸந்தா⁴நாத³பி | இதி
ஜீவந்முக்தலக்ஷணம் || 4 ||

அத² விதே³ஹமுக்தலக்ஷணம்-

“ஜீவந்முக்தபத³ம் த்யக்த்வா ஸ்வதே³ஹே காலஸாதக்ரு¹தே |

விஸ்த்யதே³ஹமுக்தத்வம் பவநோ⁵ஸ்பந்த³தாமிவ || 98 || - (தத்ரவ 5.98) ||

யதா² வாயு: கதா³சிச்சலநம் த்யக்த்வா நிஸ்சலரூபேணவதிஷ்ட²தே, ததா²
முக்தாத்மாப்யுபாதி¹க்ரு¹தம் ஸம்ஸாரம் த்யக்த்வா ஸ்வரூபேணவதிஷ்ட²தே |

“விதே³ஹமுக்தோ நோதே³தி நாஸ்தமேதி ந ஸாம்யதி |

ந ஸந்நாஸந்ந தூ³ரஸ்தோ² ந சாஹம் ந ச நேதர:” || 99 || - (தத்ரவ 5.99) ||

உத³யாஸ்தமயெள ஹர்ஷவிஷாதெள³ | ந ஸாம்யதி ந ச தத்பரித்யாகீ³,
விங்க³தே³ஹஸ்யாத்ரவ லீநத்வாத் | ஸத்³வாச்யோ ஜக³த்³தே⁴தூரவித்³யாமாயோபாதி⁴ந்
ப்ராஜ்ஞேஸ்வர:, அஸத்³வாச்யோ நாபி பூ⁴தபெள⁴திக: | ந தூ³ரஸ்த² இத்யுக்த்யா ந
மாயாதீத: | ந சேத்யுக்த்யா ஸ்தூ²லபு⁴க்ஸமீபஸ்தோ²பி நிஷித்⁴யதே | அஹம் ந
சேதி ந ஸமஷ்டிஸ்ச | நேதர இதி ந வ்யஷ்டிஸ்ச | வ்யவஹாரயோக்³யோ விகல்ப:
கோ⁵பி நாஸ்தீத்யர்த:” |

“தத: ஸ்திமிதக³ம்பீ⁴ரம் ந தேஜோ ந தமஸ்ததம் |

அநாக்²யமநபி⁴வ்யக்தம் ஸத்கிஞ்சித³வஸிஷ்யதே” || 100 || - (தத்ரவ 5.100) ||

ஏவம்வித⁴யா விதே³ஹமுக்த்யா ஸாத்³ரு¹ஸ்யோக்தேர்ஜீவந்முக்தாவபி யாவத்³யாவந்நிர்விகல்பா
த்³ரஷ்டவ்யம் ||

ப⁴க³வத்³கீ³தாஸு த்³விதீயாத்⁴யாயே ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞ: பட்²யதே-

அர்ஜுந உவாச-

“ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞஸ்ய கா பா⁴ஷா ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய கேஸவ |

ஸ்தி²ததீ:” கிம் ப்ரபா⁴ஷேத கிமாஸீத வ்ரஜேத கிம்” || 54 ||

ப்ரஜ்ஞா ததத்வஜ்ஞாநம் | தத்³ த்³விவித⁴ம் ஸ்தி²தமஸ்தி²தம் சேதி | யதா²
ஜாரே⁵நூரக்தாயா நார்யா: ஸர்வேஷ்வபி வ்யவஹாரேஷு பு³த்³தி⁴ர்ஜாரமேவ த்⁴யாயதி,
ப்ரமாணப்ரமிதாநி க்ரியமாணந்யபி க்³ரு¹ஹகர்மாண ஸத்³ய ஏவ விஸ்மர்யந்தே, ததா²
பரவையாக்³யோபேதஸ்ய யோகா³ப்யாஸபாடவேநாத்யந்தவஸீக்ரு¹த்சித்தஸ்யோத்பந்நே

தத்தவஜ்ஞாநே பு³த்தி⁴ர்ஜாரமிவ நைரந்தர்யேண தத்தவம் த⁴யாயதி ; ததி³த³ம்
ஸ்தி²தம் ப்ரஜ்ஞாநம் | உக்தகு³ணரஹிதஸ்ய கேநாபி புண்யவிஸேஷேண
கதா³சிது³த்பந்நே⁵பி தத்தவஜ்ஞாநே க்³ரு³ஹுகர்மவத்ததரைவ தத்தவம் விஸ்மர்யதே;
ததி³த³ம்ஸ்தி²தம் ப்ரஜ்ஞாநம் |

ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“பரவ்யஸநிநீ நா¹ வ்யக்³ராபி க்³ரு³ஹுகர்மணி |

ததே³வாஸ்வாத³யத்யந்த: பரஸங்க³ரஸாயநம் || 58 ||

ஏவம் தத்தவே பரே ஸு³தே⁴ தீ⁴ரோ விஸ்ராந்திமாக³த: |

ததே³வாஸ்வாத³யத்யந்தர்³பு³ஹிர்வ்யவஹரந்நபி” || 59 || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
27.58, 59) இதி ||

தத்ர ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞ: காலபே⁴தா³த்³ த்³விவித:⁴, ஸமாஹிதோ வ்யுத்தி²தஸ்ச
| தயோரு⁴யோர்லக்ஷணம் பூர்வோத்தரா⁴யாமர்⁴யாம் ப்ரு³ச்ச²தி -
ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞஸ்ய கா பா⁴ஷா ? கீ³த்³ரு³ஸைர்லக்ஷணவாசகை:
ஸப்³தை:³ ஸர்வையம் பா⁴ஷ்யதே ? வ்யுத்தி²த: ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞ: கீ³த்³ரு³ஸம்
வாக்³வ்யவஹாரம் கரோதி ? தஸ்யோபவெஸநக³மநே மந்தே³ப்⁴யோ விலக்ஷணே
கீ³த்³ரு³ஸே ?

ஸ்ரீ⁴க³வாநுவாச-

ப்ரஜஹாதி யா காமாந் ஸர்வாந் பார்த² மநோக³தாந் |

ஆத்மந்யேவாத்மநா துஷ்ட: ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞஸ்ததே³ச்சயதே” || 55 || - (ஸ்ரீமத்³ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்
2.55) ||

காமாஸ்த்ரிவிதா:⁴, பா³ஹ்யா ஆந்தரா வாஸநாமாத்ரரூபாஸ்சேதி | உபார்ஜிதமோத³காத³யோ
பா³ஹ்யா:, ஆஸாமோத³காத³ய ஆந்தரா:, பதி²பதிதத்ரு³ணதி³வதா³பாதத:
ப்ரதீதா வாஸநாரூபாஸ்ச | ஸமாஹிதோ⁵ஸேஷதீ⁴வ்ரு³த்திஸங்க்ஷயாத் ஸர்வாந்
பரித்யஜதி | அஸ்தி சாஸ்ய முக²ப்ரஸாத³லிங்க³க³ம்ய ஸந்தோஷ: | ஸ
ச ந காமேஷு கிம் த்வாத்மந்யேவ, காமாநாம் த்யக்தத்வாத், பு³தே⁴:
பரமாநந்த³ரு³பேணாத்மதத்த்வாபி⁴முக²த்வாச்ச | ந சாத்ர ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதா⁴விவாத்மாநந்
மநோவ்ரு³த்தயோல்லிக்²யதே, கிம் து ஸ்வப்ரகாஸசி³ரு³பேணாத்மநா | ஸந்தோஷஸ்ச
ந வ்ரு³த்திரூப:, கிம் து தத்ஸம்ஸ்காரரூப: | ஏவம்விதை⁴ர்லக்ஷணவாசகை: ஸப்³தை:³
ஸமாஹிதோ பா⁴ஷ்யதே |

“து:³கே²ஷ்வநுத்³விக்³நமநா: ஸுகே²ஷு விக³தஸ்ப்ரு³ஹ: |

வீதரா³ப⁴யக்ரோத:⁴ ஸ்தி²ததீ⁴ர்முநி³ருச்சயதே” || - (தத்ரைவ 2.56) ||

து:³க²ம் ராகா³தி³நிமித்தஜந்யா ரஜோகு³ணவிகாரரூபா ஸந்தாபாத்திகா ப்ரதிகூலா சித்தவ்ருத்தி: | தாத்³ரு³ஸே து:³கே² ப்ராப்தே ஸதி “அஹம் பாப:, தி³ங்மாம் து³ராத்தமாநம்” இயநுதாபாத்திகா தமோகு³ணவிகாரத்தவேந ப்4ராந்திரூபா சித்தவ்ருத்திருத்³வேக:³ | யத்³யப்யயம் விவேக இவாபா⁴தி ததா²Sபி பூர்வஸ்மிஞ்ஜந்மநி சேத்ததபாபப்ரவ்ருத்திப்ரதி³ந்த⁴கத்தவாத் “ஸப்ரயோஜநோ ப⁴வதி, இதா³நீம் து நிஷ்ப்ரயோஜந இதி ப்4ராந்தித்தவம் த்³ரஷ்டவ்யம் | ஸுக²ம் ராஜ்யபுத்ரலாபா⁴தி³நிமித்தஜந்யா ஸாத்த்விகீ ப்ரீதிரூபாநுகூலா சித்தவ்ருத்தி: | தஸ்மிந்ஸுகே² ஸத்யாகா³மிநஸ்தாத்³ரு³ஸ்ய ஸுக²ஸ்ய காரணம் புண்யமநநுஷ்டா²ய வ்ரு³தை²வ தத³பேக்ஷா தாமஸீ சித்தவ்ருத்தி: ஸ்ப்ரு³ஹா | தத்ர ச ஸுக²து:³க²யோ: ப்ராரப்³த⁴கர்மப்ராபிதத்தவாத்³வ்யுத்தி²தசித் வ்ருத்திஸம்ப⁴வாச்ச தது³ப்யமுபபத்³யதே | உத்³வேக³ஸ்ப்ரு³ஹே து ந விவேகிந: ஸம்ப⁴வத: | ததா² ராக³ப்யக்ரோதா³ஸ்ச தாமஸத்வேந கர்மண ப்ராபிதத்தவாபா⁴வாந்நாஸ்ய வித்³யந்தே | ஏவம்லக்ஷணலக்ஷித: ஸ்வாநுப⁴வப்ரகடேந ஸிஷ்யஸிக்ஷார்த²மநுத்³வேக³நி:ஸ்ப்ரு³-ஹத்தவாதி³க³மகம் வசோ பா⁴ஷத இய்யர்த:² | “ய: ஸர்வத்ரநாநி⁴ஸ்நேஹஸ்தத்தத்ப்ராப்ய ஸுபா⁴ஸுப⁴ம் | நாபி⁴நந்த³தி ந த்³வேஷ்டி தஸ்ய ப்ரஜ்ஞா ப்ரதிஷ்டி²தா” | - (தத்ரைவ 2.57) ||

யஸ்மிந்ஸத்யந்யதீ³யே ஹாநிவ்ரு³த்³தீ⁴ ஸ்வஸ்மிந்நாரோப்யேதே தாத்³ரு³ஸோSந்யவிஷயஸ்தாம ஸ்நேஹ: | ஸுக²ஹேது: ஸ்வகலத்ராதி:³ ஸுபோ⁴ விஷய: | தத்³கு³ணகத்²நாதி³ப்ரவர்திகா தீ⁴வ்ருத்திரி⁴நந்த:³ | அத்ர கு³ணகத்²நஸ்ய பரப்ரரோசநார்த²த்தவாபா⁴வேநவ்யர்த²த்தவாத்தத்³தே | அஸூயோத்தபாத³நேந து:³க²ஹேது: பரகீயவித்³யாதி³ரேநம் ப்ரத்யஸுபோ⁴ விஷய: | தந்நிந்தா³ப்ரவர்திகா தீ⁴வ்ருத்தி³வேஷ: | ஸோSபி தாமஸ:, தந்நிந்தா³யா நிவாரணர்த²த்தவாபா⁴வேந வ்யர்த²த்தவாத் | த ஏதே தாமஸா த⁴ர்மா: கத²ம் விவேகிநி ஸம்ப⁴வேயு: ?

“யதா³ ஸம்ஹரதே சாயம் கூர்மோSங்கா³நீவ ஸர்வஸ: | இந்த³ரியாணீந்த³ரியார்தே²ப்யஸ்தஸ்ய ப்ரஜ்ஞா ப்ரதிஷ்டி²தா” || 2.58 || - (தத்ரைவ 2.58) ||

வ்யுத்தி²தஸ்ய ஸமஸ்ததாமஸவ்ருத்த்யபா⁴வ: பூர்வஸ்லோகாப்யாமபி⁴ஹித: | ஸமாஹிதஸ்ய து வ்ருத்தய ஏவ ந ஸந்தி குதஸ்தாமஸத்வஸங்கேத்யபி⁴ப்ராய: |

“விஷயா விநிவர்தந்தே நிராஹாரஸ்ய தே³ஹிந: | ரஸவர்ஜம் ரஸோSப்யஸ்ய பரம் த்³ரு³ஷ்டவா நிவர்ததே” || 59 || - (தத்ரைவ 2.59) ||

ப்ராரப்தம் கர்ம ஸுக்து: க்வேதுந்காம்ஸ்சித்³விஷயாம்ஸ்சந்த³ரோத³யாந்த⁴காராதி³ரூபாந்
 ஸ்வயமேவ ஸம்பாத்யதி, அந்யாம்ஸ்து க்³ரு'ஹக்ஷேத்ரா³ந் புருஷோத்³யோக³த்³வாரேண
 | தத் சந்த³ரோத³யாத்ய: பூர்ணேநேந்த³ரியாதி³ஸம்ஹாரலக்ஷணேந ஸமாதி⁴நைவ
 நிவர்தந்தே, நாந்யதா² | க்³ரு'ஹாத³யஸ்து ஸமாதி⁴மந்தரேணபி நிவர்தந்தே |
 ஆஹரணமாஹார உத்³யோக: ³ | நிருத்³யோக³ஸ்ய க்³ரு'ஹாதி³விஷயா நிவர்தந்தே,
 ரஸஸ்து ந நிவர்ததே | ரஸோ மாநஸீ த்ரு'ஷ்ணா | ஸாபி பரமாநந்த³ரூபஸ்ய பரஸ்ய
 ப்³ரஹ்மணோ த்³ர்ஸநே ஸதி ஸ்வல்பாநந்த³ஹேதுப்⁴யோ நிவர்ததே, “கிம் ப்ரஜயா
 கரிஷ்யாமோ யேஷாம் நோ⁵யமாத்மா⁵யம் லோக:” (ப்³ரு'ஹாத³ர்ணயகே உபநிஷதி³
 4.4.22) இதி ஸ்ருதே: |

“யததோ ஹ்யபி கௌந்தேய புருஷஸ்ய விபஸ்சித: |
 இந்த³ரியாணி ப்ரமாதீ²நி ஹரந்தி ப்ரஸப⁴ம் மந: || 60 ||

தாநி ஸர்வாணி ஸம்யம்ய யுக்த ஆஸீத மத்பர: |
 வஸே ஹி யஸ்யேந்த³ரியாணி தஸ்ய ப்ரஜ்ஞா ப்ரதிஷ்டி²தா” || 61 || - (தத்ரைவ 2.60,
 61) ||

உத்³யோக³த்தயாக³ப்³ரஹ்மத³ர்ஸநப்ரயத்தம் குர்வதோ⁵பி கதா³சித்தகப்ரமாத³பரிஹாராய
 ஸமாத⁴யப்⁴யாஸ: |

ததே³தத்தகிமாஸீதேதிப்ரஸ்நோத்தரம் |
 “த்⁴யாயதோ விஷயாந்பும்ஸ: ஸங்க³ஸ்தேஷ³ஹ்யஜாயதே |
 ஸங்கா³த்ஸஞ்ஜாயதே காம: காமாத்க்ரோதோ⁴பி⁴ஜாயதே” || 62 ||

“க்ரோதா⁴த்⁴ப⁴வதி ஸம்மோஹ: ஸம்மோஹாத்ஸம்ரு³திவிப்⁴ரம: |
 ஸம்ரு³திவிப்⁴ரம்ஸாத்³பு³த்³தி⁴நாஸோ பு³த்³தி⁴நாஸாத்³ப்ரணஸ்யதி” || 63 || - (தத்ரைவ
 2.62, 63) ||

அஸதி ஸமாத⁴யப்⁴யாஸே ப்ரமாத³ப்ரகார உபந்யஸ்த: | ஸங்கோ³த்⁴யேயவிஷயஸந்நிதி⁴,
 ஸம்மோஹோ விவேகபராங்முக²த்வம்,
 ஸம்ரு³திவிப்⁴ரமஸ்தத்த்வாநஸந்தா⁴நாபா⁴வ:, பு³த்³தி⁴நாஸோ விபரீதபா⁴வநோபசயதோ³க்ஷேண
 ப்ரதிப³த்³த⁴ஸ்ய ஜ்ஞாநஸ்ய மோக்ஷப்ரத³த்வஸாமர்த்²யாபா⁴வ: |

“ராக³த்³வேஷவிபுக்தைஸ்து விஷயாநிந்த³ரியைஸ்சரந் |
 ஆத்மவஸ்யர்விதே⁴யாத்மா ப்ரஸாத³மதி⁴க³ச்²தி” || 64 || - (தத்ரைவ 2.64) ||

விதே⁴யாத்மத்வம் வஸீக்ரு²தமநஸ்த்வம் | ப்ரஸாதோ³ நைர்மல்யம் ப்³ந்த⁴ராஹித்யம் |
 ஸமாத⁴யப்⁴யாஸயுக்தஸ்தத்³வாஸநாப³லாத்³வ்யுத்தா²நத³ஸாயாமிந்த³ரியைர்வ்யவஹரந்நபி

ப்ரஸாத³ம் ஸம்யக்ப்ராப்நோதி | ததே³தத்தகிம் வ்ரஜேதேதிப்ரஸ்நோத்தரம் |
 உபரிதநேநாபி ப³ஹுநா க்³ரந்தே²ந ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞ: ப்ரபஞ்சித: |
 நநு ப்ரஜ்ஞாயா: ஸ்தி²த்யுத்பத்திப⁴யாம் ப்ராக³பி ஸாத⁴நத்வேந ராக³த்³வேஷாதி³ராஹித்யமபேக்
 |

பா³ட⁴ம்; ததா²ப்யஸ்தி விஸேஷ:, ஸ ச ஸ்ரேயோமார்³கா³ரைர்த்³ர்ஸித:-
 “வித்³யாஸ்தி²தயே ப்ராக³யே ஸாத⁴நபூ⁴தா: ப்ரயதந்நிஷ்பாத்³யா: |
 லக்ஷணபூ⁴தாஸ்து புந: ஸ்வபா⁴வதஸ்தே ஸ்தி²தா: ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞே ||

ஜீவந்முக்திரிதீமாம் வத³ந்த்யவஸ்தா²ம் ஸ்தி²தாத்மஸம்போ³தா⁴ம் |
 பா³தி⁴தபே⁴த்³ப்ரதிபா⁴மபா³தி⁴தாத்மாவபோ³த⁴ஸாமர்த்²யாத்” || இதி |

ப⁴க்³வத்³ப⁴க்தோ த்³வாத்³ஸாத⁴யாயே ப⁴க்³வதா வர்ணித: -

“அத்³வேஷ்டா ஸர்வபூ⁴தாநாம் மைத்ர: கருண ஏவ ச |
 நிர்மமோ நிரஹங்கார: ஸமது:³க²ஸுக:²க்ஷமீ || 13 ||

ஸந்துஷ்ட: ஸததம் யோகீ³ யதாத்மா த்³ரு⁴நிஸ்சய: |

மய்யர்³பிதமநோபு³த்³தி⁴ர்யோ மத்³ப⁴க்த: ஸ மே ப்ரிய:” || 14 || - (பூ³மத்³ப⁴க்³வத்³கீ³தாயாம்
 12.13, 14) ||

ஈஸ்வரார்பிதமநஸ்த்வேந ஸமாஹிதஸ்யாந்யாநுஸந்தா⁴நாபா⁴வாத், வ்யுத்தி²தஸ்யாப்யுதா³ஸீநா
 ஹர்ஷவிஷாதா³-பா⁴வாச்ச ஸுக²து:³க²ஸாம்யம் | ஏவம் வக்ஷயமாணேஷ்வபி
 த்³வந்த்³வேஷு த்³ரஷ்டவ்யம் |

“யஸ்மாந்நோத்³விஜதே லோகோ லோகாந்நோத்³விஜதே ச ய: |

ஹர்ஷாமர்ஷப⁴யோத்³வேகை³ர்முக்³தோ ய: ஸ ச மே ப்ரிய: || 15 ||

“அநபேக்ஷ: ஸாசி³ர்த்³க்ஷ உதா³ஸீநோ க³தவ்யத:² |

ஸர்வாரம்ப⁴பரித்யாகீ³ யோ மத்³ப⁴க்த: ஸ மே ப்ரிய: || 16 ||

“யோ ந ஹ்ரு³ஷ்யதி ந த்³வேஷ்டி ந ஸோசதி ந காங்க்ஷதி |

ஸுபா⁴ஸுப⁴பரித்யாகீ³ ப⁴க்திமாந்ய: ஸ மே ப்ரிய: || 17 ||

ஸம: ஸத்ரௌ ச மித்ரே ச ததா² மாநாபமாநயோ: |

ஸீதோஷ்ணஸுக²து:³கே²ஷு ஸம: ஸங்க³விவர்ஜித: || 18 ||

துஸ்யநிந்தா³ஸ்துதிர்³மௌநீ ஸந்துஷ்டோ யேந கேநசித் |

அநிகேத:ஸ்தி²ரமதி³ர்ப⁴க்திமாந் மே ப்ரியோ நர:” || 19 || இதி |

அத்ராபி பூ³ர்வவத்³விஸேஷோ வார்த்திககாரை³ர்ஸித:-

“உத்பந்நாத்மப்ரபோ³த⁴ஸ்ய ஹ்யத்³வேஷ்ட்ரு³த்வாத்³யோ கு³ண: |

அயத்தந்தோ ப⁴வந்த்யஸ்ய ந து ஸாத⁴ந்ருபிண:” || - (நைஷ்கர்ம்யஸித்³தௌ⁴ 4.69)
இதி ||

கு³ணாதீதஸ்சதுர்த³ஸாத⁴யாயே வர்ணித:-

அர்ஜுந உவாச |

“கைர்லிங்கை³ஸ்தரீந்³கு³ணநேதாநதீதோ ப⁴வதி ப்ரபோ⁴ |

கிமாசார: கத²ம் சைதாம்ஸ்தரீந்³கு³ணநதிவர்ததே “ || 21 || - (ஸ்ரீமத்³ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்
14.21) ||

தர்யோ கு³ண: ஸத்த்வரஜஸ்தமாம்ஸி ; தேஷாம் பரிணாமவிஸேஷாத்ஸர்வ: ஸம்ஸார:
ப்ரவர்ததே; அதோ கு³ணாதீதத்வமஸம்ஸாரித்வம்; ஜீவந்முக்த்வமிதி யாவத் |
லிங்கா³நி பரேஷாமேததீ³யகு³ணாதீதத்வபோ³த⁴காநி | ஆசார ஆசரணம், ததீ³யமந:
ஸஞ்சாரப்ரகார: | கத²மிதி ஸாத⁴ந்ப்ரகாரப்ரஸ்ந: |

ஸ்ரீப⁴க³வாநுவாச |

“ப்ரகாஸம் ச ப்ரவ்ரு³த்திம் ச மோஹமேவ ச பாண்ட³வ |

ந தீ³வேஷ்டி ஸம்ப்ரவ்ரு³த்தாநி ந நிவ்ரு³த்தாநி காங்க்ஷதி || 22 ||

உதா³ஸீநவதா³ஸீநோ கு³ணர்யோ ந விசால்யதே |

கு³ண வர்தந்த இத்யேவ யோ³வதிஷ்ட²தி நேங்க்³தே || 23 ||

ஸமது: ³க²ஸுக: ²ஸ்வஸ்த: ²ஸமலோஷ்டாஸ்மகாஞ்சந: |

துல்யப்ரியாப்ரியோ தீ⁴ரஸ்துல்யநிந்தா³த்மஸம்ஸ்துதி: || 24 ||

மாநாபமாநயோஸ்துல்யஸ்துல்யோ மித்ராபிபக்ஷயோ: |

ஸர்வாரம்ப⁴பரித்யாக்³ கு³ணாதீத: ஸ உச்யதே || 25 ||

மாம் ச யோ³வ்யபி⁴சாரேண ப⁴க்தியோகே³ந ஸேவதே |

ஸகு³ணந்ஸமதீத்யைதாந்³ரஹ்மபூ⁴யாய கல்பதே” || 26 || - (தத்ரைவ 14.26) ||

ப்ரகாஸப்ரவ்ரு³த்திமோஹா: ஸத்த்வரஜஸ்தமோகு³ண: | தே ச ஜாக்³ரத்ஸ்வப்நயோ:
ப்ரவர்தந்தே ; ஸுஷு³ப்திஸமாதி⁴ஸூ³ந்யசித்தவ்ரு³த்தி-தவாவஸ்தா²ஸு நிவர்தந்தே
| ப்ரவ்ரு³த்திஸ்ச த்³விவிதா⁴, அநுகூலா ப்ரதிகூலா சேதி | தத்ர மூடோ⁴
ஜாக்³ரணே ப்ரதிகூலப்ரவ்ரு³த்திம் த்³வேஷ்டி, அநுகூலப்ரவ்ரு³த்திமாகாங்க்ஷதி
| கு³ணாதீதஸ்ய த்வநுகூலப்ரதிகூலாத்⁴யாஸாபா⁴வாத்³ த்³வேஷ்டாகாங்க்ஷே ந
ஸ்த: | யதா² த்³வயோ: கலஹம் ஞர்வதோரவலோகயிதா கஸ்சித்தஸ்த: ²
ஸ்வயம் கேவலமுதா³ஸ்தே, ந து ஜயபராஜயாப்⁴யாமி-தஸ்ததஸ்சால்யதே, ததா²
கு³ணாதீதோ விவேகீ ஸ்வயமுதா³ஸ்தே | கு³ண கு³ணேஷு வர்தந்தே, ந

த்வஹமிதிவிவேகாதெள³தா³-ஸீந்யம் | அஹமேவ கரோமீத்யத்⁴யாஸோ விசலநம்,
ந சாஸ்ய தத³ஸ்தி | ததி³த³ம் கிமாசார இத்யஸ்ய ப்ரஸ்நஸ்யோத்தரம் |
ஸமது:³க²ஸுகா²தீ³நி விங்கா³ந்யவ்யபி⁴சாரிப⁴க்திஸஹிதஜ்ஞாநத்⁴யாநாப⁴யாஸேந
பரமா³தம்ஸேவா சேதி கு³ணாத்யய-ஸாத⁴ந்ப்ரஸ்நஸ்யோத்தரம் ||

ப்³ராஹ்மணோ வ்யாஸாதி³பி⁴ர்வரணித:

“அநுத்தரீயவஸநமநுபஸ்தீர்ணஸாயிரம் |

பா³ஹூபதா⁴யிரம் ஸாந்தம் தம் தே³வா ப்³ராஹ்மணம் விது:³” || - (மஹாபா⁴ரதே
ஸாந்தியர்வணிமோக்ஷத⁴ர்மே 261.29) ||

ப்³ராஹ்மணஸப்³தோ³ ப்³ரஹ்மவித்³வாசீதி “அத² ப்³ராஹ்மண:” இதி ஸ்ருத்த்யா
வர்ணிதம், ப்³ரஹ்மவித்³ஸ்ச வித்³வத்ஸம்ந்யாஸாதி⁴காராத் | “யதா²ஜாதரூபத⁴ரோ”
(ஜாபா³லோபநிஷதி³ 6), “நாச்சா²த³நம் சரதி பரமஹம்ஸ:” (பரமஹம்ஸோபநிஷதி³ 1 -
2) இத்யாதி³ ஸ்ருத்த்யா பரிக்³ரஹ்ராஹித்யஸ்ய முக்²யத்வாபி⁴தா⁴நாத³நுத்தரீயத்வாதி³கம்
தஸ்ய யுக்தம் |

“யேந கேநசிதா³ச்ச²ந்நோ யேந கேநசிதா³ஸித: |

யத்ரக்வசநஸாயீ ஸ்யாத்³தம் தே³வா ப்³ராஹ்மணம் விது:³” || - (மஹாபா⁴ரதே 5.97.14)
||

தே³ஹ்நிர்வாஹாயாஸநாச்சா²த³நஸயநஸ்தா²நாபேக்ஷாயாமப்யஸநாதி³க³தெள
கு³ணதோ³ஷௌ நாந்விஷயேதே, உத³ரபூரணபுஷ்ட்யாதி³-ரூபஸ்ய நிர்வாஹஸ்ய
ஸமத்வாந்நிஷ்ப்ரயோஜநஸ்ய கு³ணதோ³ஷவிசாரஸ்ய சித்ததோ³ஷத்வாத் |

அத ஏவ பா⁴க³வதே பட்²யதே -

“கிம் வர்ணிதேந ப்³ஹுநா லக்ஷணம் கு³ணதோ³ஷயோ: |

கு³ணதோ³ஷத்³ரு³ஸிர்³தோ³ஷோ கு³ணஸ்தூப⁴யவர்ஜித:” || இதி | - (ஸ்ரீமத்³பா⁴க³வதே
11.19.45) ||

“கந்தா²கௌபீநவாஸாஸ்து த³ண்ட³த்⁴ரு³க்³த்⁴யாநதத்பர: |

ஏகாகீ ரமதே நித்யம் தம் தே³வா ப்³ராஹ்மணம் விது:³” || - (விஸ்வேஸ்வரக்ரு³தே
யதித⁴ர்மஸங்க்³ரஹே ப்ரு³0 37) ||

ப்³ரஹ்மோபதே³ஸாதி³நா ப்ராண்யநுஜி⁴க்ரு³க்ஷாயாமுத்தமத்த்வஜ்ஞாபநேந ஸ்ரத்³தா⁴முத்தபாத³யி
த³ண்ட³கௌபீநாதி³விங்க³ம் தா⁴ரயேத், “கௌபீநம் த³ண்ட³மாச்சா²த³நம் ச
ஸ்வஸரீரோபபோ⁴கா³ர்²தா²ய லோகோபகாரார்தா²ய ச பரிக்³ரஹேத்” (பரம0 உப0 .1)

இதி ஸ்ருதே: | அநுஜிக்ருக்ஷயாபி ஸ்வயம் ததீயாம் க்ருஹக்ருத்யாதி³வார்தாம் ந குர்யாத், கிம் து த்யாநபரோ ப⁴வேத் | “தமேவைகம் ஜாநத்² ஆத்மாநமந்யா வாசோ விமுஞ்சத்² (முண்ட³கோபநிஷதி³ 2.2.5) “இதி ஸ்ருதே:, “தமேவ தீ⁴ரோ விஜ்ஞாய ப்ரஜ்ஞாம் குர்வீத் ப்ராஹ்மண: | நாநுத்³யாயாத்³ ப்³ஹூஞ்சுப்த³ந்வாசோ விக்³லாபநம் ஹி தத்” || - (ப்³ருஹதா³ரண்யகே உப0.4.4.21) ||

இதி ஸ்ருதே³ச |

ப்³ரஹ்மோபதே³ஸஸ்த்வந்யா வாங் ந ப⁴வதீதி ந த்யாநவிரோதீ⁴ | தச்ச த்யாநமேகாகித்வே நிர்விக்⁴நம் ப⁴வதி அத ஏவ ஸ்ம்ரு³த்யந்தரே⁵பி⁴ஹிதம் -

“ஏகோ பி⁴க்ஷூர்யதோ²க்த: ஸ்யாத்³வாவேவ மிது²நம் ஸ்ம்ரு³தம் |

த்ரயோ க்³ராம: ஸமாக்²யாத ஊர்த்⁴வம் து நக³ராயதே ||

நக³ரம் ஹி கர்தவ்யம் க்³ராமோ வா மிது²நம் ததா² |

ராஜாதி³வார்த்தா தேஷாம் ஸ்யாத்³பி⁴க்ஷாவார்த்தா பரஸ்பரம்” || இதி | - (த³க்ஷஸ்ம்ரு³தௌ 7.35-37) ||

“நிராபரிஷமநாரம்ப⁴ம் நிர்நமஸ்காரமஸ்துதிம் |

அக்ஷீணம் க்ஷீணகர்மாணம் தம் தே³வா ப்³ராஹ்மணம் விது:” || - (மஹாபா⁴ரதே மோக்ஷத⁴ர்மபர்வணி 237.24) ||

விபரிஷ்டை: ஸம்ஸாரிபி:⁴ ப்ரணமதாம் புருஷாணமாஸீர்வாத:³ ப்ரயுஜ்யதே | யஸ்ய யத³பேக்ஷிதம் தம் தம் ப்ரதி தத³பி⁴வ்ரு³த்தி⁴-ப்ரார்த²நமாஸீ: | ததா² ச புருஷாணம் பி⁴ந்நருசித்வாத் தத³பி⁴மதாந்வேஷணே வ்யக்³ரசித்தஸ்ய லோகவாஸநா வர்த⁴தே | ஸா ச ஜ்ஞாநவிரோதி⁴நீ | ததா² ச ஸ்ம்ரு³த்யந்தரம் -

“லோகவாஸநயா ஜந்தோ: ஶாஸ்த்ரவாஸநயாபி ச |

தே³ஹவாஸநயா ஜ்ஞாநம் யதா²வந்நைவ ஜாயதே” ||

(முக்திகோபநிஷதி³ 2.2; ஸூதஸம்ஹிதாயாம் யஜ்ஞவைப⁴வக²ண்டே³ பூர்வார்தே⁴ 14.15; விவேகசூ³:ாமணௌ 202) ||

ஏதச்சாரம்ப⁴நமஸ்காராதி³ஷ்வபி த்³ரஷ்டவ்யம் | ஆரம்ப:⁴ ஸ்வார்த²ம் பரோபகாரார்த²ம் வா க்³ருஹக்ஷேத்ராதி³ஸம்பாத்³நப்ரயத்ந: | தாவேதாவாஸீர்வாதா³ரம்பெள⁴ முக்தேந த்யாஜ்யௌ | ந சாஸீர்வாதா³பா⁴வே ப்ரணமதாம் ந்ரு³ணம் கே²த:³ ஶங்கநீய:, லோகவாஸநாகே²த³யோருப⁴யோ: பரிஹாராய நிகி²லாஸீர்வாத்³ப்ரதிநிதி⁴த்வேந நாராயணஸப்³த³ப்ரயோகாத் | ஆரம்ப⁴ஸ்து

ஸர்வோ஽பி து³ஷ்ட ஏவ | ததா² ச ஸ்ம்ரு³தி:-

“ஸர்வாரம்பா⁴ ஹி தோ³ஷேண தூ⁴மேநாக்³நிரிவாவ்ரு³தா:” | - (ஸ்ரீமத்³ப⁴க³வத்³க³தாயாம் 18.48) இதி ||

நமஸ்காரோ஽பி விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸிநோ஽பி⁴ஹித: -

“யோ ப⁴வேத்பூர்வஸம்ந்யாஸீ துல்யோ வை த⁴ர்மதோ யதி³ |

தஸ்மை ப்ரணம: கர்தவ்யோ நேதராய கதா³சந” || - (யாஜ்ஞுவல்க்ய உப0 .1) இதி ||

தத்ர பூர்வத்வத⁴ர்மதுல்யத்வவிசாரே சித்தம் விஷிப்யதே | அத ஏவ நமஸ்காரமாத்ர ஏவ ப³ஹவ: கலஹாயமாநா உபலப்⁴யந்தே |

தத்ர நிமித்தம் வார்த்திககாரைர்த³ர்ஸிதம் -

“ப்ரமாதி³நோ ப³ஹிஸ்சித்தா: பிஸுநா: கலஹோத்ஸுகா: |

ஸம்ந்யாஸிநோ஽பி த்³ரு³ஸ்யந்தே தை³வஸந்தூ³ஷிதாஸயா:” || - (ப³ரு³ஹதா³ரண்யகோபநிஷத்³ 1.4.1584) இதி ||

முத்தஸ்ய நமஸ்காராபா⁴வோ ப⁴க³வத்பாதை³ர்³ர்ஸித: -

“நாமாதி³ப⁴ய: பரே பூ⁴ம்நி ஸ்வாராஜ்யே சேத் ஸ்தி²தோ஽³த்³வயே |

ப்ரணமேத் கம் ததா³த்மஜ்ஞோ ந கார்யம் கர்மண ததா³” || - (உபதே³ஸஸாஹஸ்யாம் 17.64) இதி ||

சித்தகாலுஷ்யஹேதோர்நமஸ்காரஸ்ய ப்ரதிக்ஷேதே⁴஽பி ஸர்வஸாம்யபு³த்³யா ப்ரஸாத³ஹேதூர்நமஸ்காரோ஽ப⁴யுபேயதே | ததா² ச ஸ்ம்ரு³தி: -

“ஈஸ்வரோ ஜீவகலயா ப்ரவிஷ்டோ ப⁴க³வாநிதி |

ப்ரணமேத்³த்³ண்ட³வத்³பூ⁴மாவஸ்வசண்டா³லகோ³க²ர்ம” || - (ஸ்ரீமத்³பா⁴க³வதே 3.29.34-2, 11.29.16-2) இதி ||

ஸ்துதிர்மநுஷ்யவிஷயா ப்ரதிஷித்⁴யதே, ந த்வீஸ்வரவிஷயா | ததா² ச ப்³ரு³ஹஸ்பதிஸ்ம்ரு³தி: -

“ஆத்³ரேண யதா² ஸ்தெளதி த⁴நவந்தம் த⁴நேச்ச²யா |

ததா² சேத்³ விஸ்வகர்தாரம் கோ ந முச்யேத ப³ந்த⁴நாத” || இதி | - (வராஹோபநிஷதி³ 3.13 ; க³ருட³புராணே 225.50 ச |) ||

அக்ஷணத்வமதீ³ந்தவம் | அத ஏவ ஸ்ம்ரு³தி:-

“அலப்³த்⁴வா ந விஷாதீ³ ஸ்யாத்காலே யத்³யஸநம் க்வசித் |

லப்³த்⁴வா ந ஹ்ரு³ஷ்யேத்³த்⁴ரு³திமாநுப⁴யம் தை³வதந்த்ரிதம்” || இதி |

கூண்கர்மத்வம் விதி⁴நிஷேதா⁴நதீ⁴நத்வம் “நிஸ்தரைகு³ண்யே பதி² விசரதாம் கோ விதி⁴ கோ நிஷேத⁴” (ஸூகாஷ்டக:) இதி ஸ்மரணத் | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய ப⁴க³வதாப்யுக்தம்-

“த்ரைகு³ண்யவிஷயா வேதா³ நிஸ்தரைகு³ண்யோ ப⁴வார்ஜுந | நிர்³வந்த³வோ நித்யஸத்தவஸ்தோ² நிர்யோக³க்ஷேம ஆத்மவாந்” || - (பூமத்³ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 2.45) இதி ||

நாரத:³-

“ஸ்மர்தவ்ய: ஸததம் விஷ்ணுர்விஸ்மர்தவ்யோ ந ஜாதுசித் | ஸர்வே விதி⁴நிஷேதா:⁴ ஸ்யுரேதயோரேவ கிங்கரா:” || - (நாரத³பாஞ்சராத்திரே 4.2.23) இதி ||

“அஹோரிவ க³ணாத³பீ⁴த: ஸம்மாநாந்மரணதி³வ | குணபாதி³வ ய: ஸ்த்ரீ⁴யஸ்தம் தே³வா ப்³ராஹ்மணம் விது:³” || - (மஹாபா⁴ரதே ஸாந்திபர்வணி மோக்ஷ0 237.13) ||

“ராஜாதி³வார்த்தா தேஷாம் ஸ்யாத்” இதுயுக்தத்தவாத் ஸர்பவத்³க³ணாத³பீ⁴திருபபத்³யதே, ஸம்மாநஸ்யாஸக்திகாரணதயா புருஷார்த²விரோதி⁴த்வாந்மரணவத்³தே³யத்வம் | “நரகாதி³வ” இதி வா பாட:² | அத ஏவ ஸ்ம்ரு³தி: -

“அஸம்மாநாத்தபோவ்ரு³த்தி:⁴ ஸம்மாநாத்து தப: கூய: | அர்சித: பூஜிதோ விப்ரோ து³க்தா⁴ கௌ³ரிவ ஸீத்³தி” || - (பத்³மபுராணே ஸ்ரு³ஷ்டிக²ண்டே³ 19.340) ||

ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்யாவமாந உபாதே³யதயா ஸ்மர்யதே-

“ததா² சரேத வை யோக³ ஸதாம் த⁴ர்மமநுஸ்மரந் | ஜநா யதா²வமந்யேரநக³ச்சே²யுர்நைவ ஸங்க³திம்” || - (நாரத³பரிவ்ராஜகோபநிஷதி³ 5.30) இதி ||

ஸ்த்ரீஷு த்³விவிதோ⁴ தோ³ஷ:, ப்ரதிஷித்³த⁴த்வம் ஜுகு³ப்ஸிதத்வம் சேதி | தத்ர ப்ரதிஷித்³த⁴த்வாத்ரம் கதா³சித்³ராகா³த் ப்ராரபி³த⁴ப³லாது³ல்லங்க்யதே | ததே³தத³பி⁴ப்ரேத்யாஹ ஸ்ம்ரு³தி:

“மாத்ரா ஸ்வஸ்ரா து³ஹித்ரா வா நைகஸய்யாஸநோ ப⁴வேத் | ப³லவாநிந்த³ரியக்³ராமோ வித்³வாம்ஸமபி கர்ஷதி” | - (மநு 2.215) ||

ததா² ச ஸ்ம்ரு³திபி⁴ர்ஜுகு³ப்ஸா வர்ணிதா-

“ஸ்த்ரீணமவாச்சயதே³ஸஸ்ய க்விந்நநா³வ்ரணஸ்ய ச |

அபேதே³பி மநோபேதா³ஜ்ஜந: ப்ராயேண வஞ்ச்யதே” || - (நா | ப | உப0 .3.29) ||

“சர்மக²ண்ட³ம் த்³விதா⁴ பி⁴ந்நமபாநோத்³கா³ரதூ⁴பிதம் |
யத்³ரமந்தே நராஸ்தத்ர ஸாஹஸம் கிமத: பரம்” || - (விஸ்வேஸ்வரக்ரு³தே
யதித்⁴ர்மஸங்க்³ரஹே, ப்ரு³0 93) ||

“யே ரமந்தே நராஸ்தத்ர க்ரிமிதுல்யா: கத²ம் ந தே” இதி வா பாட:² | அத:
ப்ரதிஷேத⁴ஜு³ப்ஸயோரு⁴யோர்விவக்ஷயா குணபத்³ரு³ஷ்டாந்தோ⁵த்ராபி⁴ஹித:
|

“யேந பூர்ணமிவாகாஸம் ப⁴வத்யேகேந ஸர்வதா³ |
ஸூந்யம் யஸ்ய ஜநாகீர்ணம் தம் தே³வா ப்³ராஹ்மணம் விது:³” || - (மஹாபா⁴ரதே
ஸாந்திபர்வணி மோக்ஷத⁴ர்மே 237.11) ||

ஸம்ஸாரிணாமேகாகித்வேநாவஸ்தா²நம் ப⁴யாலஸ்யாதி³ஹேதுத்வாத்³வ்ர்ஜ்யம் |
ஜநஸமுஹஸ்சாததா²வித⁴த்வாத்³ப்யுபேய: | யோகி³நஸ்து தத்³விபரீதத்வம் |
ஏகாகித்வே ஸத்யவிக்⁴நேந த⁴யாநாநுவ்ரு³த்தௌ பரிபூர்ணேந பரமாநந்தா³த்மநா
ஸர்வமாகாஸம் பூர்ணமிவாவபா⁴ஸதே | அதோ ப⁴யாலஸ்யஸோகமோஹாத்³யோ ந
ப⁴வந்தி,

“யஸ்மிந்ஸர்வாணி பூ⁴தாநி ஆத்மைவாபூ⁴த்³ விஜாநத: |
தத்ர கோ மோஹ: க: ஸோக ஏகத்வமநுபய்யத:” | - (ஈஸ | உப0 .7) இதி ஸ்ருதே: ||

ஜநாகீர்ணம் ஸ்தா²நம் ராஜவார்த்தாதி³நா த⁴யாநவிரோதி⁴த்வாதா³நந்தா³த்மப்ரதீதிரஹிதம்
தச்²ந்யமிவ சித்தம் க்லேஸயதி, ஜக³தோ மித்²யாத்வாதா³த்மந: பூர்ணத்வாச்சேத்யர்த:²
|

அதிவர்ணஸ்ரமீ ஸூதஸம்ஹிதாயாம் முக்திக²ண்டே³ பஞ்சமாத்⁴யாயே விஷ்ணு ப்ரதி
பரமேஸ்வரேண வர்ணித: -

“ப்³ரஹ்மசாரீ க்³ரு³ஹஸ்த²ஸ்ச வாநப்ரஸ்தோ²த² பி⁴க்ஷாக: |
அதிவர்ணஸ்ரமீ தே⁵பி க்ரமாச்ச்²ரேஷ்டா² விசக்ஷண: || 9 ||

“அதிவர்ணஸ்ரமீ ப்ரோக்தோ கு³ரு: ஸர்வாதி⁴காரிணம் |
ந கஸ்யாபி ப⁴வேச்சி²ஷ்யோ யதா²ஹம் புருஷோத்தம || 14 ||

“அதிவர்ணஸ்ரமீ ஸாக்ஷாத்³ கு³ருணாம் கு³ருருச்யதே |
தத்ஸமோ நாதி⁴கஸ்சாஸ்மில்லோக்⁵ஸ்த்யேவ ந ஸம்ஸய: || 15 ||

“ய: ஸரீரேந்த்³ரியாதி³ப்யோ விபி⁴ந்நம் ஸர்வஸாக்ஷிணம் |
பாரமார்தி²கவிஜ்ஞாநம் ஸுகா²த்மாநம் ஸ்வயம்ப்ரப⁴ம் || 16 ||

பரம் தத்த்வம் விஜாநாதி ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் |

“யோ வேதா³ந்தமஹாவாக்யஸ்ரவணேநைவ கேஸவ || 17 ||

ஆத்மாநமீஸ்வரம் வேத³ ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் |

“யோ வர்ணஸ்ரமநிர்முக்தமவஸ்தா²த்ரயஸாக்ஷினம் || 18 ||

மஹாதே³வம் விஜாநாதி ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் ||

“வர்ணஸ்ரமாத³யோ தே³ஹே மாயயா பரிகல்பிதா: || 19 ||

நாத்மநோ போ³த⁴ரூபஸ்ய மம தே ஸந்தி ஸர்வதா³ |

இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் || 20 ||

“ஆதி³த்யஸந்நிதௌ⁴ லோகஸ்சேஷ்டதே ஸ்வயமேவ து |

ததா² மத்ஸந்நிதா⁴நேந ஸமஸ்தம் சேஷ்டதே ஜக³த் || 21 ||

இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் |

“ஸுவர்ணே ஹாரகேயூரகடகஸ்வஸ்திகாத³ய: || 22 ||

கல்பிதா மாயயா தத்³வஜ்ஜக³ந்மய்யேவ ஸர்வதா³ |

இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் || 23 ||

ஸூக்திகாயாம் யதா² தாரம் கல்பிதம் மாயயா ததா² |

மஹதா³தி³ ஜக³ந்மாயாமயம் மய்யேவ கல்பிதம் || 24 ||

இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் |

“சண்டா³லதே³ஹே பஸ்வாதி³ஸரீரே ப்³ரஹ்மவிக்³ரஹே || 25 ||

அந்யேஷு தாரதமயேந ஸ்தி²தேஷு புருஷோத்தம |

வ்யோமவத்ஸர்வதா³ வ்யாப்த: ஸர்வஸம்ப்³ந்த⁴வர்ஜித: || 26 ||

ஏகரூபோ மஹாதே³வ: ஸ்தி²த: ஸோஶஹம் பராம்ரு³: |

இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் || 27 ||

“விந்ஷ்டதி³க³ப⁴ரமஸ்யாபி யதா²பூர்வம் விபா⁴தி தி³க் |

ததா² விஜ்ஞாநவித்⁴வஸ்தம் ஜக³ந்மே பா⁴தி தந்ந ஹி || 28 ||

இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோஶதிவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் |

“யதா² ஸ்வந்நப்பரஞ்சோஶயம் மயி மாயாவிஜ்ஞம்³பி⁴: || 29 ||

ததா² ஜாக்³ரத்ப்ரபஞ்சோ⁵பி மயி மாயாவிஜ்ஞும்^{பி}4த: |
 இதி யோ வேத³ வேதா³ந்தை: ஸோ⁵திவர்ணஸ்ரமீ ப⁴வேத் || 30 ||
 “யஸ்ய வர்ணஸ்ரமாசாரோ க³லித: ஸ்வாத்மத³ர்ஸநாத் |
 ஸ வர்ணநாஸ்ரமாந்ஸர்வாநதீத்ய ஸ்வாத்மநி ஸ்தி²த: || 31 ||
 “யஸ்த்யக்த்வா ஸ்வாஸ்ரமாந்வர்ணநாத்மந்யேவ ஸ்தி²த: புமாந் |
 ஸோ⁵திவர்ணஸ்ரமீ ப்ரோக்த: ஸர்வவேதா³ர்த²வேதி³பி:4 || 32 ||
 “ந தே³ஹோ நேந்த்³ரியம் ப்ராணோ ந மநோ பு³த³த⁴யஹங்க்ரு³தீ |
 ந சித்தம் நைவ மாயா ச ந ச வ்யோமாதிகம் ஜக³த் || 33 ||
 ந கர்தா நைவ போ⁴க்தா ச ந ச போ⁴ஜயிதா ததா² |
 கேவலம் சித்ஸதா³நந்தோ³ ப்³ரஹ்மைவாத்மா யதா²ர்த²த: || 34 ||
 “ஜலஸ்ய சலநாதே³வ சஞ்சலத்வம் யதா²ரவே: |
 ததா²ஹங்காரஸம்ஸர்கா³தே³வ ஸம்ஸார ஆத்மந: || 35 ||
 “தஸ்மாந்³ந்யக³தா வர்ண ஆஸ்ரமா அபி கேஸவ |
 ஆத்மந்யாரோபிதா ஏவ ப்⁴ராந்த்யா தே நாத்மவேதி³ந: || 36 ||
 “ந விதி⁴ர்ந நிஷேத⁴ஸ்ச ந வர்ஜ்யாவர்ஜ்யகல்பநா |
 ஆத்மவிஜ்ஞாநிநாமஸ்தி ததா² நாந்யஜ்ஜநார்த்³ந || 37 ||
 “ஸ்வாத்மவிஜ்ஞாநிநாம் நிஷ்டா²மீ³த்³ரு³ஸீமம்³பு³ஜேக்ஷண |
 மாயயா மோஹிதா மர்த்யா நைவ ஜாநந்தி ஸர்வதா³ || 38 ||
 “ந மாம்ஸசக்ஷுஷா நிஷ்டா² ப்³ரஹ்மவிஜ்ஞாநிநாமியம் |
 த்³ரஷ்டும் ஸக்யா ஸ்வத: ஸித்³தா⁴ வித்³ஷாம் ஸைவ கேஸவ || 39 ||
 “யத்ர ஸுப்தா ஜநா நித்யம் ப்ரபு³த்³த⁴ஸ்தத்ர ஸம்யமீ |
 ப்ரபு³த்³தா⁴ யத்ர தே வித்³வாந்ஸுஷுப்தஸ்தத்ர கேஸவ || 40 ||
 “ஏவமாத்மாநமத்³வந்த்³வம் நிராகாரம் நிரஞ்ஜநம் |
 நித்யஸுத்³த⁴ம் நிராபா⁴ஸம் ஸச்சிந்மாத்ரம் பராம்³ரு³தம் || 41 ||
 யோ விஜாநாதி வேதா³ந்தை: ஸ்வாரு⁴த்யா ச நிர்ஸிதம் |
 ஸோ⁵திவர்ணஸ்ரமீ ப்ரோக்த: ஸ ஏவ கு³ருருத்தம: || 42 || ” இதி |

ததே³வம் “விமுத்தஸ் விமுச்யத” இத்யாதி³ஸ்ருதயோ ஜீவந்முத்தஸ்தி²தப்ரஜ்ஞப⁴க³வத்³ப⁴க்த
ப்ரதிபாத³கஸம்ரு³திவாக்யாநி ச ஜீவந்முத்திஸத்³பா⁴வே ப்ரமாணநீதி ஸ்தி²தம் | இதி
ஜீவந்முத்திப்ரமாணநி || 5 ||

இதி ஸ்ரீமத்³வித்³யாரண்யப்ரணீதே ஜீவந்முத்திவிவேகே ப்ரத²மம் ஜீவந்முத்திப்ரமாண
ப்ரகரணம் ||

2. வாஸநாக்ஷய நாம த்³விதீயம் ப்ரகரணம்

அத² ஜீவந்முத்திஸாத⁴நம் நிரூபயாம: | தத்த்வஜ்ஞாநமநோநாஸவாஸநாக்ஷயாஸ்தத்தஸாத⁴நம்
| அத ஏவ வாஸிஷ்ட²ராமாயண உபஸமப்ரகரணஸ்யாவஸாநே “ஜீவந்முத்தஸரீராணம்”
(லக்ஷ்யோக³வாஸிஷ்டே² 28.1) இத்யேதஸ்மிந்ப்ரஸ்தாவே வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“வாஸநாக்ஷயவிஜ்ஞாநமநோநாஸா மஹாமதே |

ஸமகாலம் சிராப்⁴யஸ்தா ப⁴வந்தி ப²லதா³யிந: || 116 ||

அந்வயமுத்த்வா வ்யதிரேகமாஹ-

“த்ரய ஏதே ஸமம் யாவந்ந ஸ்வப்⁴யஸ்தா முஹூர்முஹூ: |

தாவந்ந பத்³ஸம்ப்ராப்திர்⁴வத்யபி ஸமாஸதை: || 115 || இதி ||

ஸமகாலாப்⁴யாஸாபா⁴வே பா³த⁴கமாஹ-

“ஏகைகஸோ நிஷேவ்யந்தே யத்³யேதே சிரயத்தநத: |

தந்ந ஸித்³தி⁴ம் ப்ரயச்ச²ந்நி மந்த்ரா: ஸங்கலிதா இவ” || 117 || இதி |

யதா² ஸந்த⁴யாவந்த³நமார்ஜநே ஸஹவிநியுக்தாநாம் “ஆபோ ஹி ஷ்டா²” (க்ர | ஸம்
.10.9.1) இத்யாதீ³நாம் திஸ்ரு³ணம்ரு³சாம் மத்⁴யே ப்ரதிதி³நமேகைகஸ்யா ரு³: பா²டே²

ஸாஸ்த்ரீயாநுஷ்டா²நம் ந ஸித்⁴யதி, யதா² வா ஷ்ட³ங்க³மந்த்ராணமேகைகமந்த்ரேண
ந ஸித்³தி⁴:⁴, யதா² வா லோகே ஸாகஸூபெளத்³நாதீ³நாமேகைகேந ந போ⁴ஜநஸித்³தி⁴:,

தத்³வத் | சிராப்⁴யாஸஸ்ய ப்ரயோஜநமாஹ-

“த்ரிபி⁴ரேதைஸ்சிராப்⁴யஸ்தைர்ஹ்ரு³த³யக்³நந்த²யோ த்³ரு⁴டா: |

நி:ஸங்கமேவ த்ரு⁴யந்தி பி³ச்சே²தா³த்³கு³ண இவ” || 118 || இதி |

தஸ்யைவ வ்யதிரேகமாஹ-

“ஜந்மாந்தரஸதாப்⁴யஸ்தா ராம ஸம்ஸாரஸம்ஸ்தி²தி: |

ஸா சிராப்⁴யாஸயோகே³ந விநா ந க்ஷயதே க்வசித் “ || 119 || இதி |

ந கேவலமேகைகாப்⁴யாஸே ப²லாபா⁴வ:, கிம் து தத்ஸ்வருபமபி ந ஸித்⁴யதீ³யாஹ-

“தத்த்வஜ்ஞாநம் மநோநாஸோ வாஸநாக்ஷய ஏவ ச |

மித:² காரணதாம் க³த்வா து:³ஸாத்யாநி ஸ்தி²தாநி ஹி” || 113 || இதி |

த்ரயானாமேதேஷாம் மத்⁴யே த்³வ்யோர்த்³வ்யோர்மேலநேந தர்ணீ த்³வந்த்³வாநி
ப⁴வந்தி | மநோநாஸவாஸநாக்ஷயத்³வந்த்³வஸ்யாந்யோந்யகாரணத்வம் வ்யதிரேகமுக்²நாஹு-

“யாவத்³விலீநம் ந மநோ ந தாவத்³வாஸநாக்ஷய: |

ந க்ஷீண வாஸநா யாவத்தாவச்சித்தம் ந ஸாம்யதி” || 110 ||

ப்ரதீ³பஜ்வாலாஸந்தாநவத்³வ்ரு³த்திஸந்தாநருபேண பரிணமமாநமந்த:கரணத்³ரவ்யம்
மநநாத்மகத்வாந்மந இத்யுச்ச்யதே | தஸ்ய நாஸோ நாம வ்ரு³த்திரூபபரிணாமம்
பரித்யஜ்ய நிருத்³தத்வாகாரேண பரிணாம: | ததா² ச பதஞ்ஜலிர்யோக³ஸாஸ்த்ரே
ஸுத்ரயாமாஸ-

“வ்யுத்தா²நநிரோத⁴ஸம்ஸ்காரயோரபி⁴ப⁴வப்ராது³ர்பா⁴வ நிரோத⁴க்ஷணசித்தாந்வயோ
நிரோத⁴பரிணாம:” (3.9) இதி |

வ்யுத்தா²நஸம்ஸ்காரா அபி⁴பூயந்தே; நிரோத⁴ஸம்ஸ்காரா: ப்ராது³ர்ப⁴வந்தி;
நிரோத⁴யுக்த: க்ஷணஸ்சித்தேநாந்வீயதே; ஸோ⁵யம் மநோநாஸ இத்வக³ந்தவ்யம்
|

பூர்வாபரபராமர்ஸமந்தரேண ஸஹஸோத்பத்³யமாநஸ்ய க்ரோதா⁴தி³வ்ரு³த்திவிஸேஷஸ்ய
ஹேதுஸ்சித்தக³த: ஸம்ஸ்காரோ வாஸநா, பூர்வபூர்வாப்யாஸேந சித்தே வாஸ்யமாநத்வாத்
|

தஸ்யாஸ்ச வாஸநாயா: க்ஷயோ நாம விவேகஜந்யாயாம் ஸாந்திதா³ந்த்யாதி³ஸூத்³த⁴வாஸநாயாம்
த்³ரு³டா²யாம் ஸத்யபி பா³ஹ்யநிமித்தே க்ரோதா⁴த்³யநுத்பத்தி: |

தத்ர மநோநாஸாபா⁴வே வ்ரு³த்திஷுத்பத்³யமாநாஸு கதா³சித்³ பா³ஹ்யநிமித்தேந
க்ரோதா⁴த்³யுத்பத்தேர்நாஸ்தி வாஸநாக்ஷய: | அக்ஷீணயாம் து வாஸநாயாம் ததை²வ
வ்ரு³த்த்யுத்பாத³நாந்நாஸ்தி மநோநாஸ: |

தத்த்வஜ்ஞாநமநோநாஸயோ: பரஸ்பரகாரணத்வம் வ்யதிரேகமுக்²ணஹு -

“யாவந்ந தத்த்வவிஜ்ஞாநம் தாவச்சித்தஸம: குத: |

யாவந்ந சித்தோபஸமோ ந தாவத் தத்த்வவேத³நம்” || 111 || இதி ||

“இத³ம் ஸர்வமாத்மைவ, ப்ரதீயமாநம் து ரூபரஸாதி³கம் ஜக³ந்மாயாமயம் ந
த்வேதத்³வஸ்துதோ⁵ஸ்தி” இதி நிஸ்சயஸ்தத்த்வஜ்ஞாநம் | தஸ்யாநுத்பத்தௌ
ரூபரஸாதி³விஷயாணம் ஸத்³பா⁴வே ஸதி தத்³கோ³சராஸ்சித்தவ்ரு³த்தயோ ந
நிவாரயிதும் ஸக்யந்தே யதா² ப்ரக்ஷிப்யமாணஷ்விந்த⁴நாதி³ஷு வஹ்நிஜ்வாலா

ந நிவார்யதே தத்³வத் | அஸதி சித்தோபஸமே வ்ரு³த்திபி⁴ர்³க்³ரு³ஹ்யமாணேஷு
ரூபாதி³ஷு

“நேஹ நாநாஸ்தி கிஞ்சந” (கட²| உப0 .4.11) இதி ஸ்ருதே: “யஜமான: ப்ரஸ்தர:”
(தை0 ப்³ரா0 3.9.2.3) இத்யாதே³ரிவ ப்ரத்யக்ஷவிரோத⁴ஸங்க்யா “ப்³ரஹ்மா³த்³விதீயம்”
இத்யேதாத்³ரு³ஸஸ்தத்த்வநி³ஸ்யோ நோதி³யாத் |

வாஸநாக்ஷயதத்த்வஜ்ஞாநயோ: பரஸ்பரகாரணத்வம் வ்யதிரேகமு²கே²நாஹ-
“யாவந்ந வாஸநாநாஸஸ்தாவத்தத்த்வாக³ம: குத: |

யாவந்ந தத்த்வஸம்ப்ராப்திர்ந தாவத்³வாஸநாக்ஷய:” || 112 || இதி |

க்ரோதா⁴தி³வாஸநாஸ்வநஷ்டாஸு ஸமத³மாதி³ஸாத⁴நாபா⁴வாந்ந தத்த்வஜ்ஞாநமு²தே³தி
| அஜ்ஞாதே சாத்³விதீயப்³ரஹ்மதத்த்வே க்ரோதா⁴தி³நிமித்தஸ்ய ஸத்யத்வப்⁴ரமாநபாயாந்ந
வாஸநாக்ஷயதே | யதோ²க்தாநாம் த்ரயாணம் த்³வந்³வாநாமந்யோந்யகாரணத்வமந்வயமு²கே
வயமுதா³ஹராம: |

மநஸி நஷ்டே ஸதி ஸம்ஸ்காரோத்³போ³த⁴கஸ்ய பா³ஹ்யநிமித்தஸ்யாப்ரதீ³தௌ
வாஸநாக்ஷயதே, க்ஷணயாம் ச வாஸநாயாம் ஹேத்வபா⁴வேந க்ரோதா⁴தி³வ்ரு³த்த்யநுத்³யாந்மநே
நஸ்யதி | ததி³த³ம் மனோநாஸவாஸநாக்ஷயத்³வந்³வம் |

“த்³ரு³ஸ்யதே த்வக்³க்³ரயா பு³த்³யா” (கடோ²ப0 1.3.12) இதி ஸ்ருதேராத்மைக்யாபி⁴மு²க²வ்ரு³த்³
நாஸஸ்ய தத்த்வஜ்ஞாநஹேதுத்வமவக்³ம்யதே | ஸதி ச தத்த்வஜ்ஞாநே,
மித்²யாபு⁴தே ஜக³தி நரவிஷாணாதா³விவ தீ⁴வ்ரு³த்த்யநுத்³யாதா³த்மநஸ்ச
த்³ரு³ஷ்டத்வேந புநர்வ்ரு³த்த்யநுபயோகா³ந்நிரிந்த⁴நாக்³நிவந்மனோ நஸ்யதி | ததி³த³ம்
மனோநாஸதத்த்வஜ்ஞாநயோர்த்³வந்³வம் |

தத்த்வஜ்ஞாநஸ்ய க்ரோதா⁴தி³வாஸநாக்ஷயஹேதுதாம் வார்த்திககார ஆஹ-

“ரிபௌ ப³ந்தௌ⁴ ஸ்வதே³ஹே ச ஸமைகாத்ம்யம் ப்ரபஸ்யத: |

விவேகிந: குத: கோப: ஸ்வதே³ஹாவயவேஷ்விவ” || - (நைஷ்கர்ம்யஸித்³தௌ⁴ 2.18)
இதி ||

க்ரோதா⁴தி³வாஸநாக்ஷயரூபஸ்ய ஸமாதே³ர்ஜ்ஞாநஹேதுத்வம் ப்ரஸித்³த⁴ம் |
வஸிஷ்டோ²பி -

“கு³ண: ஸமாத³யோ ஜ்ஞாநாச்ச²மாதி³ப்யஸ்ததா² ஜ்ஞாதா |

பரஸ்பரம் விவர்தே⁴தே த்³வே பத்³மஸரஸீ இவ” || - (லக்⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 4.107)
இதி ||

ததி³த³ம் வாஸநாக்ஷயதத்த்வஜ்ஞாநயோர்த்³வந்³வம் |

தத்த்வஜ்ஞாநாதி³நாம் த்ரயாணம் ஸம்பாத³நே ஸாத⁴நமாஹ-

“தஸ்மாத்தீராகவ யத்நேந பௌருஷேண விவேகிநா |

போ⁴கே³ச்சா²ம் தூ³ரதஸ்த்யகத்தவா த்ரயமேதத்ஸமாஸ்ரயேத்” || இதி | -
(லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 4.114) இதி ||

பௌருஷோ யத்ந: கேநாப்யுபாயேநாவஸ்யம் ஸம்பாத³யிஷ்யாமீத்யேவம்விதோ⁴த்ஸாஹரூபோ
நிர்³பந்த⁴ | விவேகோ நாம விப⁴ஜ்யநிஸ்சய: - தத்தவஜ்ஞாநஸ்ய ஸ்ரவணாதி³கம்
ஸாத⁴நம், மநோநாஸஸ்ய யோக:³, வாஸநாக்ஷயஸ்ய ப்ரதிகூலவாஸநோத்பாத³நமிதி
| போ⁴கே³ச்சா²யா: ஸ்வல்பாயா அப்யப்யுபக³மே “ஹவிஷா க்ரு³ஷ்ணவர்த்மேவ பூ⁴ய
ஏவாபி⁴வர்த⁴தே” (மநு0 2.94) இதி ந்யாயேநாதிப்ரஸங்க³ஸ்யதூ³ர்வாரத்வாத³தூ³ரத
இத்யுக்தம் |

நநு பூர்வத்ர விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸஸ்ய தத்தவஜ்ஞாநம் ப²லம் வித்³வத்ஸந்ந்யாஸஸ்ய
ஜீவந்முக்திரிதி வ்யவஸ்தா² வர்ணிதா ; ததா² ச ஸதி ப்ரத²மதஸ்தத்தவஜ்ஞாநம்
ஸம்பாத³ய பஸ்சாத³வித்³வத்ஸந்ந்யாஸம் க்ரு³த்வா ஜீவத: ஸ்வஸ்ய ப³ந்த⁴ரூபயோர்வாஸநாமே
ஸம்பாத³நீய இதி ப்ரதிபா⁴தி ; அத்ர து தத்தவஜ்ஞாநாத³நாம் ஸஹைவாப்யாஸோ
நியம்யதே ; அத: பூர்வோத்தரவிரோத⁴ இதி சேத்,

நாயம் தோ³ஷ: , ப்ரதா⁴நோபஸர்ஜநபா⁴வேந வ்யவஸ்தோ²பபத்தே: | விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸிநஸ்ய
ப்ரதா⁴நம், மநோநாஸவாஸநாக்ஷயாவுபஸர்ஜநீ³பு⁴தௌ; வித்³வத்ஸந்ந்யாஸிநஸ்ய
தத்³வைபீ⁴த்யம்; அத: ஸஹாப்யாஸ உபயத்ராப்யவிருத்³த⁴ | ந ச தத்தவஜ்ஞாநோத்பத்திமாத்
க்ரு³தார்த²ஸ்ய கிமுத்தரகாலீநோப்யாஸப்ரயாஸேநேதி ஸங்கநீயம், ஜீவந்முக்தி-
ப்ரயோஜநநிரூபணேந பரிஹரிஷ்யமாணத்வாத் |

நநு வித்³வத்ஸம்ந்யாஸிநோ வேத³நஸாத⁴நஸ்ரவணாத³யநுஷ்டா²நவப²ல்யாத³வேத³நஸ்ய
ச ஸ்வரூபேண கர்த்ருமகர்த்ருமந்யதா² வா கர்த்ருமஸக்யஸ்யாநநுஷ்டே²யத்வாது³பஸர்ஜநத்வே³ப்யு
கீத்³ரு³ஸ இதி சேத்,

கைநாபி த்³வாரேண புந: புநஸ்தத்தவாநுஸ்மரணமிதி ப்³ரும: | தாத்³ரு³ஸஸ்சாப்யாஸோ
லீலோபாக்யாநே (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 6) த்³ர்ஸிதி:-

“தச்சிந்தநம் தக்கத²நமந்யோந்யம் தத்ப்ரபோ³த⁴நம் |

ஏததே³கபரத்வம் ச ஜ்ஞாநாப்யாஸம் விது³ர்³பு³தா⁴” || 108 ||

“ஸர்கா³தா³வேவ நோத்பந்நம் த்³ரு³ஸ்யம் நாஸ்த்யேவ தத்ஸாத³ |

இத³ம் ஜக³த³ஹம் சேதி போ³தா⁴ப்யாஸம் விது³ பரே” || 111 ||

மநோநாஸவாஸநாக்ஷயாப்யாஸாவபி தத்ரைவ த்³ர்ஸிதிௌ -

“அத்யந்தாபா⁴வஸம்பத்தௌ ஜ்ஞாதூர்ஜ்ஞேயஸ்ய வஸ்துந: |

யுக்த்யா ஸாஸ்த்ரைர்யதந்தே யே தே தத்ராப்யாஸிந: ஸ்தி²தா:” || 110 || இதி |

ஜ்ஞாத்ரு¹ஜ்ஞேயயோர்மித்²யாத்வதீ⁴ரபா⁴வஸம்பத்தி: | ஸ்வருபேண்ப்யப்ரதீ³திரத்யந்தாபா⁴வஸம்

| யுக்திர்யோக:³ | ஸோ⁵யம் மனோநாஸாப்யாஸ: |

“த்³ரு¹ஸ்யாஸம்ப⁴வபோ³தே⁴ந ராக³த்³வேஷாதி³தாநவே |

ரதிர்நவோதி³தா யாஸௌ ப்³ர்ஹ்மாப்யாஸ: ஸ உச்ச்யதே” || 112 || இதி |

ஸோ⁵யம் வாஸநாக்ஷயாப்யாஸ: |

தேஷ்வேதேஷு த்ரிஷ்வப்யாஸேஷு ஸாமாந்யேந ப்ரதீயமாநேஷு ப்ரதா⁴நோபஸர்ஜநபா⁴வோ
ந விவேக்தும் ஸக்யத இதி சேத் |

மைவம், ப்ரயோஜநாநுஸாரேண விவேக்தும் ஸக்யத்வாத் | முமுக்ஷோ: புருஷஸ்ய

ஜீவந்முக்திர்விதே³ஹ்ருக்திர்ஸ்சேதி ப்ரயோஜநத்³வயம் | அத ஏவ “விமுக்தஸ்ச

விமுச்ச்யதே” (கட² உப0.2.2.1) இதி ஸ்ருயதே | தத்ர ஜீவத: புருஷஸ்ய தை³வஸம்பதா³

மோக்ஷ:, ஆஸூரஸம்பதா³ ப்³ந்த:⁴ | ஏதச்ச ஷோட³ஸாத்யாயே ப⁴க³வதாபி⁴ஹிதம் -

“தை³வீ ஸம்பத்³விமோக்ஷாய நிப³ந்தா⁴யாஸூ¹ மதா” || (ஸ்ரீமத்³ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்

16.5) இதி |

தேச ஸம்பதௌ³ தத்ரைவாபி⁴ஹிதே-

“அப⁴யம் ஸத்த்வஸம்ஸூத்³தி⁴ர்ஜ்ஞாநயோக³வ்யவஸ்தி²தி: |

தா³நம் த³ம்ஸ்ச யஜ்ஞஸ்ச ஸ்வாத்யாயஸ்தப ஆர்ஜவம் || 1 ||

“அஹிம்ஸா ஸத்யமக்ரோத⁴ஸ்த்யாக:³ ஸாந்திரபைஸூநம் |

த³யா பூ⁴தேஷ்வலோலுப்த்வம் மார்த³வம் ஹ்ரீரசாபலம் || 2 ||

“தேஜ: க்ஷமா த்⁴ரு¹தி: ஸௌசமத்³ரோஹோ நாதிமாநிதா |

ப⁴வந்தி ஸம்பத்³ம் தை³வீமபி⁴ஜாதஸ்ய பா⁴ரத || 3 ||

“த்³ம்போ⁴ த்³ர்போபி⁴மாநஸ்ச க்ரோத:⁴ பாருஷ்யமேவ ச |

அஜ்ஞாநம் சாபி⁴ஜாதஸ்ய பார்த² ஸம்பத்³மாஸூ¹ம்” || 4 || இதி |

புநரப்யாத்யாயபரிஸமாப்தேரோஸூரஸம்பதப்ரபஞ்சிதா | தத்ராஸாஸ்தீயாயா:

ஸ்வபா⁴வஸித்³தா⁴யா ஆஸூரஸம்பதோ³ து³ர்வாஸநாயா: ஸாஸ்தீயயா புருஷப்ரயத்நஸாத்⁴ய

தை³வஸம்பதா³ ஸத்³வாஸநயா க்ஷயே ஸதி ஜீவந்முக்திர்⁴வதி | வாஸநாக்ஷயவந்மனோநாஸ

ஜீவந்முக்திஹேதுத்வம் ஸ்ருயதே |

“மந ஏவ மநுஷ்யாணாம் காரணம் ப்³ந்த⁴மோக்ஷயோ: |

ப்³ந்தா⁴ய விஷயாஸக்தம் முக்த்யை நிர்விஷயம் ஸம்ரு¹தம் || 2 ||

“யதோ நிர்விஷயஸ்யாஸ்ய மநஸோ முக்திரிஷ்யதே |

அதோ நிர்விஷயம் நித்யம் மந: கார்யம் முமுக்ஷு¹ண || 3 ||

“நிரஸ்தவிஷயாஸங்கீம் ஸந்நிருத்தீம் மநோ ஹ்ருதி³ |

யா யாத்யந்மநீபா⁴வம் ததா³ தத்பரமம் பதீம் || 4 ||

“தாவதே³வ நிரோத்த³வ்யம் யாவத்³ ஹ்ருதி³ க³தம் சூயம் |

ஏதஜ்ஜ்ஞாநம் ச மோக்ஷஸ்ச ஸேஷோ கீரந்த³ஸ்ய விஸ்தர:” || 5 || இதி | -
(அம்ரு³தபி³ந்தூ³பநிஷதி³ 2 -5) ||

பிந்தோ⁴ தீவிவித:⁴ தீவ்ரோ ம்ரு³து³ஸ்ச | தத்ரா⁵ஸூரஸம்பத்ஸாக்ஷாதே³வ
க்ஸேஸஹேதுத்வாத் தீவ்ரோ பிந்த:⁴ | தீவைதமாத்ரபரீதிஸ்து ஸ்வயமக்ஸேஸரூபத்வாதா³ஸூ
ம்ரு³து³ர்பிந்த:⁴ | தத்ர வாஸநாக்ஷயேண தீவ்ரபிந்த⁴ ஏவ நிவர்ததே (நிவர்த்யதே
இதி வா பாட:²) | மநோநாஸேந தூப⁴யம் | தர்ஹி மநோநாஸேநவாலம்
வாஸநாக்ஷயஸ்து நிரர்த²க இதி சேந்ந; போ⁴க³ஹேதுநா ப்ரபி³லேந ப்ராரபி³தே⁴ந
வ்யுத்தா²பிதே மநஸி வாஸநாக்ஷயஸ்ய தீவ்ரபிந்த⁴நிவாரணர்த்த²த்வாத், போ⁴க³ஸ்ய
ம்ரு³து³பிந்தே⁴நாப்யுபத்தே: | தாமஸவ்ரு³த்தயஸ்தீவ்ரபிந்த:⁴ | ஸாத்³விகரஜஸவ்ரு³த்தித்தீ³வ
ம்ரு³து³பிந்த:⁴ | ஏதச்ச “து:³கே²ஷ்வநுத்தீ³விக்கீ³நமநா: ஸுகே²ஷு விகி³தஸ்ப்ரு³ஹ:”
(பூமீ³பி³த³க³வத்³கீ³தாயாம் 2.56) இத்தயத்ர ஸ்பஷ்டக்ரு³தம் |

ஏவம் ச ஸதி ம்ரு³து³பிந்த⁴ஸ்யாப்யுபேயத்வாத் தீவ்ரபிந்த⁴ஸ்ய வாஸநாக்ஷயேணைவ
நிவ்ரு³த்தேரநர்த²கோ மநோநாஸ இதி சேத்,

ந, தூ³ர்பி³லப்ராரபி³தா⁴பாதி³தாநாமவஸ்யம்பா⁴விபோ⁴கா³நாம் ப்ரதீகாரார்த²த்வாத் |
தாத்³ரு³கீ³போ⁴க³ஸ்ய ப்ரதீகாரநிவர்த்யத்வம்-பி⁴ப்ரேத்யே³மாஹு: -

“அவஸ்யம்பா⁴விபோ⁴கா³நாம் ப்ரதீகாரோ ப⁴வேதீ³யதி³ |

ததா³ து:³கை²ர்ந விப்யேரந்நலராமயுதி⁴ஷ்டீ²ரா:” | - (பஞ்சதீ³ஸ்யாம் 7.156) இதி ||

ததே³வம் ஜீவந்முக்திம் ப்ரதி வாஸநாக்ஷயமநோநாஸயோ: ஸாக்ஷாத்ஸாத⁴நத்வாத்³
ப்ராதா⁴ந்யம்; தத்த்வஜ்ஞாநம் தூப⁴யோத்பாதீ³நேந வ்யவஹிதத்வாதூ³பஸர்ஜநம் |
தத்த்வஜ்ஞாநஸ்ய வாஸநாக்ஷயஹேதுத்வம் பி³ஹூஸ: ஸ்ருதௌ ஸ்ருயதே-

“ஜ்ஞாத்வா தே³வம் ஸர்வபாஸாபஹாநி: “(ஸ்வே0 உப0 1.1.11) ;

“அத்யாத்மயோகா³தி³க³மேந தே³வம் மத்வா தீ⁴ரோ ஹர்ஷஸோகௌ ஜஹாதி” |
(கட²1 உப0 1.2.12) |

“தரதி ஸோகமாத்மவித்” (சா²ந்தோ³கீ³ய உப0 .7.1.3) ;

“தத்ர கோ மோஹ: க: ஸோக ஏகத்வமநுபஸ்யத:” (ஈஸ உப0 .7) ;

“ஜ்ஞாத்வா தே³வம் முச்யதே ஸர்வபாஸை:” (ஸ்வே1 உப0 .1.1.8) இதி |

மநோநாஸஹேதுத்வம் ச தத்த்வஜ்ஞாநஸ்ய ஸ்ருதிஸித்தீ³தம் | வித்³யாதீ³ஸாமபி⁴ப்ரேத்யே³தம்
ஸ்ருயதே- “யத்ர த்வஸ்ய ஸர்வமாத்மைவாபூ⁴த் தத்த்கேந கம் பஸ்யேத் கேந கம்

ஜிக்ரேத்” (புருஹ | உப0 .4.5.15) இத்யாதி³ |

கௌ³ட³பாதா³சார்யாஸ்சாஹு:

“ஆத்மதத்த்வாநுபோ³தே⁴ந ந ஸங்கல்பயதே யதா³ |

அமநஸ்தாம் ததா³ யாதி க்³ராஹ்யாபா⁴வே தத³க்³ரஹ:” || - (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 3.32) இதி ||

(ஆத்மதத்த்வாநுபோ³தே⁴ந - ஆசார்யபாதே³ந ஸங்கரப⁴க³வதா ஆத்மஸத்யாநுபோ³தே⁴ந இதி பாடோ² க்³ரு³ஹீத:)

ஜீவந்முக்தேர்வாஸநாக்ஷயமநோநாஸாவிவ விதே³ஹுமுக்தே: ஸாக்ஷாத்ஸாத⁴நத்வாஜ்ஜ்ஞாநம் ப்ரதா⁴நம், “ஜ்ஞாநாதே³வ து கைவல்யம் ப்ராப்யதே யேந முச்யதே” இதி ஸ்ம்ரு³தே: | கேவலஸ்யாத்மநோ பா⁴வ: கைவல்யம் தே³ஹாதி³ரஹிதத்வம் | தச்ச ஜ்ஞாநாதே³வ ப்ராப்யதே, ஸதே³ஹத்வஸ்யாஜ்ஞாநகல்பிதத்வேந ஜ்ஞாநைகநிவர்த்த்யத்வாத் | ஜ்ஞாநாதே³வேத்யேவகாரேண கர்மவ்யாஹ்³த்தி: “ந கர்மண ந ப்ரஜயா த⁴நேந” (கைவல்யோபநிஷதி³ 2; தைத்திரீயாரண்யகே 10.10.21) இதி ஸ்ருதே: |

யஸ்து ஜ்ஞாநஸாஸ்த்ரமநப்⁴யஸ்ய யதா²ஸம்ப⁴வம் வாஸநாக்ஷயமநோநாஸாவப்⁴யஸ்ய ஸகு³ணம் ப்³ரஹ்மோபாஸ்தே ந தஸ்ய கைவல்யமஸ்தி, லிங்க³தே³ஹஸ்யாநபாயாத் | அத ஏவகாரேண தாவபி வ்யாவர்த்தயேதே | யேந முச்யத இத்யஸ்யாயமர்த:² - யேந ஜ்ஞாநப்ராபிதகேவலத்வேந க்ரு³த்ஸநப்³ந்தா⁴த்³விமுச்யத இதி | ப³ந்த⁴ஸ்சானேகவித:⁴-அவித்³யாக்³ரந்தி:², அப்³ரஹ்மத்வம், ஹ்ரு³த்³யக்³ரந்தி:², ஸம்ஸய:, கர்மாணி, அஸர்வகாமத்வம், ம்ரு³த்ய:, புநர்ஜந்மேத்யாதி³ஸப்³தை³ஸ்தத்ர தத்ர வ்யவஹாராத் | த ஏதே ப³ந்தா:⁴ ஸர்வே⁵பி ஜ்ஞாநநிவர்த்தயா: | ததா² ச ஸ்ருதய:- “ஏதத்த்யோ வேத³ நிஹிதம் கு³ஹாயாம் ஸோ⁵வித்³யாக்³ரந்தி²ம் விகிரதீஹ ஸோம்ய” (முண்ட³க உப0 .2.1.10) |

“ப்³ரஹ்ம வேத³ ப்³ரஹ்மைவ ப⁴வதி” (முண்ட³க உப0 3.2.9) |

“பி⁴த்³யதே ஹ்ரு³த்³யக்³ரந்தி²ஸ்சி²த்³யந்தே ஸர்வஸம்ஸயா: |

க்ஷயந்தே சாஸ்ய கர்மாணி தஸ்மிந்த்³ரு³ஷ்டே பராவரே” || - (முண்ட³க உப0 2.2.8) ||

“யோ வேத³ நிஹிதம் கு³ஹாயாம் பரமே வ்யோமந் ஸோ⁵ஸ்ருதே ஸர்வாந்காமாந்ஸஹ” (தை0 உப0 2.1) ;

“தமேவ விதி³த்வாதிம்ரு³த்யுமேதி” (ஸ்வே.உப .3.8) ||

“யஸ்து விஜ்ஞாநவாந் ப⁴வதி ஸமநஸ்க: ஸதா³ ஸாசி: |

ஸ து தத்பத³மாப்நோதி யஸ்மாத்³பூ⁴யோ ந ஜாயதே” || - (கட² உப0 1.3.8) ||

“ய ஏவம் வேதா³ஹம் ப்³ரஹ்மாஸ்மீதி ஸ இத³ம் ஸர்வம் ப⁴வதி” (ப்³ரு⁰ ௨௦ 1.4.10)
||

இத்யாத்³ந்யஸர்வஜ்ஞுவாதி³ப்³ந்த⁴நிவ்ரு⁰த்திபராணி வாக்யாந்யத்ரோதா³ஹரணீயாநி
| ஸேயம் விதே³ஹமுக்திர்ஜ்ஞானோதப்பத்தி-ஸமகாலீநா ஜ்ஞேயா, ப்³ரஹ்மண்யவித்யாரோபிதாந
ப்³ந்தா⁴நாம் வித்யயா விநாஸே ஸதி புநருதப்பத்த்யஸம்ப⁴வாத³ந-நுப⁴வாச்ச |
ததே³தத்³வித்யாஸமகாலீநதவம் பா⁴ஷ்யகார: ஸமந்வயஸுல்த்ரே (ப்³ரஹ்மஸுல்த்ரே
1.1.4) ப்ரபஞ்சயாமாஸ:, “தத³தி⁴க³ம் உத்தரபூர்வாக⁴யோரஸ்ஸேஷவிநாஸௌ
தத்³வ்யபதே³ஸாத்” (ப்³ரஹ்மஸுல்த்ரே 4.1.13) இத்யத்ர ச |

நநு வர்தமாநதே³ஹபாதாநந்தரபா⁴விநீ விதே³ஹமுக்திரிதி ப்³ஹவோ வர்ணயந்தி |
ததா² ச ஸ்ருதி: - “தஸ்ய தாவதே³வ சிரம் யாவந் விமோக்ஷயே⁵த² ஸம்பத்ஸ்யே”
(சா²௦ ௨௦ 6.14.2) இதி |

வாக்யவ்ரு⁰த்தாவப்யுத்தம்-

“ப்ராரப்³த⁴கர்மவேகே³ந ஜீவந்முக்தோ யதா³ ப⁴வேத் |

கஞ்சித்தகாலமநாரப்³த⁴கர்மப்³ந்த⁴ஸ்ய ஸங்க்ஷயே || 52 ||

நிரஸ்தாதிஸயாநந்த³ம் வைஷ்ணவம் பரமம் பத³ம் |

புநராவ்ரு⁰த்திரஹிதம் கைவல்யம் ப்ரதிபத்³யதே || 53 || இதி |

ஸுல்த்ரகாரோ⁵ப்யாஹ - “போ⁴கே³ந த்விதரே க்ஷபயித்வா ஸம்பத்³யதே (ப்³ரஹ்மஸுல்த்ரே
4.1.19) இதி | இதரே ப்ராரப்³த⁴புண்யபாபே |

வஸிஷ்டோ²ப்யாஹ-

“ஜீவந்முக்தபத³ம் த்யக்த்வா ஸ்வதே³ஹே காலஸாத்க்ரு⁰தே |

விஸத்யதே³ஹமுக்ததவம் பவநோ⁵ஸ்பந்த³தாமிவ” || - (ஸ⁰ வா⁰ 5.98) இதி ||

நாயம் தோ³ஷ:, விவக்ஷாவிஸேஷேண மதத்³வ்யஸ்யாவிரோதாத் | விதே³ஹமுக்திரித்யத்ரத்யே
தே³ஹஸப்³தே³ந க்ரு⁰த்த்ஸநம் தே³ஹஜாதம் விவக்ஷித்வா ப்³ஹுபி⁴ர்வர்ணிதம்
| அஸ்மாபி⁴ஸ்து பா⁴விதே³ஹமாத்ரவிவக்ஷயோச்சயதே, தத³நாரம்பா⁴யைவ
ஜ்ஞானஸம்பாத³நாத் | அயம் து தே³ஹ: பூர்வமேவாரப்³த⁴:⁴, அதோ ஜ்ஞானேநாபி
நாஸ்யாரம்போ⁴ வாரயிதும் ஸக்யதே | ஏதத்³தே³ஹநிவ்ரு⁰த்திரபி ந ஜ்ஞாநப²லம்,
அஜ்ஞாநிநாமப்பாரப்³த⁴கர்மக்ஷயே தந்நிவ்ரு⁰த்தே: |

தர்ஹி வர்தமாநவிங்க³தே³ஹநிவ்ரு⁰த்திர்ஜ்ஞாநப²லமஸ்து, ஜ்ஞாநமந்தரேண
தத³நிவ்ரு⁰த்தேரிதி சேத்,

ந; ஸத்யபி ஜ்ஞானே ஜீவந்முக்தேஸ்தந்நிவ்ரு⁰த்த்யபா⁴வாத் |

நநு ஜ்ஞாநஸ்ய கஞ்சித்தகாலம் ப்ராரப்தேந கர்மணா ப்ரதிபந்நேநாநிவர்தகத்வே஽பி
ப்ரதிபந்நதக்ஷயே விங்கதேஹ-நிவர்தகத்வம் ப்விஷ்யதீதி சேத் |

ந, பஞ்சபாதி³காசார்யேண “யதோ ஜ்ஞாநமஜ்ஞாநஸ்யைவ நிவர்தகம்” இதுபபாதி³தத்வாத்
| தர்ஹி விங்கதேஹநிவ்ருத்தே: கிம் ஸாதநமிதி சேத், ஸாமக்³நிவ்ருத்திரிதி
ப்³நம: | த்³விவித⁴ம் ஹி கார்யநிவர்தகம், விரோதி⁴ஸத்பா⁴வ: ஸாமக்³நிவ்ருத்திஸ்சேதி
| தத்³யதா² விரோதி⁴நா வாயுநா தைலவர்த்திஸாமக்³நிவ்ருத்த்யா வா தீ³போ
நிவர்ததே | விங்கதேஹஸ்ய ஸாக்ஷாத்³விரோதி⁴நம் ந பஸ்யாம: | ஸாமக்³நி
ஹி த்³விவிதா⁴ ப்ராரப்த⁴மநாரப்த⁴ம் சேதி | தாப்யாமுபா⁴யாமஜ்ஞாநிநாம்
விங்கதேஹ இஹாமுத்ர சாவதிஷ்ட²தே | ஜ்ஞாநிநாம் த்வநாரப்த⁴ஸ்ய ஜ்ஞாநேந
நிவ்ருத்தே: ப்ராரப்த⁴ஸ்ய ச போ⁴கே³ந நிவ்ருத்தே:,

தைலவர்திரஹிததீ³பவத்ஸாமக்³நிவ்ருத்த்யா விங்கதேஹோ நிவர்ததே | அதோ ந
தந்நிவ்ருத்திர்ஜ்ஞாநப²லம் |

நந்வநேந ந்யாயேந பா⁴விதே³ஹாநாரம்போ⁴஽பி ந ஜ்ஞாநப²லம் | ததா² ஹி-கிமநாரம்ப⁴
ஏவ ப²லம், கிம் வா தத்பரிபாலநம் ? நாத்தீ³ய:, தஸ்ய ப்ராக்³பா⁴வருபத்வேநாநாதி³ஸித்த⁴த்வாத்
| ந த்³விதீ³ய:, அநாரப்த⁴கர்மருபஸாமக்³நிவ்ருத்த்யைவ பா⁴விதே³ஹாரம்ப⁴ப்ராக்³பா⁴வபரிபா
ந ச தந்நிவ்ருத்தி: ப²லம், அவித்தீ³யாநிவ்ருத்தேரேவ வித்தீ³யாப²லத்வாத் |

நைஷ தோ³ஷ:, பா⁴விஜந்மாநாரம்பா⁴தீ³நாம் வித்தீ³யாப²லத்வஸ்ய ப்ராமாணிகத்வாத் |
“யஸ்மாத்தீ³யோ ந ஜாயதே” (கட² உப0 .1.3.8) இத்யாத்தீ³யுதா³ஹ்ரு³தா:
ஸ்ருதயஸ்தத்ர ப்ரமாணம் | ந ச ஜ்ஞாநமஜ்ஞாநஸ்யைவ நிவர்தகமிதி ந்யாயேந
விரோத:⁴ | அஜ்ஞாநஸஹபா⁴வநியதாநாமப்³ரஹ்மத்வாதீ³நாமஜ்ஞாநஸப்³தே³ந
பஞ்சபாதி³காசார்யைர்விவக்ஷிதத்வாத் | அந்யதா²நுப⁴வ-விரோத:⁴ | அநுபூ⁴யதே
ஹ்யஜ்ஞாநநிவ்ருத்திவத³ப்³ரஹ்மத்வாதி³நிவ்ருத்திரபி | தஸ்மாத்தீ³யாவிதே³ஹாஹித்யலக்ஷ
விதே³ஹ-முக்திர்ஜ்ஞாநஸமகாலீநா | ததா² ச யாஜ்ஞவல்க்யவசநம் ஸ்ருயதே
- “அப⁴யம் வை ஜநக ப்ராப்தோ⁴ஸி” (ப்³ரு⁰ உப0 4.2.4) இதி, “ஏதாவதீ³ரே
க²ல்வம்ருத்த்வம்” (ப்³ரு⁰ உப0 4.5.15) இதி ச | ஸ்ருதயந்தரே⁴஽பி “தமேவம்
வித்³வாநம்ரு³த இஹ ப⁴வதி” (ந்ரு⁰ பூர்வதாபநீ உப0 1.6; புருஷஸூக்தே
ரு⁰ ஸம்0 10.90.12) இதி | யத்தீ³யுத்பந்நே⁴஽பி தத்வஜ்ஞாநே தத்³ப²லபூ⁴தா
விதே³ஹமுக்திஸ்ததா³நீம் ந ப⁴வேத், காலாந்தரே ச ப⁴வேத், ததா³ ஜ்யோதிஷ்டோமாதா³விவ
ஜ்ஞாநஜந்யமபூர்வம் கிஞ்சித்தகல்ப்யதே; ததா² ச கர்மஸாஸ்த்ர ஏவ ஜ்ஞாநஸாஸ்த்ரமந்நர்ப⁴வேத்
அதோ²ச்யதே மந்த்ராதி³ப்ரதிப³த⁴க³நி-வத்ப்ராரப்த⁴ப்ரதிப³த⁴ம் ஜ்ஞாநம்
காலாந்தரே விதே³ஹமுக்திம் தா³ஸ்யதீ³தி | மைவம், அவிரோதா⁴த் | ந
ஹ்யஸம்மத³பி⁴மதா பா⁴விதே³ஹாத்யந்தாபா⁴வலக்ஷண விதே³ஹமுக்திர்வர்தமாநதே³ஹமாத்ரஸ்

ப்ராரப்³தே⁴ந விருத்⁴யதே, யேந ப்ரதிப்³த்⁴யேத |

கிஞ்சு கூணிகத்வேந காலாந்தரே ஸ்வயமவித்³யமாநம் ஜ்ஞாநம் கத²ம் முக்திம் த³த்³யாத் ? ஜ்ஞாநாந்தரம் சரமஸாக்ஷாத்கார-லக்ஷணமுத்பஸ்யத இதி சேந்ந; ஸாத⁴நாபா⁴வாத் | ப்ரதிப்³ந்த⁴கப்ராரப்³த்⁴நிவ்ரு³த்த்யைவ ஸஹ கு³ருஸாஸ்த்ரதே³ஹேந்த³ரியாத்³ய-ஸேஷஜக³த்ப்ரதிபா⁴ஸநிவ்ரு³த்தே: கிம் தத்ஸாத⁴நம் ஸ்யாத் ? தர்ஹி “பூ⁴யஸ்சாந்நதே விஸ்வமாயாநிவ்ரு³த்தி:” (ஸ்வே0 உப0 1.10) இத்யஸ்யா: ஸ்ருதே: கோ⁵ர்த² இதி சேத்; ஆரப்³தா⁴ந்நதே நிமித்தாபா⁴வாத்³தே³ஹேந்த³ரியாத்³யஸேஷநைமித்த³

| ததோ ப⁴வத்³பி⁴மதா வர்தமாநதே³ஹராஹித்யலக்ஷண விதே³ஹமுக்தி: பஸ்சாத³ஸ்து தே³ஹபாதாநந்தரம் அஸ்மத்³பி⁴மதா து ஜ்ஞாநஸமகாலீநைவ | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய ப⁴க³வாஞ்சேஷ ஆஹ-

“தீர்தே² ஸ்வபசக்³ரு³ஹே வா நஷ்டஸ்ம்ரு³திரபி பரித்யஜந்தே³ஹம் |

ஜ்ஞாநஸமகாலமுக்த: கைவல்யம் யாதி ஹதஸோக:” || - (பரமார்த²ஸாரே 81) இதி ||

தஸ்மாத்³விதே³ஹமுக்தௌ ஸாக்ஷாத்ஸாத⁴நஸ்ய தத்த்வஜ்ஞாநஸ்ய ப்ரதா⁴நத்வமுபந்நம் |

வாஸநாக்ஷயமநோநாஸயோர்ஜ்ஞாநஸாத⁴நத்வேந வ்யவஹிதத்வாத்³பஸர்ஜநத்வம்

| ஆஸூரவாஸநாக்ஷயகாரிண்யா தை³வவாஸநாயா ஜ்ஞாநஸாத⁴நத்வம் ஸ்ருதிஸ்ம்ரு³த்த்யோருபலப்⁴யதே - “ஸாந்தோ தா³ந்த உபரதஸ்திதிக்கூ: ஸமாஹிதோ பூ⁴த்வாத்மந்யேவாத்மாநம் பஸ்யேத்” (ப்³ரு³0 உப0 4.4.23) இதி ஸ்ருதி: |

ஸ்ம்ரு³திரபி

“அமாநித்வமத்³ம்பி⁴த்வமஹிம்ஸா க்ஷாந்திரார்ஜவம் |

ஆசார்யோபாஸநம் ஸௌசம் ஸ்தை²ர்யமாத்மவிநிக்³ரஹ: ||

“இந்த³ரியார்தே²ஷு வைராக்³யமநஹங்கார ஏவ ச |

ஜந்மம்ரு³த்த்யஜராவ்யாதி⁴து:³க²தோ³ஷாநுத³ர்ஸநம் || - (ப⁴க³வத்³க³தாயாம் 13.8, 9)

||

“அஸக்திரநபி⁴ஷ்வங்க:³ புத்ரதா³ரக்³ரு³ஹாதி³ஷு |

நித்யம் ச ஸமசித்தத்வமிஷ்டாநிஷ்டோபபத்திஷு || 10 ||

“ மயி சாநந்யயோகே³ந ப⁴க்திரவ்யபி⁴சாரிணீ |

விவித்ததே³ஸேவித்வமரதிர்ஜநஸம்ஸதி³ || 11 ||

“அத்⁴யாத்மஜ்ஞாநநித்யத்வம் தத்த்வஜ்ஞாநார்த²த்³ர்ஸநம் |

ஏதஜ்ஞாநமிதி ப்ரோக்தமஜ்ஞாநம் யத³தோ⁵ந்யதா²” || 12 || - (தத்ரைவ 13.12) ||

அந்யஸ்மிந்நஹம்பு³த்தி⁴ரபி⁴ஷ்வங்க:³ | ஜ்ஞாயதே⁵நேநேதி வ்யுத்தபத்த்யா
 ஜ்ஞானஸாத⁴நமித்யர்த:² | மனோநாஸஸ்யாபி ஜ்ஞானஸாத⁴நத்வம் ஸ்ருதிஸம்ரு³திப்ரஸித்³த⁴ம்
 - “ததஸ்து தம் பஸ்யதி நிஷ்கலம் த்யாயமான:” (மு¹ ௨௦ .3.1.8) இதி ஸ்ருதி: |
 “அத்யாத்மயோகா³தி⁴க³மேந தே³வம் மத்வா தீ⁴ரோ ஹர்ஷஸோகௌ ஜஹாதி” (கட²0
 ௨௦ 2.12) இதி ச | ப்ரத்யகா³த்மஸமாதி⁴ப்ராப்த்யா தே³வம் ஜ்ஞாத்வேத்யர்த:~² |
 “யம் விநித்³ரா ஜிதஸ்வாஸா: ஸந்துஷ்டா: ஸம்யதேந்த³ரியா: |
 ஜ்யோதி: பஸ்யந்தி யுஞ்ஜானாஸ்தஸ்மை வித்³யாத்மநே நம:” || - (மஹாபா⁴ரதே ஶாந்தி0
 ராஜத⁴ர்ம0 47.35) ||

இதி ஸம்ரு³தி: |

ததே³வம் தத்தவஜ்ஞானாதீ³நாம் த்ரயாணம் விதே³ஹமுக்திஜீவந்முக்திவஸாத³
 கு³ணப்ரதா⁴நபா⁴வவ்யவஸ்தா² ஸித்³தா⁴ |

நநு விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸிநா ஸம்பாதி³தாநாமேதேஷாம் கிம் வித்³வத்ஸந்ந்யாஸாதூ³ர்த⁴வம
 கிம் வா புநரபி ஸம்பாத³ந்ந்யத்நோ⁵பேக்ஷித: | நா³த்ய:, தத்தவஜ்ஞானஸ்யவாந்யயோரப்யயந்
 ப்ராதா⁴ந்யப்ரயுக்தாத³ராபா⁴வப்ரஸங்கா³த் | ந த்³விதீய:, இதரயோரிவ ஜ்ஞானஸ்யாபி
 ப்ரயத்நஸாபேக்ஷத்வே ஸத்யுபஸர்ஜநத்வப்ரயுக்தௌதா³ஸீந்யாபா⁴வப்ரஸங்கா³த் |
 நாயம் தோ³ஷ:, ஜ்ஞானஸ்யாநுவ்ரு³த்திமாத்த்ரமிதரயோர்யத்நஸாத⁴யத்வமித்யங்³காராத்,
 ததா² ஹி-வித்³யாதி⁴கா⁴ர் த்³விவித:~⁴, க்ரு³தோபாஸ்திரக்ரு³தோபாஸ்திஸ்சேதி |
 தத்ரோபாஸ்யஸாக்ஷாத்காரபர்யந்தாமுபாஸ்திம் க்ரு³த்வா யதி³ ஜ்ஞா ப்ரவர்தேத
 ததா³ வாஸநாக்ஷயமனோநாஸயோர்த்³ரு³ட⁴தரத்வேந ஜ்ஞானாதூ³ர்த⁴வம் வித்³வத்ஸம்ந்யாஸஜீ
 ஸ்வத ஏவ ஸித்⁴யத: | தாத்³ரு³ஸ ஏவ ஶாஸ்த்ராபி⁴மதோ முக்²யோ வித்³யாதி⁴கா⁴ர்
 | ததஸ்தம் ப்ரதி ஶாஸ்த்ரேஷு ஸஹோபந்யாஸாத், ஸ்வருபேண விவித்தாவபி
 வித்³வத்ஸந்ந்யாஸவிவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸௌ ஸங்கீர்ணவிவ ப்ரதிபா⁴ஸேதே |
 இதா³நீந்தநாஸ்து ப்ராயேணக்ரு³தோபாஸ்தய ஏவௌத்ஸுக்யமாத்ராத்ஸஹஸா
 வித்³யாயாம் ப்ரவர்தந்தே | வாஸநாக்ஷயமனோநாஸௌ ச தாத்காலிகௌ
 ஸம்பாத³யந்தி | தாவதா ஸ்ரவணமநநிதி³த்யாஸநாநி நிஷ்பாத³யந்தே |
 தைஸ்ச த்³ரு³டா⁴ப்யஸ்தைரஜ்ஞானஸம்ஸயவிபர்யநிராஸாத் தத்தவஜ்ஞானம்
 ஸம்யகு³தே³தி | உதி³தஸ்ய ஜ்ஞானஸ்ய பா³த⁴கப்ரமணாபா⁴வாந்நிவ்ரு³த்தாயா
 அவித்³யாயா: புநருத்தப்திகாரணாபா⁴வாச்ச நாஸ்தி தஸ்ய ஶைதி²ல்யம் |
 வாஸநாக்ஷயமனோநாஸௌ து த்³ரு³டா⁴ப்யாஸாபா⁴வாத்³போ⁴க³ப்ரதே³ந ப்ராரப்³தே⁴ந
 ததா³ ததா³பா³த்யமாநத்வாச்ச ஸவாதப்ரதே³ஸதீ³பவத்ஸஹஸா நிவர்³தேதே | ததா²
 ச வஸிஷ்ட:~²-

“பூர்வேப்யஸ்து ப்ரயத்நேப்யோ விஷமோ஽யம் ஹி ஸம்மத: |

து:ஸாத்யோ வாஸநாத்யாக:ஸுமேருந்முலநாதபி” || - (லகுயோகவாஸிஷ்டே²
28.109) இதி ||

அர்ஜுனோ஽பி

“சஞ்சலம் ஹி மந: க்ருஷ்ண ப்ரமாதி² ப³லவத்³ரு⁴டம் |

தஸ்யாஹம் நிக்³ரஹம் மந்யே வாயோரிவ ஸுது³ஷ்கரம்” || - (ப⁴க³வத்³க³தாயாம்
6.34) இதி ||

தஸ்மாதி³தா³நீந்தநாநாம் வித்³வத்ஸம்ந்யாஸிநாம் ஜ்ஞாநஸ்யாநுவ்ரு³த்திமாத்ரம் |

வாஸநாக்ஷயமநோநாஸௌ து ப்ரயத்ந ஸம்பாத்தியாவிதி ஸ்தி²தம் |

நநு கேயம் வாஸநா யஸ்யா: க்ஷயாய ப்ரயதிதவ்யமிதி சேத் தத்ஸ்வரூபமாஹ
வஸிஷ்ட:² -

“த்³ரு⁴டபாவநயா த்யக்தபூர்வாபரவிசாரணம் |

யதா³தா³நம் பதா³ர்த²ஸ்ய வாஸநா ஸா ப்ரகீர்திதா || 48 ||

பா⁴விதம் தீவ்ரஸம்வேகா³தா³த்மநா யத்ததே³வ ஸ: |

ப⁴வத்யாஸு மஹாபா³ஹோ விக³தேதரஸம்ஸ்ம்ரு³தி: || 49 ||

தாத்³ரு³க³ருபோ ஹி புருஷோ வாஸநாவிவஸீக்ரு³த: |

ஸம்பஸ்யதி யதே³வைதத் ஸத்³வஸ்த்விதி விமுஹ்யதி || 50 ||

வாஸநாவேக³வைவஸ்யாத் ஸ்வரூபம் ப்ரஜஹாதி தத் |

ப⁴ராந்தம் பஸ்யதி து³ர்த்³ரு³ஷ்ட: ஸர்வம் மத்³வஸாதி³வ” || 51 || - (லகுயோகவாஸிஷ்டே²
28.48-51) இதி ||

அத்ர ச ஸ்வஸ்வதே³ஸாசாரகுலத⁴ர்மபா⁴ஷாபே⁴த³த³க³தாபஸப்³த³ஸுஸப்³தா³தி³ஷு

ப்ராணிநாமபி⁴நிவேஸ: ஸாமாந்யத உதா³ஹரணம் | விஸேஷதஸ்து பே⁴தா³நுக்த்வா

பஸ்சாது³தா³ஹராம: | யதோ²க்தாம் வாஸநாமபி⁴ப்ரேத்ய ப்³ரு³ஹதா³ரண்யகே ஸ்ருயதே

- “ஸ யதா²காமோ ப⁴வதி தத்க்ரது³ர்ப⁴வதி யத்க்ரது³ர்ப⁴வதி தத்க்ரம் குருதே யத்க்ரம்

குருதே தத³பி⁴ஸம்பத்³யதே” (ப்³ரு³0 உப0 4.4.5) இதி |

வாஸநாபே⁴தோ³ வால்மீகிநா த³ர்ஸித:

“வாஸநா த்³விவிதா⁴ ப்ரோக்தா ஸுத்³தா⁴ ச மலிநா ததா² |

மலிநா ஜந்மஹேது: ஸ்யாச்ச²த்³தா⁴ ஜந்மவிநாஸிநீ ||

“அஜ்ஞாநஸுக⁴நாகாரா க⁴நாஹங்காரஸாவிநீ |

புநர்ஜந்மக⁴ ப்ரோக்தா மலிநா வாஸநா பு³தை: ||

புநர்ஜந்மாங்குரம் த்யக்த்வா ஸ்தி²தா ஸம்ப்⁴ருஷ்டபீ³ஜவத் |
தே³ஹார்த்²ம் த்⁴நியதே ஜ்ஞாதஜ்ஞேயா ஸுத்³தே⁴தி சோச்யதே” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
1.10 -12) இதி ||

தே³ஹாதீ³நாம் பஞ்சகோஸாநாம் தத்ஸாக்ஷணஸ்சிதா³த்மநஸ்ச பே⁴தா³வரகமஜ்ஞாநம்,
தேந ஸுஷ்டு² க⁴நீபு⁴த ஆகாரோ யஸ்யா: ஸேயமஜ்ஞாநஸுக⁴நாகாரா | யதா²
க்ஷீரம் தக்ரமேலநேந க⁴நீப⁴வதி, யதா² வா விஸீநம் க்⁴ரு³த்மத்யந்தஸீதலப்ரதே³ஸே
சிரமவஸ்தா²பிதம் ஸுக⁴நீப⁴வதி ததா² வாஸநா த்³ரஷ்டவ்யா | க⁴நீபா⁴வஸ்சாத்ர
ப்⁴ராந்திபரம்பரா | தாம் சாஸுரஸம்பத்³விவரணே ப⁴க³வாநாஹ -

“ப்ரவ்ரு³த்திம் ச நிவ்ரு³த்திம் ச ஜநா ந விது³ராஸுரா: |
ந ஸௌசம் நாபி சாசாரோ ந ஸத்யம் தேஷு வித்³யதே ||

அஸத்யமப்ரதிஷ்ட²ம் தே ஜக³தா³ஹுரநீஸ்வரம் |
அபரஸ்பரஸம்பூ⁴தம் கிமந்யத் காமஹைதுகம் ||

ஏதாம் த்³ரு³ஷ்டிமவஷ்டப்⁴ய நஷ்டாத்மநோ⁵ஸ்ப்பு³த்³த⁴ய: |
ப்ரப⁴வந்த்யுக்³ரகர்மாண: க்ஷயாய ஜக³தோ⁵ஹிதா: |
காமமாஸ்ரித்ய து³ஷ்பூரம் த்³ம்ப⁴மாநமதா³ந்விதா: |
மோஹாத்³ க்³ரு³ஹித்வாஸத்³க்³ராஹாந் ப்ரவர்தந்தே⁵ஸூசிவ்ரதா: ||

சிந்தாமபரிமேயாம் ச ப்ரலயாந்தாமுபாஸ்ரிதா: |
காமோபபோ⁴க³ப்ரமா ஏதாவதி³தி நிஸ்சிதா: ||

ஆஸாபாஸஸதைர்ப்³த்³தா:⁴ காமக்ரோத⁴பராயணை: |
ஈஹந்தே காமபோ⁴கா³ர்த்²மந்யாயேநார்த்² ஸஞ்சயாந்” || - (ப⁴க³வத்³க்³தாயாம் 16: 7-
12) இதி ||

த ஆஸுரா ஜக³த்³ஸத்யமாஹு: | நாஸ்தி ஸத்யம் வேத³புராணாதி³ப்ரமாணம்
யஸ்மிம்ஸ்தாத்³ரு³ஸம் ஜக³தா³ஹு: | வேதா³நாம் ப்ராமாணயம் ந மந்யந்த இத்யர்த:²
| அத ஏவ நாஸ்தீஸ்வர: கர்தா வ்யவஸ்தா²பகஸ்ச யஸ்மிம்ஸ்தாத்³ரு³ஸம் ஜக³தா³ஹு:
| தர்ஹி குதோ⁵ஸ்ய ஜக³த உத்பத்திம் வத³ந்தீத்யத்ராஹ - அபரஸ்பரேதி | அபரஸ்ச
பரஸ்சேத்யபரஸ்பரம் | அபரஸ்பரதோ⁵ந்யோந்யத: ஸ்த்ரீபுருஷமிது²நாத்
ஸம்பூ⁴தம் ஜக³த் | கிமந்யத்காரணமஸ்ய ? நாஸ்த்யந்யத்கிஞ்சித்; கிம் து
காமஹைதுகம், ஸ்த்ரீபுருஷயோ: காம ஏவ ப்ரவாஹருபேண ஹேதுரஸ்யேத்யாஹுரித்யர்த:²
| க⁴நாஹங்காரஸ்ச தத்ரைவோதா³ஹ்ரு³த:-

“இத³மத்³ய மயா லப்³த⁴மிமம் ப்ராப்ஸ்யே மநோரத²ம் |

இத³மஸ்தீத்³மபி மே ப⁴விஷ்யதி புநர்த⁴நம் ||

அஸௌ மயா ஹத: ஸத்ருர்ஹநிஷ்யே சாபராநபி |

ஈஸ்வரோ⁵ஹமஹம் போ⁴கீ³ ஸித்³தோ⁴ஹம் ப³லவாநஸூ² ||

ஆ⁴யோ⁵பி⁴ஹவாநஸ்மி கோ⁵ந்யோ⁵ஸ்தி ஸத்³ரு³ஸோ மயா |

யக்ஷயே தா³ஸ்யாமி மோதி³ஷ்ய இத்யஜ்ஞாநவிமோஹிதா: ||

அநேகசித்தவிப்⁴ராந்தா மோஹஜாலஸமாவ்ரு³தா: |

ப்ரஸக்தா: காமபோ⁴கே³ஷு பதந்தி நரகே⁵ஸூ³சௌ” | - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 16.13 -

16) இதி ||

ஏதேந புநர்ஜநமகாரணத்வமுதா³ஹ்ரு³தம் ப⁴வதி, தச்ச புந: ப்ரபஞ்சிதம் -

“ஆத்மஸம்பா⁴விதா: ஸ்தப்³தா⁴ த⁴நமாநமதா³ந்விதா: |

யஜந்தே நாமயஜ்ஞௌஸ்தே த³ம்பே⁴நாவிதி⁴பூர்வகம் || 17 ||

அஹங்காரம் ப³லம் த³ர்பம் காமம் க்ரோத⁴ம் ச ஸம்ஸ்ரிதா: |

மாமாத்மபரதே³ஹேஷு ப்ரத்³விஷந்தோ⁵ப்யஸூ³யகா: || 18 ||

தாநஹம் த³விஷத: க்ருராந் ஸம்ஸாரேஷு நராத⁴மாந் |

க்ஷிபாம்யஜஸ்ரமஸூ⁴நாஸூ⁴ஷ்வேவ யோநிஷு || 19 ||

ஆஸூ⁴ யோநிமாபந்நா மூ⁴டா⁴ ஜந்மநி ஜந்மநி |

மாமப்ராப்பயவ கௌந்தேய ததோ யாந்தயத⁴மாம் க³திம்” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்

16.17-20) இதி ||

ஸூ³த⁴வாஸநா து ஜ்ஞாதஜ்ஞேயா | ஜ்ஞேயஸ்வரூபம் த்ரயோத³ஸாத⁴யாயே

ப⁴க³வாநாஹ -

“ஜ்ஞேயம் யத்தத்ப்ரவக்ஷ்யாமி யஜ்ஞாநாத்வம்ரு³தமஸ்நுதே |

அநாதி³மத்³பரம் ப்³ரஹ்ம ந ஸத்தந்நாஸது³ச்யதே || 12 ||

ஸர்வத: பாணிபாத³ம் தத்ஸர்வதோக்ஷிரிரோமு³க²ம் |

ஸர்வத: ஸ்ருதிமல்லோகே ஸர்வமாவ்ரு³த்ய திஷ்ட²தி || 13 ||

ஸர்வேந்த³ரியகு³ணா⁴ஸம் ஸர்வேந்த³ரியவிவ்ரஜிதம் |

அஸக்தம் ஸர்வப்⁴ரு³ச்சைவ நிர்கு³ணம் கு³ணபோ⁴க்த்ரு³ ச || 14 ||

ப³ஹிரந்தஸ்ச பூ⁴தாநாமசரம் சரமேவ ச |

ஸூக்ஷ்மத்வாத் தத³விஜ்ஞேயம் தூ³ரஸ்த²ம் சாந்திகே ச தத் || 15 ||

அவிப⁴க்தம் ச பூ⁴தேஷு விப⁴க்தமிவ ச ஸ்தி²தம் |

பூ⁴தப⁴ர்த்ரு³ ச தஜ்ஜ்ஞேயம் க்³ரஸிஷ்ணு ப்ரப⁴விஷ்ணு ச || 16 ||

ஜ்யோதிஷாமபி தஜ்ஜ்யோதிஸ்தமஸ: பரமுச்யதே |

ஜ்ஞாநம் ஜ்ஞேயம் ஜ்ஞாநக³ம்யம் ஹ்ரு³தி³ ஸர்வஸ்ய விஷ்டி²தம்” || 17 || -

(ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 13.12 -17) இதி ||

அத்ர தடஸ்த²லக்ஷணஸ்வரூபலக்ஷணப⁴யாமவக³ந்தும் ஸோபாதி⁴கநிருபாதி⁴கஸ்வரூபத்³வ்ய

| கதா³சித்ஸம்ப³ந்தி⁴ ஸத்³யல்லக்ஷயதி தத்தடஸ்த²லக்ஷணம் | தத்ஸ்வரூபலக்ஷணம் |

யதா²“காகவத்³தே³வத்³த்தக்³ரு³ஹம்” இதி ததா² காலத்ரயஸம்ப³ந்தி⁴ ஸத்³யல்லக்ஷயதி

தத்ஸ்வரூபலக்ஷணம் | யதா² “ப்ரக்ரு³ஷ்டப்ரகாஸஸ்சந்த³ர:” இதி |

நநு த்யக்தபூ³ர்வாபரவிசாரத்வம் வாஸநாலக்ஷணமுத்தம் ; ஜ்ஞேயஜ்ஞாநம் ச

விசாரஜந்யம்; அதோ ந ஸூ³த⁴யாம் தல்லக்ஷணமஸ்தி |

மைவம், லக்ஷணே த்³ரு⁴:பா⁴வநயேத்யுத்தத்வாத் | யதா² ப்³ஹுஷு ஜந்மஸு

த்³ரு⁴:பா⁴விதத்வேநாஸ்மிஞ்ஜந்மநி விநைவ பரோபதே³ஸமஹங்காரமகாரகாமக்ரோதா⁴த³வே

மலிநவாஸநா உத்பத்³யந்தே, ததா² ப்ரா²த²மிகஸ்ய போ³த⁴ஸ்ய விசாரஜந்யத்வே³பி

தீ³ர்க⁴காலநைரந்தர்யஸ்த்காரை⁴விதே தத்தவே பஸ்சாத்³வாக்யயுக்திபராமர்ஸமந்தரே³ணவ

புரோவர்திக⁴டாதி³வத்ஸஹஸா தத்த்வம் பரிஸ்பு²ரதி; தாத்³ரு³ஸ்யா போ³தா⁴நு³வ்ரு³த்த்யா

ஸஹித இந்த்³ரியவ்யவஹார: ஸூ³த⁴வாஸநா | ஸா ச தே³ஹஜீவநமாத்ராயோபயுஜ்யதே,

ந து த³ம்ப⁴த³ர்பாத்³யாஸுரஸம்பு³த்பாத்³நாய, நாபி ஜந்மாந்தரஹேதுத⁴ர்மாத⁴ர்மோத்பாத்³நாய

| யதா² ப்⁴ரு³ஷ்டாநி வ்⁴ஹ்யாதி³பீ³ஜாநி குஸூலபூரணமாத்ராயோபயுக்தாநி, ந து

ருசிராந்நாய நாபி ஸஸ்யநிஷ்பத்தயே, தத்³வத் |

மலிநா ச வாஸநா த்ரிவிதா⁴, லோகவாஸநா ஸாஸ்த்ரவாஸநா தே³ஹவாஸநா

சேதி | ஸர்வே ஜநா யதா² மாம் ந நிந்த³ந்தி யதா² வா ஸ்துவந்தி ததை²வ

ஸர்வதா³சரிஷ்யாமீத்யபி⁴நிவேஸோ லோகவாஸநா | தஸ்யாஸ்ச ஸம்பாத்³யிதுமஸக்யத்வாந்ம

| ததா² ஹி -

“கோ ந்வஸ்மிந்ஸாம்ப்ரதம் லோகே கு³ணவாந்கஸ்ச வீர்யவாந்” | - (ராமாயணே 1.1.2)

||

இத்யாதி³நா ப்³ஹுதா⁴ வால்மீகி: பப்ரச்ச² |

“இக்ஷவாகுவம்ஸப்ரப⁴வோ ராமோ நாம ஜநை: ஸ்ருத:” | - (ராமாயணே 1.1.8) ||

இத்யாதி³நா ப்ரத்யுத்தரம் நாரதோ³ த³தௌ³ |

தாத்³ரு³ஸ்யாபி ராமஸ்ய பதிவ்ரதாஸிரோமணியூ⁴தாயா ஜக³ந்மாது: ஸீதாயாஸ்ச
ஸ்ரோதுமஸக்யோ ஜநாபவாத:³ ஸம்ப்ரவ்ரு³த்த:; கிமு வக்தவ்யமந்யேஷாம்
? ததா² ஹி தே³ஸவிஸேஷேண பரஸ்பரம் நிந்தா³பா³ஹூஸ்யமுபலப்யதே |
தா³க்ஷிண்யாத்யைர்விப்பரரெளத்தரா வேத³விதோ³ விப்ரா மாம்ஸப⁴க்ஷிணே
நிந்த³யந்தே | ஓளத்தரைஸ்ச மாதுஸஸுதோத்³வாஹிநோ யாத்ராஸு ம்ரு³த்³பா⁴ண்ட³வாஹிநோ
தா³க்ஷிணாத்யா

நிந்த³யந்தே | ப³ஹ்வ்ரு³சா ஆஸ்வலாயநஸாகா²ம் காண்வஸாகா²யா: ப்ரஸஸ்தாம்
மந்யந்தே | வாஜஸநேயிநஸ்து வைபீ³த்யேந | ஏவம் ஸ்வஸ்வகுலகோ³த்ரப³ந்து⁴வர்கே³ஷ்டதே³
பரகீயநிந்தா³ச ஆவித்³வத³ங்க³நாகோ³பாலம் ஸர்வத்ர ப்ரஸித்³தா⁴ | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்யோக்த

-
“ஸூசி: பிஸாசோ விசலோ விசக்ஷண:

க்ஷமோ⁵ப்யஸக்தோ ப³லவாம்ஸ்ச து³ஷ்ட: |

நிஸ்சித்தசோர: ஸுப⁴கோ³ஸி காமீ

கோ லோகமாராத⁴யிதும் ஸமர்த:²” || “இதி,

“வித்³யதே ந க²லு கஸ்சிது³பாய:

ஸர்வலோகபரிதோஷகரோ ய: |

ஸர்வதா² ஸ்வஹிதமாசரணீயம்

கிம் கரிஷ்யதி ஜநோ ப³ஹூஜல்ப:²” || இதி ச |

அதோ லோகவாஸநாயா மலிநத்வமபி⁴ப்ரேத்ய யோகீ³ஸ்வரஸ்ய துல்யநிந்தா³ஸ்துதித்வம்
மோக்ஷஸாஸ்த்ரேஷு வர்ணதம் | ஸாஸ்த்ரவாஸநா த்ரிவிதா⁴, பாட²வ்யஸநம்
ப³ஹூஸாஸ்த்ரவ்யஸநமநுஷ்டா²நவ்யஸநம் சேதி | பாட²வ்யஸநம் ப⁴ரத்³வாஜே⁵வக³ம்யதே
| ஸ ஹி புருஷாயுஷத்ரயேண ப³ஹூந்வேதா³நதீ⁴த்யேந்த³ரேண சதுர்தா²யுஷி
ப்ரலோபி⁴தஸ்தத்ராபி பரிஸிஷ்டவேதா³த்யயநாயோத்³யமம் சகார | தஸ்யாபி
பாட²ஸ்யாஸக்யத்வாந்மலிநவாஸநாத்வம் | தாம் சாஸக்யதாமிந்த³ர: ப்ரதிபோ³த்⁴ய
பாடா²ந்நிவர்த்ய ததோ⁵ப்யதி⁴காய புருஷார்தா²ய ஸகு³ணப்³ரஹ்மவித்³யாமுபதி³தே³ஸ
| ததே³தத்ஸர்வம் தைத்திரீயப்³ராஹ்மணே த்³ரஷ்டவ்யம் |

ததை²வாத்யந்திகபுருஷார்தா²பா⁴வாத்³ப³ஹூஸாஸ்த்ரவ்யஸநஸ்ய மாலிந்யம்

காவஷேயகீ³தாயாமுபலப்யதே-

“கஸ்சிந்முநிர்³து³ர்வாஸா ப³ஹூவித⁴ஸாஸ்த்ரபுஸ்தகபா⁴ரை: ஸஹ மஹாதே³வம்
நமஸ்கர்துமாக³தஸ்தத்ஸபா⁴யாம் முநிநா நாரதே³ந பா⁴ரவாஹிக³ர்த³ப⁴ஸாம்யமாபாதி³த:
கோபாத்புஸ்தகாநி லவணாண்வே பரித்யஜ்ய மஹாதே³வேநாத்மவித்³யாயாம்

ப்ரவர்தித:” இதி | ஆத்மவித்³யா சாநந்தர்முக்²ஸ்ய கு³ருகாருண்யரஹிதஸ்ய ந
வேத்³ஸாஸ்த்ரமாத்ரேணோத்பத்³யதே |

ததா² ச ஸ்ருதி:-

“நாயமாத்தமா ப்ரவசநேந லப்⁴யோ ந மேத⁴யா ந ப³ஹுநா ஸ்ருதேந” (கடோ²பநிஷதி³
1.2.23) இதி |

அந்யத்ராப்யுக்தம் -

“ப³ஹுஸாஸ்த்ரகதா²கந்தா²ரோமந்தே²ந வ்ரு³தை²வ கிம் |

அந்வேஷ்டவ்யம் ப்ரயத்நேந தத்த்வஜ்ஞௌர்ஜ்யோதிராந்தரம்” || இதி,

“அதீ⁴த்ய சதுரோ வேதா³ந்த⁴ர்மஸாஸ்த்ராண்யநேகஸ |

ப்³ரஹ்மதத்த்வம் ந ஜாநாதி த³ர்வீ பாகரஸம் யதா²” || இதி ச | - (முக்²திகோபநிஷதி³
2.63, 65) ||

நாரத³ஸ்சது:ஷஷ்டிகலாகுஸலோ⁵ப்யநாத்மவித்தவேநாநுதப்த: ஸநத்குமாரமுபஸஸாத³

இதிச்²ந்தே³கா³ அதீ⁴யதே | அநுஷ்டா²நவ்யஸநம் விஷ்ணுபுராணே நிதா³க்⁴ஸ்யோபலப்⁴யதே

| வாஸிஷ்ட²ராமாயணே தா³ஸூரஸ்ய | நிதா³கோ⁴ ஹி ரு⁴பு⁴ணு புந: புந:

ப்ரபோ³த்⁴யமாநோ⁵பி கர்மஸ்ரத்³தா⁴ஜாட்³யம் சிரம் ந ஜஹௌ | தா³ஸூரஸ்சாத்யந்தஸ்ரத்³தா⁴ஜ

ஸுத்³த⁴ப்ரதே³ஸம் பூ⁴மௌ ந க்வாப்யுபலேப⁴ | அஸ்யாஸ்ச கர்மவாஸநாயா:

புநர்ஜந்மஹேதுத்வாந்மலிநத்வம் |

ததா² சாத²ர்வணிகா அதீ⁴யதே-

“பலவா ஹ்யேதே அத்³ரு⁴:⁴ய யஜ்ஞருபா

அஷ்டாத³ஸோக்தமவரம் யேஷு கர்ம |

ஏதச்ச²ரேயோ யே⁵பி⁴நந்தி³ந்தி மூடா⁴

ஜராம்ரு⁴த்யும் தே புநரேவாபி யந்தி ||

அவித்³யாயாமந்தரே வர்தமாநா:

ஸ்வயம் தீ⁴ரா: பண்டி³தம்மந்யமாநா: |

ஜங்க⁴ந்யமாநா: பரியந்தி மூடா⁴

அந்தே⁴நைவ நீயமாநா யதா²ந்தா:⁴ ||

அவித்³யாயாம் ப³ஹுதா⁴ வர்தமாநா

வயம் க்ரு⁴தார்தா² இத்யபி⁴மந்யந்தி பா³லா: |

யத்கர்மிணே ந ப்ரவேத³யந்தி ராகா³த்-

தேநாதூரா: கூணலோகாஸ்ச்வந்தே ||

இஷ்டாபூர்தம் மந்யமாநா வரிஷ்ட²ம்

நாந்யச்ச²ரேயோ வேத³யந்தே ப்ரமூடா:4 |

நாகஸ்ய ப்ருஷ்டே² தே ஸுக்ரு²தே⁵நுபூ⁴த்வே-

மம் லோகம் ஹீந்தரம் வா விஸந்தி” || - (முண்ட³கோபநிஷதி³ 1.2.7-10) ||

ப⁴க³வதாப்யுக்தம்-

“யாமிமாம் புஷ்பிதாம் வாசம் ப்ரவத³ந்த்யவிபஸ்சித: |

வேத³வாத³ரதா: பார்த² நாந்யத³ஸ்தீதி வாதி³ந: ||

காமாத்மாந: ஸ்வர்க³பரா ஜந்மகர்மப²லப்ரதா³ம் |

க்ரியாவிஸேஷப³ஹூலாம் போ⁴கை³ஸ்வரயக³திம் ப்ரதி ||

போ⁴கை³ஸ்வரயப்ரஸக்தாநாம் தயாபஹ்ரு²தசேதஸாம் |

வ்யவஸாயாத்மிகா பு³த்தி:4 ஸமாதௌ⁴ ந விதீ⁴யதே ||

த்ரைகு³ண்யவிஷயா வேதா³ நிஸ்த்ரைகு³ண்யோ ப⁴வார்ஜூந |

நிர்த்³வந்த்³வோ நித்யஸதத்வஸ்தோ² நிர்யோக³க்ஷேம ஆத்மவாந் ||

யாவாநந்த² உத³பாநே ஸர்வத: ஸம்ப்லுதோத³கே |

தாவாந்ஸர்வேஷு வேதே³ஷு ப்³ராஹ்மணஸ்ய விஜாநத:” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 2.42-46) இதி ||

த³ர்பஹேதுத்வாச்ச ஸாஸ்த்ரவாஸநாயா மலிநத்வம் | ஸ்வேதகேதுரல்பேநைவ காலேந ஸர்வாந்வேதா³நதீ⁴த்ய த³ர்பேண பிதூரபி புரதோ விநயம் ந சகாரேதிச்ச²ந்தோ³கா:3 ஷஷ்டா²த்யாயே பட²ந்தி | ததா² பா³லாகி: கானிசிது³பாஸநாந்யவக³த்ய த்³ரு³ப்த உஸீநராதி³ஷு ப்³ஹூஷு தே³ஸேஷு தி³க³விஜயேந ப்³ஹூந்விப்ராநவஜ்ஞாய காய்யாமஜாதஸத்ரும் ப்³ரஹ்மவிச்சி²ரோமணிமநுஸாஸிதும் தா⁴ர்ஷ்டயம் சகாரேதி கௌஷீதகினோ வாஜஸநேயிநஸ்சாதீ⁴யதே |

தே³ஹ்வாஸநாப்யாத்மத்வகு³ணாதா⁴நதோ³ஷாபநயநப்⁴ராந்திபே⁴தா³த் த்ரிவிதா⁴ |

தத்ராத்மத்வம் பா⁴ஷ்யகார உதா³ஜஹார - “தே³ஹ்மாத்ரம் சைதந்யவிஸிஷ்டமாத்மேதி ப்ராக்ரு²தா ஜநா லௌகாயதிகாஸ்ச ப்ரதிபந்நா:” (ப்³ரஹ்மஸூத்ரபா⁴ஷ்யே 1.1.1) இதி

| “ஸ வா ஏஷ புருஷோ⁵ந்நரஸமய:” இத்யாரப்ய “தஸ்மாத்³ந்நம் தது³ச்யதே”

(தை0 உப0 2.1.2) இத்யந்தேந க்³ரந்தே²ந தாமேவ ப்ராக்ரு²தப்ரதிபத்திம் தைத்திரீயா:

ஸ்பஷ்டகு³ர்வந்தி | “விரோசந: ப்ரஜாபதிநாநுஸிஷ்டோ⁵பி ஸ்வசித்ததோ³ஷேண

தே³ஹ்வாத்மபு³த்தி⁴ம் த்³ரு³ட⁴க்ரு²த்யாஸுராந்ஸர்வாநநுஸாஸாஸ” இதிச்ச²ந்தோ³கா³

அஷ்டமாத்யாயே ஸமாமநந்தி |

கு³ணாதா⁴நம் த்³விவித⁴ம் லௌகிகம் ஶாஸ்த்ரீயம் சேதி | ஸமீசீநஸப்³தா³தி³ஸம்பாத³நம் லௌகிகம் | கோமலத்⁴வநிநா கா³துமத்⁴யேதும் வா தைலபாநமரீசப⁴க்ஷணாதி³ஷு லோகா: ப்ரயதந்தே | ம்ரு³து³ஸ்பர்ஸாய லோகா: புஷ்டிகராவௌஷதா⁴ஹாரா-
வுபயுஞ்ஜதே | லாவண்யாயாப⁴யங்கோ³த்³வர்தநது³கூலாலங்காராநுபஸேவந்தே | ஸௌக³ந்த⁴யாய ஸ்ரகா³லேபநே தா⁴ரயந்தி | ஶாஸ்த்ரீயம் கு³ணமாதா⁴தும் க³ங்கா³ஸநாநஸாலக்³ராமதீர்தா²தி³கம் ஸம்பாத³யந்தி |

தோ³ஷாபநயநம் ச சிகித்ஸகோக்தைரோஷதை⁴ர்முகா²தி³ப்ரக்ஷாலநேந ச லௌகிகம் | ஸௌசாசமநாதி³பி⁴ர்வைதி³க-மித்யுப⁴யவித⁴ம் | அஸ்யாஸ்ச தே³ஹுவாஸநாயா மாலிந்யம் வக்ஷயதே | தே³ஹுஸ்யாத்மத்வம் தாவத³ப்ராமாணிகத்வாத³ஸேவ து³க²ஹேதுத்வாச்ச மலிநத்வம் | அஸ்யிம்ஸ்சார்தே² பூர்வாசார்யை: ஸர்வைரபி பராக்ராந்தம் | கு³ணாதா⁴நம் ச ப்ராயேண ந பஸ்யாம: | ப்ரஸித்³தா⁴ ஏவ கா³யகா அத⁴யாபகாஸ்ச ப்ரயதமாநா அபி ப³ஹுவோ த்⁴வநிஸௌஷ்ட²வம் ந லப⁴ந்தே | ம்ரு³து³ஸ்பர்ஸோ⁵ங்க³புஷ்டிஸ்ச ந நியதௌ | லாவண்யஸௌக³ந்த⁴யே அபி து³கூலஸ்ரகா³தி³நிஷ்டே² ந து தே³ஹுநிஷ்டே² | அத ஏவ விஷ்ணுபுராணே⁵பி⁴ஹிதம்-
“மாம்ஸாஸ்ரு³க்ப்யவிண்மூத்ரஸ்நாயுமஜ்ஜாஸ்தி²ஸம்ஹதௌ |

தே³ஹே சேத்ப்ரீதிமாந்மூடோ⁴ ப⁴விதா நரகே⁵பி ஸ:” || - (வி | புராணே 1.17.63) ||

“ஸ்வதே³ஹாஸூசிக³ந்தே⁴ந ந விரஜ்யேத ய: புமாந |

வைராக்³யகாரணம் தஸ்ய கிமந்யது³பதி³ஸ்யதே” || **இதி | - (முக்திகோபநிஷதி³ 2.66) ||

** ஸ்வதே³ஹுஸ்ய விக³ந்தே⁴ந விரஜ்யேத ந யோ நர: || 80 ||

விராக³காரணம் தஸ்ய கிமந்யது³பதி³ஸ்யதே |

ஸர்வமேவ ஜக³த்பூதம் தே³ஹமேவாஸூசி: பரம் || 81 || - பத்³மபுராணே (கு³ருமண்ட³லக்³ரந்த²மாலாயாம்) 2.66.80-81 ||

ஸ்வதே³ஹாஸூசிக³ந்தே⁴ந யோ விக்³ஜ்யேத மாநவ: |

விராக³காரணம் தஸ்ய கிமந்யது³பதி³ஸ்யதே || 80 || - தத்ரைவ (ஆநந்தா³ஸ்ரமக்³ரந்தா²வஸ்யா 131) 2.66.80 ||

ஸாஸ்த்ரீயம் ச கு³ணாதா⁴நம் ப்ரப³லேந ஶாஸ்த்ராந்தரேணபோஹ்யதே, யதா² “ந ஹிம்ஸ்யாத்ஸர்வா பூ⁴தாநி” (மஹாபா⁴ரதே 3.203.45) இத்யஸ்ய, “அக்³நீஷோமீயம் பஸுமாலபே⁴த (தை0 ஸம்0 6-1-11-6) இத்யநேநாபவாத³ஸ்தத்³வத் | ப்ரப³லதரம் ஶாஸ்த்ரமேதத³ந்யஸாஸ்த்ராபேக்ஷயா-

“யஸ்யாத்மபு³த்³தி⁴ குணபே த்ரிதா⁴துகே
ஸ்வதீ⁴ கலத்ராதி³ஷு பெள⁴ம இஜ்யதீ⁴ |
யஸ்தீர்த²பு³த்³தி⁴ ஸலிலே ந கர்ஹிசிஜ் -
ஜநேஷ்வபி⁴ஜ்ஞேஷு ஸ ஏவா கோ³க²ர:” || - (பா⁴க³வதே 10.84.13) ||

“அத்யந்தமலினோ தே³ஹோ தே³ஹீ சாத்யந்தநிர்மல: |
உப⁴யோரந்தரம் ஜ்ஞாத்வா கஸ்ய ஸௌசம் விதீ⁴யதே” || இத்யாதி³ | -
(ஸூதஸம்ஹிதாயாம் 2.14.19) ||

யத்³ய்யநேந ஸாஸ்த்ரேண தோ³ஷாபநயநம் ப்ரதிஷித்⁴யதே ந து கு³ணாதா⁴நம்,
ததா²பி ஸதி விரோதி⁴நி ப்ரப³லப்ரதோ³ஷே கு³ண ஆதா⁴துமஸக்ய இத்யர்தா²த்³
கு³ணாதா⁴நஸ்ய ப்ரதிஷேத:⁴ | அத்யந்தமாலிந்யம் சாத்ர மைத்ராயணீயஸாகா²யாம்
ஸ்ருயதே - “ப⁴க³வந்நஸ்தி²சர்மஸ்நாயுமஜ்ஜாமாம்ஸஸூக்ரஸோணிதாதூ³ஷதே
விண்முத்ரவாதித்தகப²ஸங்கா⁴தே து³ர்க³ந்தே⁴ நி:ஸாரே⁵ஸ்மி-ஞ்ஸாரீரே கிம்
காமோபபௌகை:” (1.1.2) இதி, ஸரீரிதி³ம் மைது²நாதே³வோத்³பூ⁴தம் ஸம்வித்³வ்யபேதம்
நிரய இவ மூத்ரத்³வாரேண நிஷ்க்ராந்தமஸ்தி²பி⁴ஸ்சிதம் மாம்ஸேநாநுலிப்தம்
சர்மணாவநத்³த⁴ம் விண்முத்ரபித்தகப²மஜ்ஜாமேதோ³வஸாபி⁴ரந்யைஸ்ச மலர்ப³ஹூபி:⁴
பரிபூர்ணம் கோஸ இவ வஸுநா” இதி ச | சிகித்ஸயா ச ரோக³ஸாந்திர்ந
நியதா | ஸாந்தோ⁵பி ரோக:³ கதா³சித்புநருதே³தி | நவபி⁴ஸ்சி²த்³ரைர்நிரந்தரம்
ஸ்ரவத்ஸு மலேஷு ரோமகூபைரஸங்க²யாதே: ஸ்விந்நே கா³த்ரே கோ நாம கே²தே³ந
ப்ரக்ஷாலயிதும் ஸக்நயாத் ? தது³க்தம் பூர்வாசார்யை: -

“நவச்சி²த்³ரயுதா தே³ஹா: ஸ்ரவந்தி க⁴டிகா இவ |
பா³ஹ்யஸௌசைர்ந ஸூத்⁴யந்தி நாந்த: ஸௌசம் ச வித்³யதே” ||

அதோ தே³ஹவாஸநா மலினா | ததே³தந்மாலிந்யமபி⁴ப்ரேத்ய வஸிஷ்ட ஆஹ -
“ஆபாத³மஸ்தகமஹம் மாதாபித்ரு³விநிர்மித: |
இத்யேகோ நிஸ்சயோ ராம ப³ந்தா⁴யாஸத்³விலோகநாத்” || - (ஸூ⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
20.42) ||

“ஸா காலஸூத்ரபத்³வீ ஸா மஹாவீசிவாகு³ரா |
ஸாஸிபத்ரவந்ஸ்ரேணீ யா தே³ஹே⁵ஹமிதி ஸ்தி²தி: ||

ஸா த்யாஜ்யா ஸர்வயத்நேந ஸர்வநாஸே⁵ப்யுபஸ்தி²தே |
ஸ்ப்ரஷ்டவ்யா ஸா ந ப⁴வ்யநே ஸஸ்வமாம்ஸேவ புல்கஸீ || - (ஸூ⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
18.16-17) இதி ||

ததே³தல்லோகஸாஸ்த்ரதே³ஹவாஸநாத்ரயமவிவேகிநாமுபாதே³யத்வேந ப்ரதிபா⁴ஸமாநமபி
விவிதி³ஹோர்வேத³நோத்பத்திவிரோதி⁴-தவாத்³விது³ஹோ ஜ்ஞாநப்ரதிஷ்டா²விரோதி⁴தவாச்ச
விவேகிபி⁴ர்ஹேயம் |

அத ஏவ ஸ்மர்யதே-

“லோகவாஸநயா ஜந்தோ: ஸாஸ்த்ரவாஸநயாபி ச |

தே³ஹவாஸநயா ஜ்ஞாநம் யதா²வந்நைவ ஜாயதே” || - (ஸூதஸம்ஹிதாயாம் 4.14.51)

இதி ||

யா து த³ம்ப⁴த³ர்பாத்³யாஸூரஸம்பத்³ரூபா மாநஸவாஸநா, தஸ்யா நரகஹேதுத்வாந்மாலிந்யம்,

| அத: கேநாப்யுபாயேந வாஸநாசதுஷ்டயஸ்ய க்ஷய: ஸம்பாத³நீய: | யதா²
வாஸநாயா: க்ஷய: ஸம்பாத³நீயஸ்ததா² மநஸோ⁵பி |

ந ச தார்கிகவந்நித்யத்³ரவ்யமணுபரிமாணம் மநோ வைதி³கா அப்யுபக³ச்ச²நதி
யேந மநோநாஸோ து:³ஸம்பாத:³ ஸ்யாத் | கிம் தர்ஹி ஸாவயவமநித்யம் ஸர்வதா³
ஜதுஸூவர்ணாதி³வத்³ப³ஹூவித⁴பரிணாமர்ஹம் த்³ரவ்யம் மந: |

தஸ்ய லக்ஷணம் ப்ரமாணம் ச வாஜஸநேயிந: ஸமாமநந்தி - “காம: ஸங்கல்போ
விசிகித்ஸா ஸ்ரத்³தா⁴ஸ்ரத்³தா⁴ த்⁴ரு³திரத்⁴ரு³திர்ஹ்நிர்⁴தீ⁴ர்பீ⁴ரித்யேதத்ஸர்வம் மந ஏவ”
(ப்³ரு³ஹதா³ரண்யகே ௨௦0 .1.5.3) இத்யேதல்லக்ஷணம் |

யா: காமாதி³வ்ரு³த்தய: க்ரமேணோத்பத்³யமாநாஸ்சாக்ஷுஷ்ப்ரத்யக்ஷக⁴டாதி³வத்ஸாக்ஷிப்ரத்ய
பா⁴ஸந்தே, தது³பாதா³நம் மந இத்யர்த:² | “அந்யத்ரமநா அபூ⁴வம் நாத³ர்ஸமந்யத்ரமநா
அபூ⁴வம் நாஸ்ரௌஷம்” (ப்³ரு³ஹ | ௨௦0 .1.5.3) இதி “மநஸா ஹ்யேஷ பஸ்யதி மநஸா
ஸ்ரு³ணோதி” (ப்³ரு³ஹ | ௨௦0 .1.5.3) இத்யேதத்ப்ரமாணம் |

சக்ஷு:ஸந்நிக்கு³ஷ்ட: ஸ்பீ²தாலோகமத⁴யவர்தீ க⁴ட: ஸ்ரோத்ரஸந்நிக்கு³ஷ்ட
உச்சை: படி²தோ வேத³ஸ்ச யஸ்யாநவதா⁴நே ஸதி ந ப்ரதீயதே, ஸதி து ப்ரதீயதே,
அவதா⁴நே து ப்ரதீயதே, தாத்³ரு³ஸம் ஸர்வவிஷயோபலப்³தி⁴ஸாதா⁴ரணகரணமந்வய-
வ்யதிரேகாப்⁴யாம் ப்ரதீயத இத்யர்த:² | “தஸ்மாத்³பி ப்ரு³ஷ்ட²த உபஸ்ப்ரு³ஷ்டோ
மநஸா விஜாநாதி” (ப்³ரு³ | ௨௦0 .1.5.3) இத்யேதது³தா³ஹரணம் |

யஸ்மாச்ச லக்ஷணப்ரமானுப்⁴யாம் ஸித்³த⁴ம் மநஸ்தஸ்மாத்ததே³வமுதா³ஹரணீயம் |
ப்ரு³ஷ்ட²பா⁴கே³ப்ய⁵ந்யேநோபஸ்ப்ரு³ஷ்டோ தே³வத³த்தோ விஸேஷேண ஜாநாதி
ஹஸ்தஸ்பர்ஸோ⁵யமங்கு³விஸ்பர்ஸோ⁵யமிதி | ந ஹி தத்ர சக்ஷு: ப்ரஸரதி,
த்வகி³ந்த்³ரியம் து மார்த்³வகாடி²ந்யமாத்ரக்³ரஹண உபக்ஷணம் | தஸ்மாந்மந
ஏவ விஸேஷஜ்ஞாநகாரணம் பரிஸிஷ்யதே | தச்ச மநநாந்மந இதி சேதநாச்சித்தமிதி
சாபி⁴தீ⁴யதே | தச்ச சித்தம் ஸத்த்வரஜஸ்தமோகு³ணாத்மகம் ப்ரகாஸப்ரவ்ரு³த்திமோஹாநாம்

ஸத்த்வாதி³கார்யாணம் தத்ர த³ர்ஸநாத் | ப்ரகாஸாதீ³நாம் ச கு³ணகார்யத்வம்
கு³ணாதீ³தலக்ஷணே⁵வக³ம்யதே- “ப்ரகாஸம் ச ப்ரவ்ரு³த்திம் ச மோஹமேவ ச
பாண்ட³வ” (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 14.22) இত্যபி⁴தா³நாத் |

ஸாங்க²யஸாஸ்த்ரே⁵பி - “ப்ரகாஸப்ரவ்ரு³த்திமோஹா நியமார்தா:”²” இதுயுக்³த்³ம் |
ப்ரகாஸோ நாம நாத்ர ஸிதப⁴ஸ்வரஸூபம் கிம் து ஜ்ஞாநம் |
“ஸத்த்வாத்ஸஞ்ஜாயதே ஜ்ஞாநம் ரஜஸோ லோப⁴ ஏவ ச |
ப்ரமாத³மோஹௌ தமஸோ ப⁴வதோ⁵ஜ்ஞாநமேவ ச” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 14.17)
||

இதுயுக்³த்த்வாத் |

ஜ்ஞாநவத்ஸுக²ம்பி ஸத்த்வகார்யம் | தத³ப்யுக்³த்³ம்-
“ஸத்த்வம் ஸுகே² ஸஞ்ஜயதி ரஜ: கர்மணி பா⁴ரத |
ஜ்ஞாநமாவ்ரு³த்ய து தம: ப்ரமாதே³ ஸஞ்ஜயத்யுத” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 14.9) இதி
||

ஸமுத்³ரதரங்க³வந்நிரந்தரம் பரிணமமாநேஷு கு³ணேஷு கதா³சித்தகர்ஸித³ு³ப⁴வதி
| இதராவபி⁴பூ⁴யேதே | தது³க்³த்³ம்-

“ரஜஸ்தமஸ்சாபி⁴பூ⁴ய ஸத்த்வம் ப⁴வதி பா⁴ரத |
ரஜ: ஸத்த்வம் தமஸ்சைவ தம: ஸத்த்வம் ரஜஸ்ததா²” || - (தத்ரைய 14.10) இதி ||
“பா³த்யபா³த⁴கதாம் யாந்தி கல்லோலா இவ ஸாக³ரே” | - (விஷ்ணுபுராணே 5.1.20)
இதி ச ||

தத்ர தமஸ உத்³ப⁴வே ஸத்யாஸுரஸம்பது³தே³தி | ரஜஸ உத்³ப⁴வே ஸதி
லோகாதி³வாஸநாஸ்திஸ்ரோ ப⁴வந்தி | ஸத்த்வஸ்யோத்³ப⁴வே ஸதி தை³வீ
ஸம்பது³பஜாயதே | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்யோக்³த்³ம்-

“ஸர்வத்³வாரேஷு தே³ஹே⁵ஸ்மிந் ப்ரகாஸ உபஜாயதே |
ஜ்ஞாநம் யதா³ ததா³ வித்³யாத்³விவ்ரு³த்³த⁴ம் ஸத்த்வமித்யுத” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்
14.11) இதி ||

யத்³யப்பந்த:கரணம் த்ரிகு³ணாத்மகம் பா⁴ஸதே, ததா²பி ஸத்த்வமேவாஸ்ய
முக்²யமுபாதா³நகாரணம் | ரஜஸ்தமஸீ தூபஷ்டம்ப⁴கே | உபாதா³நஸஹகாரிபூ⁴தா
அவயவா உபஷ்டம்ப⁴கா: | அத ஏவ ஜ்ஞாநிநோ யோகா³ப⁴யாஸேந ரஜஸ்தமஸோரபநீதயோ:
ஸத்த்வமேவ ஸ்வரூபம் பரிஸிஷ்யதே | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்யோக்³த்³ம்- “ஜ்ஞஸ்ய
சித்தமசித்தம் ஸ்யாஜ்ஜ்ஞசித்தம் ஸத்த்வமுச்யதே” இதி |

தச்ச ஸத்த்வம் சாஞ்சல்யஹேதுரஜோகு³ணஸூந்யத்வாதே³காக்³ரம் | ப்⁴ராந்திகல்பிதாநாத்மஸ்
தமோகு³ணஸூந்யத்வாத்ஸுலி³க்ஷமம் | தத ஆத்மத³ர்ஸநயோக்³யம் | அத ஏவ ஸ்ருதி:-
“த்³ரு³ஸ்யதே த்வக்³ர்யயா பு³த்³யா ஸு³க்ஷமயா ஸு³க்ஷமத³ர்ஸிபி:” | - (கட²0 உப0
1.3.12) இதி ||

ந க²லு வாயுநா தோ³தூ⁴யமாநேந ப்ரத³்பேந மணிமுக்தாதி³லக்ஷணாநி நிர்தா⁴ரயிதும்
ஸக்யந்தே | நாபி ஸ்தூ²லேந க²நித்ரேண ஸு³ச்யேவ ஸு³க்ஷமபடஸ்யுதி:
ஸம்ப⁴வதி | ததே³தத³த்³ரு³ஸம் ஸத்த்வமேவாயோகி³ஷு தமோகு³ணக்³ர்பி⁴தேந
ரஜோகு³ணேநோபஸ்ப்ரு³ஷ்டம் ப³ஹுவித³த்³வைதஸங்கல்பேந சேதயமாநம் சித்தம்
ப⁴வதி | தச்சித்தம் தமோகு³ணாதி⁴க்யே ஸத்யாஸூ³ரீம் ஸம்பத³முபசிந்வத்பீநம் ப⁴வதி
| ததா²ஹ வஸிஷ்ட:-²

“அநாத்மந்யாத்மபா⁴வேந தே³ஹபா⁴வநயா ததா² |
புத்ரதா³ரை: குடும்பை³ஸ்ச சேதோ க³ச்ச²தி பீநதாம் ||

அஹங்காரவிகாரேண மமதாமலலீலயா |
இத³ம் மமேதிபா⁴வேந சேதோ க³ச்ச²தி பீநதாம் ||

ஆதி⁴வ்யாதி⁴விலாஸேந ஸமாஸ்வாஸேந ஸம்ஸ்ரு³தௌ |
ஹேயாதே³யவிபா⁴கே³ந சேதோ க³ச்ச²தி பீநதாம் ||

ஸ்நேஹேந த⁴நலோபே⁴ந லாபே⁴ந மணியோஷிதாம் |
ஆபாதரமணீயேந சேதோ க³ச்ச²தி பீநதாம் ||

தூ³ராஸாக்ஷரபாநேந போ⁴கா³நிலப³லேந ச |
ஆஸ்தா²தா³நேந சாரேண சித்தாஹிர்யாதி பீநதாம்” || - (லகு⁴யோக்³வாஸிஷ்டே²
24.17-21) இதி ||

ஆஸ்தா²நாம ப்ரபஞ்சே ஸத்யத்வபு³த்³தி:⁴, தஸ்யா ஆதா³நமங்கீ³கார:, ஸ ஏவ சாரோ
க³மநாக³மநக்ரியா தேநேதி | ததே³வம் விநாஸநீயயோர்வாஸநாமநேஸோ: ஸ்வரூபம்
நிரூபிதம் |

அத² வாஸநாக்ஷயமநோநாஸௌ க்ரமேண நிரூப்யதே | தத்ர வாஸநாக்ஷயப்ரகாரமாஹ
வஸிஷ்ட:-²

“ப³ந்தோ⁴ ஹி வாஸநாப³ந்தோ⁴ மோக்ஷ: ஸ்யாத்³வாஸநாக்ஷய: |
வாஸநாஸ்த்வம் பரித்யஜ்ய மோக்ஷார்தி²த்வமபி த்யஜ ||

மாநஸீர்வாஸநா: பூர்வம் த்யக்த்வா விஷயவாஸநா: |
மைதர்யாதி³பா⁴வநாநாமநீர்க்³ரு³ஹாணாமலவாஸநா: ||

தா அப்யந்த: பரித்யஜ்ய தாபி⁴ர்வ்யவஹரந்நபி ।

அந்த: ஶாந்ததமஸ்நேஹோ ப⁴வ சிந்மாத்தரவாஸந: ॥

தாமப்யந்த: பரித்யஜ்ய மநோபு³த்தி⁴ஸமந்விதாம் ।

ஸேஷே ஸ்தி²ரஸமாஸீநோ யேந த்யஜஸி தத்த்யஜ” ॥ - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 18.20-23) இதி ॥

அத்ர மாநஸவாஸநாஸப³தே³ந பூர்வோக்தாஸ்திஸ்ரோ லோகஸாஸ்த்ரதே³ஹவாஸநா விவக்ஷிதா: । விஷயவாஸநாஸப³தே³ந த³ம்ப⁴த³ர்பாத³யாஸூரஸம்பத்³விவக்ஷிதா । ம்ரு³து³தீவ்ரத்வே தத்³விவக்ஷாபே⁴த³காரணே । யத்³வா ஶப³த³ஸ்பர்ஸரூபரஸக³ந்தா⁴ விஷயா:, தேஷாம் காம்ப்யமாநத்வத³ஸாஜந்ய: ஸம்ஸ்காரோ மாநஸவாஸநா । பு⁴ஜ்யமாநத்வத³ஸாஜந்ய: ஸம்ஸ்காரோ விஷயவாஸநா । அஸ்மிந்பக்ஷே பூர்வோக்தாநாம் சதஸ்ரு³ணமநயோரேவாந்தர்பா⁴வ:, அந்தர்பா³ஹ்யவ்யதிரேகேண வாஸநாந்தராஸம்ப⁴வாத் ।

நநு வாஸநாயா: பரித்யாக:³ கத²ம் க⁴டதே ? ந ஹி தாஸாம் மூர்திரஸ்தி ஸம்மார்ஜனீஸமூஹிததா⁴வித்ரு³ணவத்³த⁴ஸ்தேநோத்³த⁴ரு³த்ய ப³ஹிஸ்த்யக்ஷயாம: । மைவம்; உபவாஸஜாக³ரணவத்தது³பபத்தே: । ஸ்வபா⁴வ்ர்பாப்தயோர்⁴பு⁴ஜிக்ரியாநித்³ரயோரமூர்த தத்பரித்யாக³ரூபே உபவாஸஜாக³ரணே ஸர்வரையநுஷ்ட²யேதே; தத்³வத்³த்ராப்யஸ்து ।

“அத்³ய ஸ்தி²த்வா நிராஹாரம்” ** இத்யாதி³மந்த்ரேண ஸங்கல்பம் க்ரு³த்வா ஸாவதா⁴நத்வேநாவஸ்தா²நம் தத்ர த்யாக³ இதி சேத்,

** அத்³ய ஸ்தி²த்வா நிராஹார: ஸர்வபோ⁴க³விவ்ரஜித: ।

ஸ்வோ ப⁴க்ஷயே புண்ட³ரீகாக்ஷ ஶரணம் மே ப⁴வாச்யுத ॥ -பத்³மபுராணே உத்தரக²ண்டே³ (6) 61.23 ॥

அத்ராபி ந தத்³த³ண்ட³நிவாரிதம், ப்ரேஷமந்த்ரேண ஸங்கல்ப்யாப்ரமத்தத்வேநாவஸ்தா²தும் ஶக்யத்வாத் । வைதி³கமந்த்ரநாதி⁴காரிணம் து பா⁴ஷயா ஸங்கல்போ⁵ஸ்து । யதி³ தத்ர ஶாகஸூபெளத³நாதி³ஸந்நிதி⁴த்யாக³ஸ்த்ரஹ்யத்ராபி ஸ்ரக்ஸந்த³நவநிதாஸந்நிதி⁴பரித்யா । அத² தத்ர பு³பு⁴க்ஷாநித்³ராலஸ்யாதி³விஸ்மாரகை: புராணஸ்ரவணதே³வபூஜா- ந்ரு³த்யகீ³தவாதி³த்ராதி³பி⁴ஸ்சித்தமுபலாலயேத, தர்ஹ்யத்ராபி மைத்ரயாதி³பி⁴ஸ்தது³பலாலயே । மைத்ரயாத³யஸ்ச பதஞ்ஜலிநா ஸூத்ரிதா:- “மைத்ரீகருணாமுதி³தோபேக்ஷாணம் ஸுக²து:³க²புண்யாபுண்யவிஷயாணம் பா⁴வநாதஸ்சித்தப்ரஸாத³நம்” (1.33) இதி ।

சித்தம் ஹி ராக³த்³வேஷபுண்யபாபை: கலுஷீக்ரியதே | ராக³த்³வேஷை ச பதஞ்ஜலி:
ஸூத்ரயாமாஸ - “ஸுகா²நுஸயீ ராக:” (2.7) ; “து:³கா²நுஸயீ த்³வேஷ:” (2.8) இதி |
ஸ்வேநாநுபூ⁴யமாநம் ஸுக²மநுஸேதே கஸ்சித்³த்³வ்ரு³த்திவிஸேஷ: “ஸுக²ஜாதீயம்
மே ஸர்வம் பூ⁴யாத்” இதி | தச்ச த்³ரு³ஷ்டாத்³ரு³ஷ்டஸாமக்³ய்ரபா⁴வாந்ந
ஸம்பாதீயிதும் ஸக்யம் | அத: ஸ ராக³ஸ்சித்தம் கலுஷீகரோதி |

யதா³ ஸுக²ஷ்வயம் மைத்ரீம் பா⁴வயேத் “ஸர்வே⁵த்யேதே ஸுகி²நோ மதீ³யா:” இதி
, ததா³ தத்ஸுக²ம் ஸ்வகீயமேவ ஸம்பந்நமிதி பா⁴வயதஸ்தத்ர ராகோ³ நிவர்ததே,
யதா² ஸ்வஸ்ய ராஜ்யாபா⁴வே⁵பி புத்ராதி³ராஜ்யமேவ ஸ்வகீயம் ராஜ்யம் தத்³வத் |
நிவ்ரு³த்தே ச ராகே³ வர்ஷாஸ்வதீதாஸு ஸரத்ஸுநிதி³வ சித்தம் ப்ரஸீத³தி |

ததா² து:³க²மநுஸேதே கஸ்சித்³ப்ரத்யய: “ஈத்³ரு³ஸம் ஸர்வம் து:³க²ம் ஸர்வதா³ மே
மா பூ⁴த்” இதி | தச்ச ரோக³ஸத்ருவ்யாக்⁴ராதி³ஷு ஸத்ஸு ந நிவாரயிதும் ஸக்யம்
| ந ச ஸர்வே து:³க²ஹேதவோ ஹந்தும் ஸக்யந்தே | தத: ஸ த்³வேஷ: ஸதா³
ஹ்ரு³தீயம் த³ஹதி | யதா³ ஸ்வஸ்யேவ பரேஷாம் ஸர்வேஷாம் ப்ரதிகூலம் து:³க²ம்
மா பூ⁴தி³த்யநேந ப்ரகாரேண கருணாம் து:³கி²ஷு ப்ராணிஷு பா⁴வயேத் ததா³
வைர்யாதி³த்³வேஷநிவ்ரு³த்தௌ சித்தம் ப்ரஸீத³தி | அத ஏவ ஸம்ர்யதே -

“ப்ராண யதா²த்மநோ⁵பீ⁴ஷ்டா பூ⁴தாநாமபி தே ததா² |

ஆத்மௌபம்யேந பூ⁴தாநாம் தீயாம் குர்வந்தி ஸாத⁴வ:” || - (மஹாபா⁴ரதே 13.116.21-
22**) ||

(** ஆத்மௌபம்யேந க³ந்தவ்யம் பு³த்³தி⁴மத்³மிர்மஹாத்மபி:*)

தத்³ப்ரகாரம் ச மஹாந்தோ தீர்ஸயந்தி-

“ஸர்வே⁵த்ர ஸுகி²ந: ஸந்து ஸர்வே ஸந்து நிராமயா: |

ஸர்வே ப⁴த்³ராணி பர்யந்து மா கஸ்சித்³து:³க²மாப்நுயாத்” || இதி |

ததா² ஹி ப்ராணிந: ஸ்வபா⁴வத ஏவ புண்ய நாநுதிஷ்ட²ந்தி, பாபம் த்வநுதிஷ்ட²ந்தி |
ததா³ஹு:-

“புண்யஸ்ய ப²லமிச்ச²ந்தி புண்யம் நேச்ச²ந்தி மாநவா: |

ந பாபப²லமிச்ச²ந்தி பாபம் குர்வந்தி யத்நத:” || இதி |

தே ச புண்யபாபே பர்சாத்தாபம் ஜநயத: | ஸ ச தாப: ஸ்ருத்யாநூத்³யதே- “கிமஹம்
ஸாதூ⁴ நாசுவம், கிமஹம் பாபமகரவம்” (தை0 உப0 2.9) இதி |

யத்³யஸௌ புண்யபுருஷேஷு முதி³தாம் பா⁴வயேத் ததா³ தத்³வாஸநயா
ஸ்வயமேவாப்ரமத்த: புண்யேஷு ப்ரவர்தேத | ததா² பாபிஷே³பேக்ஷாம் பா⁴வயந்
ஸ்வயமபி பாபாந்நிவர்தேத | அத: பர்சாத்தாபஸ்யாபா⁴வேந சித்தம் ப்ரஸீத³தி |

ஸுகி²ஷு மைத்ரீம் பா⁴வயதோ ந கேவலம் ராக³நிவ்ரு²த்தி: கிம் த்வஸூயேர்ஷ்யாத³யோ⁵பி நிவர்தந்தே | கு³ணேஷு தோ³ஷாவிஷ்கரணமஸூயா, பரகு³ணநாமஸஹநமீர்ஷ்யா | யதா³ மைத்ரீவஸாத்தபரகீயம் ஸுக²ம் ஸ்வகீயமேவ ஸம்பத்³யதே, ததா³ கத²மஸூயாதி³கம்ஸம்ப⁴வேத் ? ஏவம் தோ³ஷாந்தரநிவ்ரு²த்திரபி யதா²யோக³முந்நேயா | து:³கி²ஷு கருணம் பா⁴வயத: ஸத்ருதா⁴தி³கரோ த்³வேஷோ யதா³ நிவர்ததே, ததா³ து:³கி²த்வப்ரதியோகி³கஸ்வஸுகி²த்வப்ரயுக்தோ த்³ர்போ⁵பி நிவர்ததே | ஸ ச த்³ர்ப ஆஸூரஸம்பத்³யஹங்கார ப்ரஸ்தாவே பூர்வம் நிரூபித: -

“ஈஸ்வரோ⁵ஹமஹம் போ⁴கீ³ ஸித்³தோ⁴ஹம் ப³லவாந்ஸுக²” |

“ஆட⁴யோ⁵பி⁴ஹவாநஸ்மி கோ⁵ந்யோஸ்திஸத்³ரு²ஸோ மயா” | - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 16.14, 15) இத்யாதி³ ||

நநு புண்யாத்மஸு முதி³தாம் பா⁴வயத: புண்யப்ரவ்ரு²த்தி: ப²லத்வேநோக்தா, ஸா ச யோகி³நோ ந யுக்தா, மலிநாயாம் ஸாஸ்த்ரவாஸநாயாம் புண்யமந்த்ர்பா⁴வ்ய பூர்வமுதா³ஹ்ரு²த்த்வாத் | மைவம், புந்³ஜந்மகாரணஸ்ய காம்யேஷ்டாபூததி³ஸ்தத்ர மலிநத்வேநோதா³ஹரணாத் | இஹ து யோகா³ப்யாஸஜந்யமஸூக்லாக்ரு²ஷ்ணத்வேந ஜந்மாநாபாத³கம் புண்யம் விவக்ஷிதம் |

அஸூக்லாக்ரு²ஷ்ணத்வம் பதஞ்ஜலி: ஸூத்ரயாமாஸ-

“கர்மாஸூக்லாக்ரு²ஷ்ணம் யோகி³நஸ்த்ரிவித⁴மிதரேஷாம்” (4.7) இதி | காம்யம் கர்ம விஹிதத்வாச்ச²க்லம், நிஷித்³த⁴ம் க்ரு²ஷ்ணம், மிஸ்ரம் ஸூக்லாக்ரு²ஷ்ணம் | ததே³தத்ரயமிதரேஷாமயோகி³நாம் ஸம்பத்³யதே | தச்ச த்ரிவித⁴ம் ஜந்ம ப்ரயச்ச²தி | ததா³ஹூர்விஸ்வரூபாசார்யா:-

“ஸூபை⁴ ப்ராப்நோதி தே³வத்வம் நிஷித்³தை⁴ந்நாரகீம் க³திம் |

உபா⁴ப்யாம் புண்யபாபாப்யாம் மாநுஷ்யம் லப⁴தே³வஸ:” | - (நைஷ்கர்ம்யஸித்³தௌ⁴ 1.41) இதி ||

நநு யோக³ஸ்யாநிஷித்³த⁴த்வாத்³க்ரு²ஷ்ணத்வே⁵பி விஹிதத்வாச்ச²க்லத்வமிதி சேத், மைவம், அகாம்யத்வாபி⁴ப்ராயேணஸூக்லத்வாபி⁴தா⁴நாத் | அதோ⁵ஸூக்லாக்ரு²ஷ்ணே புண்யே ப்ரவ்ரு²த்திர்யோகி³நோ⁵பேக்ஷிதா |

நநு யோகி³நோ⁵ப்யநேந ந்யாயேந யதோ²சிதம் புண்யாத்மஸு முதி³தாம் பா⁴வயித்வா புண்யேஷ்வேவ ப்ரவர்தேரந்நிதி சேத்,

ப்ரவர்தந்தாம் நாம, யே மைத்ரீயாதி³பி⁴ஸ்சித்தம் ப்ரஸாத³யந்தி தேஷாமேவ யோகி³த்வாத் | மைத்ரீயாதி³சதுஷ்டயமுபலக்ஷணம் | தேந “அப்யம் ஸத்த்வஸம்ஸூத்³தி:” (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 16.1) இத்யாதி³தை³வஸம்பத் “அமாநித்வமத்³ம்பி⁴த்வம்”

(தத்ரைவ 13.7) இத்யாதி³ ஜ்ஞாநஸாத⁴நாநி ஜீவந்முத்தஸ்தி²தப்ரஜ்ஞாதி³வசநோக்தா த⁴ர்மாஸ்சோபலக்ஷயதே, ஸர்வேஷாமேதேஷாம் ஸூப⁴வாஸநா-ரூபத்வேந மலிநவாஸநாநிவர்த
|

நநு ஸந்த்யநந்தா: ஸூப⁴வாஸநா:, ந சைகேந தா: ஸர்வா அப்யஸிதும் ஸக்யந்தே;
நிர்த²கஸ்ச தத³ப்யாஸப்ரயாஸ இதி சேத்,

ந; தந்நிவர்த்யாநாமநந்தாநாம் மலிநவாஸநாநாமேகஸ்ய மநஸ்யஸம்ப⁴வாத் |
ந ஹ்யாயுர்வேதோ³க்தாநி ஸர்வாண்யௌஷதா⁴ந்யேகேந ஸேவிதும் ஸக்யந்தே |
நாபி தந்நிவர்த்யா: ஸர்வே ரோகா³ ஏகஸ்ய தே³ஹே ஸம்ப⁴வந்தி | ஏவம் தர்ஹி
ஸ்வசித்தம் ப்ரத²மத: பரீக்ஷய தத்ர யதா³ யாவத்யோ மலிநவாஸநாஸ்ததா³
தாவதீர்விரோதி⁴நீ: ஸூப⁴வாஸநா அப்யஸ்யேத் | யதா² புத்ரமித்ரகலத்ராதி³பி:⁴
பீட்³யமாநஸ்ததோ விரக்தஸ்தந்நிவர்தகம் பாரிவராஜ்யம் க்³ரு³ஹ்ணாதி, ததா²
வித்³யாமத³த⁴நமத³குலாசாரமதா³தி³மலிநவாஸநாபி:⁴ பீட்³யமாநஸ்தத³விரோதி⁴நம்
விவேகம்ப்யஸ்யேத் | ஸ ச விவேகோ ஜநகேந த³ர்ஸித:-

“அத்³ய யே மஹதாம் மூர்த்⁴நி தே தி³நைர்நிபதந்த்யத:⁴ |
ஹந்த சித்த மஹத்தாயா: கைஷா விஸ்வஸ்ததா தவ” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
19.39) ||

“க்வ த⁴நாநி மஹீபாநாம் ப்³ரஹ்மண: க்வ ஜக³ந்தி வா |
ப்ராத்தநாநி ப்ரயாதாநி கேயம் விஸ்வஸ்ததா தவ || 150 ||

கோடயோ ப்³ரஹ்மணம் யாதா க³தா: ஸ்வர்க³பரம்பரா: |
ப்ரயாதா: பாம்ஸுவத்³பூ⁴பா: கா த⁴ரு³திர்மம ஜீவிதே” | - (தத்ரைவ 19.41, 42) ||

“யேஷாம் நிமேஷணேந்மேஷௌ ஜக³த: ப்ரலயோத³யௌ |
தாத்³ரு³ஸா: புருஷா நஷ்டா மாத்³ரு³ஸாம் க³ணநைவ கா” || - (தத்ரைவ 19.49) இதி
||

நந்வயமபி விவேகஸ்தத்தவஜ்ஞாநோத³யாத்ப்ராஸீந: நித்யாநித்யவஸ்துவிவேகாதி³ஸாத⁴நவ்யத்
ப்³ரஹ்மஜ்ஞாநா-ஸம்ப⁴வாத், இஹ தூத்பந்நப்³ரஹ்மஸாக்ஷாத்காரஸ்ய ஜீவந்முத்தயே
வாஸநாக்ஷயாதி³ஸாத⁴நம் வக்துமுபக்ராந்தம் அத: கிமித³மகாண்டே³ தாண்ட³வமிதி
சேத் |

நாயம் தோ³ஷ: | ஸாத⁴நசதுஷ்டயஸம்பந்நஸ்ய பஸ்சாத்³ப்³ரஹ்மஜ்ஞாநமித்யேஷ
ஸர்வபுருஷஸாதா⁴ரண: ப்ரௌடோ⁴ ராஜமார்க:³ | ஜநகஸ்ய

து புர்வபுண்யபுஞ்ஜபரிபாகேணகாஸப²லபாதவத³கஸ்மாத்ஸித்³த⁴தாஸ்ரவணமாத்ரேண
தத்த்வஜ்ஞாநமுத்பந்நம் | ததஸ்³ சித்தவிஸ்ராந்தயே விவேகோ⁵யம் க்ரியதே இதி
காண்ட³வேத³முசிதம் தாண்ட³வம் |

நந்வேமமப்யஸ்ய விவேகஸ்ய ஜ்ஞாநஸமநந்தரபா⁴வித்வேந மலிநவாஸநாநுவ்ரு³த்யபா⁴வாச்²
நாபேக்ஷித இதி சேத்,

ந, ஜநகஸ்ய தத³நுவ்ரு³த்யபா⁴வே⁵பி யாஜ்ஞவல்க்யப⁴க³ரதா²தே³ஸ்தத³நுவ்ரு³த்தித்³ஸ்ரநாத்
| அஸ்தி ஹி யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய தத்³ப்ரதிவாதி³நாமுஷஸ்தகஹோலாதீ³நாம் ச
பூ⁴யாந்வித்³யாமத³, தை: ஸர்வைரபி விஜிகீ³ஷுகதா²யாம் ப்ரவ்ரு³த்தத்வாத் |

நநு தேஷாம் வித்³யாந்தரமேவாஸ்தி ந து ப்³ரஹ்மவித்³யேதி சேத்,

ந, கதா²க³தயோ: ப்ரஸ்நோத்தரயோர்ப்³ரஹ்மவிஷயத்வாத் |

நநு ப்³ரஹ்மவிஷயத்வே⁵பி தேஷாமாபாததோ ஜ்ஞாநமேவ ந து ஸம்யக்³வேத³நமிதி
சேத்,

ந, ததா² ஸத்யஸ்மாகமபி ததீ³யவாக்யைருத்பந்நாயா ப்³ரஹ்மவித்³யாயா
அஸம்யக்த்வப்ரஸங்கா³த் |

நநு ஸம்யக்தவே⁵பி பரோக்ஷஜ்ஞாநமேவேதி சேத்,

ந, “யத்ஸாக்ஷாத்³பரோக்ஷாத்³ப்³ரஹ்ம” (ப்³ரு⁰உப03.4.1) இதி முக்த்யாபரோக்ஷவிஷயதயைவ
விஸேஷை: ப்ரஸ்நோபலம்பா⁴த் |

நந்வாத்மஜ்ஞாநிநோ வித்³யாமத³ ஆசார்யைர்நாப்யுபக³ம்யதே; ததா² சோபதே³ஸஸாஹஸ்யாம
“ப்³ரஹ்மவித்த்வம் ததா² முக்த்வா ஸ ஆத்மஜ்ஞோ ந சேதர:” | (12.13) இதி |

நைஷ்கர்ம்யஸித்³தா⁴வபி-

“ந சாத்யாத்மாபி⁴மானோ⁵பி விது³ஷோ⁵ஸ்த்யாஸுரத்வத: |

விது³ஷோ⁵ப்யாஸுரஸ்சேத்ஸ்யாந்நிஷ்ப²லம் ப்³ரஹ்மத³ர்ஸநம்” || (1.75) இதி |

இதி சேத்,

நாயம் தோ³ஷ: | ஜீவந்முக்திபர்யந்தஸ்ய தத்த்வஜ்ஞாநஸ்ய தத்ர விவக்ஷிதத்வாத் |

ந க²லு வயமபி ஜீவந்முக்தாநாம் வித்³யாமத³மப்யுபக³ச்சா²ம: |

நநு விஜிகீ³ஷோராத்தம்போ³த⁴ ஏவ நாஸ்தி,

“ராகோ³ விங்க³ம்போ³த⁴ஸ்ய சித்தவ்யாயாமபூ⁴மிஷு |

குத: ஸாத்³வலதா தஸ்ய யஸ்யாக்³நி: கோடரே தரோ: || - (நைஷ்கர்ம்ய ஸித்³தௌ⁴
4.67) ||

இத்யாசார்யைரப்யுபக³மாதி³தி சேத்,

ந |

“ராகா³த³ய: ஸந்து காமம் ந தத்³பா⁴வோ⁵பரா⁴த⁴யதி” | - (ப்³ரு⁰ஹதா³ரண்யோபநிஷத்³பா⁴ஷ்யவா
1.4.1539) ||

“உத்கா²த³யம்ஷட்ரரோரக³வத³வித்³யா கிம் கரிஷ்யதி” || - (தத்ரைவ 1.4.1746) ||

இத்யத்ர தைரேவ ராகா³த³யப்⁴யுபக³மாத் | ந சாத்ர பரஸ்பரவ்யாஹதி:, ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞே
ஜ்ஞாநிமாத்ரே ச வசநத்³வயஸ்ய வ்யவஸ்தா²பநோபயுக்தத்வாத் |

நநு ஜ்ஞாநிநோ ராகா³த³யப்⁴யுபக³மே த⁴ர்மாத⁴ர்மத்³வாரேண ஜந்மாந்தரப்ரஸங்க³ இதி
சேத்,

மைவம், அத³க்³த⁴பீ³ஜவத³வித்³யாபூர்வககாமாதே³ரேவ முக்²யராகா³தி³த்வேந
புநர்ஜந்மஹேதுத்வாத் | ஜ்ஞாநிநஸ்து த³க்³த⁴பீ³ஜவதா³பா⁴ஸமாத்ரா ஏவ ராகா³த³ய:
| ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்யோக்தம் -

“உத்பத்³யமாநா ராகா³த³யா விவேகஜ்ஞாநவஹ்நிநா |

ததா³ ததை³வ த³ஹ்யந்தே குதஸ்தேஷாம் ப்ரரோஹணம்” || - (வராஹோபநிஷதி³
3.24.25) இதி ||

தர்ஹி ஸ்தி²தப்ரஜ்ஞஸ்யாபி தே ஸந்த்விதி சேத்,

ந, தத்காலே முக்²யவதே³வாபா⁴ஸமாநாநாம் பா³த⁴கத்வாத்; ரஜ்ஜுஸர்போ⁵பி
முக்²யஸர்பவதே³வ ததா³நீம் பீ⁴ஷ்யந்நுபலப்⁴யதே, தத்³வத் |

தர்ஹ்யாபா⁴ஸத்வாநுஸந்தா⁴நாநுவு³த்தௌ ந கோ⁵பி பா³த⁴ இதி சேத்,

சிரம் ஜீவது ப⁴வாந் | இயமேவாஸ்தமத்³பி⁴மதா ஜீவந்முக்தி: | யாஜ்ஞவல்க்யஸ்து
விஜி³க்ஷு³ஸாயாம் பம் ந ஹித்³ரு⁰ஸ:, சித்தவிஸ்ரந்தயே வித்³வத்ஸம்ந்யாஸஸ்ய

தேந கரிஷ்யமாணத்வாத் | ந கேவலமஸ்ய விஜி³க்ஷா கிந்து த⁴நத்ரு⁰ஷ்ணாபி
மஹதீ ஜாதா, யதோ, ப்³ஹூநாம் ப்³ரஹ்மவிதா³ம் புரத: ஸ்தா²பிதம் ஸாலங்காரம்

கோ³ஸஹஸ்ரமபஹ்ரு³த்ய ஸ்வயமேவேத³மாஹ - “நமோ வயம் ப்³ரஹ்மிஷ்டா²ய
குர்மோ கோ³காமா ஏவ வயம் ஸ்ம:” (ப்³ரு⁰ ௨௦0 3.1.2) இதி |

இதராந் ப்³ரஹ்மவிதோ³வஜ்ஞாதுமியம் காசித்³வசோப⁴ங்கீ³தி சேத் |

அயமபி தர்ஹ்யபரோ தோ³ஷ: | இதரே ச ப்³ரஹ்மவித³ஸ்வகீயம் த⁴ந்மநேநாபஹ்ரு³தமிதிமத்வா
சக்ருத:⁴ | அயம் ச க்ரோத⁴பரவஸ: ஶாகஸ்யம் ஶாபேந மாரயாமாஸ | ந சாஸ்ய

ப்³ரஹ்மக்⁴நோ மோக்ஷாபா⁴வ: ஶங்கநீய: | யத: கௌஷீதகிந: ஸமாமநந்தி - “நாஸ்ய
கேந ச கர்மண லோகோ மீயதே ந மாத்ரு⁰வதே³ந ந பித்ரு⁰வதே³ந ந ஸ்தேயேந ந

ப்⁴ருணஹத்யயா” (3.1) இதி |

ஸேஷோ⁵பி ஸ்வக்ரு³தாயாமார்யாபஞ்சாஸீத்யாமிதி³கா³ஹ-

“ஹயமேத⁴ஸுதஸஹஸ்ரரண்யத² குருதே ப்³ரஹ்மகா⁴தலக்ஷாணி |

பரமார்த்²வித்ர புண்யைர்ந ச பாபை: ஸ்ப்ரு¹ஸ்யதே விமல:” || - (பரமார்த்²ஸாரே 77)
இதி ||

தஸ்மாத்த்கிம் ப³ஹுநா, ப்³ரஹ்மவிதா³ம் யாஜ்ஞவல்க்யாதீ³நாமஸ்த்யேவ மலிநவாஸநாநுவ்ரு³த்
ப⁴கீ³ரத²ஸ்து தத்த்வம் விதி³த்வாபி ராஜ்யம் பாலயந்மலிநவாஸநாபி⁴ஸ்சித்தவிய்ஸ்ராந்த்யபா⁴வே
ஸதி ஸர்வம் பரித்யஜ்ய பர்சாத்³விஸ்ராந்தவாநிதி வஸிஷ்டே²நோபாக்²யாயதே | அத:
ஸ்வகீயம் வர்தமாநம் மலிநவாஸநாதோ³ஷம் பரகீயதோ³ஷவத்ஸம்யகு³த்ப்ரேக்ஷய
தத்ப்ரதீகாரமப்யஸ்யேத் | அநேநைவாபி⁴ப்ராயேண ஸம்ர்யதே-
“யதா² ஸுநிபுண: ஸம்யக்பரதோ³ஷேக்ஷணே ரத: |

ததா² சேந்நிபுண: ஸ்வேஷு கோ ந முச்யேத ப்³ந்தா²நாத” || - (வராஹோபநிஷதி³ 3.25)
இதி ||

நந்வாதௌ³ தாவத்³வித்³யாமத்³ஸ்ய க: ப்ரதீகார இதி சேத்,
கிம் ஸ்வநிஷ்ட²ஸ்ய பரவிஷயஸ்ய மத³ஸ்ய, கிம்வா ஸ்வவிஷயஸ்ய பரநிஷ்ட²ஸ்ய
? ஆத்³யே ப⁴ங்கோ³஽வஸ்யம் க்வசித்³ப⁴விஷயதீதி நிரந்தரம் பா⁴வயேத் |
தத்³யதா² ஸ்வேதகேதுர்வித்³யயா மத்த: ப்ரவாஹணஸ்ய ராஜ்ஞ: ஸபா⁴ம் க³த்வா
தேந ப்ருசாக்³நிவித்³யாயாம் ப்ரு³ஷ்டாயாம் ஸ்வயமஜாநாநோ நிருத்தரோ
ராஜ்ஞா ப³ஹுதா⁴ பர்த்நித: பிது: ஸமீபமாக³த்ய ஸ்வநிர்வேத்³முதா³ஜஹார
| பிதா து நிர்மத³ஸ்தமேவ ராஜாநமநுஸ்கு³த்ய தாம் வித்³யாம் லேபே⁴ |
த்³ரு³ப்தபா³லாகிர்சாஜாதஸ்த்ருண ராஜ்ஞா பர்த்நிதோ த்³ர்பம் ஸந்த்யஜ்ய
ராஜாநமுபஸஸாத³ | உஷஸ்தகஹோலாத³யஸ்ச மதே³ந கதா²ம் க்ரு³த்வா பராஜிதா:
| யதா³ ஸ்வவிஷய: பரநிஷ்டோ² மத:³ ப்ரவர்தேத ததா³ மத்த: ஸ பரோ மாம் நிந்த³து,
அவமந்யதாம் வா ஸர்வதா²பி ந மே ஹாநிரிதி பா⁴வயேத் | ததா² ஹி -
“ஆத்மாநம் யதி³ நிந்த³ந்தி நிந்த³ந்தி ஸ்வயமேவ ஹி |
ஸரீரம் யதி³ நிந்த³ந்தி ஸஹாயாஸ்தே மதா மம ||

நிந்தா³வமாநாவத்யந்தம் பூ⁴ஷணம் யஸ்ய யோகி³ந: |
விக்ஷேப: கத²ம் தஸ்ய வாசாடை: க்ரியதாமிஹ” | இதி |
நைஷ்கர்மயஸித்³தௌ⁴-

“வர்சஸ்கே ஸம்பரித்யக்தே தோ³ஷதஸ்சாவதா⁴ரிதே |
யதி³ தோ³ஷம் வதே³த் தஸ்மை கிம் தத்ரோச்சரிதுர்⁴வேத்” || (2.16) |
“தத்³வத்ஸ்தூ²லே ததா² ஸுக்ஷமே தே³ஹே த்யக்தே விவேகத: |
யதி³ தோ³ஷம் வதே³த் தாப்யாம் கிம் தத்ர விது³ஷோ ப⁴வேத்” || (2.17) ||

“ஸோகஹர்ஷப்யக்ரோத⁴லோப⁴மோஹஸ்ப்ரு³ஹாத³ய: |

அஹங்காரஸ்ய த்³ரு³ஸ்யந்தே ஜநம் ம்ரு³த்யுஸ்ச நாத்மந:” || - (பா⁴க³வதே 11.28.16)
இதி ||

நிந்தா³யா பூ⁴ஷணத்வம் ச ஜ்ஞாநாங்குஸே த்³ர்ஸிதம்-
“மந்நிந்த³யா யதி³ ஜந: பரிதோஷமேதி
நந்வப்ரயத்நஸூலபோ⁴ஸ்யமநுக்³ரஹோ மே |
ஸ்ரேயோர்தி²நோ ஹி புருஷா: பரதுஷ்டிஹேதோ-
து:³கா²ர்ஜிதாந்யபி த⁴நாநி பரித்யஜந்தி ||

ஸுததஸூலப⁴தை³ந்யே நி:ஸூகே² ஜீவலோகே
யதி³ மம பரிவாதா³த் ப்ரீதிமாப்நோதி கஸ்சித் |
பரிவத³து யதே²ஷ்டம் மத்ஸமக்ஷம் திரோ வா
ஜக³தி ஹி ப³ஹுது:³கே² து³ர்லப:⁴ ப்ரீதியோக:” || இதி |
அவமாநஸ்ய பூ⁴ஷணத்வம் ஸ்மர்யதே-

“ததா² சரேத வை யோக³ ஸதாம் த⁴ர்மமது³ஷ்யந் |
ஜநா யதா²வமந்யேரந் க³ச்சே²யுர்நைவ ஸங்க³திம்” || - (நாரத³பரி | உப0 .5.30) இதி
||

யாஜ்ஞவல்க்யோஷஸ்தாத்³நாம் யௌ ஸ்வநிஷ்ட²பரநிஷ்டௌ² வித்³யாமதௌ³
தயோர்யதா² விவேகேந ப்ரதீகாரஸ்ததா² த⁴நாபி⁴லாஷக்ரோத⁴யோர்ப்யவக³ந்தவ்ய: |
“அர்தா²நாமர்ஜநே க்லேஸஸ்ததை²வ பரிபாலநே |
நாஸே து:~³க²ம் வ்யயே து:~³க²ம் தி⁴க³ர்தா²ந்க்லேஸகாரிண:” ||

இதி த⁴நவிஷயே விவேக: ||

(அர்தா²நாமர்ஜநே து:~³க²மர்ஜிதாநாம் ச ரக்ஷணே |
நாஸே து:~³க²ம் வ்யயே து:~³க²ம் தி⁴க³ர்த²ம் து:~³க²பா⁴ஜநம் || - மஹாபா⁴ரத)
க்ரோதோ⁴ஸ்பி த்³விவித:~⁴ - ஸ்வநிஷ்ட:~² பரவிஷய:, பரநிஷ்ட:~² ஸ்வவிஷயஸ்சேதி |
தத்ர ஸ்வநிஷ்ட²ம் பரவிஷயம் ப்ரத்யேவமுத்தம்-
“அபகாரிணி கோபஸ்சேத் கோப: கோபே கத²ம் ந தே |
த⁴ர்மார்த²காமமோக்ஷாணம் ப்ரஸஹ்ய பரிபந்தி²நி” || - (யாஜ்ஞவல்க்யோபநிஷதி³ 20)
||

“ப²லார்தி²நோ த⁴ர்மயஸோர்த²நாஸந:
ஸ சேத்³பார்த:~², ஸ்வஸா⁴ரதாபந: |
ந சேஹ நாமுத்ர ஹிதாய ய: ஸதாம்

மநாம்ஸி கோப: ஸமுபாஸ்ரயேத் கத²ம்” || இதி |

ஸ்வவிஷயம் பரநிஷ்ட²ம் ப்ரத்யேவமீரிதம் -

“ந மே⁵பராத:4 கிமகாரணே ந்ரு³ணம்

மத³ப்யஸூயேத்யபி நைவ சிந்தயேத் |

ந யத்க்ரு³தா ப்ராக்³பவ³ந்த⁴நிஷ்க்ரு³தி-

ஸ்ததோ⁵பராத:4 பரமோ⁵நுசிந்த்யதாம்” ||

“நமோ⁵ஸ்து கோபதே³வாய ஸ்வாஸ்ரயஜ்வாலிநே ப்ரு³ஸம் |

கோப்யஸ்ய மம வைராக்³யதா³யிநே தோ³ஷபோ³தி⁴நே” || இதி | - (யாஜ்ஞுவல்க்யோபநிஷதி³

21) ||

த⁴நாபி⁴லாஷக்ரோத⁴வத³யோஷித்புத்ராபி⁴லாஷாவபி விவேகேந நிவர்தநீயௌ | தத்ர

யோஷித³விவேகோ வஸிஷ்டே²ந த³ர்ஸித:-

“மாம்ஸபாஞ்சாலிகாயாஸ்து யந்த்ரலோலே⁵ங்க³பஞ்ஜரே |

ஸ்நாய்வஸ்தி²க்³ர்ந்தி²ஸாலிந்யா: ஸ்த்ரியா: கிமிவ ஸோ⁴நம் || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²

2.90) ||

“தவங்மாம்ஸரக்தவாஷ்பாம்பு³ ப்ரு³த²க்³ரு³த்வா விலோசநே |

ஸமாலோகய ரம்யே சேத் கிம் முதா⁴ பரிமுஹ்யஸி || 2.91 ||

“மேருஸ்ரு³ங்க³தடோல்லாஸிக³ங்கா³ஜலரயோபமா |

த³ரு³ஷ்டா யஸ்மிந்ஸ்தநே முக்தாஹாரஸ்யோல்லாஸஸாலிதா || 2.92 ||

ஸ்மஸாநேஷு தி³க்³ந்தேஷு ஸ ஏவ லலநாஸ்தந: |

ஸ்வபி⁴ராஸ்வாத்³யதே காலே லகு⁴பிண்ட³ இவாந்த⁴ஸ: || 2.93 ||

“கேஸகஜ்ஜலதா⁴ரிண்யோ து:3³ஸ்பர்ஸா லோசநப்ரியா: |

து³ஷ்க்ரு³தா³நிஸிகா² நார்யோ த³ஹந்தி த்ரு³ணவந்நராந் || 2.94 ||

“ஜ்வலதாமதிதூ³ரே⁵பி ஸரஸா அபி நீரஸா: |

ஸ்த்ரியோ ஹி நரகாக்³நீநாமிந்த⁴நம் சாரு தா³ருணம் || 2.95 ||

“காமநாம்நா கிராதேந விசீர்ண முக்³த⁴சேதஸாம் |

நார்யோ நரவிஹங்கா³நாமங்க³ப³ந்த⁴நவாகு³ரா: || 2.96 ||

“ஜந்மபல்வலமத்யநாம் சித்தகர்த³மசாரிணம் |

புமஸாம் து³ர்வாஸநாரஜ்ஜௌ நாரீ ப³டி³ஸபிண்டி³கா || 2.97 ||

“ஸர்வேஷாம் தோ³ஷரத்நாநாம் ஸுஸமுத்³கி³க்யாநயா |

து:³க²ஸ்ரு²ங்க²லயா நித்யமலமஸ்து மம ஸ்திரியா || 2.98 ||

“இதோ மாம்ஸமிதோ ரக்தமிதோ஽ஸ்தீ²நீதி வாஸரை: |

ப்³ரஹ்மந்கதிபயையேவ யாதி ஸ்தீ² விஸராருதாம் || 2.99 ||

“யஸ்ய ஸ்தீ² தஸ்ய போ⁴கே³ச்சா² நி:ஸ்தீ²கஸ்ய க்வ போ⁴க³பூ:⁴ |

ஸ்திரியம் த்வக்த்வா ஜக³த்த்யக்தம் ஜக³த்த்யக்த்வா ஸுகீ²ப⁴வேத்” || (2.100)

புத்ரவிவேகோ ப்³ரஹ்மாநந்தே³ த³ர்ஸித:-

“அலப்⁴யமாநஸ்தநய: பிதரௌ க்லேஸயேச்சிரம் |

லப்³தோ⁴஽பி க³ர்ப⁴பாதேந ப்ரஸவேந ச பா³த⁴தே || - (பஞ்சத³ஸ்யாம் 12.65) ||

“ஜாதஸ்ய க்³ரஹ்ரோகா³தி:³ குமாரஸ்ய ச மூர்க²தா |

உபநீதே த்வவித³யத்வமநுத்³வாஹஸ்ச பண்டி³தே || 12.66 ||

“புநஸ்ச பரதா³ராதி³ர்தா³ரித³ரயம் ச குடும்பி³ந: |

பித்ரோர்து:³க²ஸ்ய நாஸ்த்யந்தோ த⁴நீ சேந்த³ரியதே ததா³” || 12.67 || -

(பஞ்சத³ஸ்யாம் 12.65 -67) இதி ||

யதா² வித³யாத⁴நக்ரோத⁴யோஷித்புத்ரவிஷயாணம் மலிநவாஸநாநாம் விவேகேந

ப்ரதீகாரஸ்ததா²ந்யாஸாமபி வாஸநாநாம் யதா²யோக³ம் ஸாஸ்த்ரை: ஸ்வயுக்த்யா ச

தோ³ஷம் விவிச்ய ப்ரதீகாரம் குர்யாத் | க்ரு³தே ச ப்ரதீகாரே ஜீவந்முக்திலக்ஷணம்

பரமம் பத³ம் லப்⁴யதே | ததா³ஹ வஸிஷ்ட:² -

“வாஸநாநாம் பரித்யாகே³ யதி³ யத்நம் கரோஷ்யலம் |

தத்தே ஸிதி²லதாம் யாந்தி ஸர்வாதி⁴வ்யாத⁴ய: க்ஷணாத் | - (யோக³வாஸிஷ்டே²

ராமாயணே உபஸமப்ரகரணே 92.9) ||

“பௌருஷேண ப்ரயத்நேந ப³லாத்ஸந்த்யஜ்ய வாஸநா: |

ஸ்தி²திம் ப³த³நாஸி சேத்தர்ஹி பத³மாஸாத³யஸ்யலம்” || - (தத்ரைவ 92.3 -4) இதி

||

நந்வத்ர பௌருஷ: ப்ரயத்நோ நாம் பூர்வோக்தோ விஷயதோ³ஷவிவேக: | ஸ ச புந:

புந: க்ரியமாணே஽பி ப்ரப³லேந்த³ரியவ்யவஹாரேணாபி⁴பூ⁴யதே | தது³க்தம் ப⁴க³வதா -

“யததோ ஹ்யபி கௌந்தேய புருஷஸ்ய விபஸ்சித: |

இந்த³ரியாணி ப்ரமாதீ²நி ஹரந்தி ப்ரஸப⁴ம் மந: || - (ப⁴க³வத³கீ³தாயாம் 2.60) ||

“இந்த³ரியாணம் ஹி சரதாம் யந்மநோ⁴நுவிதீ⁴யதே |

தத³ஸ்ய ஹரதி ப்ரஜ்ஞாம் வாயுர்நாவமிவாம்ப⁴ஸி” || - (தத்ரைவ 2.67) இதி ||

ஏவம் தர்ஹ்யத்பந்நவிவேகரக்ஷார்த்²மிந்த்³ரியாணி நிரோத்³த⁴வ்யாநி | தத³பி
தத்ரைவோத்தரஸ்⁴லோகாப்யாம் த³ர்ஸிதம்-

“தாநி ஸர்வாணி ஸம்யம்ய யுக்த ஆஸீத மத்பர: |

வஸோ ஹி யஸ்யேந்த்³ரியாணி தஸ்ய ப்ரஜ்ஞா ப்ரதிஷ்டி²தா | - (தத்ரைவ 2.61) ||

“தஸ்மாத்³யஸ்ய மஹாபா³ஹோ நிக்³ரு³ஹீதாநி ஸர்வஸ: |

இந்த்³ரியாணீந்த்³ரியார்தே²ப்யஸ்தஸ்ய ப்ரஜ்ஞா ப்ரதிஷ்டி²தா | ” - (தத்ரைவ 2.68)
இதி ||

ஸ்ம்ரு³த்யந்தரே³பி -

“ந பாணிபாத³சபலோ ந நேத்ரசபலோ யதி: |

ந ச வாக்சபலஸ்சைவமிதி ஸிஷ்டஸ்ய லக்ஷணம்” || இதி |

ஏததே³வாந்யதர் ஸங்க்³ரஹவிவரணாப்யாம் ஸ்பஷ்டக்³ரு³தம்-

“அஜிஹ்வ: ஷண்ட³க: பங்கு³ரந்தோ⁴ ப³தி⁴ர ஏவ ச |

முக்³த⁴ஸ்ச முச்யதே பி⁴க்ஷா: ஷட்³பி⁴ரேதைந்³ ஸம்ஸய: || - (நாரத³பரிவ்ராஜகோபநிஷதி³
3.62) ||

(* ந பாணிபாத³சபலோ ந நேத்ரசபலோ ப⁴வேத் |

ந சாங்க்³சபலோ விப்ர (ந ச வாக்³ங்க்³சபல) இதி ஸிஷ்டஸ்ய கோ³சர: ||

(வஸிஷ்ட²ஸ்ம்ரு³த்யாம் 6.39) ||

ந பாணிபாத³சபலோ ந நேத்ரசபலோ முநி: |

ந ச வாக்³ங்க்³சபல இதி ஸிஷ்டஸ்ய கோ³சர: || (மஹாபா⁴ரதே 14.45.18)

ந பாணிபாத³சபலோ ந நேத்ரசபலோ³ந்ரு³ஜு: |

ந ச வாக்³ங்க்³சபலோ ந சாஸிஷ்டஸ்ய கோ³சர: || (ஸ்கந்த³புராணே
மாஹேஸ்வரக²ண்டே³ 41.139-40)

“இமிஷ்டமித³ம் நேதி யோ³ஸ்நந்நபி ந ஸஜ்ஜதே |

ஹிதம் ஸத்யம் மிதம் வக்தி தமஜிஹ்வம் ப்ரசக்ஷதே” || 3.63 ||

“அத்³ய ஜாதாம் யதா² நாரீம் ததா² ஷோட³ஸவார்ஷிகீம் |

ஸதவர்ஷாம் ச யோ த்³ரு³ஷ்ட்வா நிர்விகார: ஸ ஷண்ட³க:” || 3.64 ||

“பி⁴க்ஷார்த்²மடநம் யஸ்ய விண்முத்ரகரணய ச |

யோஜநாந்² பரம் யாதி ஸர்வதா² பங்கு³ரேவ ஸ:” || 3.65 ||

“திஷ்ட²தோ வ்ரஜ்தோ வாபி யஸ்ய சக்ஷார்ந்³ தூ³ரக³ம் |

சதுர்யுகா³ம் ப⁴வம் த்யக்த்வா பரிவ்ராட் ஸோ³ந்⁴ உச்யதே” || 3.66 ||

“ஹிதம் மிதம் மனோரம்யம் வச: ஸோகாபஹம் ச யத் |
ஸ்ருத்வா யோ ந ஸ்ரு'ணோதீவ ப்3தி4ர: ஸ ப்ரகீர்தித:” || 3.67 ||

“ஸந்நிதௌ4 விஷயாணம் ச ஸமர்தோ25விகலேந்த்3ரிய: |
ஸுப்தவத்3வர்ததே நித்யம் பி4க்ஷூர்முக்3த:4 ஸ உச்ச்யதே” || 3.68 ||

“ந நிந்தா3ம் ந ஸ்துதிம் குர்யாந்ந கஞ்சிந்மர்மணி ஸ்ப்ரு'ஸேத் |
நாதிவாதீ3 ப4வேத் தத்3வத்ஸர்வத்ரைவ ஸமோ ப4வேத்” ||

“ந ஸம்பா4ஷேத்ஸ்த்ரியம் காஞ்சித்பூர்வத்3ரு'ஷ்டாம் ந ச ஸ்மரேத் |
கதா2ம் ச வர்ஜயேத் தஸ்யா ந பஸ்யேல்லிகி2தாமபி” || - (நாரத3பரி0 உப0 4.3) ||

யதா2 கஸ்சித்3 வ்ரதீ நக்தைகபு4க்தோபவாஸமௌநாதி3வ்ரதம் ஸங்கல்ப்ய
ஸாவதா4நோ ப்4ரம்ஸமக்ரு'த்வா ஸம்யக்பாலயதி, ததை2வாஜிஹ்வத்வாதி3வ்ரதே
ஸ்தி2த: ஸாவதா4நோ விவேகம் பாலயேத் | ததே3வம் விவேகேந்த்3ரியநிரோதா4ப்4யாம்
தீ3ர்க4காலநைரந்தர்யஸ்த்காரஸேவிதாப்4யாம் மைத்ர்யாதி3பா4வநாஸு ப்ரதிஷ்டி2தாஸ்வாஸு
மலிநவாஸநா: க்ஷயந்தே | ததோ நி:ஸ்வாஸோச்ச்2வாஸவந்நிமேஷோந்மேஷவச்ச
புருஷப்ரயத்நமந்தரேண ப்ரவர்தமாநாபி4ர்மைத்ர்யாதி3வாஸநாபி4ர்லோகே வ்யவஹரந்நபி
ததி3யஸாகல்யவைகல்யாநுஸந்தா4நம் சித்தே பரித்யஜ்ய நித்3ராநந்த்3ராமநோராஜ்யாதி3ரூபா:
ஸமஸ்தசேஷ்டா: ப்ரயத்நேந ஸாந்தா: க்ரு'த்வா சிந்மாத்த்ரவாஸநாமப்4யஸ்யேத் |
ஸ்வதஸ்தாவதி3த3ம் ஜக3ச்சிஜ்ஜடோ3ப்4யாத்மகம் பா4ஸதே; யத்3யபி
ஸப்த3ஸ்பர்ஸாதி3ஜட3வஸ்துபா4ஸநாயவேந்த்3ரியாணி ஸ்ரு'ஷ்டாநி “பராஞ்சி
கா2நி வ்யத்ரு'ணத் ஸ்வயம்பூ:4” (கட2| உப0 .2.1.1) இதி ஸ்ருதே:, ததா2பி
சைதந்யஸ்யோபாதா3நதயா வர்ஜயிதுமஸக்யத்வாச்சைதந்யபூர்வகமேவ ஜட3ம்
ஜக3த்3பா4ஸதே; “தமேவ பா4ந்தமநு பா4தி ஸர்வம் தஸ்ய பா4ஸா ஸர்வமித3ம் விபா4தி”
(கட2| உப0 .2.2.15) இதி ஸ்ருதே:, ததா2 ஸதி ப்ரஸாத்3பா4ஸமாநஸ்ய ஜட3ஸ்ய
ப்ரத2ம்தோ பா4ஸமாநமேவ சைதந்யம் வாஸ்தவம் ரூபமிதி நிஸ்சித்ய ஜட3முபேக்ஷய
சிந்மாத்த்ரம் சித்தே வாஸயேத் | ஏதச்ச ப3லிஸூக்ரயோ: ப்ரஸ்நோத்தராப்4யாம்
விஸ்பஷ்டமவக3ம்யதே-

“கிமிஹாஸ்தீஹ கிம்மாத்த்ரமித3ம் கிம்மயமேவ ச |
கஸ்த்வம் கோ5ஹம் க ஏதே வா லோகா இதி வதா3ஸா மே” || - (லகு4யோக3வாஸிஷ்டே2
21.50) ||

“சிதி3ஹாஸ்தீஹ சிந்மாத்த்ரமித3ம் சிந்மயமேவ ச |

சித்தவம் சித்³ஹமேதே ச லோகாஸ்சிதி³தி ஸங்க்³ரஹ:” || - (ததரவ 21.52) இதி ||
யதா² ஸுவர்ணகாம: கடகம் கர்ணந்நபி வலயாகாரஸ்ய கு³ணதோ³ஷாவுபேக்ஷய
கு³ருத்வவர்ணயோரேவ மந: ப்ரணிதி⁴த்ஸதி, ததா² சிந்மாத்ரே மந: ப்ரணிதா⁴தவ்யம் |
யாவதா காலேந ஜட³ம் ஸர்வதை²வோபேக்ஷய சிந்மாத்ர மநஸ: ப்ரவ்ரு³த்திர்நி:ஸ்வாஸாதி³வத்ஸ
ஸம்பத்³யதே, தாவந்தம் காலம் சிந்மாத்ர வாஸநாயாம் ப்ரயதேத |

நந்வாதா³வேவ சிந்மாத்ரவாஸநாஸ்து, தயைவ மலிநவாஸநாநிவ்ரு³த்தே:;
கிமநேநாந்தர்³டு³நா மைதர்யாத்³யப்யாஸேநேதி சேத்,
ந, சித்³வாஸநாயா அப்ரதிஷ்ட²தத்வப்ரஸங்கா³த் | யதா² குட்டிமதா³ர்³யவ்யதிரேகேந
க்ரியமாணமபி ஸ்தம்³பு³குட்ட³யாத்மகம் க்³ரு³ஹம் ந ப்ரதிதிஷ்ட²தி, யதா² வா
விரேசநேந ப்ரப³லதோ³ஷமநி:ஸார்ய ஸேவிதமப்யௌஷத⁴ம் நாரோக்³யகரம் தத்³வத்
|

நநு “தாமப்யத² பரித்யஜேத்” (யோக³வாஸிஷ்டே² ஸ்தி²தி .57.20) இதி சிந்மாத்ரவாஸநாயாபி
பரித்யாகோ³ஶவக்³ம்யதே; தத்³ப்யபுக்³தம் சிந்மாத்ரம் பரித்யஜ்யாந்யஸ்ய கஸ்யசிது³பாதே³யஸ்ய
|

நாயம் தோ³ஷ: | த்³விவிதா⁴ சிந்மாத்ரவாஸநா - மநோபு³த்³தி⁴ஸமந்விதா
தத்³ரஹிதா சேதி | கரணம் மந:, கர்த்ரு³த்வோபாதி⁴ர்³பு³த்தி: | ததா² ச
ஸத்யப்ரமத்தோ³ஶஹமேகாக்³ரேண மநஸா சிந்மாத்ரம் பா⁴வயிஷ்யாமீத்யேதா³ரு³ஸேந
கர்த்ரு³கரணஸுஸந்தா⁴நேந ஸமந்விதா ப்ராத²பிகீ யா சிந்மாத்ரவாஸநா
த்⁴யாநஸப்³தா³பி⁴தே⁴யா தாம் பரித்யஜேத் | யா த்வ³யாஸபாடவேந கர்த்ரு³த்வாத்³யநுஸந்தா⁴ந
ஸமாதி³ஸப்³தா³பி⁴தே⁴யா தாமுபாத³தீ³த |

த்⁴யாநஸமாத⁴யோஸ்து லக்ஷணம் பதஞ்ஜலி: ஸுத்ரயாமாஸ-

“தத்ர ப்ரத்யயைகதாநதா த்⁴யாநம்” (3.2) |

“ததே³வார்த²மாத்ரநிர்³பா⁴ஸம் ஸ்வரூபஸூந்யமிவ ஸமாதி:” (3.3) இதி |

தாத்³ரு³ஸே ஸமாதௌ⁴ தீ³ர்³க⁴காலநைரந்தர்³யஸ்த்காரை: ஸேவிதே ஸ்தை²ர்யம்
லப்³த்⁴வா பஸ்சாத்³கர்த்ரு³கரணஸுஸந்தா⁴நபரித்யாகா³ர்³தோ² ய: ப்ரயத்தநஸ்தமபி
பரித்யஜேத் |

மைவம் | கதகரஜோந்யாயேந ஸ்வபரநிவர்³தகத்வாத் | யதா² கலுஷிதே ஜலே
ப்ரக்ஷிப்தம் கதகரஜ இதரரஜஸா ஸஹ ஸ்வாத்மாநமபி நிவர்தயதி ததா²
த்யாகா³ர்³த:² ப்ரயத்தந: கர்த்ரு³கரணஸுஸந்தா⁴நம் நிவர்தயந்³வாத்மாநமபி
நிவர்தயிஷ்யதி | நிவ்ரு³த்தே ச தஸ்மிந்மலிநவாஸநாவச்ச²த்³த⁴வாஸநாநாமபி
க்ஷணத்வாந்நிர்³வாஸநம் மநோ³ஶவதிஷ்ட²தே | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“தஸ்மாத்³வாஸநயா ப³த்³த⁴ம் முக்தம் நிர்வாஸநம் மந: |

ராம நிர்வாஸநீபா⁴வமாஹராஸு விவேகத: | - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 16.45) ||

“ஸம்யகா³லோசநாத்ஸத்யாத்³வாஸநா ப்ரவிலீயதே |

வாஸநாவிலீய சேத: ஸாம்யத்யஸ்நேஹதீ³பவத் || “ - (தத்ரைவ 16.46) இதி ||

“யோ ஜாக்³ர்தி ஸுஷுப்திஸ்தோ² யஸ்ய ஜாக்³ரந்ந வித்³யதே |

யஸ்ய நிர்வாஸநோ போ³த: ஸ ஜீவந்முக்த உச்யதே || - (தத்ரைவ 5.92) இதி ச ||

“ஸுஷுப்தவத்ப்ரஸமிதபா⁴வவ்ரு³த்திநா

ஸ்தி²தம் ஸதா³ ஜாக்³ர்தி யஸ்ய சேதஸா |

கலாந்விதோ விது⁴ரிவ ய: ஸதா³ பு³தை⁴-

ர்நிஷேவ்யதே முக்த இதீஹ ஸ ஸம்ரு³த: || - (தத்ரைவ 20.36) இதி ச ||

“ஹ்ரு³த³யாத் ஸம்பரித்யஜ்ய ஸர்வமேவ மஹாமதி: |

யஸ்திஷ்ட²தி க³தவ்யக்³ர: ஸ முக்த: பரமேஸ்வர: || - (தத்ரைவ 18.26) ||

“ஸமாதி⁴மத² கர்மாணி மா கரோது கரோது வா |

ஹ்ரு³த³யேநாஸ்தஸர்வாஸோ முக்த ஏவோத்தமாஸய: || - (தத்ரைவ 18.27) ||

“நைஷ்கம்ர்யேண ந தஸ்யார்த²ஸ்தஸ்யார்தோ²ஸ்தி ந கர்மபி: |

ந ஸமாதா⁴நஜ்யபா⁴யாம் யஸ்ய நிர்வாஸநம் மந: || - (தத்ரைவ 18.28) ||

“விசாரிதமலம் ஸாஸ்த்ரம் சிரமுத்³க்³ராஹிதம் மித: |

ஸந்த்யக்தவாஸநாந்மௌநாத்³ரு³தே நாஸ்த்யுத்தமம் பத³ம்” || - (தத்ரைவ 18.29) இதி ச ||

ந ச நிர்வாஸநமநஸ்கஸ்ய ஜீவநஹேதுர்வ்யவஹாரோ லுப்யேதேதி ஸங்கநீயம்

| கிம் சக்ஷுராதி³வ்யவஹாரஸ்ய லோப: கிம் வா மாநஸவ்யவஹாரஸ்ய ?

தத்ராத்³யமுத்³தா³லகோ நிராசஷ்டே-

“வாஸநாஹீநமப்யேதச்சக்ஷுராதி³ந்த³ரியம் ஸ்வத: |

ப்ரவர்ததே ப³ஹி: ஸ்வார்தே² வாஸநா நாத்ர காரணம் || - (யோக³வாஸிஷ்டே² 5.52.59;

லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 24.70) இதி ||

த்³விதீயம் வஸிஷ்டோ² நிராசஷ்டே -

“அயத்நோபநதேஷ்வக்ஷி தி³க்³த்³ரவ்யேஷு யதா² புந: |

நீராக³மேவ பததி தத்³வத்கார்யேஷு தீ⁴ரதீ:” || - (யோக³வாஸிஷ்டே² 4.23.44;

லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 15.13) இதி ||

தாத்³ரு³யா தி⁴யா ப்ராரப்³த⁴போ⁴க³ம் ஸ ஏவோபபாத்³யதி -

“பரிஜ்ஞாயோபயு³க்தோ ஹி போ⁴கோ³ ப⁴வதி துஷ்டயே |
விஜ்ஞாய ஸேவிதஸ்சோரோ மைத்ரீமேதி ந சோரதாம் ||

அஸங்கிதோபஸம்ப்ராப்தா க்³ராமயாத்ரா யதா²த்⁴வகை:³ |
ப்ரேக்ஷயதே தத்³வதே³வ ஜ்ஞைஞுர்போ⁴க³பூநீரவலோக்யதே” || - (லக்⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
15.14, 15) இதி ||

போ⁴க³காலே⁵பி ஸவாஸநேப்⁴யோ நிர்வாஸநாநாம் விஸேஷமாஹு -

“நாபதி³ க்³லாநிமாயாந்தி ஹேமபத்³மம் யதா² நிஸி |
நேஹந்தே ப்ரக்ரு³தாத்³நயத்³ரமந்தே ஸிஷ்டவர்த்மநி || - (தத்ரைவ 18.42) ||

“நித்யமாபூர்ணதாமந்தரக்ஷுப்³தா⁴மிந்து³ஸுந்த³ரீம் |
ஆபத்³யபி ந முஞ்சந்தி ஸஸிந: ஸீததாமிவ || - (தத்ரைவ 1.43) ||

“அப்³தி⁴வத்³க்⁴ரு³தமர்யாதா³ ப⁴வந்தி விததாஸயா: |
நியதிம் ந விமுஞ்சந்தி மஹாந்தோ பா⁴ஸ்கரா இவ” ||

(தத்ரைவ 1.45) இதி |

ஜநகஸ்யாபி ஸமாதி⁴வ்யுத்தி²ஸ்யேத்³ரு³ஸமேவாசரணம் பட்²யதே-

“தூஷ்ணீமத்² சிரம் ஸ்தி²த்வா ஜநகோ ஜநஜீவிதம் |
வ்யுத்தி²தஸ்சிந்தயாமாஸ மநஸா ஸமஸாலிநா || 60 ||

கிமுபாதே³யமஸ்தீஹ யத்நாத்ஸம்ஸாத⁴யாமி கிம் |
ஸ்வத: ஸ்தி²தஸ்ய ஸுத்³த⁴ஸ்ய சித: கா மே⁵ஸ்தி கல்பநா || 69 ||

நாபி⁴வாஞ்சா²ம்யஸம்ப்ராப்தம் ஸம்ப்ராப்தம் ந த்யஜாம்யஹம் |
ஸ்வஸ்த² ஆத்மநி திஷ்டா²மி யந்மமாஸ்தி தத்³ஸ்து மே || 62 ||

இதி ஸஞ்சிந்த்ய ஜநகோ யதா²ப்ராப்தக்ரியாமஸௌ |
அஸக்த: கர்துமுத்தஸ்தௌ² தி³நம் தி³நபதிர்யதா² || 63 ||

ப⁴விஷயந்நாநுஸந்த⁴த்தே நாதீதம் சிந்தயத்யஸௌ |
வர்தமாநநிமேஷம் து ஹஸந்நேவாநுவர்ததே” || 64 || - (தத்ரைவ 19.60 -64) இதி ||

ததே³வம் யதோ²க்தேந வாஸநாக்ஷயேண யதோ²க்தா ஜீவந்முக்தி³ப்⁴விஷயதீதி
ஸுஸ்தி²தம் ||

இதி ஸ்ரீமத்³வித்³யாரண்யப்ரணீ³தே ஜீவந்முக்திவிவேகே வாஸநாக்ஷயநிரூபணம் நாமத்³விதீயம் ப்ரகரணம் || 2 ||

3. மனோநாஸநிரூபணம் நாமத்³விதீயம் ப்ரகரணம்

அத² ஜீவந்முக்திஸாத⁴நம் மனோநாஸம் நிரூபயாம: | யத்³யப்பயஸேஷவாஸநாக்ஷயேஸதி அர்தா²ந்மனோ நஸ்யத்யேவ, ததா²பி ஸ்வாதந்தர்யேண மனோநாஸேஸம்யக³ப்யஸ்தேஸதி வாஸநாக்ஷயோ ரக்ஷிதோ ப⁴வதி |

ந சாஜிஹ்வத்வஷண்ட³கத்வாத்³யப்யாஸேநைவ தத்³ரக்ஷா எதித்³தே⁴தி வாச்யம், நஷ்டே மநஸ்யஜிஹ்வத்வாதீ³நாமர்த²ஸித்³த⁴த்வேநாப்யாஸப்ரயாஸாபா⁴வாத் | நநு மனோநாஸாப்யாஸப்ரயாஸஸ்தத்ராப்யஸ்தீதி சேத் |

அஸ்து நாம, தஸ்யாவஸ்யிகத்வாத் | அந்தரேண மனோநாஸமப்யஸ்தா அப்யஜிஹ்வத்வாத³யோநஸ்தி²ரா ப⁴வந்தி | அத ஏவ மநஸோ நாஸநீயத்வம் ஜநக ஆஹ-
“ஸஹஸ்ராங்குரஸாகா²த்மப²லபல்லவஸாவிந: |

அஸ்ய ஸம்ஸாரவ்ரு³க்ஷஸ்ய மனோ மூலமிதி ஸ்தி²தம் || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 19.53) இதி ||

“ஸங்கல்பமேவ தந்மந்யே ஸங்கல்போபஸமேந தத் |

ஸோஷயாமி யதா²ஸோஷமேதி ஸம்ஸாரபாத³ப: || - (தத்ரைவ 19.54) ||

“ப்ரபு³த்³தோ⁴ஸ்மி ப்ரபு³த்³தோ⁴ஸ்மி த்³ரு³ஷ்டஸ்சோரோ மயாத்மந: |

மனோநாமேஹ ஹந்மயேநம் மநஸாஸ்யி சிரம் ஹத:” || - (தத்ரைவ 19.55) இதி ||

வஸிஷ்டோ²ஸ்யாஹ-

“அஸ்ய ஸம்ஸாரவ்ரு³க்ஷஸ்ய ஸர்வோபத்³ரவதா³யிந: |

உபாய ஏக ஏவாஸ்தி மநஸ: ஸ்வஸ்ய நிக்³ரஹ: || - (தத்ரைவ 17.1) ||

“மநஸோ²ஸ்யு³த்யோ நஸோ மனோநாஸோ மஹோத³ய: |

ஜ்ஞமனோ நாஸமப்யேதி மனோ²ஜ்ஞஸ்ய ஹி ஸ்ரு³ங்க²லா || - (தத்ரைவ 17.5) ||

“தாவந்நிஸீ²த²வேதாலா வல்க³ந்தி ஹ்ரு³தி³ வாஸநா: |

ஏகதத்த்வத்³ரு³டா⁴ப்யாஸாத்³யாவந்ந விஜிதம் மந: || - (தத்ரைவ 15.23) ||

“ப்ரக்ஷணசித்தத்³ர்பஸ்ய நிக்³ரு³ஹீ³தேந்த்³ரியத்³விஷ: |

பத்³மிந்ய இவ ஹேமந்தே க்ஷயந்தே போ⁴க³வாஸநா: || - (தத்ரைவ 15.22) ||

“ஹஸ்தம் ஹஸ்தேந ஸம்பீ³யத்³ந்தைத்³ந்தாந் விசூர்ண்ய ச |

அங்கா³ந்யங்கை:³ ஸமாக்ரம்ய ஜயேதா³தௌ³ ஸ்வகம் மந: || - (தத்ரைவ 15.18) ||

“ஏதாவதி த⁴ரணிதலே ஸுப⁴கா³ஸ்தே ஸாது⁴சேதஸ: புருஷா: |

புருஷகதா²ஸு ச க³ண்யா ந ஜிதா யே சேதஸா ஸ்வேந || - (தத்ரைவ 15.19) ||

“ஹ்ரு³த³யபி³லே க்ரு³தகுண்ட³ல உல்ப³ணகலநாவிஷோ மநோபு⁴ஜக:³ |

யஸ்யோபஸாந்திமக³மச்சந்த³ரவது³தி³தம் தமவ்யயம் வந்தே³ || - (தத்ரைவ 15.20) ||

“சித்தம் நாபி:⁴ கிலாஸ்யேத³ம் மாயாசக்ரஸ்ய ஸர்வத: |

ஸ்தீ²யதே சேத்ததா³க்ரம்ய தநந கிஞ்சித்ப்ரபா³த⁴தே” || - (தத்ரைவ 23.92) இதி ||

கௌ³ட³பாதா³சார்யைரப்யுக்தம்-

“மநஸோ நிக்³ரஹாயத்தமப⁴யம் ஸர்வயோகி³நாம் |

து:³க²க்ஷய: ப்ரபோ³த⁴ஸ்சாப்யக்ஷயா ஸாந்திரேவ ச” || - (மாண்டு³ககாரிகாயாம் 3.40)

இதி ||

யத்த்வர்ஜுநேநோக்தம்-

“சஞ்சலம் ஹி மந: க்ரு³ஷ்ண ப்ரமாதி² ப³லவத்³த்³ரு³ட⁴ம் |

தஸ்யாஹம் நிக்³ரஹம் மந்யே வாயோரிவ ஸுது³ஷ்கரம்” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்

6.34) இதி ||

தத்³வசநம் ஹட²யோக³விஷயம் | அத ஏவ வால்மீகிராஹ-

“உபவிய்யோபவிய்யைகசித்தகேந முஹூர்முஹூ: |

ந ஸக்யதே மநோ ஜேதும் விநா யுக்திமநிந்தி³தாம் || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²

28.126) ||

“அங்குஸேந விநா மத்தோ யதா² து³ஷ்டமதங்க³ஜ: |

விஜேதும் ஸக்யதே நைவ ததா² யுக்த்யா விநா மந:” || - (தத்ரைவ 28.127) ||

“மநோவிலய ஹேதூநாம் யுக்தீநாம் ஸம்யகீ³ரணம் |

வஸிஷ்டே²ந க்ரு³தம் தாவத் தந்நிஷ்ட²ஸ்ய வஸே மந: ||

“ஹட²தோ யுக்திதஸ்சாபி த்³விவிதோ⁴ நிக்³ரஹோ மத: |

நிக்³ரஹோ தீ⁴க்ரியாக்ஷாணம் ஹடோ² கோ³லகநிக்³ரஹாத் ||

கதா³சிஜ்ஜாயதே கஸ்சிந்மநஸ்தேந விலீயதே |

“அத்யாத்மவித்³யாதி⁴க³ம: ஸாது⁴ஸங்க³ம ஏவ ச ||

வாஸநாஸம்பரித்யாக:³ ப்ராணஸ்பந்த³நிரோத⁴நம் ||

ஏதாஸ்து யுக்தய: புஷ்டா: ஸந்தி சித்தஜயே கில || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.128, 129) ||

“ஸதீஷு யுக்திஷ்வேதாஸு ஹடா²ந்நியமயந்தி யே |

சேதஸ்தே தீ³பமுதஸ்ரு³ஜ்ய விநிக்⁴நந்தி தமோ⁵ஞ்ஜநை: || - (தத்ரைவ 28.130) ||

“விமூ⁴:ா: கர்துமுத³யுக்தா யே ஹடா²ச்சேதஸோ ஜயம் |

நிப³த⁴நந்தி நாகே³ந்த்³ரமுந்மத்தம் பி³ஸதந்நுபி:” || - (தத்ரைவ 28.131) ||

நிக்³ரஹோ த்³விவித:4, ஹட²நிக்³ரஹ: க்ரமநிக்³ரஹஸ்சேதி | தத்ர சக்ஷு:ஸ்ரோத்ராதி³ஜ்ஞாநேந்
வாக்பாண்யாதி³க்ரமேந்த்³ரியாணி ச தத்தத்³கோ³லகோபரோத⁴மாத்திரேண ஹடா²ந்நிக்³ரு³ஹ்யந்
தத்³த்³ரு³ஷ்டாந்தேந மநோ⁵பி ததா² நிக்³ரஹீஷ்யாமீதி மூ⁴ஸ்ய ப்⁴ராந்தி³ர்ப⁴வதி
| ந து தந்நிக்³ரஹீதும் ஸக்யதே, தத்³கோ³லகஸ்ய ஹ்ரு³த³யகமலஸ்ய
நிரோத்³தூ³மஸக்யத்வாத் | அத: க்ரமநிக்³ரஹ ஏவ யோக்³ய: | க்ரமநிக்³ரஹே
சாத்யாத்மவித்³யாப்ராப்த்யாதீய ஏவோபாயா: | ஸா ச வித்³யா த்³ரு³ஸ்யமித்²யாத்வம்
த்³ரு³க்³வஸ்துந: ஸ்வப்ரகாஸத்வம் ச போ³த⁴யதி | ததா² ச ஸத்யேதந்மந:
ஸ்வகோ³சரேஷு த்³ரு³ஸ்யேஷு ப்ரயோஜநாபா⁴வம் ப்ரயோஜநவதி த்³ரு³க்³வஸ்துந்யகோ³சரத்வ
ச பு³த்³த⁴வா நிரிந்த⁴நாக்³நிவத்ஸ்வயமேவோபஸாம்யதி | ததா² ச ஸ்ரு³யதே-
“யதா² நிரிந்த⁴நோ வஹ்நி: ஸ்வயோநாவுபஸாம்யதி |

ததா² வ்ரு³த்திக்ஷயாச்சித்தம் ஸ்வயோநாவுபஸாம்யதி” || - (மைத்ராயணி உப0 .4.1 ; பஞ்சத³ஸ்யாம் 11.111) ||

யோநிராத்மா | யஸ்து போ³தி⁴தமபி தத்த்வம் ந ஸம்யக்³பு³த⁴யதே, யஸ்ச விஸ்மரதி,
தயோரு⁴யோ: ஸாதூ⁴ஸங்க்³ம ஏவோபாய: | ஸாத⁴வோ ஹி புந: புநர்போ³த⁴யந்தி
ஸ்மாரயந்தி ச | யஸ்து வித்³யாமதா³தி³தூ³ர்வாஸநயா பீ³யமாநோ ந
ஸாதூ⁴நநுவர்திதுமுதஸஹதே, தஸ்ய பூ³ர்வோக்தவிவேகேந வாஸநாபரித்தயாக்³ உபாய:
| வாஸநாநாம் ப்ராப³ல்யேந த்யக்துமஸக்யத்வே ப்ராணஸ்பந்த³நிரோத⁴நமுபாய: |
ப்ராணஸ்பந்த³வாஸநயோஸ்சித்தப்ரேரகத்தவாத்யோர்நிரோதே⁴ சித்தஸாந்திருபத்த³யதே
| ப்ரேரகத்வம் ச வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“த்³வே பீ³ஜே சித்தவ்ரு³க்ஷஸ்ய வ்ரு³த்திவ்ரததிதா⁴ரிண: |

ஏகம் ப்ராணபரிஸ்பந்தோ³ த்³விதீயம் த்³ரு³ட⁴வாஸநா || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.38) ||

“ஸதீ ஸர்வக்³தா ஸம்வித்ப்ராணஸ்பந்தே³ந போ³த⁴யதே |

ஸம்வேத³நாத³நந்தாநி ததோ து:³கா²நி சேதஸ:” | - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.40-41) ||

யதா² ப⁴ஸம்ச²ந்நமக்³நிம் லோஹுகாரா த்³ரு³திப்⁴யாம் த⁴மந்தி, தத்ர ச த்³ரு³த்யுத்தப்ந்நேந வாயுநா ஸோ⁵க்³நிர்ஜ்வலதி, ததா² சித்தோபாதா³ந்நேந காஷ்ட²ஸ்தா²நீயேநாஜ்ஞானேநாவ்ரு³தா ஸம்வித்ப்ராணஸ்பந்தே³ந சித்தவ்ரு³த்திருபேண ப்ரஜ்வலதி | தஸ்மாச்சித்தவ்ரு³த்திநாமகாத் ஸம்விஜ்வாலாரூபாத் ஸம்வேத³நாத³ து:³கா²ந்யுத்தப்³யந்தே | ஸேயம் ப்ராணஸ்பந்தே³ந ப்ரேரிதா சித்தோத்தபத்தி: | அந்யாம் ச ஸ ஏவாஹ -

“பா⁴வஸம்வித்ப்ரகடிதாமநுபூ⁴தாம் ச ராக⁴வ |

சித்தஸ்யோத்தபத்திமபராம் வாஸநாஜநிதாம் ஸ்ரு³ணு || - (யோக³வாஸிஷ்டே² 5.91.28) ||

“த்³ரு³டா⁴ப⁴யஸ்தபதா³ர்தை²கபா⁴வநாத³திசஞ்சலம் |

சித்தம் ஸஞ்ஜாயதே ஜந்மஜராமரணகாரணம்” || இதி | - (யோக³வாஸிஷ்டே² 5.91.35) ||

ந கேவலம் ப்ராணவாஸநயோஸ்சித்தப்ரேரகத்வம், கிம் து பரஸ்பரப்ரேரகத்வமப்யஸ்தி | ததா³ஹ வஸிஷ்ட:² -

“வாஸநாவஸத: ப்ராணஸ்பந்த³ஸ்தேந ச வாஸநா |

ஜாயதே சித்தவ்ரு³க்ஷஸ்ய தேந ப்³ஜாங்குரக்ரம:” || இதி | - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.65) ||

அத ஏவாந்யதரநாஸேநோப⁴யநாஸமப்யாஹ-

“த்³வே பீ³ஜே சித்தவ்ரு³க்ஷஸ்ய ப்ராணஸ்பந்த³நவாஸநே |

ஏகஸ்மிம்ஸ்ச தயோ: க்ஷீணே க்ஷிப்ரம் த்³வே அபி நஸ்யத:” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.64) இதி ||

தயோர்நாஸோபாயம் நாஸப²லம் சாஹ-

“ப்ராணயாமத்³ரு³டா⁴ப⁴யாஸைர்யுக்த்யா ச கு³ருத்³த்தயா |

ஆஸநாஸநயோகே³ந ப்ராணஸ்பந்தோ³ நிருத்⁴யதே || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.122) ||

“அஸங்க³வ்யவஹாரித்வாத்³ப⁴வபா⁴வநவ்ரஜநாத் |

ஸரீரநாஸத³ர்ஸித்வாத்³வாஸநா ந ப்ரவர்ததே” || - (அந்நபூர்ணோபநிஷதி³ 4.88; லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.123) ||

“வாஸநாஸம்பரித்யாகா³ச்சித்தம் க³ச்ச²த்யசித்ததாம் |

ப்ராணஸ்பந்த³நிரோதா⁴ச்ச யதே²ச்ச²ஸி ததா² குரு || - (அந்நபூர்ணோபநிஷதி³ 4.86; லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.121) ||

“ஏதாவந்மாத்தரகம் மந்யே ரூபம் சித்தஸ்ய ராக⁴வ |

யத்³பா⁴வநம் வஸ்துநோ⁵ந்தர்வஸ்துத்வேந ரஸேந ச || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.57) ||

“யதா³ ந பா⁴வ்யதே கிஞ்சித்³தே⁴யோபாதே³யரூபி யத் |

ஸ்தீ²யதே ஸகலம் த்யக்த்வா ததா³ சித்தம் ந ஜாயதே || - (தத்ரைவ 28.54) ||

“அவாஸநத்வாத்ஸததம் யதா³ ந மநுதே மந: |

அமநஸ்தா ததோ³தே³தி பரமோபஸம்ப்ரதா³” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.55) இதி ||

அமநஸ்தாநுத³யே ஶாந்த்யபா⁴வமாஹ-

“சித்தயக்ஷத்³ரு⁴டா⁴க்ராந்தம் ந மித்ராணி ந பா³ந்த⁴வா: |

ஸக்நுவந்தி பரித்ராநாம் கு³ரவோ ந ச மாநவா:” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 30.18) இதி ||

ஆஸநாஸநயோகே³நேதி யது³க்தம் தத்ராஸநஸ்ய லக்ஷணமுபாயம் ப²லம் ச த்ரிபி:⁴ ஸூத்ரை: பதஞ்ஜலி: ஸூத்ரயாமாஸ-“ஸ்தி²ரஸுக²மாஸநம்” (2.46) ;

“ப்ரயத்நஸைதி²ல்யாநந்தஸமாபத்தி⁴ப்யாம்” (2.47) ; “ததோ த்³வந்த்³வாநபி⁴தாத:” (2.48) இதி |

பத்³மகஸ்வஸ்திகாதி³நா யாத்³ரு⁴ஸேந தே³ஹஸ்தா²பநரூபேண யஸ்ய புருஷஸ்யாவயவவ்யதா²ரஸுக²ம் ஸ்வதே³ஹசலநராஹித்யலக்ஷணம் ஸ்தை²ர்யம் ச ஸம்பத்³யதே, தஸ்ய ததே³வ ஸுக²மாஸநம் |

தஸ்ய ச ப்ரயத்நஸைதி²ல்யம் லௌகிக உபாய: | க³மநக்³ரு⁴ஹக்ரு⁴த்யதீர்த²யாத்ராஸநாநஹோய: ப்ரயத்நோ மாநஸ உத்ஸாஹஸ்தஸ்ய ஶைதி²ல்யம் கர்தவ்யம் | அந்யதா² ஸ உத்ஸாஹோ ப³லாத்³தே³ஹமுத்தா²ப்ய யத்ர க்வாபி ப்ரேரயதி |

அலௌகிகோபாயஸ்ச “ப²ணாஸஹஸ்ரேண த⁴ரணீம் தா⁴ரயித்வா ஸ்தை²ர்யேணவதிஷ்ட²தே யோ⁵யமநந்த: ஸ ஏவாஹமஸ்மி” இதி த்⁴யாநம் சித்தஸ்யாநந்தஸமாபத்தி: | தயா யதோ²க்தாஸநஸம்பாத³கமத்³ரு⁴ஷ்டம் நிஷ்பத்³யதே |

ஸித்³தே⁴ சாஸநே ஶீதோஷ்ணஸுக²து:³க²மாநாவமாநாதி³த்³வந்த்³வைர்யதா²பூர்வம் நாபி⁴ஹந்யதே | ததா²வித⁴ஸ்ய சாஸநஸ்ய யோக³யோ தே³ஸ: ஸ்ரூயதே-

விவித்ததே³ஸே ச ஸுகா²ஸநஸ்த:²

ஸுகி: ஸமக்³ரீவஸிர: ஸரீர: || - (கைவல்யோபநிஷதி³ 4) இதி,

ஸமே ஸுசௌ ஸர்கரவஹ்நிவாலுகா-

விவர்ஜிதே ஸப்³த³ஜலாஸயாதி³பி:⁴ |

மநோநுகூலே ந து சக்ஷுபீட³நே

கு³ஹாநிவாதாஸ்யணே ப்ரயோஜயேத் || - (ஸ்வேதாஸ்வதரோபநிஷதி³ 2.10) இதி ச ||

ஸோ⁵யமாஸநயோக:³ |

அஸநயோக³ஸ்து மிதாஹாரத்வம்,

“அத்யாஹாரமநாஹாரம் நித்யம் யோகீ³ விவர்ஜயேத்” | - (அம்ரு³தபி³ந்தூ³பநிஷதி³ 27)

இதி ஸ்ருதே: ||

ப⁴க³வதாப்யுக்தம்-

“நாத்யஸ்நதஸ்து யோகோ³ஸ்தி ந சைகாந்தமநஸ்நத: |

ந சாதிஸ்வப்நஸீலஸ்ய ஜாக்³ரதோ நைவ சார்ஜூந ||

யுக்தாஹாரவிஹாரஸ்ய யுக்தசேஷ்டஸ்ய கர்மஸு |

யுக்தஸ்வப்நாவபோ³த⁴ஸ்ய யோகோ³ ப⁴வதி து:³க²ஹா” | - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.16, 17) இதி ||

ஜிதாஸநஸ்ய ப்ராணயாமேந மநோவிநாஸ: ஸ்வேதாஸ்வதரைராம்நாயதே-

“த்ரிருந்நதம் ஸ்தா²ப்ய ஸமம் ஸரீரம்

ஹ்ரு³தீ³ந்தீ³நி³யாணி மநஸா ஸந்நிவேஸ்ய |

ப்³ரஹ்மோடு³பேந ப்ரதரேத வித்³வாந் |

ஸ்ரோதாம்ஸி ஸர்வாணி ப⁴யாவஹாநி ||

ப்ராணாந்³ப்ரபீட்³யேஹ ஸ யுக்தசேஷ்ட:

க்ஷணே ப்ராணே நாஸிகயோச்ச²வஸீத |

து³ஷ்டாஸ்வயுக்தமிவ வாஹமேநம்

வித்³வாந்மநோ தா⁴ரயேதாப்ரமத்த:” || - (ஸ்வேதாஸ்வதரோபநிஷதி³ 2.8, 9) இதி ||

யோகீ³ த்³விவித:⁴, வித்³யாமதா³த்³யாஸுரஸம்ப்³ரஹிதஸ்தத்ஸஹிதஸ்சேதி |

தயோரா³த்யஸ்ய ப்³ரஹ்மத்⁴யானேந மநஸி நிருத்³தே⁴ ஸதி, தந்நாந்தரீயகதயா ப்ராணே

நிருத்⁴யதே | தம் ப்ரதி “த்ரிருந்நதம் -” (ஸ்வே0 உப0 2.8) இதி மந்த்ர: படி²த: |

த்³விதீயஸ்யாப்⁴யானேந ப்ராணே நிருத்³தே⁴, தந்நாந்தரீயகதயா மநோ நிருத்⁴யதே |

தம் ப்ரதி “ப்ராணாந்³ப்ரபீட்³ய-” (ஸ்வே0 உப0 2.9) இதி மந்த்ர: ப்ரவ்ரு³த்த: |

ப்ராணபீட³ந்³ப்ரகாரோ வக்ஷயதே | தேந ச பீட³நேந யுக்தசேஷ்டோ ப⁴வதி |
மநஸ்சேஷ்டா வித்³யாமதா³த³யோ நிருத்⁴யந்தே | ப்ராணநிரோதே⁴ந சித்ததோ³ஷநிரோதே⁴
த்³ரு³ஷ்டாந்தோ⁵ந்யத்ர ஸ்ரூயதே-

“யதா² பர்வததா⁴தூநாம் த³ஹ்யந்தே த⁴மநாந்மலா: |

ததே²நத்³ரியக்ரு³தா தோ³ஷா த³ஹ்யந்தே ப்ராணநிக்³ரஹாத்” || - (அம்ரு³தநாதோ³பநிஷதி³
7) இதி ||

அத்ரோபபத்திர்வஸிஷ்டே²ந த³ர்ஸிதா -

“ய: ப்ராணபவநஸ்பந்த³ஸ்சித்தஸ்பந்த:³ ஸ ஏவ ஹி |

ப்ராணஸ்பந்த³க்ஷயே யத்ந: கர்தவ்யோ தீ⁴மதோச்சகை:” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
28.125) இதி ||

மநோவாக்சக்ஷூராதீ³நத்³ரியதே³வதா: ஸ்வஸ்வவ்யாபாரம் நிரந்தரம் கரிஷ்யாம இதி
வ்ரதம் த்⁴ரு³த்வா ஸ்ரமரூபேண ம்ரு³த்யநா க்³ரஸ்தா: | ஸ ச ம்ரு³த்யு: ப்ராணம்
நாப்நோத் | ததோ நிரந்தரமுச்ச²வாஸநி:ஸ்வாஸௌ குர்வந்நப்யயம் ப்ராணே ந
ஸ்ராம்யதி | ததா³ விசார்ய தே³வதா: ப்ராணரூபம் ப்ராவிஸந் | ஸோ⁵யமர்தோ²
வாஜஸநேயிபி⁴ராம்நாயதே-

“அயம் வை ந: ஸ்ரேஷ்ட² ய: ஸஞ்சரம்ஸ்சாஸஞ்சரம்ஸ்ச ந வ்யத²தே அதோ²
ந ரிஷ்யதி ஹந்தாஸ்யைவ ஸர்வே ரூபமஸாமேதி | த ஏதஸ்யைவ ஸர்வே
ரூபமப⁴வம்ஸ்தஸ்மாதே³த ஏதேநாக்²யாயந்தே ப்ராண இதி” (ப்³ரு³0 உப0 1.5.21)
|

அத இந்த³ரியாணம் ப்ராணரூபத்வம் நாம ப்ராணாதீ⁴நசேஷ்டாவத்த்வம் |
தச்சாந்தர்யாமிபி³ராஹ்மணே ஸுத்திராத்மப்ரஸ்தாவே ஸ்ரூயதே-

“வாயுர்வை கௌ³தம தத்ஸுத்திரம் வாயுநா வை கௌ³தம ஸுத்திரேணயம் ச லோக:
பர்ஸ்ச லோக: ஸர்வாணி ச பூ⁴தாநி ஸந்த்³ரு³ப்தா⁴நி ப⁴வந்தி | தஸ்மாத்³வை
கௌ³தம புருஷம் ப்ரேதமாஹூர்வ்யஸ்ரம்ஸிஷ்தாஸ்யாநாநீதி | வாயுநா ஹி
கௌ³தம ஸுத்திரேண ஸந்த்³ரு³ப்தா⁴நி ப⁴வந்தி” (ப்³ரு³0 உ0 3.7.2) இதி | அத:
ப்ராணமந:ஸ்பந்த³யோ: ஸஹபா⁴வித்வாத் ப்ராணநிக்³ரஹே மநோ நிக்³ரு³ஹ்யதே |
நநு ஸஹஸ்பந்தோ³ ந யுக்த:, ஸுஷு³ப்தௌ சேஷ்டமாநே⁵பி ப்ராணே
மநஸோ⁵சேஷ்டமாநத்வாத் |

ந, விஸீநத்வேந ததா³நீம் மநஸ: ஸத்த்வாபா⁴வாத் |

நநு க்ஷீணே ப்ராணே நாஸிகயோச்ச²வஸீதேதி வ்யாஹதம் | ந ஹி க்ஷீணப்ராணஸ்ய
ம்ரு³தஸ்ய ஸ்வாஸம் க்வசித்பஸ்யாம: | நாபி ஸ்வஸதோ ஜீவத: ப்ராணக்ஷயோ⁵ஸ்தி |

மைவம் | அநுல்பண்தவஸ்ய க்ஷயத்வேநாத்ர விவக்ஷிதத்வாத் | யதா²
 க²நந்ச்சே²த³நாதி³ஷு வ்யாப்ரியமாணஸ்ய பர்வதமாரோஹத: சீக்⁴ரம் தா⁴வதோ
 வா ஸ்வாஸவேகோ³ யாவாந்ப⁴வதி, ந தாவாந்ஸ்தி²தஸ்யாஸீநஸ்ய நித்³ரிதஸ்ய வா
 வித்³யதே, ததா² ப்ராணயாமபாடவோபேதஸ்யேதரஸ்மாத³ல்ப: ஸ்வாஸோ ப⁴வதி |
 ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய ஸ்ருயதே-

“பூ⁴த்வா தத்ராயதப்ராண: ஸநைரேவ ஸமுச்ச²வஸேத்” | - (க்ஷூரிகோபநிஷதி³ 5) இதி
 ||

யதா² து³ஷ்டைரஸ்வைருபேதோ ரதோ² மார்க³ம் த்யக்த்வா யத்ர க்வாபி நீயதே,
 ஸ ச ஸாரதி²நா த்³ரு⁴மல்வம் ரஜ்ஜுஷ்வாக்ரு³ஷ்ய ஸுக²மார்கே³ புநர்தா⁴ர்யதே,
 ததே²ந்³ரியைர்வாஸநாதி³பி⁴ரிதஸ்ததோ நீயமாநம் சித்தம் ப்ராணரஜ்ஜௌ த்³ரு⁴ம்
 த்⁴ரு⁴தாயாம் தா⁴ர்யதே | “ப்ராணந்ப்ரபீ³ய-” (ஸ்வே0 உப0 2.9) இதி யது³க்தம் தத்ர
 ப்ராணபீ³ந்ப்ரகாரோ⁵ந்யத்ர ஸ்ருயதே-

“ஸவ்யாஹ்ரு³திம் ஸப்ரணவாம் கா³யத்ரீ ஸிரஸா ஸஹ |
 த்ரி: படே²தா³யதப்ராண: ப்ராணயாம: ஸ உச்யதே” || 11 || - (அம்ரு³தநாதோ³பநிஷதி³
 11) ||

ப்ராணயாமாஸ்த்ரய: ப்ரோக்தா ரேசகபூரககும்ப⁴கா: || 10 ||

உக்ஷிப்ய வாயுமகாசம் ஸூந்யம் க்ரு³த்வா நிராத்மகம் |
 ஸூந்யபா⁴வேந யுஞ்ஜீத ரேசகஸ்யேதி லக்ஷணம் || 12 || - (அம்ரு³தநாதோ³ப0 10, 12)
 ||

“வக்த்ரேணைத்பலநாலேந தோயமாகர்ஷயேந்நர: |
 ஏவம் வாயுர்க்³ரஹீதவ்ய: பூரகஸ்யேதி லக்ஷணம்” || 13 || - (அம்ரு³தநாதோ³ப0 13) ||

நோச்ச²ரவஸேந்நி:ஸ்வஸேந்நைவ நைவ கா³த்ராணி சாலயேத் |
 ஏவம் தாவந்நியுஞ்ஜீத கும்ப⁴கஸ்யேதி லக்ஷணம்” || 14 || - (அம்ரு³தநாதோ³ப0 14)
 இதி ||

அத்ர ஸரீராந்தர்க்³தம் வாயும் ப³ஹிர்நி:ஸாரயிதுமுதக்ஷிப்ய ஸாரீரமகாசம் ஸூந்யம்
 நிராத்மகம் வாயுரஹிதம் க்ரு³த்வா ஸ்வல்பமபி வாயும்ப்ரவேஸ்ய ஸூந்யபா⁴வேநைவ
 நியமயேத் | ஸோ⁵யம் ரேசகோ ப⁴வதி | கும்ப⁴கோ த்³விவித:⁴, ஆந்தரோ
 பா³ஹ்யஸ்சேதி | தது³ப⁴யம் ச வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“அபாநே⁵ஸ்தம் க³தே ப்ராணே யாவந்நாப்யுதி³தோ ஹ்ரு³தி³ |

தாவத்ஸா கும்ப⁴காவஸ்தா² யோகி³பி⁴ர்யாநுபூ⁴யதே” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 29.211) ||

“ப³ஹிரஸ்தம் க³தே ப்ராணே யாவந்நாபாந உத்³க³த: |

தாவத்பூர்ணஸமாவஸ்தா²ம் ப³ஹி:ஷ்ட²ம் கும்ப⁴கம் விது:” || - (தத்ரைவ 29.216) ||

தத்ரோச்ச²வாஸ ஆந்தரகும்ப⁴கவிரோதீ⁴; நி:ஸ்வாஸோ பா³ஹ்யகும்ப⁴கவிரோதீ⁴;
கா³த்ரசாலநமுப⁴யவிரோதி⁴, தஸ்மிந்ஸதி நி:ஸ்வாஸோச்ச²வாஸயோரந்யதரஸ்யாவஸ்யம்பா⁴வி

| பதஞ்ஜவிரப்பாஸநாந்தரபா⁴விநம் ப்ராணயாமம் ஸுத்ரயாமாஸ-

“தஸ்மிந்ஸதி நி:ஸ்வாஸோச்ச²வாஸயோர்க³திவிச்சே²த:” (2.49) இதி |

நநு கும்ப⁴கே க³த்யபா⁴வே⁵பி ரேசகபூரகயோருச்ச²வாஸநி:ஸ்வாஸக³தீ வித்³யேதே
இதி சேத்

ந, அதி⁴கமாத்ராப்⁴யானேந ஸ்வபா⁴வஸித்³தா⁴யா: ஸம்ப்ராணக³தேர்விச்சே²தா³த் |
தமேவாப்⁴யாஸம்

ஸுத்ரயதி-

“பா³ஹ்யாப்⁴யந்தரஸ்தம்ப⁴வ்ரு³த்திர்³தே³ஸகாலஸங்க²யாபி:⁴ பரித்³ரு³ஷ்டோ தீ³ர்க:⁴
ஸுலக்ஷம:” (2.50) இதி |

ரேசகோ பா³ஹ்யவ்ரு³த்தி: | பூரக ஆப்⁴யந்தரவ்ரு³த்தி: | கும்ப⁴க: ஸ்தம்ப⁴வ்ரு³த்தி:

| தத்ரைகைகோ தே³ஸாதி³பி:⁴ பரீக்ஷணீய: | தத்³யதா²-ஸ்வபா⁴வஸித்³தே⁴ ரேசகே

ஹ்ரு³த³யாந்நிர்க³த்ய நாஸாக்³ரஸம்முகே² த்³வாத³ஸாங்கு³லபர்யந்தே ஸ்வாஸ:

ஸமாப்யதே; அப்⁴யானேந து க்ரமேண நாபே⁴ராதா⁴ராத³வா வாயுர்நிர்க³ச்ச²தி;

சதுர்விம்ஸத்யங்கு³லபர்யந்தே ஷட்³த்ரிம்ஸத³ங்கு³லபர்யந்தே வா ஸமாப்தி: | அத்ர

ரேசகே ப்ரயத்நாதிஸயே ஸதி நாப்⁴யாதி³ப்ரதே³ஸகோபே⁴ணந்தர்நிச்சே²தும் ஸக்யம்;

ப³ஹிஸ்ச ஸுலக்ஷமம் தூலம் த்³ரு³த்வா தச்சானேந நிஸ்³சேதவ்யம் | ஸேயம்

தே³ஸபரீக்ஷா | ரேசககாலே ப்ரணவஸ்யாவ்ரு³த்தயோ த³ஸ விம்ஸதிஸ்த்ரிம்ஸதி³த்யாதி³பி:~⁴

காலபரீக்ஷா | அஸ்மிந்மாஸே ப்ரதிதி³நம் த³ஸ ரேசகா: உத்தரமாஸே த்ரிம்ஸதி³த்யாதி³பி:~⁴

ஸங்க²யா பரீக்ஷா | யதே²க்ததே³ஸகாலவிஸிஷ்டா: ப்ராணயாமா ஏகஸ்மிந்தி³நே

த³ஸ விம்ஸதிஸ்த்ரிம்ஸதி³த்யாதி³பி:~⁴ ஸங்க²யாபரீக்ஷா | பூரகே⁵ப்யேவம்

யோஜநீயம் | யத்³யபி கும்ப⁴கே தே³ஸவ்யாப்திவிஸேஷோ நாவக³ம்யதே,

ததா²பி காலஸங்க²யாவ்யாப்திரவக³ம்யத ஏவ | யதா² க⁴நீபூ⁴தஸ்தூலபிண்ட:~³

ப்ரஸார்யமாணோ தீ³ர்கோ⁴ விரலதயா ஸுலக்ஷமஸ்ச ப⁴வதி, ததா² ப்ராணோ⁵பி

தே³ஸகாலஸங்க²யாதி⁴க்யேநாப்⁴யஸ்யமாநோ தீ³ர்கோ⁴ து³ர்லக்ஷயதயா ஸுலக்ஷமஸ்ச

ஸம்ப⁴வதி |

ரேசகாதி³ப்யஸ்த்ரிப்யோ⁵ந்யம் ப்ரகாரம் ஸூத்ரயதி-

“பா³ஹ்யாப்யந்தரவிஷயாநபேக்ஷீ சதுர்த:” (2.51) இதி ।

யதா²ஸக்தி ஸர்வம் வாயும் விரேச்யாநந்தரம் க்ரியமாணோ ப³ஹிஷ்கும்ப⁴க: யதா²ஸக்தி வாயுமாயுர்யாநந்தரம் க்ரியமாணோ⁵ந்த: கும்ப⁴க: இதி, ரேசகபூரகாவநாத்³ரு²ய கேவல: கும்ப⁴கோ⁵ப்யஸ்யமாந: பூர்வத்ரயாபேக்ஷயா சதுர்தோ² ப⁴வதி । நித்³ராதந்த்³ராதி³ப்ரப³லதோ³ஷயுக்தாநாம் ரேசகாதி³த்ரயம்; தோ³ஷரஹிதாநாம் சதுர்த² இதி விவேக: । ப்ராணயாமப²லம் ஸூத்ரயதி-

“தத: க்ஷீயதே ப்ரகாஸாவரணம்” (2.52) இதி ।

ப்ரகாஸஸ்ய ஸத்த்வஸ்யாவரணம் தமோ நித்³ராலஸ்யாதி³ஹேது:, தஸ்ய க்ஷயோ ப⁴வதி । க்ஷயே ஸதி ப²லாந்தரம் ஸூத்ரயதி-

“தா⁴ரணஸு ச யோக்யதா மநஸ:” (2.53) இதி ।

ஆதா⁴ரநாபி⁴சக்ரஹ்ரு²த³யப⁴ருமத்³யப்³ரஹ்மரந்த்⁴ராதி³தே³ஸவிஸேஷே விக்ரு²ஷ்ய சித்தஸ்ய ஸ்தா²பநம் தா⁴ரண, “தே³ஸப³ந்த⁴ஸ்சித்தஸ்ய தா⁴ரண” (3.1) இதி ஸூத்ரணத் ।

ஸ்ருதிஸ்ச -

“மந: ஸங்கல்பகம் த்⁴யாத்வா ஸங்க்ஷிப்யாத்மநி பு³த்³தி⁴மாந் ।

தா⁴ரயித்வா ததா²த்மாநம் தா⁴ரண பரிசீர்த்திதா” || - (அம்ரு²தநாதோ³பநிஷதி³ 16) இதி ||

ப்ராணயாமேந ரஜோகு³ணகார்யாச்சாஞ்சஸ்யாத்தமோகு³ணகார்யாதா³லஸ்யாதே³ஸ்ச நிவாரிதம் மநஸ்தஸ்யாம் தா⁴ரணயாம் யோக்யம் ப⁴வதி ।

“ப்ராணயாமத்³ரு²டா⁴ப்யாஸைர்யுக்த்யா ச கு³ருத்³த்தயா” । (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.122) இத்யத்ரத்யேந யுக்திஸப்³தே³ந யோகி³ஜநப்ரஸித்³த⁴ம் ஸிரோருபமேருசாலநம், ஜிஹ்வாக்³ரேண க⁴ண்டிகாப⁴ரமணம், நாபி⁴சக்ரே ஹ்ரு²த³யே ச ஜ்யோதிர்த்⁴யாநம், விஸ்மரு²திப்ரதௌ³ஷத⁴ஸேவா சேத்யேவமாதி³கம் க்³ரு²ஹ்யதே ।

ததே³வமத்⁴யாத்மவித்³யாஸாது⁴ஸங்க³மவாஸநாக்ஷயப்ராணநிரோதா⁴ஸ்சித்தநாஸோபாயா த்³ர்ஸிதா: । அத² தது³பாயபூ⁴தம் ஸமாதி⁴ம் வக்ஷயாம: ।

பஞ்சபூ⁴மயுபேதஸ்ய சித்தஸ்ய பூ⁴மித்ரயத்யாகே³நாவஸிஷ்டம் பூ⁴மித்³வயம் ஸமாதி⁴: । பூ⁴மயஸ்ச யோக³பா⁴ஷ்யக்ரு²தா த்³ர்ஸிதா: -

“க்ஷிப்தம் மூட⁴ம் விக்ஷிப்தமேகாக்³ரம் நிருத்³த⁴மிதி சித்தஸ்ய பூ⁴மய:” (யோக³ஸூத்ரபா⁴ஷ்யே 1.1) இதி ।

ஆஸூரஸம்பல்லோகஸாஸ்த்ரதே³ஹவாஸநாஸூ வர்தமாநம் சித்தம் க்ஷிப்தம்,
 நித்³ராதந்த³ராதி³க்³ரஸ்தம் மூட⁴ம், காதா³சித்தக⁴யாநயுக்தம் க்ஷிப்தாத்³விஸிஷ்டயா
 விக்ஷிப்தம் | தத்ர க்ஷிப்தமூட⁴யோ: ஸமாதி⁴ஸங்கைவ நாஸ்தி | “விக்ஷிப்தே து
 சேதஸி விக்ஷேபோபஸர்ஜநீபூ⁴த: ஸமாதி⁴ர்யோக³பக்ஷே ந வர்ததே” (தத்ரைவ)
 || விக்ஷேபாந்தர்³க³தயா த³ஹநாந்தர்³க³த³பீ³ஜவத்ஸ ஸத்³ய ஏவ விநஸ்யதி |
 “யஸ்த்வேகாக்³ரேசேதஸி ஸம்பூ⁴தமர்த²ம் த³யோதயதி, க்ஷிணோதி ச க்லேஸாந்,
 கர்மப³ந்த⁴நாநி ஸ்லத²யதி, நிரோத⁴மபி⁴முக்²கரோதி, ஸ ஸம்பர்ஜ்ஞாதயோக³
 இத்யாக்²யாயதே” | (தத்ரைவ) || “ஸர்வவ்ரு³த்திநிரோதே⁴ த்வஸம்பர்ஜ்ஞாதஸமாதி:”
 | (தத்ரைவ) || தத்ர ஸம்பர்ஜ்ஞாதஸமாதி⁴பூ⁴மிமேகாக்³ரதாம் ஸுத்ரயதி-
 “ஸாந்தோதி³தௌ துல்யப்ரத்யயௌ சித்தஸ்யைகாக்³ரதாபரிணம:” (3.12) இதி |
 ஸாந்தோ⁵தீத: | உதி³தோ வர்தமாந: | ப்ரத்யயஸ்சித்தவ்ரு³த்தி: | அதீத: ப்ரத்யயோ
 யம் பதா³ர்த²ம் க்³ரு³ஹ்ணோதி தமேவ சேது³தி³தோ க்³ரு³ஹ்ணீயாத்ததா³ தாவுபௌ⁴
 துல்யௌ ப⁴வத: | தாத்³ரு³ஸஸ்சித்தஸ்ய பரிணம ஏகாக்³ரதேத்யுச்யதே |
 ஏகாக்³ரதாபி⁴வ்ரு³த்தி⁴லக்ஷணம் ஸமாதி⁴ம் ஸுத்ரயதி-
 “ஸர்வார்த²தைகாக்³ரதயோ: க்ஷயோத³யௌ சித்தஸ்ய ஸமாதி⁴பரிணம:” (3.11) இதி
 |
 ரஜோகு³ணேந சால்யமாநம் சித்தம் க்ரமேண ஸர்வாந்பதா³ர்தா²ந்க்³ரு³ஹ்ணோதி |
 தஸ்ய ரஜோகு³ணஸ்ய நிரோதா⁴ய க்ரியமாணேந யோகி³ந: ப்ரயத்நவிஸேஷேண தி³நே
 தி³நே ஸர்வார்த²தா க்ஷயதே, ஏகாக்³ரதா சோதே³தி; தாத்³ரு³ஸஸ்சித்தஸ்ய பரிணம:
 ஸமாதி⁴ரித்யுச்யதே | தஸ்ய ஸமாதே⁴ரஷ்டஸ்வங்கே³ஷு யமநியமாஸநப்ராணயாமப்ரத்யாஹு
 பஞ்ச ப³ஹிரங்கா³நி | தத்ர யமாந்ஸுத்ரயதி-
 “அஹிம்ஸாஸத்யாஸ்தேயப்³ரஹ்மசர்யாபரி³க்³ரஹா யமா:” (2.30) இதி |
 ஹிம்ஸாதி³ப⁴யோ நிஷித்³த⁴த⁴ர்மேப்⁴யோ யோகி³நம் யமயந்தீதி யமா: |
 நியமாந்ஸுத்ரயதி-
 “ஸௌசஸந்தோஷதப:ஸ்வாத்⁴யாயேஸ்வரப்ரணிதா⁴நாநி நியமா:” (2.32) இதி |
 ஜந்மஹேதோ: காமயத⁴ர்மாந்நிவர்த்ய மோக்ஷஹேதௌ நிஷ்காமத⁴ர்மே நியமயந்தி
 ப்ரேரயந்தீதி நியமா: | யமநியமயோரநுஷ்டா²நவைலக்ஷணயம் ஸ்மர்யதே-
 “யமாந்ரு³ர்வீத ஸததம் ந குர்யாந்நியமாந்³த⁴:” |
 யமாந்பதத்யகுர்வானோ நியமாந்கேவலாந்⁴ஜந்” || - (மநுஸம்ஹிதாயாம் 4.204) ||
 “பததி நியமவாந்யமேஷ்வஸக்தோ
 ந து யமவாந்நியமாலஸோ⁵வஸீதே³த் |

இதி யமநியமௌ ஸமீக்ஷய பு³த்³த்யா

யமப³ஹுஷ்வநுஸந்தீ⁴த பு³த்³தி⁴ம்” || இதி |

யமநியமப²லாநி ஸூத்ரயதி-

(அஹிம்ஸாப்ரதிஷ்டா²யாம்) “தத்ஸந்நிதௌ⁴ வைரத்யாக:” (யோக³ஸூத்ரேஷு 2.35) ||

(ஸுத்யப்ரதிஷ்டா²யாம்) “க்ரியாப²லாஸ்ரயத்வம்” (யோ0 ஸூ0 .2.36) |

(அஸ்தேயப்ரதிஷ்டா²யாம்) “ஸர்வரத்நோபஸ்தா²நம்” | (யோ0 ஸூ0 .2.37) ||

(பு³ரஹ்மசர்யப்ரதிஷ்டா²யாம்) “வீர்யலாப:” | (யோ0 ஸூ0 .2.38) |

(அபரிக்³ரஹஸ்தை²ர்யே) “ஜந்மகத²ந்தாஸம்போ³த:” | (யோ0 ஸூ0 .2.39) ||

ஜநநாதி³ப⁴யாபா⁴வ: |

“ஸௌசாத்ஸ்வாங்க³ஜுகு³ப்ஸா பரரஸம்ஸர்க:” | (யோ0 ஸூ0 .2.40) ||

“ஸுத்தவஸு³தி⁴ஸௌமநஸ்யைகாக்³ய்ரேந்த்³ரியஜயாத்மத³ர்ஸநயோக்³யத்வாநி ச” (யோ0 ஸூ0 .2.41) ஸம்ப⁴வந்தி |

“ஸந்தோஷாத³நுத்தம: ஸுக²லாப:” (யோ0 ஸூ0.2.42) ||

“காயேந்த்³ரியஸித்³தி⁴ர்ஸுத்³தி⁴க்ஷயாத்நபஸ:” (யோ0 ஸூ0 .2.43) ||

“ஸ்வாத்⁴யாயாதி³ஷ்டதே³வதாஸம்ப்ரயோக:” | (யோ0 ஸூ0.2.44) |

“ஸமாதி⁴ஸித்³தி⁴ர்ஸ்வரப்ரணிதா⁴நாத” (யோ0 ஸூ0.2.45) இதி |

ஆஸநப்ராணயாமௌ வ்யாக்²யாதௌ | ப்ரத்யாஹாரம் ஸூத்ரயதி -

“ஸ்வவிஷயாஸம்ப்ரயோகே³ சித்தஸ்வரூபாநுகார இவேந்த்³ரியாணம் ப்ரத்யாஹார:” (யோ0 ஸூ0.2.54) இதி |

ஸப்³த³ஸ்பர்ஸரூபஸக³ந்தா⁴ விஷயா:, தேப்⁴யோ நிவர்திதா: ஸ்ரோத்ரா³த³யஸ்சித்தஸ்வரூபமநுக்ர
இவாதிஷ்ட²தே | ஸ்ருதிஸ்ச ப⁴வதி -

“ஸப்³தா³தி³விஷயாந்பஞ்ச மநஸ்சைவாதிசஞ்சலம் |

சிந்தயேதா³த்மநோ ரஸ்மீந் ப்ரத்யாஹார: ஸ உச்யதே” || - (அம்ரு³தநாதோ³பநிஷதி³ 5) ||

ஸப்³தா³த³யோ விஷயா யேஷாம் ஸ்ரோத்ரா³த³நாம் தே ஸ்ரோத்ரா³த³ய: பஞ்ச; மந: ஷஷ்டா²நாமேதேஷாமநாத்மரூபேப்⁴ய: ஸப்³தா³தி³யோ நிவர்தநமாத்மரஸ்மித்வேந சிந்தநம்; ப்ரத்யாஹார: ஸ இத்யர்த² | ப்ரத்யாஹாரப²லம் ஸூத்ரயதி-

“தத: பரமா வஸ்யதேந்த்³ரியாணம்” (யோ0 ஸூ0.2.55) இதி |

தா⁴ரணாத்⁴யாநஸமாதீ⁴நஸூத்ரைஸ்த்ரிபி:” ஸூத்ரயதி-

“தே³ஸப³ந்த⁴ஸ்சித்தஸ்ய தா⁴ரண” (யோ0 ஸ0.3.1) ;

“தத்ர ப்ரத்யயைகதாநதா த்⁴யாநம்” (யோ0 ஸ0.3.2) ;

“ததே³வார்த்²மாத்ரநிர்பா⁴ஸம் ஸ்வரூபஸூந்யமிவ ஸமாதி:” (யோ0 ஸ0.3.3) இதி |
ஆதா⁴ராதி³தே³ஸா: பூர்வமுக்தா: | தே³ஸாந்தரம் ஸ்ரூயதே-

“மந: ஸங்கல்பகம் த்⁴யாத்வா ஸங்க்ஷிப்ப்யாத்மநி பு³த்தி⁴மாந் |

தா⁴ரயித்வா ததா²த்மாநம் தா⁴ரண பரிகீர்திதா” || - (அம்ரு³தநாதோ³பநிஷதி³ 16) இதி
||

“யத்ஸர்வவஸ்துஸங்கல்பகம் மந:, ததா³த்மாநமேவ ஸங்கல்பயது ந த்வந்யத்”
இத்யேவம்வித:⁴ ப்ரயத்ந ஆத்மநி ஸங்க்ஷேப: | ப்ரத்யயஸ்யைகதாநதா
தத்த்வைகவிஷய: ப்ரவாஹ: | ஸ ச த்³விவித:⁴ விச்சி²த்³ய விச்சி²த்³ய ஜாயமாந:,
ஸந்ததஸ்சேதி | தாவுபௌ⁴ க்ரமேண த்⁴யாநஸமாதீ⁴ ப⁴வத: | தது³ப⁴யம்
ஸர்வாநுப⁴வயோகி³நா த³ர்ஸிதம்-

“சித்தைகாக்³ர்யாத்³யதோ ஜ்ஞாநமுக்தம் ஸமுபஜாயதே |

தத்ஸாத⁴நமதோ த்⁴யாநம் யதா²வது³பதி³ஸ்யதே” || - (முக்திகோபநிஷதி³ 2.49) ||

“விலாப்ய விக்ரு³த்திம் க்ரு³த்ஸநாம் ஸம்ப⁴வவ்யத்யயக்ரமாத் |

பரிஸிஷ்டம் ச ஸந்மாத்ரம் சிதா³நந்த³ம் விசிந்தயேத்” || இதி | - (முக்திகோபநிஷதி³
2.50) ||

“ப்³ர்ஹ்மாகாரமநோவ்ரு³த்திப்ரவாஹோ³ஹங்க்ரு³த்திம் விநா |

ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி:⁴ ஸ்யாத்³த்⁴யாநாப்⁴யாஸப்ரகர்ஷஜ:” || - (முக்திகோபநிஷதி³
2.53) இதி ச ||

தம் ச ப⁴க³வத்பாதா³ உதா³ஜ்ஹ்ரு:

“த்³ரு³ஸிஸ்வரூபம் க³க³நோபமம் பரம்

ஸக்ரு³த்³விபா⁴தம் த்வமேகமக்ஷரம் |

அலேபகம் ஸர்வக³தம் யத³த்³வயம்

ததே³வ சாஹம் ஸததம் விமுக்த ஓம் || - (உபதே³ஸஸாஹஸ்ர்யாம் 10.1) ||

“த்³ரு³ஸிஸ்து ஸூத்³தோ⁴ஹமவிக்ரியாத்மகோ

ந மே³ஸ்தி கஸ்சித்³விஷய: ஸ்வபா⁴வத: |

புரஸ்திரஸ்சோர்த்⁴வமத⁴ஸ்ச ஸர்வத:

ஸம்பூர்ணபூ⁴மா த்வஜ ஆத்மநி ஸ்தி²த: || - (தத்ரைவ 10.2) இதி ||

“அஜோ³மரஸ்சைவ ததா²ஜ்ரோ³ம்ரு³த: ஸ்வயம்ப்ரப:⁴ ஸர்வக³தோ³ஹமத்³வய: |

ந காரணம் கார்யமதீவ நிர்மல: ஸதை³கத்ரு¹ப்தஸ்ச ததோ விமுக்த ஓம்” || - (தத்ரைவ 10.3) இதி ||

நநு ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ரங்க³; ஸ கத²ம் த்யாநாநந்தரபா⁴விநோ⁵ஷ்டமாங்க³ஸ்ய ஸமாதே:⁴ ஸ்தா²ந உதா³ஹ்ரியதே ?

நாயம் தோ³ஷ:, அத்யந்தபே⁴தா³பா⁴வாத | யதா² வேத³மதீ⁴யாநோ மாணவக: பதே³ பதே³ ஸ்க²லந்புந: புந: ஸமாத³தா⁴தி, அதீ⁴தவேத³ஸ்து ஸாவதா⁴நோ ந ஸ்க²லதி, அத்யாபகோ நிரவதா⁴நஸ்தந்த³ராம் குர்வந்நபி ந ஸ்க²லதி; ததா² பரிபாகதாரதம்யேந த்யாநஸமாதி⁴ஸம்ப்ரஜ்ஞாதாநாமவாந்தரபே⁴தோ³ஷ்வக³ந்தவ்ய: | தா⁴ரணாதி³த்ரயம் மனோவிஷயத்வாத் ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதே⁴ரந்தரங்க³ம் | யமாதி³பஞ்சகம் து ப்³ஹிரங்க³ம் | ததே³தத்ஸூத்ரயதி-

“த்ரயமந்தரங்க³ம் பூர்வேப்ய:” (யோ0 ஸூ0.3.7) இதி |

தத: கேநாபி புண்யேநாந்தரங்கே³ ப்ரத²ம்ம் லப்தே⁴ ப்³ஹிரங்க³லாபா⁴ய நாதிப்ரயாஸ: கர்தவ்ய: | யத்யபி பதஞ்ஜவிநா பெள⁴திக்பூ⁴ததந்மாத்திரேந்த³ரியாஹங்காராதி³விஷயா: ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸவிகல்பஸமாத⁴யோ ப்³ஹுதா⁴ ப்ரபஞ்சிதா:, ததா²பி தேஷாமந்தர்தா⁴நாதி³ஸித் முக்திஹேதுஸமாதி⁴விரோதி⁴த்வாந்நாஸமாபி⁴ஸ்தத்ரா³ர: க்ரியதே | ததா² ச ஸூத்ரிதம்-

“தே ஸமாதா⁴வுபஸர்கா³ வ்யுத்தா²நே ஸித்³த்ய:” (யோ0 ஸூ0.3.38) இதி,

“ஸ்தா²ந்யுபநிமந்த்ரணே ஸங்க³ஸம்யாகரணம் புநநிஷ்டப்ரஸங்கா³த்” (யோ0 ஸூ0 .3.52) இதி ச |

ஸ்தா²நினோ தே³வா: | உத்³தா³லகோ தே³வராமந்த்ரிதோ⁵ப்யவஜ்ஞாய தாந்தே³வாந்நிர்விகல்பஸமாதி⁴மேவ சகாரேத்யுபாக²யாயதே | ப்ரஸ்நோத்தரா⁴யாமப்யேவமேவ |

ஸ்ரீராம: -

“ஜீவந்முக்தஸரீராணம் கத²மாத்மவிதா³ம் வர |

ஸக்தோ நேஹ த்³ரு¹ஸ்யந்த ஆகாஸக³மநாதி³கா: || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.1) ||

வஸிஷ்ட:² -

“அநாத்மவித³முக்தோ⁵பி நபோ⁴விஹரணாதி³கம் |

த்³ர்வ்யமந்த்ரக்ரியாகாலஸக்த்யாப்நோத்யேவ ராக⁴வ” | (தத்ரைவ 28.2) ||

“நாத்மஜ்ஞஸ்யைஷ விஷய ஆத்மஜ்ஞோ ஹ்யாத்மமாத்ரத்³ரு¹க் |

ஆத்மநாத்மநி ஸந்த்ரு¹ப்தௌ நாவித்³யாமநுதா⁴வதி” || - (தத்ரைவ 28.3) ||

“யே கேசந ஜக³த்³பா⁴வாஸ்தாநவித்³யாமயாந்விது:³ |

கத²ம் தேஷு³ கிலாத்மஜ்ஞஸ்த்யக்தாவித்³யோ நிமஜ்ஜதி || - (தத்ரைவ 28.5) ||

“த்³ரவ்யமந்ரக்ரியாகாலஸக்தய: ஸாது⁴ ஸித்³தி⁴தா:³ |

பரமாத்மபத்³ப்ரப்தௌ நோபக்ரு³வந்நி காஸ்சந || - (தத்ரைவ 28.7) ||

“ஸர்வேச்சா²ஜாலஸம்ஸாந்தாவாத்மலாபோ⁴த்³யோ ஹி ய: |

ஸ கத²ம் ஸித்³தி⁴வாஞ்சா²யாம் மக்³ந்சித்தேந லப்³யதே || - (தத்ரைவ 28.9) ||

“ந கேசந ஜக³த்³பா⁴வாஸ்தத்தவஜ்ஞம் ரஞ்ஜயந்நயமீ |

நாக³ரம் நாக³ரீகாந்நம் குக்³ராமலநா இவ || இதி | - (ல¹ வா .18.34) ||

“அபி சீதருசாவர்கே ஸுதீக்ஷணே⁵ப்³ந்³மண்³ட³லே |

அப்யத:⁴ ப்ரஸரத்யக்³நௌ ஜீவந்முக்தோ ந விஸ்மயீ || - (தத்ரைவ 27.66) ||

“சிதா³த்மந இமா இத்த²ம் ப்ரஸ்பு²ரந்²ஹ ஸக்தய: |

இத்யஸ்யாஸ்சர்யஜாலேஷு நாப்³யுதே³தி குதூஹஸம்” || - (தத்ரைவ 27.67) ||

“யஸ்து வா பா⁴விதாத்மாபி ஸித்³தி⁴ஜாலாநி வாஞ்ச²தி |

ஸ ஸித்³தி⁴ஸாத⁴கைர்த்³ரவ்யஸ்தாநி ஸாத⁴யதி க்ரமாத்” || இதி ச | - (தத்ரைவ 28.6; யோக³வாஸிஷ்டே² 89.23) ||

ஆத்மவிஷயஸ்து ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ர்வாஸநாக்ஷயஸ்ய நிரோத⁴ஸமாதே⁴ஸ்ச
ஹேது: | தஸ்மாத³த்ராத³ர: க்ரு³: |

அத² பஞ்சமபூ⁴மிருபோ நிரோத⁴ஸமாதி⁴ர்நிருப்யதே | தம் ச நிரோத⁴ம் ஸூத்ரயதி-

“வ்யுத்தா²நநிரோத⁴ஸம்ஸ்காரயோரபி⁴ப⁴வப்ராது³ர்³பா⁴வௌ நிரோத⁴க்ஷணசித்தாந்வயோ
நிரோத⁴பரிணம:” - (யோ0 ஸூ0.3.9) இதி ||

வ்யுத்தா²நஸம்ஸ்காரா: ஸமாதி⁴விரோதி⁴ந: | தே சோத்³தா³லகஸ்ய ஸமாதா⁴வூதா³ஹ்ரு³:தா:-

“கதா³ஹம் த்யக்தமநநே பதே³ பரமபாவநே |

சிரம் விஸ்ராந்திமேஷ்யாமி மேருஸ்ரு³ங்க³ இவாம்பு³த:³ || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 24.29) ||

“இதி சிந்தாபரவஸோ ப³லாது³த்³தா³லகோ த்³விஜ: |

புந: புநஸ்தூபவிஸ்ய த்⁴யாநாப்⁴யாஸம் சகார ஹ || - (தத்ரைவ 24.35) ||

“விஷயர்நீயமாநே து சித்தே மர்கடசஞ்சலே |

ந ஸ லே ஸமாதா⁴நே ப்ரதிஷ்டா²ம் ப்ரீதிதா³யிரீம் || - (தத்ரைவ 24.36) ||

“கதா³சித்³பா³ஹ்யஸம்ஸ்பர்ஸபரித்யாகா³த³நந்தரம் |
தஸ்யாக³ச்ச²ச்சித்தகபிராந்தரஸ்பர்ஸஸஞ்சயாந்” || - (தத்ரைவ 24.37) ||

“கதா³சிதா³ந்தரஸ்பர்ஸாத்³பா³ஹ்யம் விஷயமாத³தே³ |
தஸ்யோட்³ஃ மநோ யாதி கதா³சித் த்ரஸ்தபக்ஷிவத் || - (தத்ரைவ 24.38) ||

“கதா³சிது³தி³தார்காப⁴ம் தேஜ: பஸ்யதி விஸ்த்ரு³த்ம் |
கதா³சித்தேவலம் வ்யோம கதா³சிந்நிபி³ட்³ம் தம: || - (தத்ரைவ 24.39) ||

“ஆக³ச்ச²தோ யதா²காமம் ப்ரதிபா⁴ஸாந் புந: புந: |
அச்சி²ந்நமநஸா ஸூர: க²ட்³கே³நேவ ரணே ரிபூந்” || - (தத்ரைவ 24.109) ||

“விகஸ்பௌகே⁴ ஸமாலூநே ஸோ⁵பஸ்யத்³த்³ரு³த்³யாம்ப³ரே |
தமஸ்ச²ந்நவிவேகார்கம் லோலகஜ்ஜலமேசகம் || - (தத்ரைவ 24.110) ||

தத³ப்யுத்ஸாத³யாமாஸ ஸம்யக்³ஜ்ஞாநவிவஸ்வதா |
தமஸ்யுபரதே ஸ்வாந்தே தேஜ:புஞ்ஜம் த³த்³ர்ஸ ஸ: |
தல்லுலாவ ஸ்த²லாப்³ஜாநாம் வநம் பா³ல இவ த்³விப: || - (தத்ரைவ 24.111) ||

“தேஜஸ்யுபரதே தஸ்ய கூ⁴ர்ணமாநம் மநோ முநே: |
நிஸாப்³ஜவத³கா³ந்நித்³ராம் தாமப்யாஸு லுலாவ ஸ: || - (தத்ரைவ 24.112) ||

“நித்³ராவ்யபக³மே தஸ்ய வ்யோமஸம்வித்ஸமுத்³ப்யௌ |
வ்யோமஸம்விதி³ நஷ்டாயாம் மூ⁴ம் தஸ்யாப⁴வந்நமந: |
மோஹமப்யேஷ மநஸஸ்தம் மமார்ஜ மஹாஸய: | - (தத்ரைவ 24.113) ||

ததஸ்தேஜஸ்தமோநித்³ராமோஹாதி³பரிவர்ஜிதாம் |
காமப்யவஸ்தா²மாஸாத³ய விஸர்ராம மந: கூ³ணம்” || - (தத்ரைவ 24.114) இதி ||

த ஏதே வ்யுத்தா²நஸம்ஸ்காரா நிரோத⁴ஹேதுநா யோகி³ப்ரயத்நேந ப்ரதிதி³நம்
ப்ரதிகூ³ணம் சாபி⁴பூ⁴யந்தே; தத்³விரோதி⁴நஸ்ச நிரோத⁴ஸம்ஸ்காரா: ப்ராது³ர்⁴வந்தி |
ததா²ஸதி நிரோத⁴ ஏகைகஸமிந்கூ³ணே சித்தமநுக³ச்ச²தி | ஸோ⁵யமீத்³ரு³ஸஸ்சித்தஸ்ய
நிரோத⁴பரிணமோ ப⁴வதி |

நநு “ப்ரதிகூ³ணபரிணமிநோ ஹி பா⁴வா ரு³தே சிதிஸக்தே:” (ஸாங்க்²யகௌமுத்³யாம்
(5)) இதி ந்யாயேந சித்தஸ்ய ஸர்வதா³ பரிணமப்ரவாஹோ வக்தவ்ய: |

பா³ட்⁴ம் | தத்ர வ்யுத்தி²தசித்தஸ்ய வ்ரு³த்திப்ரவாஹ: ஸ்ப²ட்: நிருத்³த⁴சித்தஸ்ய து
கத²மித்யாஸங்க்யோத்தரம் ஸுத்ரயதி -

“தத: ப்ரஸாந்தவாஹிதா ஸம்ஸ்காராத்” (யோ0 ஸ00 .3.10) இதி |

யதா² ஸமிதா³ஜ்யாஹுதிப்ரக்ஷேபே வஹ்நிருத்தரோத்தரவ்ரு³த்⁴யா ப்ரஜ்வலதி,
ஸமிதா³தி³க்ஷயே ப்ரத²மக்ஷணே கிஞ்சிச்சா²ம்யதி, உத்தரோத்தரக்ஷணே
ஸாந்திர்வர்த⁴தே | ததா² நிருத்த³த⁴சித்தஸ்யோத்தரோத்தராதி⁴க: ப்ரஸம: ப்ரவஹதி
| தத்ர பூர்வபூர்வப்ரஸமஜநித: ஸம்ஸ்கார ஏவோத்தரோத்தரப்ரஸமஸ்ய காரணம் |
தாமேதாம் ப்ரஸாந்தவாஹிதாம் ப⁴க³வாந்விஸ்பஷ்டமுதா³ஜஹார -

“யதா³ விநியதம் சித்தமாத்மந்யேவாவதிஷ்ட²தே |

நி:ஸ்ப்ரு³ஹ: ஸர்வகாமேப்⁴யோ யுக்த இதுச்ச்யதே ததா³ || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.18)
||

“யதா² தீ³போ நிவாதஸ்தோ² நேங்க³தே ஸோபமா ஸம்ரு³தா |

யோகி³நோ யதசித்தஸ்ய யுஞ்ஜதோ யோக³மாத்மந:” || - (தத்ரவ 6.19) ||

“யத்ரோபரமதே சித்தம் நிருத்த³த⁴ம் யோக³ஸேவயா |

யத்ர சைவாத்மநாத்மாநம் பஸ்யந்நாத்மநி துஷ்யதி || - (தத்ரவ 6.20) ||

“ஸுக²மாத்யந்திகம் யத்தத்³பு³த்³தி⁴க்³ராஹ்யமதீந்³ரியம் |

வேத்தி யத்ர ந சைவாயம் ஸ்தி²தஸ்ஸலதி தத்வத: || - (தத்ரவ 6.21) ||

“யம் லப்³த்⁴வா சாபரம் லாப⁴ம் மந்யதே நாதி⁴கம் தத: |

யஸ்மிந்ஸ்தி²தோ ந து:கே²ந கு³ருணாபி விசால்யதே || - (தத்ரவ 6.22) ||

“தம் வித்³யாத்³ து:க²ஸம்யோக³வியோக³ம் யோக³ஸம்ஜ்ஞிதம் ||

ஸ நிஸ்சயேந யோக்தவ்யோ யோகோ³நிர்விண்ணசேதஸா” || - (தத்ரவ 6.23) இதி
||

நிரோத⁴ஸமாதே:⁴ ஸாத⁴நம் ஸுத்திரயதி -

“விராமப்ரத்யயாப்⁴யாஸபூர்வக: ஸம்ஸ்காரஸேஷோ⁵ந்ய:” (யோ0 ஸ00 .1.18) இதி |

விராமோ வ்ரு³த்த்யுபரம:, தஸ்ய ப்ரத்யய: காரணம் வ்ரு³த்த்யுபரமார்த:² புருஷப்ரயத்ந:,
தஸ்யாப்⁴யாஸ: பௌந:புந்யேந ஸம்பாத³நம், தத்பூர்வகஸ்தஜ்ஜந்ய:, அநந்தராதி²ஸுத்திரே
ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதே⁴ருக்தத்தவாத் தத³பேக்ஷயாந்யோ⁵ஸம்ப்ரஜ்ஞாத: ஸமாதி⁴ |
தத்ர வ்ரு³த்திரஹிதஸ்ய சித்தஸ்வரூபஸ்ய து³ர்லக்ஷயத்தவாத் ஸம்ஸ்காரரூபேண
சித்தம் ஸிஷ்யதே | விராமப்ரத்யயஜ்ந்யத்வம் ப⁴க³வாந்விஸ்பஷ்டமஹு-

“ஸங்கல்பப்ரப⁴வாந்காமம்ஸ்த்யக்த்வா ஸர்வாநஸேஷத: |

மநஸைவேந்த³ரியக்³ராமம் விநியம்ய ஸமந்தத: || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.24) ||

“ஸநை: ஸநைருபரமேத³பு³த³யா த⁴ரு³தி³க்³ரு³ஹீதயா |

ஆத்மஸம்ஸ்த²ம் மந: கரு³த்வா ந கிஞ்சித³பி சிந்தயேத் || - (தத்ரைவ 6.25) ||

“யதோ யதோ நிர்ஸரதி மநஸ்சஞ்சலமஸ்தி²ரம் |

ததஸ்ததோ நியமயைததா³த்மந்யேவ வஸம் நயேத்” || - (தத்ரைவ 6.26) இதி ||

காமயமாநா: ஸ்ரக்ஷந்த³நவநிதாபுத்ரமித்ரக்³ரு³ஹக்ஷேத்ரா³யோ மோக்ஷஸாஸ்த்ரகுஸலவிவேக

அப்யநாத³யவித்³யாவஸாத் தாந்தோ³ஷாநாச்ச²ய தேஷு விஷயேஷு

ஸம்யக்த்வம் மந: கல்பயதி | தஸ்மாச்ச ஸங்கல்பாதி³த³ம் மே ஸ்யாதி³த்யேவம்ரூபா:

காமா: ப்ரப⁴வந்தி | ததா² ச ஸ்மர்யதே-

“ஸங்கல்பமூல: காமோ வை யஜ்ஞா: ஸங்கல்பஸம்ப⁴வா: | ” - (மநுஸம்ஹிதாயாம் 2.3)

||

“காம ஜாநாமி தே மூலம் ஸங்கல்பாத் கில ஜாயஸே |

ந த்வாம் ஸங்கல்பயிஷ்யாமி ஸமூலஸ்த்வம் விநங்க்யஸி” || - (மஹாபா⁴ரதே

ஸாந்தியர்வணி 171.25) இதி ||

தத்ர விவேகேந விஷயதோ³ஷேஷு ஸாக்ஷாத்க்ரு³தேஷு ஸாநா வாந்தே பாயஸ இவ

காமாஸ்த்யஜ்யந்தே | ஸ்ரக்ஷந்த³நாதி³ஷ்வவிவ ப்³ரஹ்மலோகாதி³ஷ்வவணிமா³த்யஷ்டைஸ்வர்தே

ச காமாஸ்த்யாஜ்யா இத்யபி⁴ப்ரேத்ய ஸர்வாநித்யுத்தம் | மாஸோபவாஸவ்ரதிநா

தஸ்மிந்மாலே³ந்நே த்யக்தே³பி காம: புந: புநருதே³தி; தத்³வந்மா பூ⁴தி³த்யஸேஷத

இத்யுத்தம் | காமத்யாகே³ மந:பூர்வகப்ரவ்ரு³த்த்யபா⁴வே³பி சக்ஷுரா³நாம்

ரூபாதி³ஷு யா ஸ்வபா⁴வனித்³தா⁴ ப்ரவ்ரு³த்தி: ஸாபி ப்ரயத்நயுக்தேந மநஸைவ

நியந்தவ்யா | தே³வதாத்³ஸநாதி³ஷ்வவப்பநநுஸரணய ஸமந்தத இத்யுத்தம் |

பூ⁴மிகாஜயக்ரமே³நோபரமஸ்ய விவக்ஷிதத்வாச்ச²நை: ஸநைநித்யுத்தம் | தாஸ்ச

பூ⁴மிகாஸ்சதஸ்ர: கட²வல்லீஷு ஸ்ரயந்தே -

“யச்சே²த்³வாங்மநஸீ ப்ராஜ்ஞஸ்தத்³யச்சே²ஜ்ஞாந ஆத்மநி |

ஜ்ஞாநமாத்மநி மஹதி நியச்சே²த்தத்³யச்சே²ச்சா²ந்த ஆத்மநி” || - (கட² | உப0

.1.3.13) இதி ||

வாக்³வ்யாபாரோ த்³விவித:⁴ -லௌகிகோ வைதி³கஸ்ச | ஜல்பாதி³ரூபோ

லௌகிக:, ஜபாதி³ரூபோ வைதி³க: | தத்ர லௌகிகஸ்ய ப்³ஹுவிக்கேபகரத்வாத்³

வ்யுத்தா²நகாலே³பி யோகீ³ தம் பரித்யஜேத் |

அத ஏவ ஸ்மர்யதே-

“மௌநம் யோகா³ஸநம் யோக³ஸ்திதிக்கேகாந்தஸீலதா |

நி:ஸ்ப்ரு'ஹத்வம் ஸமத்வம் ச ஸப்தைதாந்யேகத³ண்டி³ந:" || - (நாரத³ பரி | உப0 .4.25)
இதி ||

ஜபாதி³கம் நிரோத⁴ஸமாதௌ⁴ பரித்யஜேத் | ஸேயம் வாக்க³பூ⁴மி: ப்ரத²மா
| தாம் பூ⁴மிம் ப்ரயத்நமாத்ரேண கதிபயைர்தி³நைர்மாஸைர்வத்ஸரைர்வா
த்³ரு⁴ட⁴ம் விஜித்ய பஸ்சாத³த்³விதீயாயாம் மநோபூ⁴மௌ ப்ரயதேத; அந்யதா²
ப³ஹூபூ⁴மிகாப்ராஸாத³வத்ப்ரத²ம்பூ⁴மிபாதேநைவோபரிதநயோக³பூ⁴மய: ஸர்வா
விநஸ்யேயு: | யத்³யபி சக்ஷுராத³யோ நிரோத்³த⁴வ்யா:, ததா²பி தேஷாம் வாக்க³பூ⁴மௌ
மநோபூ⁴மௌ வாந்தர்பா⁴வோ த்³ரஷ்டவ்ய: |

நநு வாசம் மநஸி நியச்சே²தி³த்யநுபபந்நம் ; ந ஹீந்த³ரியஸ்யேந்த³ரியாந்தரே
ப்ரவேஸோ⁵ஸ்தி |

மைவம் | ப்ரவேஸஸ்யாவிவக்ஷிதத்வாத் | நாநாவிசுக்ஷபகாரிணோர்வாங்மநஸயோர்மத்⁴யே
ப்ரத²மதோ வாக்க³வ்யாபாரநியமநேந மநோவ்யாபாரமாத்ரபரிஸேஷ இஹ விவக்ஷித:
| கோ³மஹிஷாஸ்வாதீ³நாமிவ வாங்நியமே ஸ்வாபா⁴விகே ஸம்பந்நே ததோ
ஜ்ஞாநாத்மநி மநோ நியச்சே²த் | ஆத்மா த்ரிவித:⁴, ஜ்ஞாநாத்மா மஹாத்மா
ஸாந்தாத்மா சேதி | ஜாநாத்யத்ர ஸ்தி²த ஆத்மேதி ஜ்ஞாத்ரு³த்வோபாதி⁴ரஹங்காரோ⁵த்ர
ஜ்ஞாநஸப்³தே³ந விவக்ஷித:, கரணஸ்ய மநஸோ நியம்யத்வேந ப்ரு²த²கு³பாதத்தவாத்
| அஹங்காரோ த்³விவித:⁴ - விஸேஷரூப: ஸாமாந்யரூபச்சேதி | “அயமஹமேதஸ்ய
புத்ர” இத்த்யேவம் வ்யக்தமபி⁴மந்யமாத்நோ விஸேஷரூப: | “அஸ்மி” இத்த்யேதாவந்மாத்ரமபி⁴மந்யம்

ஸாமாந்யரூப: ஸ ச ஸர்வவ்யக்திஷு வ்யாப்தத்வாத்மஹாநித்யுச்சயதே |
தாப்யாமஹங்காராப்யாம் த்³வாப்யாமுபஹிதௌ த்³வாவாத்மாநௌ | நிருபாதி⁴க:
ஸாந்தாத்மா | ததே³தத்ஸர்வமந்தர்ப³ஹிர்பா⁴வேந வர்ததே | ஸாந்த ஆத்மா
ஸர்வாந்தரஸ்சிதே³கரஸ: | தஸ்மிந்நாஸ்ரிதம் ஜட³ஸக்திரூபமவ்யக்தம் மூலப்ரக்ரு³தி:
| ஸா ச ப்ரத²மம் ஸாமாந்யாஹங்காரரூபேண மஹத்தத்த்வநாம்நா வ்யக்தீ⁴வதி
| ததோ ப³ஹிர்விஸேஷாஹங்காரரூபேண, ததோ ப³ஹிர்மநோரூபேண ததோ
ப³ஹிர்வாகா³த்³ந்த³ரியரூபேண | ததே³தத்³பி⁴ப்ரேத்யோத்த-ரோத்தரமாந்தரத்வம்
விநிநக்தி ஸ்ருதி:-

“இந்த³ரியேப்ய: பரா ஹ்யர்தா² அர்தே²ப்யஸ்ச பரம் மந: |

மநஸஸ்து பரா பு³த்தி⁴ர்பு³த்தே⁴ராத்மா மஹாந்ரப: ||

மஹத: பரமவ்யக்தமவ்யக்தாத் புருஷ: பர: |

புருஷாந்ந பரம் கிஞ்சித்ஸா காஷ்டா² ஸா பரா க³தி:" || - (கட² | உப0 .1.3.10, 11)

இதி ||

ஏவம் ஸத்யத்ர நாநாவித⁴ஸங்கல்பவிகல்பஸாத⁴நம் கரணரூபம் மநோ⁵ஹங்கர்தரி
நியச்²சே²த் | மநோவ்யாபாராந்பரித்யஜ்யாஹங்காரமாத்ரம் ஸேஷ்யேத் | ந
சைதத³ஸக்யமிதி வாச்யம்,

“தஸ்யாஹம் நிக்³ரஹம் மந்யே வாயோரிவ ஸுது³ஷ்கரம்” || (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்
6.34) இதி வத்³ந்தமர்ஜுநம் ப்ரதி ப⁴க³வதோத்தராபி⁴தா⁴நாத்-
“அஸம்ஸயம் மஹாபா³ஹோ மநோ து³ர்நிக்³ரஹம் சலம் |
அப்யாஸேந து கௌந்தேய வைராக்³யேண ச க்³ரு³ஹ்யதே ||

அஸம்யதாத்மநா யோகோ³ து³ஷ்ப்ரப இதி மே மதி: |
வஸ்யாத்மநா து யததா ஸக்யோ⁵வாப்துமுபாயத:” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.35, 36)
இதி ||

அப்யாஸவைராக்³யே பதஞ்ஜலிஸுத்ரோதா³ஹரணேந வ்யாக்²யாஸ்யேதே |
பூர்வபூர்வபூ⁴மிதா³ட⁴ர்யரஹிதோ⁵ஸம்யதாத்மா | தத்ஸஹிதோ வஸ்யாத்மா |
உபாயத: ப்ராப்திம் கௌ³ட³பாதா³சார்யா: ஸத்³ரு³ஷ்டாந்தமாஹு:-
“உத்ஸேக உத்³தே⁴ர்யத்³வத்³குஸாக்³ரேணகபி³ந்தி³நா |
மநஸோ நிக்³ரஹஸ்தத்³வத்³ப⁴வேத³பரிசே²த³:” || - (மாண்³க்³யகாரிகாயாம் 3.41)
இதி ||

“ப³ஹுபி⁴ர்ந விரோத்³த⁴வ்யமேகேநாபி ப³லீயஸா |
ஸ பராப⁴வமாப்நோதி ஸமுத்³ர இவ டி⁴டிபா⁴த்” ||

அத்ர ஸம்ப்ரதா³யவித³ ஆக்²யாயிகாமாசக்ஷதே- “கஸ்யசித்தில பக்ஷிணோ⁵ண்டா³நி
தீர்ஸ்தா²ந்யுத்³தி⁴ருத்ஸே-கேநாபஜஹார | தம் ச ஸமுத்³ரம் ஸோஷ்யமீதி ப்ரவ்ரு³த்த:
ஸ ச பக்ஷி ஸ்வமுகா²க்³ரேணகைகம் ஜலபி³ந்தி³ம் ப³ஹி: ப்ரக்ஷிபதி ஸம் |
ததா³ ப³ஹுபி:⁴ பக்ஷிபி⁴ர்ப³ந்து⁴வர்³கே³ர்வார்யமாணோ⁵ப்யநுபரத: ப்ரத்யுத தாநபி
ஸஹகாரிணோ வவ்ரே | தாம்ஸ்ச பதநோத்³பதநாப்யாம் ப³ஹுதா⁴ க்லிஸ்யத:
ஸர்வாநவலோக்ய க்ரு³பாலுர்நாரதோ³ க்³ரு³ட³ம் ஸமீபே ப்ரேஷ்யாமாஸ | ததோ
க்³ரு³ட³பக்ஷவாதேந ஸுஷ்யந்ஸமுத்³ரோ பீ⁴தஸ்தாந்யண்டா³ந்யாநீய பக்ஷிணே
த³தௌ³” |

ஏவமகே²தே³ந மநோநிரோதே⁴ பரமத⁴ர்மே ப்ரவர்தமாநம் யோகி³நமீஸ்வரோ⁵நுக்³ரு³ஹ்ணதி
| அகே²த³ஸ்ச மத்⁴யே மத்⁴யே தத்³நுக்ஷலவ்யாபாரமிஸ்ரணேந ஸம்பத்³யதே,
யதௌ²த³நம் ப⁴ஞ்ஜாநஸ்தத்தத்³க்³ராஸாந்தரே சோஷ்யலேஹ்யாதீ³நாஸ்வாத³யதி
தத்³வத் | இத³மேவாபி⁴ப்ரேத்ய வஸிஷ்ட² ஆஹ-
“சித்தஸ்ய போ⁴கை³ர்த்³வௌ பா⁴கௌ³ ஸாஸ்த்ரேணகம் ப்ரபூரயேத் |

கு³ருஸூஸ்ருஷ்யா பா⁴க³மவ்யுத்பந்நஸ்ய ஸுத்க்ரமே” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 21.36) ||

“கிஞ்சித்³வ்யுத்பத்தியுத்தஸ்ய பா⁴க³ம் போ⁴கை:³ ப்ரபூரயேத் |

கு³ருஸூஸ்ருஷ்யா பா⁴க³ பா⁴க³ம் ஸாஸ்த்ரார்த²சிந்தயா” || - (தத்ரைவ 21.37) ||

“வ்யுத்பத்திமநுயாதஸ்ய பூரயேச்சேதஸோ⁵ந்வஹம் |

த்³வௌ பா⁴கௌ³ ஸாஸ்த்ரவெரா³க³யைர்த்³வௌ த்⁴யாநகு³ருபூஜயா” || - (தத்ரைவ 21.38) இதி ||

போ⁴க³ஸப்³தே³நாத்ர ஜீவந்வேதூர்பி⁴க்ஷாடநாதி³வ்யாபாரோ வர்ணூஸ்ரமோசிதவ்யாபாரஸ்சோச்ய

| க⁴டிகாமாத்ரம் முஹூர்தம் வா யதா²ஸக்தி யோக³மப்⁴யஸ்ய ததோ முஹூர்தம்

ஸாஸ்த்ரஸ்ரவணேந பரிசர்யயா வா கு³ந்நநுக³ம்ய முஹூர்தம் ஸ்வதே³ஹமநுஸ்ரு³த்ய

முஹூர்தம் யோக³ஸாஸ்த்ரம் பர்யாலோச்ய புநர்முஹூர்தம் யோக³மப்⁴யஸ்யேத் |

ஏவம் யோக³ப்ராதா⁴ந்யேந வ்யாபாராந்தராணி மேலயம்ஸ்தாநி த்³ரா³க³ப்⁴யஸ்ய

ஸயநகாலே தத்³தி³நக³தாந் யோக³முஹூர்தாந் க³ணயேத் | தத: பரேத்³யுர்வா

பரபக்ஷே வா பரமாலே வா யோக³முஹூர்தாந் வர்த⁴யேத் | ததா² சைகைகஸ்மிந்முஹூர்த

ஏகைகக்ஷணயோகே³஽பி ஸம்வத்ஸரமாத்ரேண பூ⁴யாந்யோக³காலோ ப⁴வதி |

ந சைவம் யௌகை³கஸரணத்வே வ்யாபாராந்தராணி லுப்யேரந்நிதி ஸங்கநீயம்,

லுப்தேதரக்ரு³த்ஸந்வ்யாபாரஸ்யைவ யோகே³஽தி⁴காராத | அத ஏவ வித்³வத்ஸம்ந்யாலோ⁵஽பேக்

| தஸ்மாத்ததே³கநிஷ்ட:² புமாநத்⁴யேத்ரு³வணிகா³தி³வத்க்ரமேண யோகா³ருடோ⁴

ப⁴வதி |

யதா²த்⁴யேதா மாணவக: பாதா³ம்ஸம் பாத³மர்த⁴ர்சம்ரு³சம்ரு³க்³த்³வயம் வர்க³ம்

ச க்ரமேண பட²ந்த³ஸத்³வாத³ஸவர்ஷைர்த⁴யாபகோ ப⁴வதி, யதா² ச வாணிய்யம்

குர்வந்நேகநிஷ்கத்³விநிஷ்காதி³க்ரமேண லக்ஷபதி: கோடிபதிர்வா ப⁴வதி ததா²

தாப்⁴யாம் வணிக³த்⁴யேத்ரு³ப்⁴யாம்

ஸஹைவோபக்ரம்ய மத்ஸரக்³ரஸ்த இவ யுஞ்ஜாநஸ்தாவதா காலேந குதோ ந

யோக³மாரோஹேத் ?

தஸ்மாத்தபுந: புந: ப்ராப்யமாணந்ஸங்கல்பவிகல்பாநுத்³தா³லகவத் பௌருஷப்ரயத்நேந

பரித்யஜ்யாஹங்கர்தரி ஜ்ஞாநாத்மநி மநோ நியச்சே²த் | தாமேதாம் த்³விதீயபூ⁴மிகாம்

விஜித்ய பா³லமுகாதி³வந்நிர்மநஸ்த்வே ஸ்வாபா⁴விகே ஸதி ததோ விஸேஷாஹங்காரரூபம்

விஸ்பஷ்டம் ஜ்ஞாநாத்மாநமஸ்பஷ்டே ஸாமாந்யாஹங்காரே மஹத்தத்த்வே

நியச்சே²த் | யதா² ஸ்வல்பாம் தந்த்³ராம் ப்ராப்தவதோ விஸேஷாஹங்கார: ஸ்வத ஏவ

ஸங்குசதி, விநைவ தந்த்³ராம் ததா² விஸ்மரணே ப்ரயதமாநஸ்யாஹங்காரஸங்கோசோ

புவதி | ஸேயம் லோகப்ரஸித்த்யா தந்த்³ரயா தார்கிகாபி⁴மதநிர்விகல்பகஜ்ஞானேந
ச ஸமாநா மஹத்தத்த்வமாத்ரபரிஸேஷாவஸ்தா² த்ரு³தீயா பூ⁴மி: | அஸ்யாம்
சாப்யாஸபாடவேந வஸீக்ரு³தாயாம் தமேதம் ஸாமாந்யாஹங்காரரூபம் மஹாந்தமாத்மாநம்
நிருபாதி⁴தயா ஸாந்தே சிதே³கரஸஸ்வபா⁴வே நியச்சே²த் |

“மஹத்தத்த்வம் திரஸ்க்ரு³த்ய சிந்மாத்த்ரம் பரிஸேஷயேத்” |

அத்ராபி பூர்வோக்தவிஸ்ம்ரு³திப்ரயத்ந ஏவ ததோ⁵ப்யதிரஸயேநோபாயதாமாபத்³யதே |
யதா² ஸாஸ்த்ராப்யாஸப்ரவ்ரு³த்தஸ்ய வ்யுத்தத்தே: ப்ராக்ப்ரதி³ரந்த²வ்யாக்யாநாபேக்ஷாயாம
வ்யுத்தபந்ஸ்ய ஸ்வத ஏவோத்தரக்³ரந்தா²ர்த:²ப்ரதிபா⁴தி, ததா² ஸம்யக்³வஸீக்ரு³தபூ⁴வ்யு⁴மேர்ஸே
உத்தரபூ⁴ம்யுபாய: ஸ்வத ஏவ ப்ரதிபா⁴தி | ததா³ஹ யோக³பா⁴ஷ்யகார:-

“யோகே³ந யோகோ³ ஜ்ஞாதவ்யோ யோகோ³ யோகா³த்ப்ரவர்ததே |

யோ⁵ப்ரமத்தஸ்து யோகே³ந ஸ யோகீ³ ரமதே சிரம்” || - (யோக³ஸூத்ரபா⁴ஷ்யே 3.6 ;
ஸௌபா⁴க்³யஸக்ஷம்யுபநிஷேதி³ 2.7) இதி ||

நநு மஹத்தத்த்வஸாந்தாத்மனோர்மத்⁴யே மஹத்தத்த்வோபாதா³நமவ்யக்தாக்யம்
தத்த்வம் ஸ்ருத்யோதா³ஹ்ரு³தம் | தத்ர தோ நியமநம் நாபி⁴தீ⁴யத இதி சேத்-
ந; லயப்ரஸங்கா³தி³தி ப்³ரும: | யதா² க⁴டோ⁵நுபாதா³நே ஜலே நிருத்⁴யமானோ ந
லீயதே , உபாதா³நபூ⁴தாயாம் து ம்ரு³தி³ லீயதே; ததா² மஹத்தத்த்வமாத்மாநி ந லீயதே,
அவ்யக்தே து லீயதே | ந ச ஸ்வரூபலய: புருஷார்த² ஆத்மத³ர்ஸநாநுபயோகா³த்
| “த்³ரு³ஸ்யதே த்வக்³ர்யயா பு³த்³த்யா ஸூக்ஷமயா ஸூக்ஷமத³ர்ஸிபி⁴” இதி
பூர்வவாக்யே ஆத்மத³ர்ஸநம் விதா⁴ய ஸூக்ஷமத்வஸித்த³த்யே நிரோத⁴ஸ்யாபி⁴தா⁴நாத்,
லயஸ்ய ப்ரதிதி³நம் ஸுஷுப்தௌ ஸ்வத: ஸித்த³த⁴த்வேந ப்ரயத்நவையர்த்யாச்ச |
நநு தா⁴ரணாத்யாநஸமாதி⁴பி:⁴ ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸ்யைகாக³ர்யவ்ரு³த்திருபத்வேந
த³ர்ஸநஹேதுத்வே⁵பி ஸாந்தாத்மந்யவருத்³த⁴ஸ்யா-ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴மாபந்ஸ்ய
சித்தஸ்ய வ்ரு³த்திரஹிதத்வேந ஸுஷுப்திவந்ந த³ர்ஸநஹேதுத்வமிதி சேத் -
சித்தஸ்ய

ந, ஸ்வத: ஸித்த³த⁴ஸ்ய த³ர்ஸநஸ்ய நிவாரயிதுமஸக்யத்வாத் | அத ஏவ
ஸ்ரேயோமார்கே³பி⁴ஹிதம் -

“ஆத்மாநாத்மாகாரம் ஸ்வபா⁴வதோ⁵வஸ்தி²தம் ஸதா³ சித்தம் |

ஆத்மைகாகாரதயா திரஸ்க்ரு³தாநாத்மத்³ரு³ஷ்டி வித³தீ⁴த” || “இதி

யதா² க⁴ட உத்தபத்³யமாந: ஸ்வதோ வியத்பூர்ண ஏவோத்தபத்³யதே, ஜலதண்ட³லாதி³பூரணம்
தூத்தபந்நே க⁴டே பஸ்சாத்த்புருஷப்ரயத்நேந புவதி; யதா² தத்ர ஜலாதௌ³ நி:ஸாரிதே⁵பி
ந வியந்நி:ஸாரயிதும் ஸக்யதே, முக²பிதா⁴நே⁵ப்யந்தர்வியத³வதிஷ்ட²த ஏவ; ததா²

சித்தமுத்பத்யமாநமாத்தமசைதந்யபூர்ணமேவோத்பத்யதே | உத்பந்நே சித்தே
 பஸ்சாந்முஷாநிஷிக்ததத்ருததாமர்வத்குடபட-ரூபரஸஸுக்து:கா²தி³வ்ரு³த்திரூபத்வம்
 போ⁴க³ஹேதுத⁴ர்மாத⁴ர்மாதி³வஸாத்³ப⁴வதி | தத்ர ரூபரஸாத்யநாத்மகாரே
 நிவாரிதே⁵பி நிர்நிமித்தஸ்சிதா³காரோ ந நிவாரயிதும் ஸக்யதே | ததோ
 நிரோத⁴ஸமாதி⁴நா நிர்வ்ரு³த்திகேந ஸம்ஸ்காரமாத்ரஸேஷதயா ஸலிக்ஷமேண
 சிதா³த்மமாத்ராபி⁴முக²த்வாதே³காக்³ரேண சித்தேந நிர்விக்⁴நமாத்மா⁵நுபு⁴யதே |
 அநேநைவாபி⁴ப்ராயேண வார்திககார-ஸர்வாநுப⁴வயோகி³நாவாஹது:-

“ஸுக்து:கா²தி³ரூபத்வம் தியோ தர்மாதி³ஹேதுத: |
 நிர்ஹேதுத்வாத்மஸம்போ³த⁴ரூபத்வம் வஸ்துவ்ரு³த்தித: ||

ப்ரஸாந்தவ்ரு³த்திகம் சித்தம் பரமாநந்த³தீ³பகம் |
 அஸம்ப்ரஜ்ஞாதநாமாயம் ஸமாதி⁴ர்யோகி³நாம் ப்ரிய:” || இதி - (முக்திகோபநிஷதி³
 2.53, 54) ||

ஆத்மத³ர்ஸநஸ்ய ஸ்வத: ஸித்³த⁴த்வே⁵ப்யநாத்மத³ர்ஸநவாரணய நிரோதா⁴ப்யாஸ: |
 அத ஏவோக்தம் -
 “ஆத்மஸம்ஸ்த²ம் மந: க்ரு³த்வா ந கிஞ்சித³பி சிந்தயேத்” | (ப⁴ | கீ³தாயாம் 6.25) இதி
 |

யோக³ஸாஸ்த்ரஸ்ய சித்தசிகித்ஸகஸமாதி⁴மாத்ரே ப்ரவ்ரு³த்தத்வாந்நிரோத⁴ஸமாதா⁴வாத்மத³
 தத்ர ந ஸாக்ஷாது³க்தம் | ப⁴ங்க்³யந்தரேண த்வப்யுபக³ம்யதே, “யோக³ஸ்சித்தவ்ரு³த்திநிரோத:”
 (யோக³ஸூத்ரேஷு 1.2) இதி ஸூத்ரயித்வா “ததா³ த்³ரஷ்டு: ஸ்வரூபே⁵வஸ்தா²நம்”
 (யோக³ஸூத்ரேஷு 1.3) இதி ஸூத்ரணாத் |

யத்யபி நிர்விகாரோ த்³ரஷ்டா ஸதா³ ஸ்வரூப ஏவாவதிஷ்ட²தே, ததா²பி
 வ்ரு³த்திஷலித்பத்யமாநாஸு தத்ர சிச்சா²யாயாம் ப்ரதிபி³ம்பி³தாயாம் தத³விவேகாத³ஸ்வஸ்த
 இவ த்³ரஷ்டா ப⁴வதி | தத³ப்யநந்தரஸூத்ரேணோக்தம்-
 “வ்ரு³த்திஸாரூப்யமிதரத்ர” (யோக³ஸூத்ரேஷு 1.4) , இதி |

அந்யத்ராபி ஸூத்ரிதம்-
 “ஸத்த்வபுருஷயோரத்யந்தாஸங்கீர்ணயோ: ப்ரத்யயாவிஸேஷோ போ⁴க:³ பரார்த²த்வாத்”
 (யோக³ஸூத்ரேஷு 3.36) இதி, “சிதேரப்ரதிஸங்க்ரமாயாஸ்ததா³காராபத்தௌ
 ஸ்வபு³த்தி⁴ஸம்வேத³நம்” “(யோக³ஸூத்ரேஷு 4.22) இதி ச |

நிரோத⁴ஸமாதி⁴நா ஸோதி⁴தே த்வம்பதா³ர்தே² ஸாக்ஷாத்க்ரு³தே⁵பி தஸ்ய
 ப்³ரஹ்மத்வம் கோ³சரயிதும் மஹாவாக்யேந ப்³ரஹ்மவித்³யாநாமகம் வ்ரு³த்த்யந்தரமுத்பத்யதே
 ந ச ஸூ³த⁴த்வம்பதா³ர்த²ஸாக்ஷாத்காரே நிரோத⁴ஸமாதி⁴ரேக ஏவோபாய: ; கிம் து

சிஜ்ஜட³விவேகேநாபி ப்ரு²த²க்ரு²தே தத்ர ஸாக்ஷாத்காரஸம்⁴வாத் | அத ஏவ வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“த்³வௌ க்ரமௌ சித்தநாஸஸ்ய யோகோ³ ஜ்ஞாநம் ச ராக⁴வ |

யோக³ஸ்தத்³ப்ரு²த்திரோதோ⁴ ஹி ஜ்ஞாநம் ஸம்யக³வேக்ஷணம்” || - (லக்ரு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 27.72) இதி ||

“அஸாத்⁴ய: கஸ்யசித்³யோக:³ கஸ்யசிஜ்ஜ்ஞாநநிஸ்சய: |

ப்ரகாரௌ த்³வௌ ததோ தே³வோ ஜகாத்³ பரமேஸ்வர:” || - (தத்ரவ 29.60) இதி ச ||

நநு விவேகோ⁵பி யோகே³ பர்யவஸ்யதி, த்³ர்ஸநவேலாயாமாத்மமாத்ரகோ³சராயா ஏகாக்³ரவ்ரு²த்தே: க்ஷணிகஸம்ப்ரஜ்ஞாதருபத்வாத் |

பா³ட⁴ம் | ததா²பி ஸம்ப்ரஜ்ஞாதாஸம்ப்ரஜ்ஞாதயோ: ஸ்வருபத: ஸாத⁴நதஸ்சாஸ்த்யேவ மஹத்³வைலக்ஷண்யம் | ஸ்பு²ட: ஸ்வருபபே⁴த:³ | ஸாத⁴நம் து ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸ்ய ஸஜாதீயத்வாத்³தா⁴ரணாதி³த்ரயமந்தரங்க³ம், அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸ்ய த்வவ்ரு²த்திகஸ்ய விஜாதீயத்வாத்³ப³ஹிரங்க³ம் | ததா² ச ஸுத்ரம் -

“தத³பி ப³ஹிரங்க³ம் நிர்³ஜஸ்ய” (யோக³ஸுத்ரேஷு 3.8) இதி |

விஜாதீயத்வே⁵பி ப³ஹுவிதா⁴நாத்மவ்ரு²த்திநிவாரணேநோபகாரிதயா ப³ஹிரங்க³த்வமவிருத்³த³ | ததே³வோபகாரித்வம் விஸ்த³யிதும் ஸுத்ரயதி-

“ஸ்ரத்³தா⁴வீர்யஸம்ரு²திஸமாதி⁴ப்ரஜ்ஞாபூர்வக இதரேஷாம்” (யோக³ஸுத்ரேஷு 1.20) இதி |

கேஷாஞ்சித்³தே³வாத்³நாம் பூர்வஸுத்ரே ஜந்மநைவ ஸமாதி⁴முக்த்வா மநுஷ்யாந்ப்ரத்யேதது³ | மமாயம் யோக³ ஏவ பரமபுருஷார்த²ஸாத⁴நமிதி ப்ரத்யய: ஸ்ரத்³தா⁴ | ஸா சோத்கர்ஷஸ்ரவணேநோபஜாயதே | தது³த்கர்ஷஸ்ச ஸம்ர்யதே-

“தபஸ்வி⁴யோ⁵திகோ யோக³ ஜ்ஞாநி⁴யோ⁵பி மதோ⁵திக: |

கர்மி⁴யஸ்சாதிகோ யோக³ தஸ்மாத்³யோக³ ப⁴வார்ஜூந” | - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.46) இதி ||

உத்தமலோகஸாத⁴நத்வாத் க்ரு²ச்ச²ர்சாந்த்³ராயணாதி³தபஸோ ஜ்யோதிஷ்டோமாதி³கர்மணஸ்ச யோகோ³திக: | ஜ்ஞாநம் ப்ரத்யந்தரங்க³த்வாச்சித்தவிஸ்ராந்திஹேதுதயா ச ஜ்ஞாநாத்³ப்யதி⁴க: | ஏவம் ஜாநதோ யோகே³ ஸ்ரத்³தா⁴ ஜாயதே | தஸ்யாம் ச ஸ்ரத்³தா⁴யாம் வாஸிதாயாம் வீர்யமுத்ஸாஹோ ப⁴வதி - ஸர்வதா² யோக³ம் ஸம்பாத³யிஷ்யாமீதி | ஏதாத்³ரு²ஸேநோத்ஸாஹேந ததா³ ததா³நுஷ்டே²யாநி

யோகா³ங்கா³நி ஸ்மர்யந்தே | தயா ச ஸ்ம்ரு²த்யா ஸம்யக³நுஷ்டி²தஸமாதே⁴ரத்⁴யாத்ம்ப்ரஸாதே
ஸத்ய்ரு²தம்ப்⁴ரா ப்ரஜ்ஞாதே³தி |

தத்ப்ரஜ்ஞாபூர்வகஸ்தத்ப்ரஜ்ஞாகாரணகோ⁵ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ரிதரேஷாம்
தே³வாதி³ப்யோ⁵ர்வாசீநாநாம் மநுஷ்யாணம் ஸித்⁴யதி | தாம் ச ப்ரஜ்ஞாம்
ஸுத்ரயதி-

“ரு²தம்ப்⁴ரா தத்ர ப்ரஜ்ஞா” (யோக³ஸுத்ரேஷு 1.48) இதி |

ரு²தம் ஸத்யம் வஸ்துயாதா²த்ம்யம் பி³பு⁴ர்தி ப்ரகாஸயதீதி ரு²தம்ப்⁴ரா | தத்ர
தஸ்மிந்ஸமாத்⁴யுத்கர்ஷஜந்யே⁵த்⁴யாத்ம்ப்ரஸாதே³ ஸதீத்யர்த: ² | ரு²தம்ப்⁴ரத்வோபபத்திம்
ஸுத்ரயதி-

“ஸ்ருதாநுமாநப்ரஜ்ஞாப்யாமந்யவிஷயா விஸேஷா²ர்த்வாத்” (யோக³ஸுத்ரேஷு
1.49) இதி |

ஸு³க்ஷமவ்யவஹிதவிப்ரக்ரு²ஷ்டவஸ்துஷ்வயோகி³ப்ரத்யக்ஷம் ந ப்ரவர்ததே
| ஆக³மாநுமாநாப்யாம் தாநி வஸ்தூந்யயோகி³பி⁴ர்ஜ்ஞாயந்தே | தே ச
ஸாஸ்த்ராநுமாநஜந்யே ப்ரஜ்ஞே வஸ்துஸாமாந்யமேவ கோ³சரயத: | இத³ம்
து யோகி³ப்ரத்யக்ஷம் வஸ்துவிஸேஷகோ³சரத்வாத்³ரு²தம்ப்⁴ரம் | தஸ்ய ச
யோகி³ப்ரத்யக்ஷஸ்யாஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதௌ⁴ ப³ஹிரங்க³த்வஸித்³த்⁴யர்த²முபகாரித்வம்
ஸுத்ரயதி-

“தஜ்ஜ: ஸம்ஸ்காரோ⁵ந்யஸம்ஸ்காரப்ரதிப³ந்த⁴” (யோக³ஸுத்ரேஷு 1.50) இதி |

அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதே⁴ர்ப³ஹிரங்க³ஸாத⁴நமுக்த்வா தந்நிரோத⁴ப்ரயத்நஸ்யாந்தரங்க³ஸாத⁴
ஸுத்ரயதி-

“தஸ்யாபி நிரோதே⁴ ஸர்வநிரோதா⁴ந்நிர்³ஜ: ஸமாதி: ⁴” (யோக³ஸுத்ரேஷு 1.51) இதி
|

ஸோ⁵யம் ஸமாதி: ⁴ ஸுஷு³ப்திஸமாந: ஸாக்ஷிசைதந்யேநாநுப⁴விதும் ஸக்ய:
| ந சாஸௌ ஸர்வதீ⁴வ்ரு²த்திராஹித்யாத்ஸுஷு³ப்திரேவேதி ஸங்கநீயம், மந:
ஸ்வருபஸ்ய ஸத³ஸத்த்வாப்யாம் விஸேஷாத் | தது³க்தம் கௌ³ட³பாதா³சார்யை:-

“நிக்³ரு²ஹீதஸ்ய மநஸோ நிர்விகல்பஸ்ய தீ⁴மத: |

ப்ரசார: ஸ து விஜ்ஞேய: ஸுஷு³ப்தே⁵ந்யோ ந தத்ஸம: ||

யஹி ஸுஷு³ப்தௌ தந்நிக்³ரு²ஹீதம் ந லீயதே |

ததே³வ நிர்⁴யம் ப்³ரஹ்ம் ஜ்ஞாநாலோகம் ஸமந்தத:” || - (மாண்³க்யகாரிகாயாம்
3.34-35) இதி,

த்³வைதஸ்யாக்³ரஹ்ணம் துல்யமுப⁴யோ: ப்ராஜ்ஞுதுர்யயோ: |

பீஜநித்³ராயுத: ப்ராஜ்ஞ: ஸா ச துர்யே ந வித்³யதே ||

ஸ்வப்நநித்³ராயுதாவாத்³யௌ ப்ராஜ்ஞஸ்த்வஸ்வப்நநித்³ரயா |

ந நித்³ராம் நைவ ச ஸ்வப்நம் துர்யே பஸ்யந்தி நிஸ்சிதா: ||

அந்யதா² க்³ரு'ஹ்ணத: ஸ்வப்நோ நித்³ரா தத்த்வமஜாநத: |

விபர்யாஸே தயோ: க்ஷீணே துரீயம் பத³மஸ்ருதே" || - (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 1.13-15) | இதி ச ||

ஆத்³யௌ விஸ்வதைஜஸௌ | அத்³வைதஸ்ய வஸ்துநோ⁵ந்யதா²க்³ரஹ்ணம் நாமத்³வைதருபேண ப்ரதிபா⁴ஸ: | ஸ ச விஸ்வதைஜஸயோர்வர்தமாந: ஸ்வப்ந இத்யுச்சயதே | தத்த்வஸ்யாஜ்ஞாநம் நித்³ரா | ஸா ச விஸ்வதைஜஸப்ராஜ்ஞேஷு வர்ததே | தயோ: ஸ்வப்நநித்³ரயோ: ஸ்வரூபபூ⁴தயோர்விபர்யாஸோ மித்²யாஜ்ஞாநம் | தஸ்மிந் வித்³யயா க்ஷீணே ஸதி துரீயம் பத³மத்³வைதம் வஸ்த்வஸ்ருதே⁵நுப⁴வதீத்யர்த: ² |

நந்வஸ்த்வேவமஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴ஸுஷுப்த்யோர்மஹாந்பே⁴த: ³, தத்ர தத்த்வதி³த்³ரு'க்ஷே⁴ஸமாத⁴யபேக்ஷாயாமபி த்³ரு'ஷ்டதத்த்வஸ்ய ஜீவந்முக்தயே நாஸ்தி தத³பேக்ஷா, ராக³த்³வேஷாதி³க்லேஸப³ந்த⁴ஸ்ய ஸுஷுப்த்யாபி நிவ்ரு'த்தே: |

மைவம் | கிம் ப்ரதிதி³நம் ஸ்வத: ப்ராப்தா காதா³சித்கீ ஸுஷுப்திர்³பந்த⁴நிவர்திகா, கிம் வாப⁴யாஸேந நிரந்தரவர்திநீ ? ஆத்³யே⁵பி கிம் ஸுஷுப்திகாலீநஸ்ய க்லேஸப³ந்த⁴ஸ்ய நிவ்ரு'த்தி:, கிம் வா காலாந்தரவர்திந: ?

நாத³ய:, அப்ரஸக்தே: | ந ஹி மூடா⁴நாமபி ஸுஷுப்தௌ க்லேஸப³ந்த: ⁴, அந்யதா²யாஸ: ப்ரஸஜ்யேத | நத்³விதீய:, அஸம்⁴வாத் | ந ஹ்யந்யகாலீநயா ஸுஷுப்த்யா காலாந்தரவர்திந: க்லேஸஸ்ய க்ஷய: ஸம்⁴வதி; அந்யதா² மூட⁴:⁴நாமபி ஜாக³ரணஸ்வப்நயோ: க்லேஸஸ்ய க்ஷய: ப்ரஸஜ்யேத | நாபி ஸுஷுப்தௌ நைரந்தர்யமப்யஸிதும் ஸக்யம், தஸ்யா: கர்மக்ஷயநிமித்தத்தவாத் | தஸ்மாத்தத்த்வவிதோ³பி க்லேஸக்ஷயாயாஸ்த்யேவாஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாத⁴யபேக்ஷா |

தஸ்ய ச ஸமாதே⁴ர்³வாஸ்வாதி³ஷ்விவ வாங்நிரோத: ⁴ ப்ரத²மா பூ⁴மி: | பா³லமூடா⁴தி³ஷ்விவ நிர்மநஸ்த்வம் த்³விதீயா | தந்த³ராயாமிவாஹங்காரராஹித்யம் த்ரு'தீயா | ஸுஷுப்தாவிவ மஹத்தத்த்வராஹித்யம் சதுர்தீ² | ததே³தத்³பூ⁴மிசதுஷ்டயமபி⁴ப்ரே "ஸநை: ஸநைருபரமேத்" இத்யுக்தம் |

அத்ர சோபரமே த்⁴ரு'தி³க்³ரு'ஹீதா பு³த்தி: ⁴ ஸாத⁴நம் | மஹத³ஹங்காரமநோவாகா³த்³நாம் ஸ்வத ஏவ தீவ்ரவேகே³ண ப³ஹி: ப்ரவஹதாம் கூலங்கக்ஷாயா நத்³யா இவ நிரோதே⁴ தை⁴ர்யம் மஹத³பேக்ஷிதம் | பு³த்தி⁴ர்³விவேக: | பூர்வா பூ⁴மிர்³ஜிதா வா ந வேதி

பரிக்கூய ஜிதாயாமுத்தரபூ⁴ம்யுபக்ரம:, அஜிதாயாம் து ஸைவ புநரப்⁴யஸநீயேதி ததா³
ததா³ விவிச்யாத் (விவிஞ்சயாத் இதி வா
பாட:~) | “ஆத்மஸம்ஸ்தம் -” (ப⁴க³வத்³க³தாயாம் 6.25) இத்யாதி³நா ஸார்த⁴ஸ்லோகேந
சதுர்த²பூ⁴ம்யப்⁴யாஸோ⁵பி ஸ்ம்ரு³த: | கௌ³ட³பாதா³சார்யா ஆஹு:-

“உபாயேந நிக்³ரு³ஹ்ணீயாத்³விக்ஷிப்தம் காமபோ⁴க³யோ: |
ஸுப்ரஸந்நம் லயே சைவ யதா² காமோ லயஸ்ததா² || 42 ||

து:~³க²ம் ஸர்வமநுஸ்ம்ரு³த்ய காமபோ⁴கா³ந்நிவர்தயேத் |
அஜம் ஸர்வமநுஸ்ம்ரு³த்ய ஜாதம் நைவ து பஸ்யதி || 43 ||

லயே ஸம்போ³த⁴யேச்சித்தம் விக்ஷிப்தம் ஸமயேத்புந: |
ஸகஷாயம் விஜானீயாத்ஸமப்ராப்தம் ந சாலயேத்” || 44 || - (மாண்ரு³க்யகாரிகாயாம்
3.42-44) ||

“நாஸ்வாத³யேத்ஸுக²ம் தத்ர நி:ஸங்க:~³ப்ரஜ்ஞயா ப⁴வேத் |
நிஸ்சலம் நிஸ்சரச்சித்தமேகீகுர்யாத்ப்ரயத்நத: || 45 ||

“யதா³ ந லீயதே சித்தம் ந ச விக்ஷிப்யதே புந: |
அநிங்க³நமநாபா⁴ஸம் நிஷ்பந்நம் ப்³ரஹ்ம தத்ததா³” || 46 || - (மாண்ரு³க்யகாரிகாயாம்
3.45-46) இதி ||

லயவிக்ஷேபகஷாயஸமப்ராப்தயஸ்சதஸ்ரஸ்சித்தஸ்யாவஸ்தா:~² | தத்ர நிருத்⁴யமாநம்
சித்தம் விஷயேப்⁴யோ வ்யாவ்ரு³த்தம் ஸத்பூர்வா-ப்⁴யாஸவஸாத்³யதி³ லயாய
ஸுஷுப்தயே⁵பி⁴முக²ம் ப⁴வேத், ததா³நீமுத்தா²பந்ப்ரயத்நேந லயகாரணநிவாரணேந
வா தச்சித்தம் ஸம்யக்ப்ரபோ³த⁴யேத் | லயஹேதவோ நித்³ராஸேஷாஜீர்ணப்³ஹ்நஸநஸ்ரமா:
| அத ஏவாஹு: -

“ஸமாபய்ய நித்³ராம் ஸுஜீர்ணஸ்பபோ⁴ஜீ
ஸ்ரமத்யாக்³யபா³தே⁴ விவிக்கதே ப்ரதே³ஸே |
ஸதா³ஸீத நிஸ்த்ரு³ஷ்ண ஏவாப்ரயத்நோ-
⁵த² வா ப்ராணரோதீ⁴ நிஜாப்⁴யாஸமமார்கா³த்” || - (ஸௌபா⁴க்³யலக்ஷம்யுபநிஷதி³ 2.2)
இதி ||

லயாது³த்தா²பிதம் சித்தம் தை³நந்தி³நப்ரபோ³தா⁴ப்⁴யாஸவஸாத்³யதி³ காமபோ⁴க³யோர்விக்ஷிப
ததா³ விவேகிஜநப்ரஸித்³த⁴போ⁴க்³யவஸ்துக்³தஸர்வது:~³கா²நுஸ்மரணேந ஸாஸ்த்ரப்ரஸித்³த⁴ஜ
பூர்வகேண போ⁴க்³யவஸ்துத்³ர்ஸநேந ச புந: புநர்விக்ஷேபாச்சித்தம் ஸமயேத் |

கஷாயஸ்தீவ்ரஸ்சித்ததோ³ஷ: | தீவ்ரராக³த்³வேஷாதி³வாஸநயா க்³ரஸ்தம்
சித்தம் கதா³சித் ஸமாஹிதமிவ லயவிசேஷபரஹிதம் து:³கை²காக்³ரமவதிஷ்ட²தே;
தாத்³ரு³ஸம் தச்சித்தம் விஜானீயாத், ஸமாஹிதசித்தாத்³விவேகேநாவக³ச்சே²த் |
அஸமாஹிதமேததி³த்யவக³ம்ய லயவிசேஷபவக்கஷாயஸ்ய ப்ரதீகாரம் குர்யாத் |
ஸமஸப்³தே³ந ப்³ரஹ்மாபி⁴தீ⁴யதே |

“ஸமம் ஸர்வேஷு பூ⁴தேஷு திஷ்ட²ந்தம் பரமேஸ்வரம்” | (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 13.28)
இதி ஸ்ம்ரு³தே: |

லயவிசேஷபகஷாயேஷு பரிஹ்ரு³தேஷு பரிஸேஷாச்சித்தேந ஸமம் ப்³ரஹ்ம
ப்ராப்யதே | தச்ச ஸமப்ராப்தம் சித்தம் லயகஷாயப்⁴ராந்த்யா ந சாலயேத் |
ஸுக்ஷமயா பு³த்³யா லயகஷாயப்ராப்தீ விவிச்ய தஸ்யாம் ஸமப்ராப்தாவதிப்³ரயத்³நேந
சிரம் ஸ்தா²ப்யேத் | ஸ்தா²பிதே தஸ்மிந் ப்³ரஹ்மஸ்வரூப⁴த: பரமாநந்த:³
ஸம்யகா³விர்ப⁴வதி | ததா²சோதா³ஹ்ரு³தம் -

“ஸுக²மாத்யந்திகம் யத்தத்³ பு³த்தி⁴க்³ராஹ்யமதீந்த³ரியம் | ” - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்
6.21) இதி ||

ஸ்ருதிஸ்ச ப⁴வதி

“ஸமாதி⁴நிர்⁴தூ⁴தமலஸ்ய சேதஸோ

நிவேஸிதஸ்யாத்மநி யத்ஸுக²ம் ப⁴வேத் |

ந ஸக்யதே வர்ணயிதும் கி³ரா ததா³

ஸ்வயம் தத³ந்த:கரணேந க்³ரு³ஹ்யதே” || - (மைத்ராயண்யுபநிஷதி³ 4.9) இதி ||

நநு ஸமாத்⁴யாவிபூ⁴ர்தஸ்ய ப்³ரஹ்மாநந்த³ஸ்ய பு³த்தி⁴க்³ராஹ்யத்வம் ஸ்ருதிஸ்ம்ரு³திப்⁴யாமபி⁴

ஆசார்யஸ்து - “நாஸ்வாத்³யேத்ஸுக²ம் தத்ர” (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 3.45) இதி
பு³த்தி⁴க்³ராஹ்யத்வம் ப்ரதிஷித்⁴யத இதி சேத் |

நாயம் தோ³ஷ: | தத்ர நிரோத⁴ஸுக²ம் பு³த்தி⁴க்³ராஹ்யம் ந ப்ரதிஷித்⁴யதே, கிம் து
ஸமாதி⁴விரோதி⁴நோ வ்யுத்தா²ந்ரூபஸ்ய பராமர்ஸஸ்யைவ ப்ரதிஷேதா⁴த் |

யதா² நிதா³க⁴தி³வஸேஷு மத்⁴யாஹ்நே ஜாஹ்நவீஹ்ரு³த³நிமக்³நேநாநுபூ⁴யமாநமபி
ஸைத்யஸுக²ம் ததா³ வக்துமஸக்யம் பஸ்சாது³ந்மக்³நேநாபி⁴தீ⁴யதே; யதா² வா
ஸுஷுப்தாவதித்³யாவ்ரு³த்திபி⁴ரதி-ஸுக்ஷமாபி⁴ரநுபூ⁴யமாநமபி ஸ்வரூபமு³க²ம்

ததா³நீம் ஸவிகல்பகேநாந்த: கரணவ்ரு³த்திஜ்ஞாநேந க்³ரஹீதுமஸக்யம், ப்ரபோ³த⁴காலே
து ஸ்ம்ரு³த்யா விஸ்பஷ்டம் பராம்ரு³ஸ்யதே; ததா² ஸமாதெள⁴ வ்ரு³த்திரஹிதேந
ஸம்ஸ்காரமாத்ரஸேஷதயா ஸுக்ஷமேண வா சித்தேந ஸுகா²நுப⁴வ: ஸ்ருதிஸ்ம்ரு³த்யொர்³விவக்

|

“மஹதி³த³ம் ஸமாதி⁴ஸுக²மந்வபூ⁴வம்” (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 3.45) இத்யேதாத்³ரு³ஸோ வ்யுத்தி²தஸ்ய ஸவிகல்பக: பராமர்ஸோ⁵த்ராஸ்வாத்³நம் ; ததே³வாசார்யை: ப்ரதிஷித்⁴யதே | தமேவ ஸ்வாபி⁴ப்ராயம் ப்ரகடயிதும் “நி:ஸங்க:³ ப்ரஜ்ஞயா ப⁴வேத்” இத்யுக்தம் (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 3.45) |

ப்ரக்ரு³ஷ்டம் ஸவிகல்பகம் ஜ்ஞாநம் ப்ரஜ்ஞா; தயா ஸஹ ஸங்க³ம் பரித்யஜேத் | யத்³வா பூர்வோக்தா த்⁴ரு³தி³க்ரு³ஹீதா ப³த்³தி:⁴ ப்ரஜ்ஞா; ததா³த்மகேந ஸாத⁴நேந ஸுகா²ஸ்வாத்³நதத்³வர்ணநாதி³ருபாமாஸக்திம் வர்ஜயேத் | ஸமாதெள⁴ ப்³ரஹ்மாநந்தே³ நிமக்³நம் சித்தம் யதி³ கதா³சித்ஸுகா²ஸ்வாத்³நாய வா ஸீதவாதமஸகாத்³யுபத்³ரவேண வா நிஸ்சரேத் ததா³ நிஸ்சரத்தச்சித்தம் புந: புநர்நிஸ்சலம் யதா²

ப⁴வதி ததா² பரப்³ரஹ்மண ஸஹைக்ருர்யாத் | தத்ர ச நிரோத⁴ப்ரயத்தந ஏவ ஸாத⁴நம் | ஏக³பா⁴வ ஏவ “யதா³ ந லீயதே சித்தம்” (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 3.46) இத்யநேந ஸ்லோகேந ஸ்பஷ்டக்ரியதே | “அநிங்க³நமநாபா⁴ஸம்” (மாண்டு³க்யகாரிகாயாம் 3.46) இத்யாப⁴யாம் பதா³ப⁴யாம் கஷாயஸுகா²ஸ்வாதெள³ த்³வெள ச ப்ரதிஷித்⁴யேதே | லயவிக்கேபகஷாயஸுகா²ஸ்வாதே³ப⁴யோ விநிர்முக்தம் சித்தமவிச்சே²தே³ந ப்³ரஹ்மண்யவஸ்தி²தம் ப⁴வதி | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய கட²வல்லீஷு பட்²யதே-

“யதா³ பஞ்சாவதிஷ்ட²ந்தே ஜ்ஞாநாநி மநஸா ஸஹ |

ப³த்³தி⁴ஸ்ச ந விசேஷ்டதே தாமாஹு: பரமாம் க³திம் ||

தாம் யோக³மிதி மந்யந்தே ஸ்தி²ராமிந்த்³ரியதா⁴ரணம் |

அப்ரமத்தஸ்ததா³ ப⁴வதி யோகோ³ ஹி ப்ரப⁴வாப்யயௌ | ” - (கடோ²பநிஷதி³ 2.3.10, 11) இதி ||

உபேக்ஷிதோ யோக³ இந்த்³ரியவ்ரு³த்தீநாம் ப்ரப⁴வம் கரோதி | அநுஷ்டி²தஸ்து தாஸாம் லயஹேது: | அத ஏவ யோக³ஸ்ய ஸ்வரூபலக்ஷணம் ஸூத்ரயதி-

“யோக³ஸ்சித்தவ்ரு³த்திநிரோத:” (யோக³ஸூத்ரேஷு 1.2) இதி |

வ்ரு³த்தீநாமாநந்த்யாந்நிரோதோ⁴ஸூக்ய இதி ஸங்காம் வாரயிதுமியத்தாம் ஸூத்ரயதி

-

“வ்ரு³த்தய: பஞ்சதய: க்லிஷ்டா அக்லிஷ்டா:” (யோக³ஸூத்ரேஷு 1.5) இதி |

ராக³த்³வேஷாதி³க்லேஸரூபா ஆஸூரவ்ரு³த்தய: க்லிஷ்டா: | ராகா³தி³ரஹிதா தை³வவ்ரு³த்தயோ⁴க்லிஷ்டா: | யத்³யபி பஞ்சஸ்வேவ க்லிஷ்டாநாமக்லிஷ்டாநாம் சாந்தர்பா⁴வ:, ததா²பி க்லிஷ்டா ஏவ நிரோத்³த⁴வ்யா இதி மந்த³ப³த்³தி⁴ம்

வாரயிதும் தாபி:⁴ ஸஹாக்லிஷ்டா அப்யுதா³ஹ்ரு³தா: | நாமதே³யலக்ஷணப்⁴யாம்
தா வ்ரு³த்தீர்விஸுத³யிதும் ஸுத்ரஷட்கமாஹ-

“ப்ரமாணவிபர்யயவிகல்பநித்³ராஸ்மரு³தய:” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.6) ;

“ப்ரத்யக்ஷாநுமாநாக³மா: ப்ரமாணாநி” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.7) ;

“விபர்யயோ மித்²யாஜ்ஞாநமதத்³ரூபப்ரதிஷ்ட²ம்” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.8) ;

“ஸப்³த³ஜ்ஞாநாநுபாதீ வஸ்துஸூந்யோ விகல்ப:” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.9) ;

“அபா⁴வப்ரத்யயாலம்ப³நா வ்ரு³த்திர்நித்³ரா” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.10) ;

“அநூபூ⁴தவிஷ்யாஸம்ப்ரமோஷ: ஸ்மரு³தி:” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.11) இதி |

வஸ்த்வபா⁴வ: ப்ரதீயதே யஸ்மிம்ஸ்தமஸ்யாவரகே ஸுதி தத்தமோ⁵பா⁴வப்ரத்யய: |

தமோகு³ணம் விஷயீகுர்வதீ வ்ரு³த்திர்நித்³ரேத்யுச்யதே | அநூபூ⁴தவிஷ்யஸ்யாஸம்ப்ரமோஷஸ்ய

| பஞ்சவித⁴வ்ரு³த்திநிரோத⁴ஸாத⁴நம் ஸுத்ரயதி-

“அப்⁴யாஸவைராக்³யாப்⁴யாம் தந்நிரோத:” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.12) இதி |

யதா² தீவ்ரவேகோ³பேதம் நதீ³ப்ரவாஹம் ஸேது³ப³ந்த⁴நேந நிவார்ய குல்யாப்ரணயநேந

க்ஷேத்ராபி⁴முக²ம் திர்யக்ப்ரவாஹாந்தரமுத்பாத³யதே, ததா² வைராக்³யேண

சித்தநத்³யா விஷயப்ரவாஹம் நிவார்ய ஸமாத⁴யப்⁴யாஸேந ப்ரஸாந்த: ப்ரவாஹ:

ஸம்பாத³யதே | மந்த்ரஜபதே³வதாத⁴யாநாதீ³நாம் க்ரியாருபத்வேநாவ்ரு³த்திலக்ஷணே⁵பா⁴யாஸ

ஸம்பா⁴வ்யதே | ஸர்வவ்யாபாரோபரமரூபஸ்ய ஸமாதே:⁴ ஸாத⁴க: கோ நாமாப்⁴யாஸ

இதி ஸங்காம் வாரயிதும் ஸுத்ரயதி-

“தத்ர ஸ்தி²தௌ யத்நோ⁵பா⁴யாஸ:” (யோக³ஸுலத்ரேஷு 1.13) இதி |

ஸ்தி²திர்நைஸ்சஸ்யம் நிரோத:⁴ | யத்நோ மாநஸ உத்ஸாஹ: | ஸ்வத ஏவ

ப³ஹிஷ்ப்ரவாஹஸீஸம் சித்தம் ஸர்வதா² நிரோத⁴யிஷ்யாமீத்யேவம்வித⁴ உத்ஸாஹ

ஆவர்த்யமாதோ⁵பா⁴யாஸ இத்யுச்யதே | அயமப்⁴யாஸ இதா³நீம் ப்ரவ்ரு³த்த:

ஸ்வயமத்³ரு³:⁴ ஸந்நநாதி³ப்ரவ்ரு³த்தா வ்யுத்தா²நவாஸநா: கத²ம்பி⁴ப⁴வேதி³த்யாஸங்காமபவத

ஸுத்ரயதி-

“ஸ து தீ³ர்க⁴காலநைரந்தர்யஸுத்தகாராஸேவிதோ த்³ரு³ட⁴பூ⁴மி:” (யோக³ஸுலத்ரேஷு

1.14) இதி |

லோகா ஹி மூட⁴ஸ்ய வசநமுதா³ஹரந்தி “வித்³யமாநாஸ்சத்வார ஏவ வேதா:³,

தாநத்⁴யேதும் க³தஸ்ய மாணவகஸ்ய பஞ்சதி³வஸா அதீதா:, அத³யாப்யஸௌ

நாக³த:” இதி | தாத்³ரு³ஸ ஏவாயம் யோக³ ததா³ ஸ்யாத்³ யதா³ தி³வஸைர்வா

மாஸைர்வா யோக³ஸித்³தி⁴ம் வாஞ்சே²த் | தஸ்மாத் ஸம்வத்ஸரைர்ஜந்மபி⁴ர்வா

தீ³ர்க⁴காலம் யோக³ ஆஸேவிதவ்ய: | ததா² ச ஸ்மர்யதே-

“அநேகஜநமஸம்ஸித்த³த⁴ஸ்ததோ யாதி பராம் க³திம்” || - (ப⁴க³வத்³க³தாயாம் 6.45)
இதி ||

சிரமாஸேவ்யமாநோ⁵பி யதி³ விச்சி²த்³ய விச்சி²த்³ய ஸேவ்யேத, தர்ஹயத்³யமாநாநாம்
யோக³ஸம்ஸ்காராணம் ஸமநந்தரபா⁴விபி⁴ர்விச்சே²த³காரிபி⁴ர்வ்யுத்தா²நகாலீநை:
ஸம்ஸ்காரரபி⁴ப⁴வே ஸதி க²ண்ட³நகாரோக்தந்யாய ஆபதேத் - “அக³ரே
தா⁴வந்பஸ்சால்லுப்யமாநோ விஸ்மரணஸீலஸ்ருதவத்கிமாலம்பே³த” இதி |
தஸ்மாந்நிரந்தரமாஸேவிதவ்ய: | ஸத்கார ஆத³ர: | அநாத³ரேண ஸேவ்யமாநே
வஸிஷ்டோ²க்தந்யாய ஆபதேத்-

“அகர்த்ரு³க்ர³வத்³ப்யேதச்சேதஸ்சேதக்ஷணவாஸநம் |

தூ³ரம் க³தமநா ஜந்து: கதா²ஸ்ரவணே யதா²” || இதி | - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
5.7.13) இதி ||

அநாத³ரோ லயவிக்ஷேபகஷாயஸுகா²ஸ்வாதா³நாமபரிஹார: | தஸ்மாதா³த³ரேண
ஸேவிதவ்ய: | தீ³ர்க⁴காலாதி³த்ரைவித்⁴யேந ஸேவிதஸ்ய ஸமாதே⁴ர்த்³ரு⁴பூ⁴மித்வம்
நாம விஷயஸுக²வாஸநயா து:³க²வாஸநயா வா சாலயிதமுஸக்யத்வம் | தச்ச
ப⁴க³வதா த³ர்ஸிதம்-

“யம் லப³த்⁴வா சாபரம் லாப⁴ம் மந்யதே நாதி⁴கம் தத: |

யஸ்மிந்ஸ்தி²தோ ந து:³கே²ந கு³ருணாபி விசால்யதே” || - (ப⁴க³வத்³க³தாயாம் 6.22)
இதி ||

அபரலாப⁴ஸ்யாநாதி⁴கம் கசவ்ரு³த்தாத்நேந வஸிஷ்ட² உதா³ஜஹார -

“கச: கதா³சிது³த்தா²ய ஸமாதே:⁴ ப்ரீதமாநஸ: |

ஏகாந்தே ஸமுவாசேத³மேவம் க³த்³க³த³யா கி³ரா || 37 ||

கிம் கரோமி க்வ க³ச்சா²மி கிம் க³ரு³ஹ்ணாமி த்யஜாமி கிம் |

ஆத்மநா பூரிதம் விஸ்வம் மஹாகல்பாம்பு³நா யதா² || 38 ||

ஸபா³ஹ்யாப்யந்தரே தே³ஹே ஹ்யத⁴ ஊர்த்⁴வம் ச தி³க்ஷா ச |

இத ஆத்மா ததே²ஹாத்மா நாஸ்த்யநாத்மமயம் க்வசித் || 39 ||

ந தத³ஸ்தி ந யத்ராஹம் ந தத³ஸ்தி ந யந்மயி |

கிமந்யத³பி⁴வாஞ்சா²மி ஸர்வம் ஸம்விந்மயம் ததம் || 40 || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
18.37-40) ||

“ஸ்பா²ரப்³ரஹ்மாமலாம்போ⁴தே:⁴ பே²நா: ஸர்வே குலாசலா: |

சிதா³தி³த்யமஹாதேஜோம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ண ஜக³ச்ச²ரிய:” || - (தத்ரைவ 18.35) இதி ||

கு³ருது³கே²நாப்யவிசால்யத்வம் ஸிகி²த்⁴வஜஸ்ய வத்ஸரத்ரயஸமாதி⁴வ்ரு³த்தாந்தேநோதா³ஜவ

“நிர்விகல்பஸமாதி⁴ஸ்த²ம் தத்ராபஸ்யந்மஹீபதிம் |
ராஜாநம் தாவதே³தஸ்மாத் போ³த⁴யாமி பராத்தபதா³த் || 122 ||

இதி ஸஞ்சிந்த்ய சூடா³லா ஸிம்ஹநாத³ம் சகார ஸா |
பூ⁴யோ பூ⁴ய: ப்ரபோ⁴ரக்³ரே வநேசரப⁴யப்ரத³ம் || 123 ||

ந சசால ததா³ ராம யதா³ நாதே³ந தேந ஸ: |
பூ⁴யோ பூ⁴ய: க்ரு³தேநாபி ததா³ ஸா தம் வ்யசாலயத் || 124 ||

சாலித: பாதிதோ⁵ப்யேஷ ததா³ நோ பு³பு³தே⁴ பு³த:” || 125 || இதி | -
(லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 37.122-125) ||

ப்ரஹ்லாத³வ்ரு³த்தாந்தேநாப்யேததே³வோதா³ஜஹார-

“இதி ஸஞ்சிந்தயந்நேவ ப்ரஹ்லாத:³ பரவீரஹா |
நிர்விகல்பராந்த³ஸமாதி⁴ம் ஸமுபாயயௌ || (தத்ரைவ 22.92) |

நிர்விகல்பஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்சித்ராபித இவாப³பௌ⁴ |
பஞ்ச வர்ஷஸஹஸ்ராணி பீநாங்கோ³திஷ்ட²தே³கத்³ரு³க் || (தத்ரைவ 22.93)

மஹாத்மந் ஸம்ப்ரபு³த⁴யஸ்வேத்யேவம் விஷ்ணுருதா³ஹரத் |
பாஞ்சஜந்யம் ப்ரத³த்⁴மௌ ச த⁴வநயந் ககுபா⁴ம் க³ணம் || (தத்ரைவ 22.106)

மஹதா தேந ஸப்³தே³ந வைஷ்ணவப்ராணஜந்மநா |
ப³பூ⁴வ ஸம்ப்ரபு³த்³தா⁴த்மா தா³நவேஸ: ஸறை: ஸறை:” || (தத்ரைவ 22.107) இதி |

ஏவம் வீதஹவ்யாதீ³நாமபி ஸமாதி⁴ருதா³ஹரணீய: | வைராக்³யம் த்³விவித⁴ம், அபரம்
பரம் சேதி | யதமாநவ்யதிரேகை- கேந்த்³ரியவஸீகாரபே⁴தை³ரபரம் சதூர்வித⁴ம் |

தத்ராத்த³யம் த்ரயமர்தா²த்ஸுத்ரயந்ஸாக்ஷாச்சசதூர்த²ம் ஸுத்ரயதி-
“த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயவித்ரு³ஷ்ணஸ்ய வஸீகாரஸம்ஜ்ஞா வைராக்³யம்”

(யோக³ஸுத்ரேஷு 1.15) இதி |

ஸ்ரக்ஸந்த³நவநிதாபுத்ரமித்ரக்ஷேத்ரத³நாத³யோ த்³ரு³ஷ்டா: | வேதோ³க்தா:
ஸ்வர்கா³த³ய ஆநுஸ்ருவிகா: | தத்ரோப⁴யத்ர ஸத்யாமபி த்ரு³ஷ்ணயாம்

விவேகதாரதம்யேந யதமாநாதி³வைராக்³யத்ரயம் ப⁴வதி |

அஸ்மிஞ்ஜக³தி கிம் ஸாரம் கிமஸாரமிதி கு³ருஸாஸ்த்ராப⁴யாம் ஜ்ஞாஸ்யாமீத்யுத்³யோகோ³
யதமாநத்வம் (1) ,

ஸ்வசித்தே பூர்வம் வித்யமாநாநாம் தோ³ஷாணம் மத்யே⁵ப்யஸ்யமாநேந விவேகேநைதாவந்த: பக்வா ஏதாவந்தோ⁵வஸரிஷ்ட இதி விவேசநம் வ்யதிரேக: (2) , த்³ரு³ஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷயப்ரவ்ரு³த்தே³து:³கா²த்மத்வபோ³தே⁴ந தாம் ப்ரவ்ரு³த்திம் பரித்யஜ்ய மநஸஸ்சௌத்ஸுக்யமாத்ரேண வித்ரு³ஷ்ணாவஸ்தா²ந-மேகேநத்³ரியத்வம் (3) ,

வித்ரு³ஷ்ணத்வம் வஸீகார: (4) ,

ததி³த³மபரம் வைராக்க்யமஷ்டாங்க³யோக³ப்ரவர்தகத்வேந ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸ்யாந்தரங்க³ம், அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸ்ய து ப்³ஹிரங்க³ம் | தத்த்ராந்தரங்க³ம் பரம் வைராக்க்யம் ஸுத்ரயதி- “தத்பரம் புருஷக்²யாதே³கு³ணவைத்ரு³ஷ்ணயம்” (1.16) இதி |

ஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴பாடவேந கு³ணத்ரயாத்மகாத்ப்ரதா⁴நாத்³விரக்தஸ்ய புருஷஸ்ய க்²யாதி: ஸாக்ஷாத்கார உத்பத்³யதே | தஸ்மாச்ச ஸாக்ஷாத்காராத்³ஸேஷகு³ணத்ரயவ்யவஹா⁴யத்³வைத்ரு³ஷ்ணயம் தத்பரம் வைராக்க்யம் |

தஸ்ய தாரதம்யேந ஸமாதே:⁴ ஸீக்⁴ரத்வதாரதம்யம் ஸுத்ரயதி - “தீவ்ரஸம்வேகா³நாமாஸந்ந:” (யோக³ஸுத்ரேஷு 1.20) ஸமாதி⁴லாப:⁴ இதி |

ஸம்வேகோ³ வைராக்க்யம் | தத்³பே⁴தா³த்³யோகி³நஸ்த்ரிவிதா:⁴ - ம்ரு³து³ஸம்வேகா³ மத்யஸம்வேகா³ஸ்தீவ்ரஸம்வேகா³ஸ்சேதி | ஆஸந்நோ⁵ஸ்பேநைவ காலேந ஸமாதி⁴ர்லப்⁴யத இத்யர்த:² | தீவ்ரஸம்வேகே³ஷ்வேவ ஸமாதி⁴தாரதம்யம் ஸுத்ரயதி -

“ம்ரு³து³மத்யாதி⁴மாத்ரத்வாத்³தோ⁵பி விஸேஷ:” (யோக³ஸுத்ரேஷு 1.21) இதி |

ம்ரு³து³தீவ்ரோ மத்யதீவ்ரோ⁵தி⁴மாத்ரதீவ்ர இதி | தேஷ்வப்யுத்தரோத்தரஸ்ய த்வரயா ஸித்³தி⁴ர்³ஷ்டவ்யா | உத்தமோத்தமா ஜநகப்ரஹ்லாதா³த்³யோ⁵தி⁴மாத்ரதீவ்ரா:, முஹூர்தமாத்ரவிசாரேண த்³ரு⁴ஸமாதி⁴லாபா⁴த் | அத⁴மாத⁴மா உத்³தா³லகாத³யோ ம்ரு³து³ஸம்வேகா:³ சிரப்ரயாஸேந தல்லாபா⁴த் | ஏவமந்யே⁵பி யதா²யோக³முந்நேயா: |

ததே³வமதி⁴மாத்ரதீவ்ரஸ்ய த்³ரு⁴பூ⁴மாவஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதௌ⁴ லப்³தே⁴ ஸதி புநர்வ்யுத்தா²துமஸுத்தம் ஸந்மனோ நஸ்யதி | மனோநாஸேந ச வாஸநாக்ஷயே ரக்ஷிதே ஸதி ஜீவந்முக்தி: ஸுப்ரதிஷ்ட²தா ப⁴வதி | ந ச மனோநாஸேந விதே³ஹ்முக்திரேவ ந து ஜீவந்முக்திநிதி ஸங்கநீயம், ப்ரஸ்நோத்தராப்⁴யாம் தந்நிர்ணயாத் |

ஸ்ரீராம: -

“விவேகாப்யுத³யாச்சித்தஸ்வரூபே⁵ந்தர்ஹிதே முநே |

மைத்யாத³யோ கு³ண: குத்ர ஜாயந்தே யோகி³நாம் வத³” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 28.15) ||

வளிஷ்ட:² -

“த்³விவித⁴சு³சித்தநாஸோ⁵ஸ்தி ஸரூபோ⁵ரூப ஏவ ச |

ஜீவந்முக்தௌ ஸரூப: ஸ்யாத்³ரூபோ⁵தே³ஹுமுக்திக:³” || - (தத்ரைவ 28.16) ||

“ப்ராக்ரு³தம் கு³ணஸம்பா⁴ரம் மமேதி ப³ஹு மந்யதே |

ஸுக²து:³கா²த்³யவஷ்டப்ய வித்³யமாநம் மநோ விது:³” || - (தத்ரைவ 28.18) ||

“சேதஸ: கதி²தா ஸத்தா மயா ரகு⁴குலோத்³வஹ |

அஸ்ய நாஸமிதா³நீம் த்வம் ஸ்ரு³ணு ப்ரஸ்நவிதா³ம் வர | - (தத்ரைவ 28.20) ||

“ஸுக²து:³க²த³ஸா தீ⁴ரம் ஸாம்யாந்ந ப்ரோத்³த⁴ரந்தி யம் |

நி:ஸ்வாஸா இவ ஸஸலேந்த³ரம் தஸ்ய சித்தம் ம்ரு³தம் விது:³” || - (தத்ரைவ 28.21)

||

“ஆபத்த்கார்பண்யமுத்ஸாஹோ மதோ³ மாந்த³யம் மஹோத்ஸவ: |

யம் நயந்தி ந வைரூப்யம் தஸ்ய நஷ்டம் மநோ விது:³” || - (தத்ரைவ 28.22) ||

“சித்தமாஸாநிதா⁴நம் ஹி யதா³ நஸ்யதி ராக⁴வ |

மைதர்யாதி³பி⁴ர்கு³ணர்யுக்தம் ததா³ ஸத்த்வமுதே³த்யலம் | - (தத்ரைவ 28.23) ||

“பூ⁴யோஜந்மவிநிர்முக்தம் ஜீவந்முக்தஸ்ய தந்மந: |

ஸரூபோ⁵ஸௌ மநோநாஸோ ஜீவந்முக்தஸ்ய வித்³யதே || - (தத்ரைவ 28.24 -25) ||

“அரூபஸ்து மநோநாஸோ யோ மயோக்தோ ரக்⁴த்³வஹ |

விதே³ஹுமுக்தாவேவாஸௌ வித்³யதே நிஷ்கலாத்மக: || - (தத்ரைவ 28.26) ||

“ஸமக்³ராக்³ர்யகு³ணாதா⁴ரமபி?? ஸத்த்வம் ப்ரலீயதே |

விதே³ஹுமுக்தாவளே பதே³ பரமபாவநே || - (தத்ரைவ 28.27) ||

“ஸம்ஸாந்தது:³க²மஜடா³த்மகமேகரூப-

மாநந்த³மந்த²ரமபேதரஜஸ்தமோ யத் |

ஆகாஸகோஸதநவோ⁵தநவோ மஹாந்த-

ஸ்தஸ்மிந்பதே³ க³லிதசித்தலவா வஸந்தி” || - (தத்ரைவ 28.32) இதி ||

“ஜீவந்முக்தா ந முஹ்யந்தி ஸுக²து:³க²ரஸஸ்தி²தௌ |

ப்ராக்ரு³தேநா³ர்த²காரேண கிஞ்சித்குர்வந்தி வா ந வா” | - (தத்ரைவ 13.26) ||

தஸ்மாத்ஸரூபோ மநோநாஸோ ஜீவந்முக்திஸாத⁴நமிதி ஸ்தி²தம் ||

இதி ஸ்ரீமத்³வித்³யாரண்யப்ரணீதே ஜீவந்முக்திவிவேகே மநோநாஸநிரூபணம் நாம
த்ரு³தீயம் ப்ரகரணம் || 3 ||

4. ஜீவந்முக்திஸ்வரூபஸித்³விப்ரயோஜநநிரூபணம் நாம சதுர்த்²ம் ப்ரகரணம்
கேயம் ஜீவந்முக்தி:, கிம் வா தத்ர ப்ரமாணம், கத²ம் வா தத்ஸித்³தி:⁴, இத்யேதஸ்ய
ப்ரஸ்நத்ரயஸ்யோத்தரம் நிரூபிதம் | ஸித்³த்⁴யா வா கிம் ப்ரயோஜநமித்யஸ்ய
சதுர்த்²ப்ரஸ்நஸ்யோத்தரமிதா³நீமபி⁴தீ⁴யதே- ஜ்ஞாநரக்ஷாதபோவிஸம்வாதா³பா⁴வது:³க²நாஸ-
ஸுகா²வி³பா⁴வா: ஸந்தி பஞ்ச ப்ரயோஜநாநி |

நநு ப்ரமாணேத்பந்நஸ்ய தத்வஜ்ஞாநஸ்ய கோ நாம பா³த⁴ப்ரஸங்கோ³ யேந
ரக்ஷா அபேக்ஷயத இதி சேது³ச்யதே -சித்தவிஸ்ராந்த்யபா⁴வே ஸம்ஸயவிபர்யயௌ
ப்ரஸஜ்யேயாதாம் | ததா² ஹி - தத்வவிதோ³ ராக⁴வஸ்ய விஸ்ராந்தே: பூர்வம்
ஸம்ஸயம் விஸ்வாமித்ர உதா³ஜஹார -

“ந ராக⁴வ தவாஸ்த்யந்யஜ்ஞேயம் ஜ்ஞாநவதாம் வர |
ஸ்வயைவ ஸூக்ஷ்மயா பு³த்³த்⁴யா ஸர்வம் விஜ்ஞாதவாநஸி ||

ப⁴க³வத்³வ்யாஸபுத்ரஸ்ய ஸுகஸ்யேவ மதிஸ்தவ |
விஸ்ராந்திமாத்தரமேவாத்ர ஜ்ஞாதஜ்ஞேயாப்யபேக்ஷதே” || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே
3.17, 18) ||

ஸுகஸ்து ஸ்வயமேவாதென³ தத்த்வம் விதி³த்வா தத்ர ஸம்ஸயாந: பிதரம் ப்ரு³ஷ்ட்வா
பித்ராபி ததை²வாநுஸிஷ்டஸ்தத்ராபி ஸம்ஸயாநோ ஜநகமுபஸத்³ய தேநாபி
ததை²வாநுஸிஷ்டஸ்தம் ப்ரத்யேவமுவாச,
ஸ்ரீஸுக: -

“ஸ்வயமேவ மயா பூர்வமேதஜ்ஞாதம் விவேகத: |
ஏததே³வ ஹி ப்ரு³ஷ்டேந பித்ரா மே ஸமுதா³ஹ்ரு³த்ம் || 43 ||

ப⁴வதாப்யேஷ ஏவார்த:² கதி²தோ வாக்³விதா³ம் வர |
ஏஷ ஏவ ச வாக்யார்த:² ஸாஸ்த்ரேஷு பரித்³ரு³ஸ்யதே || 44 ||

யதா²யம் ஸ்வவிகல்போத்த:² ஸ்வவிகல்பபரிக்ஷயாத் |
க்ஷயதே த³க³த்⁴ஸம்ஸாரோ நி:ஸார இதி நிஸ்ஸய: || 45 ||

தத்கிமேதந்மஹாபா³ஹோ ஸத்யம் ப்³ருஹி மமாசலம் |
த்வத்தோ விஸ்ராந்திமாப்நோமி சேதஸா ப்⁴ராமிதம் ஜக³த் || 46 || - (தத்ரைவ 3.43-46)
ஜநக: -

“நாத: பரதர: கஸ்சிநிஸ்சயோஸ்த்யபரோ முநே |

ஸ்வயமேவ த்வயா ஜ்ஞாதம் கு³ருதஸ்ச புந: ஸ்ருதம் || 47 ||

அவ்யுச்சி²ந்நஸ்சிதா³த்மைக: புமாநஸ்தீஹ நேதர: |

ஸ்வஸங்கல்பவஸாத்³ப³த்தோ⁴ நி:ஸங்கல்பஸ்து முச்யதே || 48 ||

முநே த்வயா ஸ்பு²டம் ஜ்ஞாதம் ஜ்ஞேயம் ஸ்வஸ்ய மஹாத்மந: |

போ⁴கே³ப⁴யோ விரதிர்ஜாதா த்³ரு³ஸ்யாத்³வா ஸகலாதி³ஹ || 49 ||

ப்ராப்தம் ப்ராப்தவ்யமகி²லம் ப⁴வதா பூர்ணசேதஸா |

ந த்³ரு³ஸ்யே யதஸே ப்³ரஹ்மந் முக்தஸ்த்வம் ப்⁴ராந்திமுதஸ்ரு³ஜ || 50 ||

அருஸிஷ்ட: ஸ இத்யேவம் ஜநகேந மஹாத்மநா |

விஸஸ்ராம ஸுகஸ்தூஷ்ணீம் ஸ்வஸ்தே² பரமவஸ்துநி || 51 ||

வீதஸோகப⁴யாயாஸ நி¹ஹு³சி²ந்நஸம்ஸய: |

ஜகா³ம் ஸிக²ரம் மேரோ: ஸமாத்⁴யர்த்²மநிந்தி³தம் || 52 ||

தத்ர வர்ஷஸஹஸ்ராணி நிர்விகல்பஸமாதி⁴நா |

த³ஸ ஸ்தி²த்வா ஸஸாமாஸாவாத்மந்யஸ்நேஹதீ³பவத்” || 53 || - (தத்ரைவ 3.47-53)

இதி ||

தஸ்மாத்³விதி³தே⁵பி தத்தவே விஸ்ராந்திரஹிதஸ்ய ஸுகராக⁴வயோரிவ ஸம்ஸய

உத்பத்³யதே | ஸ சாஜ்ஞாநமிவ மோக்ஷஸ்ய ப்ரதிப³ந்த⁴க: | அத ஏவ ப⁴க³வதோக்தம்-

“அஜ்ஞுஸ்சாஸ்ரத்³த³தா⁴நஸ்ச ஸம்ஸயாத்மா விநஸ்யதி |

நாயம் லோகோ⁵ஸ்தி ந பரோ ந ஸுக²ம் ஸம்ஸயாத்மந:” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம்

4.40) இதி ||

அஸ்ரத்³தா⁴ விபர்யய: | ஸ சோத்தரத்ரோதா³ஹரிஷ்யதே | அஜ்ஞாநவிபர்யயௌ

மோக்ஷமாத்ரவிரோதி⁴நௌ; ஸம்ஸயஸ்து போ⁴க³மோக்ஷயோருப⁴யோரபி விரோதீ⁴,

தஸ்ய பரஸ்பரவிருத்³த⁴கோடித்³வயாவலம்பி³த்வாத் | யதா³ ஸம்ஸாரஸுகா²ய

ப்ரவ்ரு³த்திஸ்ததா³ மோக்ஷமாரகே³ பு³த்³தி⁴ஸ்தாம் நிருணத்³தி⁴ | யதா³ ச

மோக்ஷமாரகே³ ப்ரவ்ரு³த்திஸ்ததா³ ஸம்ஸாரபு³த்³தி⁴ஸ்தாம் ப்ரதிப³த்⁴நாதி |

தஸ்மாத் ஸம்ஸயாத்மநோ ந கிஞ்சித்ஸுக²ம்ஸ்தீதி முமுக்ஷுண ஸர்வதா²

ஸம்ஸயஸ்சே²த்தவ்ய: | அத ஏவ ஸ்ருயதே- “சி²த்³யந்தே ஸர்வஸம்ஸயா:”

(முண்ட³கோபநிஷதி³ 2.2.8) இதி |

விபர்யயஸ்யாபி நிதா³க⁴ உதா³ஹரணம் | ரு⁴பு:⁴ பரமகருணயா நிதா³க⁴ஸ்ய
 க்³ரு⁴ஹமேத்ய ப³ஹுதா⁴ தம் போ³த⁴யித்வா நிர்ஜகா³ம | பு³த்³தே⁴ஶபி தது³பதி³ஷ்டே
 வஸ்துந்யஸர்ரத்³த³தா⁴நோ நிதா³க:⁴ கர்மாண்யேவ பரமபுருஷார்த²ஹேதுரிதி
 விபர்யயம் ப்ராப்ய கர்மாநுஷ்டா²நே யதா²பூர்வம் ப்ரவ்ரு³த்த: | ஸோ⁵பி ஶிஷ்யஸ்ய
 பரமபுருஷார்த²ப⁴ரம்ஸோ மா பூ⁴தி³தி க்ரு³ப்யா கு³ரு: புந்ராக³த்ய போ³த⁴யாமாஸ |
 ததா³பி விபர்யயம் ந ஜஹௌ | த்ரு³தீயேந து போ³த⁴நேந விபர்யயம் பரித்யஜ்ய
 விஸ்ராந்திமலப⁴த | ஸம்ஸயவிபர்யயாப⁴யாம-ஸம்பா⁴வநாவிபீ⁴தபா⁴வநாருபா⁴யாம்
 தத்தவஜ்ஞாநஸ்ய ப²லம் ப்ரதிப³த்⁴யதே |

தது³க்தம் பராஸரேண-

“மணிமந்த்ரௌஷதை⁴ர்வஹ்நி: ஸுத³ப்தோ⁵பி யதே²ந்த⁴நம் |

ப்ரத³க³து⁴ம் நைவ ஶக்த: ஸ்யாத் ப்ரதிப³த்³த⁴ஸ்ததை²வ ச ||

ஜ்ஞாநாக்³நிரபி ஸஞ்ஜாத: ப்ரத³ப்த: ஸுத்³ரு⁴டோ⁴ஶபி ச |

ப்ரத³க³து⁴ம் நைவ ஶக்த: ஸ்யாத் ப்ரதிப³த்³த⁴ஸ்து கல்மஷம்” || - (பராஸரோபபுராணே
 14.4) ||

“பா⁴வநா விபீ⁴தா யா யா சாஸம்பா⁴வநா ஶுக |

ப்ரதிப³ந்த⁴ம் ஸா தத்தவஜ்ஞாநஸ்ய நாபரம்” || - (தத்ரைவ 14.5) இதி | 282

தஸ்மாத³விஸ்ராந்தசித்தஸ்ய ஸம்ஸயவிபர்யயப்ரஸங்கே³ந தத்தவஜ்ஞாநஸ்ய
 ப²லப்ரதிப³ந்த⁴லக்ஷணாத³பா³தா⁴த்³ரக்ஷாபேக்ஷயதே | விஸ்ராந்தசித்தஸ்ய து
 மநோநாஸேந யதா³ ஜக³தே³வ ப்ரவிலீயதே ததா³ ஸம்ஸயவிபர்யயயோ: க: ப்ரஸங்க: ³?
 ஜக³த்ப்ரதிபா⁴ஸரஹிதஸ்ய ப்³ரஹ்மவிதோ³ தே³ஹவ்யவஹாரோ⁵பி விறைவ
 ஸ்வப்ரயத்தம் பரமேஸ்வரப்ரேரிதேந ப்ராணவாயுநா நிஷ்பாத்³யதே | அத ஏவ
 ச²ந்தோ³கா³ ஆமநந்தி - “நோபஜநம் ஸ்மரந்நித³ம் ஶரீரம் ஸ யதா² ப்ரயோக்³ய
 ஆசரணே யுக்³த ஏவமேவாயமஸ்மிஞ்ஸ்ரீரே ப்ராணோ யுக்³த:” (சா²ந்தோ³க³யோபநிஷதி³
 8.12.3) இதி |

உபஜநம் ஜநாநாம் ஸமீபே வர்தமாநமித³ம் ஶரீரம் ந ஸ்மரந்³ரஹ்மவித்³வர்ததே
 | பார்ஸ்வஸ்தா² ஜநா ஏவ தத்தவவித: ³ ஶரீரம் பஸ்யந்தி | ஸ்வயம் து
 நிர்மநஸ்கத்வாந்மதீ³யமித³ம் ஶரீரிதி ந ஸ்மரதி | ப்ரயோக்³யோ ரத²ஸகடாதி³வஹநே
 ப்ரயோக்துமர்ஹ: ஶிக்ஷிதோ⁵ஸ்வப³லீவர்தா³தி: ³; ஸ யதா² ஸாரதி²நா மாக்³ஸ்யாசரணே
 ப்ரேரித: புந: புந: ஸாரதி²ப்ரயத்தநமநபேக்ஷய ஸ்வயமேவ
 ரத²ஸகடாதி³கம் புரோவர்திக்³ராமம் நயதி, ஏவமேவாயம் ப்ராணவாயு: பரமேஸ்வரேணஸ்மிஞ்ஸ்ரீ
 நியுக்³த: ஸத்யஸதி வா ஜீவப்ரயத்நே வ்யவஹாரம் நிர்வாஹயதி | பா⁴க³வதே⁵பி

ஸ்மர்யதே -

“தே³ஹம் விநஸ்வரமவஸ்தி²தமுத்தி²தம் வா
ஸித்³தோ⁴ ந பஸ்யதி யதோ⁵த்யக³மத்ஸ்வரூபம் |
தை³வாது³பேதமத² தை³வவஸாத³பேதம்
வாலோ யதா² பரிக்கு³தம் மதி³ராமதா³ந்த⁴” || - (பா⁴க³0 11.13.36) ||

வஸிஷ்டோ²ஸ்யாஹ-

“பா⁴ர்ஸ்வஸ்த²போ³தி⁴தா: ஸந்த: பூர்வாசார க்ரமாக³தம் |
ஆசாரமாசரந்த்யேவ ஸுப்தபு³த்³த⁴வத³க்ஷதா:” - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 13.127)
இதி ||

ஸித்³தோ⁴ ந பஸ்யத்யாசாரமாசரதீத்யு⁴யோ: பரஸ்பரவிரோத⁴ இதி சேந்ந |
விஸ்ராந்திதாரதம்யேந வ்யவஸ்தோ²பபத்தே: | ததே³வ தாரதம்யமபி⁴ப்ரேத்ய
ஸ்ரூயதே - “ஆத்மகா³ரீ³ ஆத்மரதி: க்ரியாவாநேஷ ப்ரஹ்மவிதா³ம் வரிஷ்ட²:”
(முண்ட³கோபநிஷதி³ 3.1.4) இதி |

அத்ர சத்வார: ப்ரதீயந்தே - ப்ரஹ்மவிதப்ரத²ம:, ப்ரஹ்மவித்³வரோ த்³விதீய:,
ப்ரஹ்மவித்³வரீயாம் த்ரு³தீயோ ப்ரஹ்மவித்³வரிஷ்ட²ஸ்சதுர்த:² | த ஏதே ஸப்தஸு
யோக³பூ⁴மிஷு சதுர்தீ² யோக³பூ⁴மிமாரப்ய க்ரமேண பூ⁴மிசதுஷ்டயம் ப்ராப்தா
இத்யவக³ந்தவ்யம் | பூ⁴மயஸ்ச வஸிஷ்டே²ந த்³ர்ஸிதா:-
“ஜ்ஞாநபூ⁴மி: ஸாபே⁴ச்சா²க்²யா ப்ரத²மா ஸமுதா³ஹ்ரு³தா |
விசாரண த்³விதீயா ஸ்யாத் த்ரு³தீயா தநுமாநஸா ||

ஸத்த்வாபத்திஸ்சதுர்தீ² ஸ்யாதத்ததோ⁵ஸம்ஸக்திநாமிகா |
பதா³ர்தா²பா⁴விநீ ஷஷ்ட² ஸப்தமீ தூர்யகா³ ஸம்ரு³தா” || - (தத்ரைவ 13.113, 114)
இதி ||

“ஸ்தி²த: கிம் மூட⁴ ஏவாஸ்மி ப்ரேக்ஷே⁵ஹம் ஸாஸ்த்ரஸஜ்ஜநை: |
வைரா³க்யபூர்வமிச்சே²தி ஸாபே⁴ச்சே²த்யுச்ச்யதே பு³தை:” || - (தத்ரைவ 13.116) ||

“ஸாஸ்த்ரஸஜ்ஜநஸம்பர்கவைரா³க்யாப்யாஸபூர்வகம் |
ஸத்³விசாரப்ரவ்ரு³த்திர்யா ப்ரோச்யதே ஸா விசாரண || - (தத்ரைவ 13.117) ||

“விசாரணஸாபே⁴ச்சா²ப்யாமிந்த்³ரியார்²தே²ஷ்வஸக்ததா |
யத்ர ஸா தநுதாமேதி ப்ரோச்யதே தநுமாநஸா || - (தத்ரைவ 13.118) ||

“பூ⁴மிகாத்ரிதயாப்யாஸாச்சித்தே⁵ர்²த²விரதேர்வஸாத |
ஸத்த்வாத்மநி ஸ்தி²தி: ஸூத்³தே⁴ ஸத்த்வாபத்திருதா³ஹ்ரு³தா || - (தத்ரைவ 13.119)

“தூசாசதுஷ்டயாப்யாஸாத்³ஸம்ஸர்க்³ப²லா து யா |
ருட⁴ஸத்த்வசமத்காரா ப்ரோக்தாஸம்ஸக்திநாமிகா || - (தத்ரைவ 13.120) ||

“பூ⁴மிகாபஞ்சகாப்யாஸாத்ஸ்வாத்மாராமதயா ப்⁴ரு³ஸம் |
ஆப்யந்தராணம் பா³ஹ்யாநாம் பதா³ர்தா²நாமபா⁴ஸநாத் ||

பரப்ரயுக்தேந சிரம் ப்ரயத்நேநாவபோ³த⁴நம் |
பதா³ர்தா²பா⁴விநீ நாம ஷஷ்ட² ப⁴வதி பூ⁴மிகா || - (தத்ரைவ 13.121, 122) ||

“பூ⁴மிஷ்டகசிராப்யாஸாத்³ பே⁴த³ஸ்யாநுபலம்ப⁴நாத் |
யத்ஸ்வபா⁴வைகநிஷ்ட²த்வம் ஸா ஜ்ஞேயா துர்யகா³ ஸ்தி²தி:” || - (தத்ரைவ 13.123)
இதி ||

அத்ர பூ⁴மிகாத்ரிதயம் ப்³ரஹ்மவித்³யாயா: ஸாத⁴நமேவ, நது வித்³யாகோடாவந்தர்ப⁴வதி
| பூ⁴மித்ரயே பே⁴த³ஸ்தயத்வபு³த்³தே⁴ரநிவர்³திதத்வாத் | அத ஏவைதஜ்ஜாக்³ரணமிதி
வ்யபதி³ஸ்யதே | தது³க்தம் -

“பூ⁴மிகாத்ரிதயம் த்வேதத்³ராம ஜாக்³ரதி³தி ஸ்தி²தம் |
யதா²வத்³பே⁴த³பு³த்³த⁴யேத³ம் ஜக³ஜ்ஜாக்³ரதி த்³ரு³ஸ்யதே” | - (யோக³வாஸிஷ்ட²ராமாயணே
நிர்வாணப்ரகரணே 126.52) இதி ||

ததோ வேதா³ந்தவாக்யாந்நிர்விகல்பகோ ப்³ரஹ்மாத்தமைக்யஸாக்ஷாத்காரஸ்சதுர்த்²
பூ⁴மிகா ப்²லருபா ஸத்த்வாபத்தி: | சதுர்த்²பூ⁴மௌ ஸர்வஜக³து³பாதா³நஸ்ய
ப்³ரஹ்மணோ வாஸ்தவமத்³விதீயஸத்தாஸ்வபா⁴வம் நிஸ்சித்ய ப்³ரஹ்மண்யாரோபிதயோர்ஜக³-
ச்²ப³தா³பி⁴தே⁴யயோர்நாமருபயோர்மித்²யாத்வமவக³ச்²தி | முமுக்ஷோ:
பூர்வோக்தம் ஜாக்³ரணமபேக்ஷய ஸேயம் பூ⁴மி: ஸ்வப்ந: | ததா³ஹ-
“அத்³வைதே ஸ்தைத்²ர்யமாயாதே த்³வைதே சோபரதிம் க³தே |
பஸ்யந்தி ஸ்வப்நவல்லோகம் சதுர்த்²ம் பூ⁴மிகாமிதா: ||

சித்தம் து ஸரத³ப்⁴ராம்ஸவிலயம் ப்ரவிலீயதே |
ஸத்தாவஸேஷ ஏவாஸ்தே பஞ்சமீம் பூ⁴மிகாமித:” || - (லக்⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 43.70,
71) ||

ஸோ⁵யம் சதுர்த்² பூ⁴மிகாம் ப்ராப்தோ யோகீ³ ப்³ரஹ்மவிதி³த்யுச்ச்யதே |
பஞ்சமயாத³யஸ்திஸ்ரோ பூ⁴மயோ ஜீவந்முக்தேரவாந்தரபே⁴தா:³ | தே ச
நிர்விகல்பஸமாத்த⁴யப்யாஸக்ரு³தேந விஸ்ராந்திதாரதம்யேந ஸம்பத்³யந்தே |
பஞ்சமபூ⁴மௌ நிர்விகல்பகாத் ஸ்வயமேவ வ்யுத்திஷ்ட²தே | ஸோ⁵யம் யோகீ³
ப்³ரஹ்மவித்³வர: | ஷஷ்ட²பூ⁴மௌ பார்ஸ்வஸ்தை²ர்போ³தி⁴தோ வ்யுத்திஷ்ட²தே |

ஸோ஽யம் ப்ரஹ்மவித்³வரீயாந் | ததே³தத்³பூ⁴மித்³வயம் ஸுஷுப்திர்கா³ட⁴ஸுஷுப்திரிதி
சாபி⁴தீ⁴யதே | ததா³ஹ-

“பஞ்சமீம் பூ⁴மிகாமேத்ய ஸுஷுப்திபத்³நாமிகாம் |

ஸாந்தாஸேஷவிஸேஷாம்ஸஸ்திஷ்ட²த்யத்³வைதமாத்ரகே || - (தத்ரைவ 43.73) ||

“அந்தர்முக்²தயா நித்யம் ப³ஹிர்வ்ருத்திபரோ஽பி ஸந் |

பரிஸ்ராந்ததயா நித்யம் நித்³ராலுவி லக்ஷயதே || - (தத்ரைவ 43.75) ||

“குர்வந்நப்யாஸமேதஸ்யாம் பூ⁴மிகாயாம் விவாஸந: |

ஷஷ்ட²ம் கா³ட⁴ஸுஷுப்த்யாக்²யாம் க்ரமாத்தபத்தி பூ⁴மிகாம் || - (தத்ரைவ 43.76) ||

“யத்ர நாஸந்ந ஸத்³ரூபோ நாஹம் நாப்யநஹங்க்ரு³தி: |

கேவலம் க்ஷணமநந ஆஸ்தே த்³வைதைக்யவர்ஜித:” | - (தத்ரைவ 43.77)

“அந்த: ஸூந்யோ ப³ஹி: ஸூந்ய: ஸூந்ய: கும்ப⁴ இவாம்ப³ரே |

அந்த: பூர்ணோ ப³ஹி: பூர்ண: பூர்ண: கும்ப⁴ இவார்ணவே” || (தத்ரைவ 43.79) ||

கா³ட⁴ம் நிர்விகல்பஸமாதி⁴ம் ப்ராப்தஸ்ய ஸம்ஸ்காரமாத்ரஸேஷஸ்ய சித்தஸ்ய
மநோராஜ்யம் கர்தும் பா³ஹ்யபதா³ர்தா²ந் க்ரஹீதும் வா ஸாமர்த்²யாபா⁴வாதா³காஸாவஸ்தி²த
ஸ்வயம்ப்ரகாஸஸ்ச்சிதா³ந்நந்தை³கரஸே ப்ரஹ்மணி நிமக்³நத்வேந ப³ஹிஸ்ச
ஸர்வத்ர ப்ரஹ்மத்³ருஷ்ட்யா ஸமுத்³ரமத்⁴யஸ்தா²பிதஜலபூர்ணகும்ப⁴வத்³ந்தர்ப³ஹி:
பூர்ணத்வம் | தூர்யாபி⁴தா⁴ம் ஸப்தமீம் பூ⁴மிம் ப்ராப்தஸ்ய யோகி³ந: ஸ்வத:
பரதோ வா வ்யுத்தா²ந்மேவ நாஸ்தி | தாத்³ரு³ஸமேவோத்³தி³ஸ்ய “தே³ஹம்
விந்ஸ்வரமவஸ்தி²தமுத்தி²தம் வா” இத்யாதி³பா⁴க³வதவாக்யம் ப்ரவ்ரு³த்தம்
(பா⁴க³வதே 11.13.36) | அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி⁴-ப்ரதிபாத³காநி யோக³ஸாஸ்த்ராண்யத்ரைவ
பர்யவஸிதாநி | ஸோ஽யமீத்³ரு³ஸோ யோக³ பூர்வோதா³ஹ்ரு³தஸ்ரு³தௌ
ப்ரஹ்மவித்³வரிஷ்ட² இத்யுச்ச்யதே |

ததே³வம் பார்ஸ்வஸ்த²போ³தி⁴த: ஸித்³தோ⁴ ந பஸ்யதீத்யநயோர்பூ⁴மித்³வயே

வ்யவஸ்தி²தத்வாந்ந கோ஽பி விரோத: | தத்ராயம் ஸங்க்³ரஹ: | பஞ்சமயாதி³பூ⁴மித்³ரயருபாயா

ஜீவந்முக்²தௌ ஸம்பாத்³யமாநாயாம் த்³வைதப்ரதிபா⁴ஸாபா⁴வேந ஸம்ஸயவிபர்யய-

ப்ரஸங்கா³பா⁴வாது³த்ப்ந்நம் தத்த்வஜ்ஞாநமபா³தே⁴ந ரக்ஷிதம் ப⁴வதி | ஸேயம்

ஜ்ஞாநரக்ஷா ஜீவந்முக்²தே: ப்ரத²மம் ப்ரயோஜநம் | தபோ த்³விதீயம் ப்ரயோஜநம்

| யோக³பூ⁴மீநாம் தே³வத்வாதி³ப்ராப்திஹேதுதயா தபஸ்த்வம் த்³ரஷ்டவ்யம் |

தத்³தே⁴துத்வம் சார்ஜாநப⁴க³வதோ: பூரீராமவஸிஷ்ட²யோஸ்ச ப்ரஸ்த்நோத்தராப்யாமவக³ம்யதே

| அர்ஜாந உவாச -

“அயதி: ஸ்ரத்³த⁴யோபேதோ யோகா³ச்சலிதமாநஸ: |

அப்ராப்ய யோக³ஸம்ஸித்³தி⁴ம் கா³ம் க³தி³ம் க்ரு³ஷ்ண க³ச்ச²தி |
 கச்சிந்நோப⁴யவிப்⁴ரஷ்டஸ்சி²ந்நாப்⁴ரமிவ நஸ்யதி |
 அப்ரதிஷ்டோ² மஹாபா³ஹோ விமூடோ⁴ ப்³ரஹ்மண: பதி² |
 ஏதம் மே ஸம்ஸயம் க்ரு³ஷ்ண சே²த்துமர்ஹஸ்யஸேஷை: |
 த்வத்³ந்ய: ஸம்ஸயஸ்யாஸ்ய சே²த்தா ந ஹ்யுபபத்³யதே” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.37-39) ||

ப⁴க³வாநுவாச -

“பார்த² நைவேஹ நாமுத்ர விநாஸஸ்தஸ்ய வித்³யதே |
 ந ஹி கல்யாணக்ரு³த்கஸ்சித்³ரக³தி³ம் தாத க³ச்ச²தி ||

ப்ராப்ய புண்யக்ரு³தாம் லோகாநுஷித்வா ஸாஸ்வதீ: ஸமா: |
 ஸாசீநாம் ஸ்ரீமதாம் கே³ஹே யோக³ப்⁴ரஷ்டோ²பி⁴ஜாயதே ||

அத்²வா யோகி³நாமேவ குலே ப⁴வதி தீ⁴மதாம் |
 ஏதத்³தி⁴ து³ர்லப⁴தரம் லோகே ஜநம் யதீ³த்³ரு³ஸம் |
 தத்ர தம் பு³த்³தி⁴ஸம்யோக³ம் லப⁴தே பௌர்வதே³ஹிகம் |
 யததே ச ததோ பூ⁴ய: ஸம்ஸித்³தௌ⁴ குருநந்த³ந” | - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 6.40-43)
 இதி ||

ஸ்ரீ ராம உவாச -

“ஆத்³யாமத்² த்³விதீயாம் வா த்ரு³தீயாம் பூ⁴மிகாமுத |
 ஆருட⁴ஸ்ய ம்ரு³தஸ்யாத² கீ³த்³ரு³ஸீ ப⁴க³வந் க³தி: | - (யோக³வாஸிஷ்டே²
 நிர்வாணப்ரகரணே பூர்வ .126.44) ||

வஸிஷ்ட² உவாச -

“யோக³பூ⁴மிகயோத்க்ராந்தஜீவிதஸ்ய ஸரீரிண: |
 பூ⁴மிகாம்ஸாநுஸாரேண க்ஷயதே பூர்வது³ஷ்க்ரு³தம் ||

தத: ஸுரவிமாநேஷு லோகபாலபுரேஷு ச |

மேருபவநகுஞ்ஜேஷு ரமதே ரமணீஸக: ² ||

தத: ஸுக்ரு³தஸம்பா⁴ரே து³ஷ்க்ரு³தே ச புரா க்ரு³தே |

போ⁴க³க்ஷயபரிக்ஷணே ஜாயந்தே யோகி³நோ ப⁴வி ||

ஸாசீநாம் ஸ்ரீமதாம் கே³ஹே கு³ப்தே கு³ணவதாம் ஸதாம் |

தத்ர ப்ரா³க³பா⁴வநாப⁴யஸ்தம் யோக³பூ⁴மித்ரயம் பு³த: ⁴ |

ஸ்ப்ருஷ்ட்வோபரி பதத்யுச்சைருத்தரம் பூ⁴மிகாக்ரமம்” || இதி 1 - (தத்ரவ 126.47-51) ||

அஸ்த்வேவம் யோக³பூ⁴மீநாம் தே³வலோகப்ராப்திஹேதுத்வம்; தாவதா தபஸ்த்வம் குத இதி சேத்,

ஸ்ப்ருதேரிதி ப்³ரூம: 1 ததா² ச தைத்திரீயா ஆமநந்தி - “தபஸா தே³வா தே³வதாமக்³ர ஆயந், தபஸர்ஷய: ஸ்வரந்வவிந்த³ந்” (தைத்திரீய உப0 ப்³ராஹ்மணே 3.12.3) இதி 1 தத்த்வஜ்ஞாநாத் ப்ராசீநஸ்ய பூ⁴மிகாத்ரயஸ்ய தபஸ்த்வே ஸதி தத்த்வஜ்ஞாநஸ்யோத்தரகாலீநஸ்ய நிர்விகல்பஸமாதி⁴ரூபஸ்ய பஞ்சம்யாதி³பூ⁴மிகாத்ரயஸ்ய தபஸ்த்வம் கைமுதிகந்யாய-ஸித்³த⁴ம் 1 அத ஏவ ஸம்ர்யதே-

“மநஸஸ்சேந்த்³ரியாணம் ச ஐகாக்³ர்யம் பரமம் தப: 1

தஜ்ஜ்யாய: ஸர்வதர்⁴மேப்⁴ய: ஸ தர்⁴ம: பர உச்ச்யதே” || - (மஹாபா⁴ரதே 12.242.4) இதி ||

யத்³யப்பநேந ந்யாயேந தபஸா ப்ராப்யம் ஜந்மாந்தரம் நாஸ்தி, ததா²பி லோகஸங்க்³ரஹாயேத³ம் தபோ யஜ்யதே 1 அத ஏவ ப⁴க³வாநாஹு -

“லோகஸங்க்³ரஹமேவாபி ஸம்பஸ்யந் கர்த்ருமர்ஹஸி” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 3.20) இதி ||

ஸங்க்³ராஹ்யஸ்ச லோகஸ்த்ரிவித:⁴ - ஸிஷ்யோ ப⁴க்தஸ்தடஸ்த²ஸ்சேதி 1 தத்ர ஸிஷ்யஸ்யார்ந்தமுக்கே² யோகி³நி ப்ராமாணிகத்வபு³த்⁴யதிஸயேந தது³பதி³ஷ்டே தத்தவே பரமம் விஸ்வாஸம் ப்ராப்ய சித்தம் ஸஹஸா விஸ்ராம்யதி 1 அத ஏவ ஸ்ப்ருயதே-

“யஸ்ய தே³வே பரா ப⁴க்திர்யதா² தே³வே ததா² கு³ரௌ 1

தஸ்யதே கதி²தார்தா:² ப்ரகாஸந்தே மஹாத்மந:” || - (ஸ்வேதாஸ்வதரோபநிஷதி³ 6.23) இதி ||

ஸம்ர்யதே ச-

“ஸ்ரத்³தா⁴வால்லப⁴தே ஜ்ஞாநம் தத்பர: ஸம்யதேந்த்³ரிய: 1

ஜ்ஞாநம் லப்³த்⁴வா பராம் ஸாந்திமசிரேணாதி⁴க³ச்ச²தி” || - (ப⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 4.39) இதி ||

அந்நப்ரதா³நிவாஸஸ்தா²நகல்பநாதி³நா யோகி³நம் ஸேவமாத்³யம் தப: ஸ்வயமேவாத்³தே 1 ததா² ச ஸ்ப்ருயதே -தஸ்ய புத்ரா தா³யமுபயந்தி ஸுஹ்ரு³:³ ஸாதூ⁴க்ரு³த்யாம் த்³விஷந்த: பாபக்ரு³த்யாம்” இதி 1

தடஸ்தோ²பி த்³விவித:⁴ - ஆஸ்திகோ நாஸ்திகஸ்சேதி | தத்ராஸ்திகோ யோகி³ந:
ஸந்மார்கா³சரணம் த்³ருஷ்ட்வா ஸ்வயமபி ஸந்மார்கே³ ப்ரவர்ததே | ததா² ச
ஸம்ரு³தி:-

“யத்³யதா³சரதி ஸ்ரேஷ்ட²ஸ்தத்ததே³வேதரோ ஜந: |

ஸ யத்ப்ரமாணம் குருதே லோகஸ்தத்³நுவர்ததே” || - (பு⁴க³வத்³கீ³தாயாம் 3.21) இதி
||

நாஸ்திகோ³பி யோகி³நா த்³ருஷ்ட: பாபாந்முச்யதே | தது³க்தம்-

“யஸ்யாநுப⁴வபர்யந்தா தத்தவே பு³த்³தி:⁴ ப்ரவர்ததே |

தத்³த்³ருஷ்டிகோ³சரா: ஸர்வே முச்யந்தே ஸர்வபாதகை:” || - (ஸூதஸம்ஹிதாயாம்
220.44) இதி ||

அநேந ப்ரகாரேண ஸர்வப்ராண்யுகாரித்வம் யோகி³நோ விவக்ஷித்வா பட்²யதே-

“ஸநாதம் தேந ஸமஸ்ததீர்த²ஸலிலே ஸர்வா³பி த்³த்தா³வநி-

ர்யஜ்ஞாநாம் ச ஸஹஸ்ரமிஷ்டமகி²லா தே³வாஸ்ச ஸம்பூஜிதா: |

ஸம்ஸாராச்ச ஸமுத்³த்⁴ரு³தா: ஸ்வபிதரஸ்த்ரைலோக்யபூஜ்யோ³ப்யஸௌ

யஸ்ய ப்ரஹ்மவிசாரணேக்ஷணமபி ஸ்தை²ர்யம் மந: ப்ராப்நுயாத்” || -

(லக்⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 6.16.34) இதி ||

“குல பவித்ரம் ஜநநீ க்ரு³தார்தா² விஸ்வம்ப⁴ரா புண்யவதீ ச தேந |

அபாரஸம்வித்ஸுக²ஸாக³ரே³ஸ்மில்ஸீநம் பரே ப்ரஹ்மணி யஸ்ய சேத:” || -

(ஸூதஸம்ஹிதாயாம் 2 20.45) இதி ||

ந கேவலம் யோகி³ந: ஸாஸ்தரீயவ்யவஹாரஸ்யைவ தபஸ்த்வம், கிம் து

ஸர்வஸ்யைவ லௌகிகவ்யவஹாரஸ்யாபி | ததா² ச தைத்திரீயா: ஸ்வஸாகா²யாம்

நாராயணஸ்யாந்திமேநாநுவாகேந விது³ஷோ³பி மஹிமாநாமாநந்தி | தஸ்மிம்ஸ்சாநுவாகே

பூர்வபா⁴கே³ யோகி³நோ³வயவா யஜ்ஞாங்க³த்³ர்வயத்வேநாம்நாதா:-

“தஸ்யைவம் விது³ஷோ யஜ்ஞஸ்யாத்மா யஜமாந: ஸ்ரத்³தா⁴ பத்நீ ஸரீரமித்⁴முரோ

வேதிர்லோமாநி ப்ரஹிர்வேத:³ ஸிகா² ஹ்ரு³த்³யம் யூப: காம ஆஜ்யம் மந்யு:

பஸுஸ்தபோ³க்³நி³ர்த்³ம: ஸமயிதா த³க்ஷிண வாக்³கோ⁴தா ப்ராண உத்³கா³தா

சக்ஷுரத்⁴வ்யுர்மநோ ப்ரஹ்மா ஸ்ரோத்ரமக்³நீத்” | (நாராயணேபநிஷதி³ 80) இதி |

அத்ர ச தா³நம் த³க்ஷிணேதி தா³நபத்³மத்⁴யாஹர்தவ்யம், “அத்² யத்தபோதா³நமா³ஜவமஹிம்ஸ

ஸ்த்யவசநமிதி தா அஸ்ய த³க்ஷிண” (சா²ந்தோ³க்யோபநிஷதி³ 3.17.4) இதி

ச²ந்தோ³கை³ராம்நாதத்வாத் | உக்தாநுவாகே மத்⁴யமபா⁴கே³ந யோகி³வ்யவஹாராஸ்தஜ்ஜீவந

ஜ்யோதிஷ்டோமாவயவக்ரீயாரூபத்வேந

ஸர்வயஜ்ஞாவயவக்ரீயாரூபத்வேந

சாம்நாதா: - “யாவத்த³ரியதே ஸா தீ³க்ஷா யத³ஸ்நாதி தத³த⁴விர்யத்பிபி³தி தத³ஸ்ய ஸோமபாநம் யத³ரமதே தது³பஸதோ³ யத்ஸஞ்சரத்யபவிஸத்யுத்திஷ்ட²தே ச ஸ ப்ரவர்க்யோ யந்முக்²ம் ததா³ஹவநீயோ யா வ்யாஹ்ரு³திராஹுதிரயத³ஸ்ய விஜ்ஞாநம் தஜ்ஜுஹோதி யத்ஸாயம் ப்ராதரத்தி தத்ஸமித⁴ம் யத்ப்ராதர்மத⁴யந்தி³நம் ஸாயம் ச தாநி ஸவநாநி யே அஹோராத்ரே தே த³ர்ஸபூர்ணமாஸௌ யே³ர்த⁴மாஸாஸ்ச மாஸாஸ்ச தே சாதுர்மாஸ்யாநி ய ரு³தவஸ்தே பஸூபிந்தா⁴ யே ஸம்வத்ஸராஸ்ச பரிவத்ஸராஸ்ச தே³ஹர்க³ண: ஸர்வவேத³ஸம் வா ஏதத்ஸத்ரம் யந்மரணம் தத³வப்⁴ரு³த:” (நாராயண உப0 .80) இதி ।

ஸர்வவேத³ஸம் ஸர்வஸ்த³க்ஷிணுகம் । அத்ரேதச்ச²பி³தேந் ப்ரக்ரு³தாஹோராத்ராதி³பரிவத் ஸர்வகாலஸமஷ்ட்யுபலக்ஷிதம் யோகி³ந ஆயுர்விவக்ஷயதே । யதா³யுஸ்தத்ஸர்வஸ்த³க்ஷிணே ஸத்தர்மித்யந்த: ² । உக்தாநுவாகே சரமபா⁴கே³ந ஸர்வயஜ்ஞாத்மகம் யோகி³நமுபாஸீநஸ்ய க்ரமமுக்்திரூபம் ஸுதிர்யாசந்த³ரமஸோ: கார்யகாரணப்³ரஹ்மணோஸ்தாதா³த்மயலக்ஷணம் ப²லமாம்நாயதே -

“ஏதத்³வை ஜராமர்யமக்³நிஹோத்ர ஸத்ரம் ய ஏவம் வித்³வாநுத³க³யநே ப்ரமீயதே தே³வாநாமேவ மஹிமாநம் க³த்வாதி³த்யஸ்ய ஸாயுஜ்யம் க³ச்ச²த்யத² யோ த³க்ஷிணே ப்ரமீயதே பித்ரு³ணமேவ மஹிமாநம் க³த்வா சந்த³ரமஸ: ஸாயுஜ்ய ஸலோகதாமாப்நோத்யதௌ வை ஸுதிர்யாசந்த³ரமஸோர்மஹிமாநௌ ப்³ராஹ்மணே வித்³வாநபி⁴ஜயதி தஸ்மாத்³ப்³ரஹ்மணே மஹிமாநமாப்நோதி தஸ்மாத்³ப்³ரஹ்மணே மஹிமாந-மித்யுபநிஷத்” (நாராயண உப0 .80) இதி ।

ஜராமரணவதி⁴கம் யத³யோகி³சரிதமஸ்தி தத³வேதோ³க்தாக்³நிஹோத்ராதி³ஸம்வத்ஸரஸத்ரா கர்மஸ்வரூபமித்யேவமுபாஸீநோ பா⁴வநாதிஸ்யேந ஸுதிர்யாசந்த³ரமஸோ: ஸாயுஜ்யம் தாதா³த்மயம் ப்ராப்நோதி । பா⁴வநாமாந்த³யேந ஸமாநலோகம் ப்ராப்ய தஸ்மில்லோ³கே ஸுதிர்யாசந்த³ரமஸோர்விபூ⁴திமநுபூ⁴ய தத ஊர்த⁴வம் ஸத்யலோகே சதுர்முக்²ஸ்ய ப்³ரஹ்மணே மஹிமாநமாப்நோதி । தத்ரோத்பந்நதத்தவஜ்ஞாநஸ்தத ஊர்த⁴வம் ஸத்யஜ்ஞாநாநந்த³ரூபஸ்ய பரப்³ரஹ்மணே மஹிமாநம் கைவல்யம் ப்ராப்நோதி । இத்யுபநிஷதி³த்யநேந யதோ²க்தவித்³யாயாஸ்தத்ப்ரதிபாத³கக்³ர்ந்த²ஸ்ய சோபஸம்ஹார: க்ரியதே ।

ததே³வம் ஜீவந்முக்²தேஸ்தபோரூபம் த்³விதீயம் ப்ரயோஜநம் ஸித்³த⁴ம் । விஸம்வாதா³பா⁴வஸ்த்ரு³தீயம் ப்ரயோஜநம் । ந க²ல்வந்தர்முக்² பா³ஹ்யவ்யாபாரமபஸ்யதி யோகீ³ஸ்வரே லௌகிகஸ்தைத்தி²கோ வா கஸ்சித்³விஸம்வத³தே । லௌகிக விஸம்வாதோ³ த்³விவித: ⁴ -கலஹ்ரூபோ நிந்தா³ரூபஸ்ச । தத்ர க்ரோதா⁴தி³ரஹிதேந யோகி³நா ஸஹ கத²ம் நாம லௌகிக: கலஹாயதே ? தத்³ராஹித்யம் ச

ஸ்மர்யதே-

“க்ருத்⁴யந்தம் ந ப்ரதிக்ருத்⁴யேதா³க்ரு³ஷ்ட: குஸலம் வதே³த்” | (மநுஸம்ஹிதாயாம் 6.48) |

“அதிவாதா³ம்ஸ்திதிக்கூத நாவமந்யேத கஞ்சந” | (தத்ரைய 6.47) |

நநு ஜீவந்முக்தே: ப்ராசீநோ வித்³வத்ஸம்ந்யாஸஸ்ததோ⁵பி ப்ராசீநம் தத்த்வஜ்ஞாநம் தஸ்மாத³பி ப்ராசீநோ விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸ: | தத்ரையே க்ரோதா⁴தி³ராஹித்யாத³யோ த⁴ர்மா: ஸ்ம்ரு³தா இதி சேத் -

பா³ட⁴ம் | அத ஏவ ஜீவந்முக்தஸ்ய க்ரோதா⁴த³ய: ஸங்கிதும்பயஸக்யா: | அத்யர்வாசீநே பதே³ விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸே⁵பி யதா³ க்ரோதா⁴த³யோ ந ஸந்தி ததோ³த்தமபதே³ தத்த்வஜ்ஞாநே குதஸ்தே ஸ்யு:, குதஸ்தராம் ச வித்³வத்ஸந்ந்யாஸே, குதஸ்தமாம் ச ஜீவந்முக்தௌ ? அதோ ந யோகி³நா ஸஹ லௌகிகஸ்ய கலஹ: ஸம்ப⁴வதி | நாபி நிந்தா³நூபோ விஸம்வாத:³ ஸங்கநீய: | நிந்த³ய்வஸ்யாநிஸ்சிதத்வாத் | ததா² ச ஸ்மர்யதே -

“யம் ந ஸந்தம் ந சாஸந்தம் நாஸ்ருதம் ந ப³ஹுஸ்ருதம் |

ந ஸுவ்ரு³த்தம் ந து³ர்வ்ரு³த்தம் வேத³ கஸ்சித்ஸுவையதி:” || - (வஸிஷ்ட²ஸ்ம்ரு³தௌ 6.40) இதி ||

ஸத³ஸத்தவே உத்தமாத⁴மஜாதீ | தைர்தி²கோ⁵பி கிம் ஸாஸ்த்ரப்ரமேயே விஸம்வத³தே கிம் வா யோகி³சரிதே | ஆத்³யே ந தாவத்³யோகீ³ பரஸாஸ்த்ரப்ரமேயம் து³ஷ்யதி - “தமேவைகம் ஜாநத² ஆத்மாநமந்யா வாசோ விமுஞ்சத²” (முண்ட³கோபநிஷதி³ 2.2.5) ; “நாநுத்⁴யாயாத³ப³ஹுஷ்ரு³ஸப்³தா³ந்வாசோ விக்³லாபநம் ஹி தத்” (ப³ரு³ஹ | உப0.4.4.21) இத்யாதி³ஸ்ருத்யநூரோதா⁴த் | நாபி ஸ்வஸாஸ்த்ரப்ரமேயம் ப்ரதிவாதி³நோ⁵க³ரே ஸமர்த²யதே,

“பலாலமிவ தா⁴ந்யார்தீ² த்யஜேத்³க்³ரந்த²மஸேஷத:” | (அம்ரு³தபி³ந்தூ³பநிஷதி³ 18) |

“பரமம் ப்³ரஹ்ம விஜ்ஞாய உல்காவத்தாந்யதோ²த்ஸ்ரு³ஜேத்” | (அம்ரு³தநாதோ³பநிஷதி³ 1) |

யதா³ யோகீ³ ப்ரதிவாதி³நமபி ஸ்வாத்மதயா வீக்ஷதே ததா³ விஜிகீ³ஷாயா: கா கதா² ? நாபி லௌகாயதிகவ்யதிரிக்த: ஸர்வோ⁵பி தைர்தி²கோ மோக்ஷமங்கீ³குர்வந் யோகி³சரிதே⁵பி விஸம்வதி³துமர்ஹதி ஆர்ஹதபௌ³த்³த³வஸேஷிகநையாயிகஸைவவஷ்ட³ ப்ரதிபாத³யப்ரமேயஸ்ய நாநாவித⁴-த்வே⁵பி மோக்ஷஸாத⁴நஸ்ய யமநியமாத³யஷ்டாங்க³யோகீ³ | தஸ்மாத³விஸம்வாதே³ந ஸர்வஸம்மதோ யோகீ³ஸ்வர: | ஏததே³வாபி³ப்ரேத்ய

வஸிஷ்ட² ஆஹ-

“யஸ்யேத³ம் ஜந்ம பாஸ்சாத்த்யம் தமாஸ்வேவ மஹாமதே |

விஸந்தி வித்³யா விமலா முக்தா வேணுமிவோத்தமம் || - (யோக³வாஸிஷ்டே²
உபஸம்ப்ரகரணே 6.8) ||

“ஆர்யதா ஹ்ருத்³யதா மைத்ரீ ஸௌம்யதா முக்ததா ஜ்ஞதா |

ஸமாஸ்யந்தி தம் நித்யமந்த: புரமிவாங்க³நா: || - (தத்ராவ 6.9) ||

“பேஸலாசாரமது⁴ரம் ஸர்வே வாஞ்ச²ந்தி தம் ஜநா: |

வேணும் மது⁴ரநித்⁴வாநம் வநே வநம்ரு³கா³ இவ || - (தத்ராவ 6.12) ||

“ஸுஷுப்தவத்ப்ரஸமிதபா⁴வவ்ரு³த்திநா

ஸ்தி²த: ஸதா³ ஜாக்³ரதி யேந சேதஸா |

கலாந்விதோ விது⁴ரிவ ய: ஸதா³ பு³தை⁴-

நிஷேவ்யதே முக்த இதீஹ ஸ ஸம்ரு³த:” || - (லக்ஷ்யோக³வாஸிஷ்டே² 16.22) இதி ||

“மாதர்வ ஸமம் யாந்தி விஷமாணி ம்ரு³து³நி ச |

விஸ்வாஸமிஹ பூ⁴தாநி ஸர்வாணி ஸமஸாவிநி || - (லக்ஷ்யோக³வாஸிஷ்டே² 4.62) இதி
||

“தபஸ்விஷு ப³ஹுஜ்ஞேஷு யாஜகேஷு ந்ரு³பேஷு ச |

ப³லவத்ஸு கு³ணட்⁴யேஷு ஸமவானேவ ராஜதே” || - (தத்ராவ 4.66) இதி ||

ததே³வமபா³த⁴ம் ஜீவந்முக்தேர்விஸம்வாதா³பா⁴வரூபம் த்ரு³தீயம் ப்ரயோஜநம்

ஸித்³த⁴ம் | து:³க²நாஸஸுகா²விர்பா⁴வரூபே சதுர்த²பஞ்சமப்ரயோஜநே வித்³யாநந்தா³த்மகேந

ப்ரஹ்மாநந்த³க³தேந சதுர்தா²த்⁴யாயேந நிரூபிதே | தது³ப⁴யமத்ர ஸங்க்ஷிப்யோச்யதே

-

“ஆத்மாநம் சேத்³விஜாநீயாத³யமஸ்மீதி பூருஷ: ||

கிமிச்ச²நகஸ்ய காமாய ஸரீரமநுஸஞ்ஜ்வரேத்” || - (ப்³ரு³ஹ | உப0 .4.4.12) ||

இத்யாதி³ஸ்ருத்யா து:³க²ஸ்யைஹிகஸ்ய விநாஸ உக்த: | “ஏதஹ?? வாவ

ந தபதி கிமஹம் ஸாது⁴ நாகரவம் கிமஹம் பாபமகரவம்” (தை | உப0

.2.9) இத்யாதி³ஸ்ருதய ஆமுஷ்மிகஹேதுபண்யபாபசிந்தாரூபஸ்ய து:~³க²ஸ்ய

நாஸமாஹு: | ஸுகா²விர்பா⁴வஸ்த்ரேதா⁴-ஸர்வ-காமாவாப்தி:, க்ரு³தக்ரு³த்யத்வம்,

ப்ராப்த்பராப்தவ்யத்வம் சேதி | ஸர்வகாமாவாப்திஸ்த்ரேதா⁴-ஸர்வஸாக்ஷித்வம்,

ஸர்வத்ராகாமஹதத்வம், ஸர்வபோ⁴க்த்ரு³ரூபத்வம் சேதி | “ஹிரண்யக³ர்பா⁴தி³ஸ்தா²வராந்தேவ

தே³ஹேஷ்வநுக³தம் ஸாக்ஷிசைதந்யரூபம் யத்³ப்³ரஹ்ம ததே³வாஹமஸ்மி” - இதி ஜாநத: ஸ்வதே³ஹ இவ பரதே³ஹேஷ்வபி ஸர்வகாமஸாக்ஷித்வமஸ்தி | ததே³தத்³பி⁴ப்ரேத்ய ஸ்ரூயதே - “ஸோ³ஸ்நுதே ஸர்வாந்காமாந்ஸஹ ப்³ரஹ்மண விபஸ்சிதா” (தை | உப0 .2.1) இதி |

லோகே பு⁴க்தேஷு போ⁴கே³ஷ்வகாமஹதத்வம் யத்தத்³காமப்ராப்திரித்யுச்யதே | ததா² ச ஸர்வபோ⁴க³தோ³ஷ்த³ர்³ஸிநஸ்தத்த்வவித: ³ ஸர்வத்ராகாமஹதத்வாத்³ஸ்தி ஸர்வகாமாவாப்தி: | அத ஏவ ஸார்வபௌ⁴மோபக்ரமேஷு ஹிரண்யக³ர்³பர்³யந்தேஷு³த்தரோத்³ஸதகு³ணேஷ்வாநந்தே³ஷு “ஸ்ரோத்ரியஸ்ய சாகாமஹதஸ்ய” (தைத்திரீயோபநிஷதி³ 2.8.1) இதி ஸ்ருதம் | ஸத்³ரூபேண சித்³ரூபேணநந்த³ரூபேண ச ஸர்வத்ராவஸ்தி²தம் ஸ்வாத்மாநமநுஸந்த³த⁴: ஸர்வபோ⁴க³த்ரு³த்வமஸ்தீத்யபி⁴ப்ரேத்யைவம் ஸ்ரூயதே - “அஹமந்நமஹமந்நமஹமந்நம் | அஹமந்நாதோ³ஹமந்நாதோ³ஹமந்நாத:” | - (தைத்திரீயோபநிஷதி³ 3.10) இதி ||

க்ரு³தக்ரு³த்யத்வம் து ஸ்மர்யதே-

“ஜ்ஞாநாம்ரு³தேந த்ரு³ப்தஸ்ய க்ரு³தக்ரு³த்யஸ்ய யோகி³ந: |

நைவாஸ்தி கிஞ்சித்கர்தவ்யமஸ்தி சேந்ந ஸ தத்த்வவித்” || - (ஜாபா³ஸ்த³ர்³ஸநோபநிஷதி³ 1.23, உத்தரக³தாயாம் 1.13 ச |) ||

“யஸ்த்வாத்மரதிரேவ ஸ்யாதா³த்மத்ரு³ப்தஸ்ச மாநவ: |

ஆத்மந்யேவ ச ஸந்துஷ்டஸ்தஸ்ய கார்யம் ந வித்³யதே” || - (ப⁴க³வத்³க³தாயா, 3.17) இதி ||

ப்ராப்தப்ராப்தவ்யதா³பி ஸ்ரூயதே - “அப⁴யம் வை ஜநக ப்ராப்தோ³ஸி” (ப்³ரு⁰ உப0

4.2.2) இதி, “தஸ்மாத்தத்ஸர்வமப⁴வத்” (ப்³ரு¹ உ .1.4.10) இதி, “ப்³ரஹ்மவேத்³

ப்³ரஹ்மைவ ப⁴வதி” (முண்ட³கோபநிஷதி³ 3.2.9) இதி ச | நந்வேதௌ

த்³வௌ து: ³க²விநாஸஸுகா²வி³ர்பா⁴வௌ தத்வஜ்ஞாநேநைவ ஸித்³த⁴வாந்ந

ஜீவந்முக்திப்ரயோஜநதாமஹர்த: | மைவம், ஸுரக்ஷிதயோஸ்தயோரத்ர விவக்ஷிதத்வாத்

| யதா² தத்த்வஜ்ஞாநம் பூர்வமேவோத்³பந்நமபி ஜீவந்முக்த்யா ஸுரக்ஷிதம் ப⁴வதி,

ஏவமேதாவபி ஸுரக்ஷிதௌ ப⁴வத: | நந்வேவம் ஜீவந்முக்தே: பஞ்சப்ரயோஜநத்வே

ஸ்தி ஸமாஹிதோ யோக³ஸ்வரோ லோகவ்யவஹாரம் குர்வதஸ்தத்த்வவிதோ³பி

ஸ்ரேஷ்ட² இதி வக்தவ்யம்; தச்ச ராமவஸிஷ்ட²யோ: ப்ரஸ்நோத்தரா³ப்யாம்

நிராக்ரு³தம்-

ஹீராம: -

“ப⁴க³வந்பூ⁴த⁴வ்யேஸ கஸ்சிஜ்ஜாது ஸமாஹித: |

ப்ரபு³த்³த⁴ இவ விஸ்ராந்தோ வ்யவஹாரபரோ⁵பி ஸந் || 5 ||

கஸ்சிதே³காந்தமாஸ்ரித்ய ஸமாதி⁴நியமே ஸ்தி²த: |

தயோஸ்து: கதர: ஸ்ரேயாநிதி மே ப⁴க³வந்வத³ || 6 || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 25.5-6) ||

வஸிஷ்ட:² -

“இமம் கு³ணஸமாஹாரமநாத்மத்வேந பஸ்யத: |

அந்த: சீதலதா யாஸௌ ஸமாதி⁴நிதி கத்²யதே || 7 ||

த்³ரு³ஸ்யாந மம ஸம்ப³ந்த⁴ இதி நிஸ்சித்ய சீதல: |

கஸ்சித்ஸம்வ்யவஹாரஸ்த:² கஸ்சித்³த⁴யாநபராயண: || 8 ||

த்³வாவதௌ ராம ஸுஸமாவந்தஸ்சேத் பரிசீதலௌ |

அந்த: சீதலதா யா ஸ்யாத்தத்³நந்ததப: ப²லம்” || 9 || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 25.7-9) இதி ||

நைஷ தோ³ஷ: | அத்ர வாஸநாக்ஷயரூபமந்த: சீதலத்வமவஸ்யம் ஸம்பாத³நீயமித்யேதாவதே³

ப்ரதிபாத்³யதே | ந து தத்³நந்தரபா⁴விநோ மநோநாஸஸ்ய ஸ்ரேஷ்ட²த்வம் நிவார்யதே

| சீதலத்வம் த்ரு³ஷ்ணயா: ப்ரஸமநமித்யேதாத்³ரு³ஸீம் விவக்ஷாம் ஸ்வயமேவ ஸ்பஷ்ட²சகார -

“அந்த: சீதலதாயாம் து லப்³தா⁴யாம் சீதலம் ஜக³த் |

அந்தஸ்த்ரு³ஷ்ணோபதப்தாநாம் தா³வதா³ஹமயம் ஜக³த்” || 24 || - (தத்ரைவ 25.24) ||

நநு ஸமாதி⁴நிந்தா³ வ்யவஹாரப்ரஸம்ஸா சாத்ரோபலப்⁴யேதே -

“ஸமாதி⁴ஸ்தா²நகஸ்த²ஸ்ய சேதஸ்சேத்³வ்ரு³த்திசஞ்சலம் |

தத்தஸ்ய து ஸமாதா⁴நம் ஸமமுந்மத்ததாண்ட³வை: || 10 ||

உந்மத்ததாண்ட³வஸ்த²ஸ்ய சேதஸ்சேதக்ஷணவாஸநம் |

தத்³ஸ்யோந்மத்தந்ரு³த்யம் து ஸமம் ப்³ரஹ்மஸமாதி⁴நா” || 11 || - (தத்ரைவ 25.10-11) இதி ||

மைவம் | அத்ர ஹி ஸமாதி⁴ப்ராஸஸ்த்யமேவாங்கீ³க்ரு³த்ய வாஸநா நிந்த³யதே |

இயமத்ர வசநவ்யக்தி: - யத்³யபி வ்யவஹாராத்ஸமாதி⁴ ப்ரஸஸ்த:, ததா²ப்யஸௌ

ஸவாஸநஸ்சேத்ததா³ நிர்வாஸநாத்³வ்யவஹாராத்⁴ம ஏவேதி ஸ ந ஸமாதி⁴ |

யதா³ ஸமாஹிதவ்யவஹாராராவுபா⁴வப்யதத்த்வஜ்ஞௌ ஸவாஸநௌ ச ததா³

ஸமாதே⁴ருத்தமலோகப்ராப்திஹேதுபுண்யத்வேந ப்ராஸஸ்த்யம் | யதா³ தூபௌ⁴ ஜ்ஞாநநிஷ்டௌ² நிர்வாஸநௌ ச, ததா³ஶபி வாஸநாக்ஷயரூபாம் ஜீவந்முக்திம் பரிபாலயந்நயம் மநோநாஸரூப: ஸமாதி:⁴ ப்ராஸஸ்த ஏவ | தஸ்மாத்³ யோகீ³ஸ்வரஸ்ய ஸ்ரேஷ்ட²த்வாத் பஞ்சப்ரயோஜநோபேதாயா ஜீவந்முக்தேர்ந கோ³ஶபி விக்⁴ந இதி ஸித்³த⁴ம் |

இதி ஸ்ரீமத்³வித்³யாரணயப்ரணீதே ஜீவந்முக்திவிவேகே ஜீவந்முக்திஸ்வரூபஸித்³தி⁴ப்ரயோஜநந்நாம சதுர்த²ம் ப்ரகரணம் || 4 ||

5. வித்³வத்ஸம்ந்யாஸநிரூபணம் நாம பஞ்சமம் ப்ரகரணம்

ஏவம் ஸ்வரூபப்ரமாணஸாத⁴ந்ப்ரயோஜநைர்ஜீவந்முக்திர்நிரூபிதா | அத² தது³பகாரிணம் வித்³வத்ஸம்ந்யாஸம் நிரூபயாம: | வித்³வத்ஸந்ந்யாஸஸ்ச பரமஹம்ஸோபநிஷ்தி³ ப்ரதிபாதி³த: | தாம் சோபநிஷ்த³மநூத்³ய வ்யாக்யாஸ்யாம: |

தத்ராதௌ³ வித்³வத்ஸம்ந்யாஸயோகீ³யம் ப்ரஸ்நமவதாரயதி -

“அத² யோகீ³நாம் பரமஹம்ஸாநாம் கோ³ஶயம் மார்கீ³ஸ்தேஷாம் கா ஸ்தி²திரிதி நாரதே³ ப⁴கீ³வந்தமுபகீ³த்யோவாச” இதி |

யத்³யப்யத²ஸப்³தா³பேக்ஷித ஆநந்தர்யப்ரதியோகீ³ ந கோப்யத்ர ப்ரதிபா⁴தி, ததா²ஶபி ப்ரஷ்டவ்யார்தோ²ஶத்ர வித்³வத்ஸம்ந்யாஸ: | தஸ்மிம்ஸ்ச விதி³ததத்த்வோ லோகவ்யவஹாரைர்விக்ஷிப்யமாணோ மநோவிஸ்ராந்திம் காமயமானோ³தி⁴காரீ |

ததஸ்தாத்³ரு³-க³தி⁴காரஸம்பத்த்யாநந்தர்யமத²ஸப்³தா³ர்த:² | கேவலயோகீ³நம் கேவலபரமஹம்ஸம் ச வாரயிதும் பத³த்³வ்யமுக்தம் | கேவலயோகீ³ தத்த்வஜ்ஞாநாபா⁴வேந

த்ரிகாலஜ்ஞாநாகாஸக³மநாதி³ஷு யோகை³ஸ்வர்யசமத்காரவ்யவஹாரேஷ்வாஸக்த: ஸம்யமவிஸேஷஸ்தத்ர தத்ரோத்³யங்க்தே | தத: பரமபுருஷார்தா²த்³ப்⁴ரஷ்டோ ப⁴வதி | அஸ்மிந்நர்தே² ஸூத்ரம் பூர்வமேவோதா³ஹ்ரு³த்ம் - “தே ஸமாதா⁴வுபஸர்கா³ வ்யுத்தா²நே ஸித்³த⁴ய:” (யோகீ³ஸூத்ரேஷு 3.38) இதி |

கேவலபரமஹம்ஸஸ்து தத்த்வவிவேகேநைஸ்வர்யேஷ்வஸாரதாம் பு³த்³த⁴வா விரஜ்யதி | தத³ப்யுதா³ஹ்ரு³த்ம்-

“சிதா³த்மந இமா இத்த²ம் ப்ரஸ்பு²ரந்தீஹ ஸக்தய: |

இத்யஸ்யாஸ்சர்யஜாலேஷு நாப்யுதே³தி குதூஹஸம்” || 67 || - (லக்ஷ⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 27.67) இதி ||

விரக்தோ஽ப்யஸௌ ப்ரஹ்மவித்³யாப⁴ரேண விதி⁴நிஷேதா⁴வுல்லங்க⁴யதி | தது³க்தம்
-“நிஸ்த்ரைகு³ண்யே பதி² விசரதாம் கோ விதி⁴ கோ நிஷேத⁴” (ஸூகாஷ்டகே) இதி |
ததா² ஈ ஸ்ரத்³தா⁴லவ: ஸிஷ்டாஸ்தமேவம் நிந்த³ந்தி -

“ஸர்வே ப்ரஹ்ம வதி³ஷ்யந்தி ஸம்ப்ராப்தே து கலௌ யுகே³ |

நாநுதிஷ்ட²ந்தி மைத்ரேய ஸிஸ்நோத³ரபராயணா:” || - இதி |

யோகி³நி து பரமஹம்ஸே யதோ²க்தம் தோ³ஷத்³வயம் நாஸ்தி | அந்யோ஽ப்யஸ்யாதிஸய:
ப்ரஸ்நோத்தராப்யாம் த³ர்ஸித:-

ஸ்ரீராம:-

“ஏவம் ஸ்தி²தே஽பி ப⁴க³வஞ்ஜீவந்முக்தஸ்ய ஸந்மதே: |

அபூர்வோ஽திஸய: கோ஽ஸௌ ப⁴வத்யாத்மவிதா³ம் வர” || 1 || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே²
42.1) ||

வஸிஷ்ட:² -

“ஜ்ஞஸ்ய கஸ்மிம்ஸ்சித³ப்யேஷா ப⁴வத்யதிஸயே ந தீ:⁴ |

நித்யத்ரு³ப்த: ப்ரஸாந்தாத்மா ஸ ஆத்மந்யேவ திஷ்ட²தி || 2 ||

மந்த்ரஸித்³தை⁴ஸ்தப:ஸித்³தை⁴ர்யோக³ஸித்³தை⁴ஸ்ச பூ⁴ரிஸ: |

க்ரு³தமாகாஸ்யாநாதி³ தத்ர கா ஸ்யாத³பூர்வதா || 3 ||

ஏக ஏவ விஸேஷோ஽ஸ்ய ந ஸமோ மூட⁴பு³த்³தி⁴பி:⁴ |

ஸர்வத்ரா஽ஸ்தா²பரித்யாகா³ந்நீராக³மமலம் மந: || 5 ||

ஏதாவதே³வ க²லு விங்க³மலிங்க³மூர்தே:

ஸம்ஸாந்தஸம்ஸு³திசிரப⁴ரமநிர்வ்ரு³தஸ்ய |

தஜ்ஜ்ஞஸ்ய யந்மத³நகோபவிஷாத³மோஹ-

லோபா⁴பதா³மநுதி³நம் நிபுணம் தநுத்வம்” || 6 || - (லகு⁴யோக³வாஸிஷ்டே² 42.2 -6)

இதி ||

ஏதநாதிஸயேநோபேதாநாம் தோ³ஷத்³வயரஹிதாநாம் மார்க³ஸ்தி²தீ ப்ரு³ச்ச²ரயேதே

| வேஷபா⁴ஷாதி³ருபோ ஹி வ்யவஹாரோ மார்க:³ | சித்தோபரமருப ஆந்தரோ த⁴ர்ம:

ஸ்தி²தி: | ப⁴க³வாம்ஸ்சதுர்முகோ² ப்ரஹ்மா | யதோ²க்தம் ப்ரஸ்நோத்தரமவதாரயதி -

“தம் ப⁴க³வாநாஹ” இதி |

வக்ஷயமாணமார்கே³ ஸ்ரத்³தா⁴திஸயமுத்பாத³யிதும் தம் மார்க³ம் ப்ரஸம்ஸதி-

“ஸோ஽யம் பரமஹம்ஸாநாம் மார்கோ³ லோகே து³ர்லப⁴தரோ ந து பா³ஹு³ஸ்ய:” (பரம0

உப0 1) இதி |

ய: ப்ருஷ்ட: ஸோ5யமிதி யோஜநா | அயமித்யுத்தரக்3ரந்தே2 வக்ஷயமாண
ஆச்சா2த3நாதி:3 ஸ்வஸரீரோபபோ4கே3ந லோகோபகாரேண ச நிரபேக்ஷோ
முக2யோ மார்க:3: பராம்ரு3ய்யதே | தாத்3ரு3ஸ்ய பரமகாஷ்டா2ம் ப்ராப்தஸ்ய
வைராக்3யஸ்யாத்3ருஷ்ட-சரத்வாத்தஸ்ய மார்க3ஸ்ய து3ர்லப4தரத்வம் | ந
சைதாவதாத்யந்தாபா4வ: ஸங்கநீய இத்யபி4ப்ரேத்ய பா3ஹூல்யமேவ ப்ரதிஷேத4தி
- ந த்விதி | பா3ஹூல்யமிதி வக்தவ்யே விங்க3வ்யத்யயஸ்சா2ந்த3ஸ: |

நந்வயம் மார்கோ3ம் து3ர்லப4தரஸ்சேத்தர்ஹி தத3ர்த2ம் ப்ரயாலோ ந கர்தவ்ய:, நேந
ப்ரயோஜநாபா4வாதி3த்யாஸங்க்யாஹ -

“யத்யேகோ5பி ப4வதி ஸ ஏவ நித்யபூதஸ்த:2 ஸ ஏவ வேத3புருஷ இதி விது3ஷோ
மந்யந்தே” (பரமஹம்ஸோபநிஷதி3 1) இதி |

“மநுஷ்யாணம் ஸஹஸ்ரேஷு கஸ்சித்3யததி ஸித்3த4யே |

யததாமபி ஸித்3தா4நாம் கஸ்சிந்மாம் வேத்தி தத்த்வத:” | - (ப4க3வத்3கீ3தாயாம் 7.3)

||

இதி ந்யாயேந யத்ர க்வாபி யதா3 கதா3சித்3யோகீ3பரமஹம்ஸோ யதி3
கஸ்சில்லப4யதே தர்ஹி ஸ ஏவ நித்யபூதஸ்தோ2 ப4வதி | நித்யபூத: பரமாத்மா, “ய
ஆத்மாபஹதாபம்மா” (சா20 ௨ப0 .8.1) இதி ஸ்ருதே: | ஏவகாரேண கேவலயோகீ3
கேவல பரமஹம்ஸஸ்ச வ்யாவர்த்யதே | கேவலயோகீ3 நித்யபூதம் ந ஜாநாதி
| கேவல பரமஹம்ஸோ ஜாநந்நபி சித்தவிஸ்ராந்த்யபா4வாத்3ப3ஹிர்முகோ2
ப்3ரஹ்மணி ந திஷ்ட2தி | வேத3ப்ரதிபாத்3ய: புருஷோ வேத3புருஷ: | விது3ஷோ
வித்3வாம்ஸோ ப்3ரஹ்மாநுப4வசித்தவிஸ்ராந்திப்ரதிபாத3கஸாஸ்த்ரபாரங்க3தா
யோகி3ந: | பரமஹம்ஸஸ்ய ப்3ரஹ்மநிஷ்ட2த்வம் ஸர்வே ஜநா மந்யந்தே | யதோ2க்தா
வித்3வாம்ஸஸ்து தத3ப்யஸஹமாநா ப்3ரஹ்மத்வமேவ மந்யந்தே | ததா2 ச ஸ்மர்யதே-
“தர்ஸநாத3ர்ஸநே ஹித்வா ஸ்வயம் கேவலரூபத: |

யஸ்திஷ்ட2தி ஸ து ப்3ரஹ்மந்3ரஹ்ம ந ப்3ரஹ்மவித்3வயம்” || இதி |

அதோ ந ப்ரயோஜநாபா4வ: ஸங்கிதமபி ஸக்யதே |

நித்யபூதஸ்த2த்வம் வேத3புருஷத்வம் ச முக2தோ விஸத3யந்நர்தா2த் “கா ஸ்தி2தி: ?”
இதி ப்ரஸ்நஸ்யோத்தரம் ஸுத்ரயதி -

“மஹாபுருஷோ யச்சித்தம் தத்ஸர்வதா3 மய்யேவாவஸ்தா2பயதி, (மய்யேவாவதிஷ்ட2தே
இதி வா) தஸ்மாத3ஹம் ச தஸ்மிந்நேவாவஸ்தி2த: (தஸ்மிந்நேவாவஸ்தீ2யதே இதி
வா)” இதி | (பரமஹம்ஸோபநிஷதி3 1) ||

வைதி3கஜ்ஞாநகர்மாதி4காரிஷு புருஷேஷு மத்யே யோகி3ந: பரமஹம்ஸஸ்யாத்யந்தமுத்தமத்

ஸ ச மஹாபுருஷோ யச்சித்தம் ஸ்வகீயம் தத்ஸர்வதா³மய்யேவாவஸ்தா²பயதி,
ஸம்ஸாரகோ³சராணம் ததீ³யசித்தவ்ரு³த்தீநாமப்யாஸவைரா³யா³ப்யாம்
நிருத்³த³வாத் | அத ஏவ ப⁴க³வாந் ப்ரஜாபதி: ஸாஸ்த்ரஸித்³த⁴ம் பரமாத்மாநம்
ஸ்வாநுப⁴வேந பராம்ரு³ஸந்மயீதி வ்யபதி³ஸதி | யஸ்மாத்³யோகீ³ மய்யேவ
சித்தம் ஸ்தா²பயதி தஸ்மாத்³ஹமபி பரமாத்மஸ்வரூபத்வேந தஸ்மிந்நேவ
யோகி³ந்யாவிர்பூ⁴தோ⁵வஸ்தி²தோ⁵ஸ்மி நேதரேஷ்வஜ்ஞானிஷு, தேஷாமவித்³யாவ்ரு³தத்வாத்
| தத்த்வவித்ஸ்வப்யயோகி³ஷு பா³ஹ்யசித்தவ்ரு³த்திபி⁴ரா³வ்ரு³தத்வாந்நாஸ்த்யாவிர்பா⁴வ:
|

இதா³நீம் கோ⁵யம் மார்க³ இதி ப்ரு³ஷ்டம் மார்க³முபதி³ஸதி -

“அஸௌ ஸ்வபுத்ரமித்ரகலத்ரப³ந்த⁴வாதீ³ஞ்ஸிகா²யஜ்ஞோபவீதே ஸ்வாத்⁴யாயம்
ச ஸர்வகர்மாணி ஸம்ந்யஸ்யாயம் ப்³ரஹ்மாண்ட³ம் ச ஹித்வா கௌபீநம்
த³ண்ட³மாச்சா²த³நம் ச ஸ்வஸாரோபபோ⁴கா³ர்தா²ய லோகஸ்யோபகாரார்தா²ய
ச பரி³ரஹேத்” (பரம0 ௨௦0 1) இதி |

யோ க்³ரு³ஹஸ்த:² பூர்வஜந்மஸஞ்சிதபுண்யபுஞ்ஜே பரிபக்வே ஸதி மாத்ரு³பித்ராஜ்ஞாதி³நா
நிமித்தேந விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸரூபம் பரமஹம்ஸாஸ்ரமஸ்வீக்ரு³த்யைவ
ஸ்ரவணாதி³ஸாத⁴நாந்யநுஷ்டா²ய தத்த்வம் ஸம்யக³வக³ச்ச²தி, ததோ க்³ரு³ஹஸ்த²ஸ்ய
ப்ராப்தைர்லௌகிகவைதி³கவ்யவஹாரஸஹஸ்ரைச்சித்தே விக்ஷிப்தே ஸதி
விஸ்ரான்திஸித்³த⁴யே வித்³வத்ஸந்ந்யாஸம் சிகீர்ஷதி, தம் ப்ரதி ஸ்வபுத்ரமித்ரேத்யாத்³யுபதே³ஸ
பூர்வமேவ விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸம் க்ரு³த்வா தத்த்வம் விதி³தவதோ வித்³வத்ஸந்ந்யாஸம்
சிகீர்ஷோ: புத்ரகலத்ராதி³ப்ரஸங்கா³பா⁴வாத் |

நந்வயம் வித்³வத்ஸம்ந்யாஸ: கிமிதரஸந்ந்யாஸவத்ப்ரேஷோச்சாரணாதி³வித்⁴யுக்தப்ரகாரேண
ஸம்பாத்³நீய:, கிம் வா ஜீர்ணவஸ்த்ரஸோபுத்³ரவக்³ராமாதி³த்யாக³வல்லௌகிகத்யாக³மாத்ரரு
? நாத்³ய:, தத்த்வவித்³ கர்த்ரு³த்த்வராஹித்யேந விதி⁴-நிஷேதா⁴நதி⁴காராத் | அத ஏவ
ஸ்மர்யதே -

“ஜ்ஞாநாம்ரு³தேந த்ரு³ப்தஸ்ய க்ரு³தக்ரு³த்யஸ்ய யோகி³ந: |

நைவாஸ்தி கிஞ்சித்கர்தவ்யமஸ்தி சேந்ந ஸ தத்த்வவித் || இதி | -
(ஜாபா³லத³ர்ஸநோபநிஷதி³ 1.23) இதி ||

ந த்³விதீய: | கௌபீநத³ண்டா³த்யாஸ்ரமலிங்க³விதா⁴நஸ்ரவணாத் |

நைஷ தோ³ஷ:, ப்ரதிபத்திகர்மவது³ப்யரூபத்வோபபத்தே: | ததா² ஹி -
ஜ்யோதிஷ்டோமே தீ³க்ஷிதஸ்ய தீ³க்ஷாங்க³நியமா-நுஷ்டா²நகாலே கண்டு³யிதும்
ஹஸ்தம் ப்ரதிஷித்⁴ய க்ரு³ஷ்ணவிஷாண விஹிதா “யத்³த⁴ஸ்தேந கண்டு³யேத

பாமாநம்பா⁴வுகா: ப்ரஜா: ஸ்யுர்யத்ஸமயேத நக்³நம்பா⁴வுகா:” (தைத்திரீயஸம்ஹிதாயாம்
இதி, “க்ரு³ஷ்ணவிஷாணயா கண்டு³யதே” (தத்ரைவ 6.1.3) இதி ச | தஸ்யாஸ்ச
க்ரு³ஷ்ணவிஷாணயா: ஸமாப்தே நியமே ப்ரயோஜநாபா⁴வாத்³ வோ⁶மஸக்யத்வாச்ச
த்யாக:³ ஸ்வத ஏவ ப்ராப்த: | தம் ச த்யாக³ம் ஸப்ரகாரம் வேதோ³ வித்³தா⁴தி
- “நீதாஸு த³க்ஷிணஸு சாத்வாலே க்ரு³ஷ்ணவிஷாணம் ப்ராஸ்யதி” (தத்ரைவ
6.1.3) இதி | ததி³த³ம் ப்ரதிபத்திகர்ம லௌகிகம் வைதி³கம் சேத்யுபயரூபம்
| ஏவம் வித்³வத்ஸம்ந்யாஸோ⁵ப்யுபயரூப: | ந ச தத்த்வவிதி³ ஸங்கநீய:,
சிதா³த்மந்யாரோபிதஸ்ய கர்த்ரு³த்வஸ்ய வித்³யயா⁵போஹிதத்வே⁵பி சிச்சா²யோபேதே⁵ந்த:கர
பாதௌ⁴ விக்ரியாஸஹஸ்ரயுக்தே ஸ்வத:ஸித்³த³ஸ்ய கர்த்ரு³த்வஸ்யாத்யந்தாபா⁴வ:
யாவத்³த்³ரவ்யபா⁴விதயா⁵நபோஹிதத்வாத் | ந ச “ஜ்ஞாநாம்ரு³தேந” (ஜாபா³லத³ர்ஸநோபநிஷத்
1.23) இத்யாதி³ஸம்ரு³திவிரோத:⁴, ஸத்யபி ஜ்ஞாநே விஸ்ராந்திரஹிதஸ்ய
த்ரு³ப்த்யபா⁴வேந விஸ்ராந்திஸம்பாத³நலக்ஷண கர்தவ்யஸேஷஸுத்³பா⁴வேந
க்ரு³தக்ரு³த்யத்வாபா⁴வாத் |
நநு தத்த்வவிதோ³பி வித்³யங்க³காரே ஸதி தேநாபூர்வேண தே³ஹாந்தரமார்ப⁴யேத |
மைவம் | தஸ்யாபூர்வஸ்ய சித்தவிஸ்ராந்திப்ரதிப³ந்த⁴நிவாரணலக்ஷணஸ்ய
த்³ரு³ஷ்டப²லஸ்ய ஸம்ப⁴வே ஸத்யத்³ரு³ஷ்டப²லகல்பநாயா அந்யாய்யத்வாத்;
அந்யதா² ஸ்ரவணதி³விதி⁴ஷ்வபி ப்³ரஹ்மஜ்ஞாநோத்பத்திப்ரதிப³ந்த⁴நிவாரணரூபம்
த்³ரு³ஷ்டப²லமுபேக்ஷய ஜந்மாந்தரஹேதுத்வம் கல்பயேத |
தஸ்மாத்³வித்⁴யங்க³காரே தோ³ஷாபா⁴வாத்³விவிதி³ஷு³ரிவ வித்³வாநபி க்³ரு³ஹஸ்தோ²
நாந்தீ³முக²ஸ்ராத்த³தோ⁴பவாஸ-ஜாக்³ரணதி³விதி⁴மநுஸ்ரு³த்யைவ ஸம்ந்யஸ்யேத் |
யத்³யப்பயத்ர ஸ்ராத்த³தா⁴தி³கம் நோபதி³ஷ்டம் ததா²ப்யஸ்ய வித்³வத்ஸந்ந்யாஸஸ்ய
விவிதி³ஷாஸந்ந்யாஸவிக்ரு³தித்வாத் “ப்ரக்ரு³திவத்³விக்ரு³தி: கர்தவ்யா” இதி
ந்யாயேந ததீ³யா த⁴ர்மா: ஸர்வே⁵ப்யத்ர ப்ராப்துவந்தி, யதா²க்³நிஷ்டோமஸ்ய
விக்ரு³திஷ்வதிராத்ராதி³ஷு ததீ³யத⁴ர்மப்ராப்திஸ்தத்³வத் | தஸ்மாதி³தரஸந்ந்யாஸவத்³த்ராப
ப்ரைஷமந்த்ரேண புத்ரமித்ராதி³த்யாக³ம் ஸங்கல்பயேத் | ப³ந்த⁴வாத்³நித்யாதி³ஸப்³தே³ந
ப்⁴ரு³த்யபஸூக்³ரு³ஹக்ஷேத்ரா-தி³லௌகிகபரிக்³ரஹாதி³விஸேஷா: ஸங்க்³ரு³ஹ்யந்தே
| ஸ்வாத்³யாயம் சேதி சகாரேண தத³ர்²நிர்ணயோபயுக்தாநி பத³வாக்யப்ரமாணஸாஸ்த்ராணி
வேதோ³ப்³ரு³ம்ஹகாணீ³திஹாஸபுராணதி³நி ச ஸமுச்சிநோதி | ஓளத்ஸுக்யநிவ்ரு³த்தி-
மாத்ரப்ரயோஜநாநாம் காவ்யநாடகாதீ³நாம் த்யாக:³ கைமுதிகந்யாயஸித்³த:⁴ |
ஸர்வகர்மாணீ³தி ஸர்வஸப்³தே³ந லௌகிகவைதி³கநித்யநைமித்திகநிஷித்³த⁴காம்யாநி
ஸங்க்³ரு³ஹ்யந்தே | புத்ராதி³த்யாகே³நைஹிகபோ⁴க:³ பரிஹ்ரு³த: | ஸர்வகர்மத்யாகே³ந
சாமுஷ்டிகபோ⁴கா³ஸா சித்தவிக்ஷேபகாரிணீ³ பரிஹ்ரு³தா | அயமிதி சா²ந்த³ஸவிப⁴க்திவிங்க்³

ப்ரஹ்மாண்ட³மிதி யோஜநீயம் | ப்ரஹ்மாண்ட³த்யாகோ³ நாம தத்ப்ராப்திஹேதோர்விரா³பாஸந
| ப்ரஹ்மாண்ட³ம் சேதி சகாரேண ஸூத்ராத்மப்ராப்திஹேதோர்ஹிரண்யக³ர்போ⁴பாஸநஸ்ய
தத்த்வஜ்ஞாநஹேதூநாம் ஸ்வரணதீ³நாம் ச ஸமுச்சய: | ஸ்வபுத்ராதி³ஹிரண்யக³ர்போ⁴பாஸநா
ச ஸுக²ஸாத⁴நம் ஸர்வம் ப்ரைஷமந்த்ரோச்சாரணேந பரித்யஜ்ய கௌபீநாதி³கம்
பரி³க்ரு³ஹ்ணீயாத் | ஆச்சா²த³நம் சேதி சகாரேண பாது³காதீ³நி ஸமுச்சிநோதி |
ததா² ச ஸம்ரு³தி:-

“கௌபீநயுக³ளம் வாஸ: கந்தா²ம் சீதநிவாரிணீம் |

பாது³கே சாபி³க்ரு³ஹ்ணீயாத் குர்யாந்நாந்யஸ்ய ஸங்க³ரஹம்” || - (ஹாரீதஸம்ஹிதாயாம்
6.728; லகு⁴விஷ்ணுஸம்ரு³தௌ 4.7) இதி ||

ஸ்வஸரீரோபபோ⁴கோ³ நாம கௌபீநேந லஜ்ஜாவ்யாவ்ரு³த்தி: | த³ண்டே³ந
கோ³ஸர்பாத்³யுபத்³ரவபரிஹார: | ஆச்சா²த³நேந சீதாதி³பரிஹார: | சகாராத்பாது³காப்⁴யாமுச்ச
ஸமுச்சிநோதி | லோகஸ்யோபகாரோ நாம த³ண்டா³தி³விங்கே³நைததீ³யமுத்தமாம்ஸ்ரமம்
பரிஜ்ஞாய தது³சிதாபி⁴வந்த³நபி⁴க்ஷாப்ரதா³நாதி³ப்ரவ்ரு³த்த்யா ஸுக்ரு³தஸி³தி: |
சகாரேணஸ்ரமம்யாதா³யா: ஸிஷ்டாசாரப்ராப்தாயா: பாஸநம் ஸமுச்சிநோதி |
கௌபீநாதி³பரி³க்ரஹஸ்யாநுகூலத்வமபி⁴ப்ரேத்ய முக்²யத்வம் ப்ரதிஷேத⁴தி -
“தச்ச ந முக்²யோ³ஸுதி” இதி (பரம0 உப0 .1) ||

யத்கௌபீநாதி³பரி³க்ரஹணமஸ்தி தத³ப்யஸ்ய யோகி³ந: பரமஹம்ஸஸ்ய முக்²ய:
கல்போ ந ப⁴வதி, கிம் த்வநுகல்ப ஏவ | விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸிநஸ்து
த³ண்ட³க்³ரஹணம் முக்²யமிதி க்ரு³த்த்வா த³ண்ட³வியோக³ஸ்ய நிஷேத: | ஸம்ர்யதே-
“த³ண்டா³த்மநோஸ்து ஸம்யோக: | ஸர்வதை³வ விதீ⁴யதே |
ந த³ண்டே³ந விநா க³ச்சே²தி³ஷுகேஷபத்ரயம் பு³த:” || - (ஸந்யாஸோபநிஷதி³ 2.11)
இதி ||

ப்ராயஸ்சித்தமபி த³ண்ட³நாஸே ப்ராணயாமஸதம் ஸம்ர்யதே - “த³ண்ட³த்யாகே³ ஸதம்
சரேத்” இதி |

யோகி³ந: பரமஹம்ஸஸ்ய முக்²யம் கல்பம் ப்ரஸ்நோத்தராப்⁴யாம் த³ர்ஸயதி -
“கோ³ஸம் முக்²ய இதி சேத³யம் முக்²ய:; ந த³ண்ட³ம் ந ஸிக²ம் ந யஜ்ஞோபவீதம்
நாச்சா²த³நம் சரதி பரமஹம்ஸ: “(பரம0 உப0 .1-2) இதி |
ந ஸிக²மிதி சா²ந்த³ஸோ விங்க³வ்யத்யயோ³ஸுநுஸந்தே⁴ய: | யதா² விவிதி³ஷு:
பரமஹம்ஸ: ஸிகா²யஜ்ஞோபவீதாப்⁴யாம் ரஹிதோ முக்²யஸ்ததா² யோகி³
த³ண்டா³ச்சா²த³நாப்⁴யாம் ரஹித: ஸந்முக்²யோ ப⁴வதி, த³ண்ட³ஸ்ய வைணவத்த்வாதி³லக்ஷண
கந்தா²த்வாதி³லக்ஷணம் ச பரீக்ஷிதும் த³ண்டா³தி³கம் ஸம்பாதி³யிதும் ரக்ஷிதும் ச

சித்தே வ்யாப்ரு³தே ஸதி சித்தவ்ரு³த்திநிரோத⁴லக்ஷணே யோகோ³ ந ஸித்⁴யேதி³தி
 | தச்ச ந யுக்தம், “ந ஹி வரவிகா⁴தாய கந்யோத்³வாஹ:” இதி ந்யாயாத் |
 ஆச்சா²நா³நாத்³யபா⁴வே ஸீதாதி³பா⁴தா⁴யா: க: ப்ரதீகார இத்யாஸங்க்யாஹ -
 “ந ஸீதம் ந சோஷ்ணம் ந ஸுக²ம் ந து:³க²ம் ந மாநாவமாநௌ ச ஷூ³ர்மிவர்ஜம்”
 (பரம0 உப0 .2) இதி |

நிருத்³தா⁴ஸேஷசித்தவ்ரு³த்தேர்யோகி³ந: ஸீதம் நாஸ்தி, தத்ப்ரதீத்யபா⁴வாத் | யதா³
 லீலாயாமாஸக்தஸ்ய பா³லஸ்யாச்சா²நா³தி³ரஹிதஸ்யாபி ஹேமந்தஸிஸிரயோ:
 ப்ராத:காலே⁵பி ஸீதம் நாஸ்தி, ததா² பரமாத்மந்யாஸக்தஸ்ய யோகி³ந:
 ஸீதாபா⁴வ: | க⁴ர்மகால உஷ்ணாபா⁴வஸ்ச ததை²வாவக³ந்தவ்ய: | வர்ஷாஸு
 தத³பா⁴வஸமுச்சயார்த²ம்ஸ்கார: | ஸீதோஷ்ணயோர்ப்ரதீதௌ தஜ்ஜந்யயோ:
 ஸுக²து:³க²யோரபா⁴வ உபந்ந: | நிதா³கே⁴ ஸீதம் ஸுக²ஜநகம் ஹேமந்தே
 து:³க²ஜநகம் | உக்தவிபர்யய உஷ்ணே த்³ரஷ்டவ்ய: | மாந: புருஷாந்தரேண
 ஸம்பாதி³த: ஸத்கார: | அவமானஸ்திரஸ்கார: | யதா³ யோகி³ந: ஸ்வாத்மவ்யதிரிக்தம்
 புருஷாந்தரமேவ ந ப்ரதீயதே ததா³ மாநாவமாநௌ தூ³ராத³பேதௌ | சகார:
 ஸத்ருமித்ரராக³த்³வேஷாதி³த்³வந்த³வாபா⁴வம் ஸமுச்சிநோதி | ஷூ³ர்மய:
 - ஷூ³த்³பிபாஸே ஸோகமோஹௌ ஜராமரணே ச | தேஷாம் த்ரயாணம்
 த்³வந்த³வாநாம் க்ரமணே ப்ராணமநோதே³ஹத⁴ர்மத்வாதா³த்³மதத்த்வாபி⁴முக²ஸ்ய
 யோகி³நஸ்தத்³வர்ஜநம் யஜ்யதே |

நந்வஸ்த்வேவம் ஸமாதி⁴த³ஸாயாம் ஸீதாத்³யபா⁴வ: வ்யுத்தா²நத³ஸாயாம்
 து நிந்தா³தி³க்லேஸ: ஸம்ஸாரிணமிவைநம் பா³தே⁴தைவேத்யாஸங்க்யாஹ -
 “நிந்தா³க³ர்மமத்ஸரத³ப்⁴த³ர்³பேச்சா²த்³வேஷஸுக²து:³க²காமக்ரோத⁴லோப⁴மோஹஹர்ஷா
 தீ³ம்ஸ்ச ஹித்வா” (பரம0 உப0 .2) இதி |

விவிதை:⁴ புருஷை: ஸ்வஸ்மிந்நாபாதி³தா தோ³ஷோக்திர்நிந்தா³ | அந்யேப்⁴யோ⁵தி⁴கோ⁵ஹமி
 சித்தவ்ரு³த்திர்³க³ர்வ: | வித்³யாத⁴நாதி³பி⁴ர்ந்யஸத்³ரு³ஸோ ப⁴வாமீதி பு³த்³தி⁴ர்மத்ஸர:
 | பரேஷாமக்³ரே ஜபத்⁴யாநாதி³ப்ரகடநம் த³ம்ப:⁴ | ப⁴ர்³த்ஸநாதி³ஷு த்³ரு⁴பு³த்³தி⁴ர்³ப:
 | த⁴நாத்³யபி⁴லாஷ இச்சா² | ஸத்ருவதா⁴தி³ஷு பு³த்³தி⁴ர்³வேஷ: | அநுகூலத்³ர்வ்யாதி³லாபே
 பு³த்³தி⁴ர்³வாஸ்த்³யம் ஸுக²ம் | தத³விபர்யயோ து:³க²ம் | யோஷிதா³த்³யபி⁴லாஷ:
 காம: | காமிதார்த²விகா⁴தஜந்யோ பு³த்³தி⁴க்ஷோப:⁴ க்ரோத:⁴ | லப்³த⁴ஸ்ய
 த⁴நஸ்ய த்யாகா³ஸஹிஷ்ணுத்வம் லோப:⁴ | ஹிதேஷ்வஹிதபு³த்³தி⁴ர்³ஹிதேஷு ச
 ஹிதபு³த்³தி⁴ர்³மோஹ: | சித்தக³தஸுகா²பி⁴வ்யஞ்ஜிகா முக²விகாஸாதி³ஹேதூ³ர்³வ்ரு³த்திர்³ஹர்
 | பரகீயகு³ணேஷு தோ³ஷத்வாரோபணமஸூயா | தே³ஹேந்த³நியாதி³ஸங்கா⁴தேஷ்வாத்மப்⁴ரே
 | ஆதி³ஸப்³தே³ந போ⁴க்³யவஸ்துஷு மமகாரஸமீச³ந்த்வாதி³பு³த்³தயோ க்³ரு³ஹ்யந்தே

। சகாரோ யதோ²க்தநிந்தா³தி³விபீ³தம் ஸ்துத்யாதி³கம் ஸமுச்சிநோதி ।
ஏதாந் ஸர்வாந் நிந்தா³தீ³ந் ஹித்வா பூர்வோக்த்வாஸநாக்ஷயாப்யாஸேந
பரித்யஜ்யாவதிஷ்டே²தேதி ஸேஷ: ।

நநு வித்³யமாநே ஸ்வதே³ஹே தத்பரித்யாகோ³ ந ஸம்ப⁴வதீ³த்யாஸங்க்யாஹ - “ஸ்வவபு:
குணபமிவ த்³ரு³ஸ்யதே யதஸ்தத³வபுரபத்⁴வஸ்தம்” (பரம0 ௨௦0 .2) இதி ।

பூர்வம் யத்ஸவகீயம் வபுஸ்ததி³தா³நீ³ம் யோகி³நா ஸ்வாத்மசைதந்யாத்ப்ரு³த²க்³பூ⁴தத்வேந
குணபமிவாவலோக்யதே । யதா² ஸ்ரத்³தா⁴லு: ஸ்பர்ஸநபீ⁴த்யா ஸவதே³ஹம்
தூ³ரே ஸ்தி²தோ³வலோகயதி, ததா²ஸ்யம் யோகீ³ தாதா³த்யம்யப⁴ராந்த்யத³யபீ⁴த்யா
ஸாவதா⁴நோ தே³ஹம் சிதா³த்மந: ஸகாஸாந்நிரந்தரம் விவிநக்தி । யத: காரணாத்
தத்³வபுராசார்யோபதே³ஸாக³மாநுப⁴வைரபத்⁴வஸ்தம் சிதா³த்மந:

ஸகாஸாந்நிராக்ரு³தம் । ததஸ்சைதந்யவியுக்தஸ்ய தே³ஹஸ்ய ஸவதுஸ்யதயா
த்³ரு³ஸ்யமாநத்வாத் ஸத்யபி தே³ஹே நிந்தா³தி³த்யாகோ³ க⁴டத இத்யபி⁴ப்ராய: ।

நநூத்பந்நோ தி³க்³ப்⁴ரம: ஸுரீ³யோத³யத³ர்ஸநேந விநஷ்டோ³பி யதா² கதா³சித³நுவர்த்தே,
ததா² கதா³சிதா³த்மநி தே³ஹாத்மஸம்ஸயாத்³யநுவ்ரு³த்தௌ நிந்தா³தி³க்³ஸேஸ: புந:
புந: ப்ரஸஜ்யேதே - த்யாஸங்க்யாஹ-

“ஸம்ஸயவிபீ³தமித்²யாஜ்ஞாநாநாம் யோ ஹேதுஸ்தேந நித்யநிவ்ரு³த்த:” (ப0 ௨௦0 2)
இதி ।

ஆத்மா கர்த்ரு³த்வாதி³த⁴ர்மோபேதஸ்தத³ரஹி³தோ வேத்யாதி³கம் ஸம்ஸயஜ்ஞாநம்
। தே³ஹாதி³ருப ஏவாத்மேதி விபீ³தஜ்ஞாநம் । ஏதது³ப்யம் போ⁴க்த்ரு³விஷயம்
। மித்²யாஜ்ஞாநம் து போ⁴க்³யவிஷயமத்ர விவக்ஷிதம் । தச்சாநேகவித⁴ம்-
“ஸங்கல்பப்ரப⁴வாந்காமாந்” (ப⁴க்³வத்³க்³தாயாம் 6.24) இத்யத்ர ஸ்பஷ்டக்ரு³தம் ।

தத்³தே⁴துஸ்சதுர்வித:⁴, “அநித்யாஸூசிது:³கா²நாத்மஸு நித்யஸூசிஸுகா²த்மக்²யாதிரவித்³யா”
(யோக³ஸூத்ரேஷு 2.5) இதி ஸூத்ரணாத் । அநித்யே கி³ரிநதீ³ஸமுத்³ராதௌ³

நித்யத்வப்⁴ராந்திரேகா । அஸுசௌ புத்ரபா⁴ர்யாதி³ஸீ⁴ரே ஸூசித்வப்⁴ராந்தித்³விதீ³யா
। து:³கே²க்ரு³ஷிவாணிஜ்யாதௌ³ ஸுக²த்வப்⁴ராந்திஸ்த்ரு³தீ³யா । கௌ³ணமித்²யாத்மநி
புத்ரபா⁴ர்யாதா³வந்மயாதி³கே சாநாத்மநி முக்²யாத்மத்வப்⁴ராந்திஸ்சதுர்³தீ³ ।
ஏதேஷாம் ஸம்ஸயாதீ³நாம் ஹேதுரத்³விதீ³யப்³ரஹ்மாத்மதத்த்வாவரகமஜ்ஞாநம்
தத்³வாஸநா ச । தச்சாஜ்ஞாநம் யோகி³ந: பரமஹம்ஸஸ்ய மஹாவாக்யார்த²போ³தே⁴ந
நிவ்ரு³த்தம்; வாஸநா து யோகா³ப்யாஸேந நிவ்ரு³த்தா । உதா³ஹ்ரு³தாயாம்

தி³க்³ப்⁴ராந்தாவஜ்ஞாநே நிவ்ரு³த்தே³பி வாஸநாயா: ஸத்³பா⁴வாத்³யதா²பூர்வம்
ப்⁴ராந்திவ்யவஹார: । யோகி³நஸ்துப்⁴ராந்திஹேதுத்³வயராஹித்யாத்ரு³த: ஸம்ஸயாதீ³ந்யநுவர்³தே³

? தமேநநுவ்ரு³த்த்யபா⁴வமபி⁴ப்ரேத்ய தேந ஹேதுத்³வயேந யோகீ³ நித்யநிவ்ரு³த்த

இத்யுக்தம் | ஸத்யாமப்யஜ்ஞாநதத்³வாஸநாநிவ்ரு³த்தௌ தஸ்யா நிவ்ரு³த்தேர்விநாஸாபா⁴வாந்
த்³ரஷ்டவ்யம் | தந்நித்யத்வே ஹேதுமாஹ -

“தந்நித்யபோ³த:” (பரம0 உப0 2) |

ஸர்வநாமத்வாத்³ப்ரஸித்³தா⁴ர்த²வாசீ தச்ச²ப்³தோ³ஶத்ர ஸர்வவேதா³ந்தப்³ரஸித்³த⁴ம்
பரமாத்மாநமாசஷ்டே | தஸ்மிந்³பரமாத்மநி நித்யோ போ³தோ⁴ யஸ்ய யோகி³ந:
ஸோ⁵யம் தந்நித்யபோ³த:” | யோகீ³ ஹி “தமேவ தீ⁴ரோ விஜ்ஞாய ப்ரஜ்ஞாம்
குர்வீத ப்³ராஹ்மண:” (ப்³ரு³ஹதா³ரண்யகோபநிஷதி³ 4.4.21) இதி ஸ்ருதிமநுஸ்ரு³த்ய
சித்தவிக்ஷேபாந்யோகே³ந பரிஹ்ரு³த்ய நைரநந்தர்யணை பரமாத்மவிஷயாமேவ
ப்ரஜ்ஞாம் கரோதி | அதோ போ³த⁴ஸ்ய நித்யத்வாத்³த்³ப்³தோ⁴விநாஸ்யயோரஜ்ஞாநதத்³வாஸநா
ந்நித்யேத்யர்த:”² |

பு³த்யமாநஸ்ய பரமாத்மநஸ்தார்கிகேஸ்வரவத்தடஸ்த²த்வஸங்காம் வாரயதி -

“தத்ஸ்வயமேவாவஸ்தி²தி:” (பரம0 உப0 .2) இதி |

யத்³வேதா³ந்தவேத்³யம் பரம் ப்³ரஹ்மாஸ்தி தத்ஸ்வயமேவ ந து ஸ்வஸ்மா³ந்யதி³த்யேவம்
நிஸ்சித்ய யோகி³நோ⁵வஸ்தி²தி³ர்ப⁴வதி |

தஸ்ய யோகி³நோ⁵ ப்³ரஹ்மாநுப⁴வப்ரகாரம் த³ர்ஸயதி -

“தம் ஶாந்தமசலமத்³வயாநந்த³விஜ்ஞாநக⁴ந ஏவாஸ்மி ததே³வ மம பரமம் தா⁴ம்”
(பரம0 உப0 .2) இதி |

தமித்யாதி³பத்³த்ரயே த்³விதீயா ப்ரத²மாந்தே² த்³ரஷ்டவ்யா | ய: பரமாத்மா ஶாந்த:
க்ரோதா⁴தி³விக்ஷேபரஹித:, அசலோ க³மநாதி³க்ரியாரஹித:, ஸ்வக³தஸஜாதீயவிஜாதீயபே⁴த³ஸ
ஸச்சிதா³நந்தை³கரஸோ⁵ஸ்தி ஸ ஏவாஹ்மஸ்மி | ததே³வ ப்³ரஹ்மதத்த்வம் மம
யோகி³ந: பரமம் தா⁴ம் வாஸ்தவம் ஸ்வரூபம்; ந த்வேதத்கர்த்ரு³த்வபோ⁴க்த்ரு³த்வாதி³யுக்தம்,
ஏதஸ்ய மாயாகல்பிதத்வாத் | நந்வாத்மந: பரப்³ரஹ்மத்வ ஆநந்தா³வாப்திரிதா³நீம்
குதோ நேத்யத்ராநந்தா³வாப்தி: ஸத்³ரு³ஷ்டாந்தமுக்தாபி⁴யுக்தை: -

“க³வாம் ஸர்பி: ஶரீரஸ்த²ம் ந கரோத்யங்க³போஷணம் |

ததே³வ கர்மரசிதம் புநஸ்தஸ்யைவ பே⁴ஷஜம் ||

ஏவம் ஸர்வஸரீரஸ்த:”² ஸர்பிவத்³பரமேஸ்வர: |

விநா சோபாஸநாம் தே³வோ ந கரோதி ஹிதம் ந்ரு³ஷு | ” - (ப்³ரு³ஹத்³யோகீ³யாஜ்ஞுவல்க்யஸம்

9.30-31) இதி ||

(*யதா² ஸர்பி: ஶரீரஸ்த²ம் க³வாம் ந குருதே ப³லம் |

நிர்³க³தம் கர்மஸம்யுக்த த³த்தம் தாஸாம் மஹாப³லம் ||

ததா² விஷ்ணு: ஶரீரஸ்தோ² ந கரோதி ஹிதம் ந்ரு³ணம் |

விநாராத⁴நயா தே³வ: ஸர்வக:³ பரமேஸ்வர: || - (க³ருட³புராணே 227.2,3) ||

யதி³ யோகி³ந: பூர்வாஸ்ரமப்ரஸித்³தா⁴ ஆசார்யபித்ரு³ப⁴ராத்திராத³ய: கர்மிண:
ஸ்ரத்³தா⁴ஜடா:³ ஸிகா²யஜ்ஞோபவீதஸந்த⁴யா-வந்த³நாதி³ராஹித்யேந பாஷண்டி³த்வமாரோப்ய
வ்யாமோஹயேயுஸ்ததா³ வ்யாமோஹாநுத்பத்தயே யோகி³நோ வர்தமாநம் நிஸ்சயம்
த³ர்ஸயதி-

“ததே³வ ச ஸிகா² ததே³வோபவீதம் ச பரமாத்மாத்த்மநோரேகதவஜ்ஞானேந தயோர்பே⁴த³
ஏவ விப⁴க்³ந: ஸா ஸந்த⁴யா” (பரம0 உப0 .2) இதி |

யத்³வேதா³ந்தவேத³யஸ்ய பரப்³ரஹ்மணோ ஜ்ஞானம் ததே³வ கர்மாங்க³பூ⁴தபா³ஹ்யஸிகா²யஜ்ஞோ
| அந்யே ச மந்த்ரத்³ரவ்யலக்ஷணே கர்மாங்க³பூ⁴தே சகாராப⁴யாம் ஸமுச்சீயேதே
| ஸிகா²த்³யங்க³ஸாத⁴யை: கர்மபி⁴ருத்பந்நம் யத்ஸ்வர்கா³தி³ஸூக²ம் தத்ஸர்வம்
ப்³ரஹ்மஜ்ஞானேநைவ லப⁴யதே, விஷயாநந்த³ஸ்ய ஸர்வஸ்ய ப்³ரஹ்மாநந்த³ஸேஸத்வாத்
| “ஏதஸ்யைவாநந்த³ஸ்யாந்யாநி பூ⁴தாநி மாத்ராமுபஜீவந்தி” (ப்³ரு¹ | உப0 .4.3.32)
இதி ஸ்ருதி: | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்யாத²ர்வணிகா ப்³ரஹ்மோபநிஷத்³யாமநந்தி-
“ஸஸிக²ம் வபநம் க்ரு³த்வா ப³ஹி:ஸூத்ரம் த்யஜேத்³பு³த⁴: |

யத்³க்ஷரம் பரம் ப்³ரஹ்ம தத்ஸூத்ரமிதி தா⁴ரயேத் || (ப்³ரஹ்மோபநிஷதி³ 6) ||

“ஸூசநாத்ஸூத்ரமித்யாஹு: ஸூத்ரம் நாம பரம் பத³ம் |

தத்ஸூத்ரம் விதி³தம் யேந ஸ விப்ரோ வேத³பாரக:³ || (தத்ரைவ 7) ||

“யேந ஸர்வமித³ம் ப்ரோதம் ஸூத்ரே மணிக³ண இவ |

தத்ஸூத்ரம் தா⁴ரயேத்³யோகீ³ யோக³வித்தத்தவத்³ர்ஸிவாந் || (தத்ரைவ 8) ||

“ப³ஹி:ஸூத்ரம் த்யஜேத்³வித்³வாந் யோக³முத்தமமாஸ்தி²த: |

ப்³ரஹ்மபா⁴வமித³ம் ஸூத்ரம் தா⁴ரயேத்³ய: ஸ சேதந: |

தா⁴ரணத்தஸ்ய ஸூத்ரஸ்ய நோச்சி²ஷ்டோ நாஸூசி²ர்வேத் || (தத்ரைவ 9) ||

“ஸூத்ரமந்தர்க³தம் யேஷாம் ஜ்ஞானயஜ்ஞோபவீதிநாம் |

தே வை ஸூத்ரவிதோ³ லோகே தே ச யஜ்ஞோபவீதிந: || (தத்ரைவ 10) ||

“ஜ்ஞானஸிகா² ஜ்ஞானநிஷ்டா² ஜ்ஞானயஜ்ஞோபவீதிந: |

ஜ்ஞானமேவ பரம் தேஷாம் பவித்ரம் ஜ்ஞானமுச்சயதே || (தத்ரைவ 11) ||

“அக்³நேரிவ ஸிகா² நாந்யா யஸ்ய ஜ்ஞானமயீ ஸிகா² |

ஸ ஸிகீ²த்யுச்சயதே வித்³வாந் நேதரே கேஸதா⁴ரிண: || (தத்ரைவ 12) ||

“கர்மண்யதி⁴க்ரு³தா யே து வைதி³கே ப்³ராஹ்மணாத³ய: |

தைர்விதா⁴ர்யமித³ம் ஸூத்ரம் கர்மாங்க³ம் தத்³தி⁴ வை ஸ்ம்ரு³தம் || (தத்ரைவ 13)
||

“ஸிகா² ஜ்ஞாநமயீ யஸ்யோபவீதம் சாபி தந்மயம் |

ப்ராஹ்மண்யம் ஸகலம் தஸ்ய இதி ப்³ரஹ்மவிதோ³ விது:³ || (தத்ரைவ 14) ||

“இத³ம் யஜ்ஞோபவீதம் ச பரமம் யத்பராயணம் |

வித்³வாந்யஜ்ஞோபவீதீ ஸ்யாத்தஜ்ஞாஸ்தம் யஜ்விநம் விது:³” || (தத்ரைவ 15) இதி
||

தஸ்மாத்³யோகி³ந: ஸிகா²யஜ்ஞோபவீதே யதா² வித்³யேதே ததை²வ ஸந்த⁴யாபி
வித்³யேதே | ய: ஸாஸ்த்ரக³ம்ய: பரமாத்மா யஸ்சாஹும்பரத்யயக³ம்யோ ஜீவாத்மா,
தயோரேகதவஜ்ஞாநேந மஹாவாக்யஜந்யேந ப்⁴ராந்திப்ரதீதோ பே⁴தோ³ விஸேஷேண
ப⁴கீ³ந ஏவ | புநர்ப்⁴ராந்த்யநுத³யோ ப⁴ங்க³ஸ்ய விஸேஷ: | யேயமேகதவபு³த்³தி:⁴
ஸேயமுப⁴யோராத்தமநோ: ஸந்தெள⁴ ஜாயமாநத்வாத் ஸந்த⁴யேத்யுச்யதே |
அஹோராத்ரயோ: ஸந்தா⁴வநுஷ்டே²யா க்ரியா யதா² ஸந்த⁴யா தத்³வத் | ஏவம்
ச ஸதி யோகீ³ ஸ்ரத்³தா⁴ஜடை³ர்ந வ்யாமோஹயிதும் ஸக்ய: |

“கோ⁵யம் மார்க:³ ? “இதி ப்ரஸ்நஸ்ய “அஸௌ ஸ்வபுத்ர” (பரம0 உப0| 1)
இத்யாதி³நோத்தரமுக்தம் | “கா ஸ்தி²தி:” ? இத்யேதஸ்ய “மஹாபுருஷ -” இத்யாதி³நா
ஸங்க்ஷிப்ப்யோத்தரமுக்த்வா “ஸம்ஸயவிபரீத -” இத்யாதி³நா ததே³வ ப்ரபஞ்ச்யேதா³நீ-
முபஸம்ஹரதி - “ஸர்வாந்காமாந்பரித்யஜ்ய அத்³வைதே பரமா ஸ்தி²தி:” | (பரம. உப0
.3) இதி ||

க்ரோத⁴லோபா⁴தீ³நாம் காமபூர்வகத்வாத் காமபரித்யாகே³ந சித்ததோ³ஷா: ஸர்வே⁵பி
பரித்யஜ்யந்தே | ஏததே³வாபி⁴ப்ரேத்ய வாஜஸநேயிபி⁴ராம்நாதம் - “அதோ² க²ல்வாஹு:
காமமய ஏவாயம் புருஷ:” (ப்³ரு³ஹதா³ரண்யகோபநிஷதி³ 4.4.5) இதி | அதோ
நிஷ்காமஸ்ய யோகி³சித்தஸ்யாத்³வைதே நிர்விக்⁴நா ஸ்தி²திருபபத்³யதே |

நநு த்³ண்ட³க்³ரஹணவிதி⁴வாஸநயோபேதா விவிதி³ஷாஸம்ந்யாஸிநோ யோகி³நம்
த்³ண்ட³ரஹிதம் பரமஹம்ஸம் நாப்⁴யுபக³ச்ச²ந்தீ³த்யாஸங்க்யாஹ-

“ஜ்ஞாநத்³ண்டோ³ த்⁴ரு³தோ யேந ஏகத்³ண்ட³ ஸ உச்யதே |

காஷ்ட²த்³ண்டோ³ த்⁴ரு³தோ யேந ஸர்வாஸீ ஜ்ஞாநவரீஜித: |

ஸ யாதி நரகாந்கோ⁴ராந்மஹாரௌரவஸம்ஜ்ஞுகாந் ||

திதிஷ்காஜ்ஞாநவராக்³யஸமாதி³கு³ணவர்ஜித: |

பி⁴க்ஷாமாத்ரேண யோ ஜீவேத்ஸ பாபீ யதிவ்ரு³த்திஹா ||

இத³மந்தரம் ஜ்ஞாத்வா ஸ பரமஹம்ஸ:” (பரம0 உப0 .3.3) இதி ।

பரமஹம்ஸஸ்ய யோ⁵யமேகத³ண்ட: ³ஸ த்³விவித: ⁴ - ஜ்ஞாநத³ண்ட: ³காஷ்ட²த³ண்ட³ஸ்சேதி । யதா² த்ரித³ண்டி³நோ வாக்³த³ண்டோ³ மநோத³ண்ட: ³கர்மத³ண்ட³ஸ்சேதி (“காயத³ண்ட³ஸ்சேதி” இதி வா பாட: ²) த்ரைவித்யம் தத்³வத் । வாக்³த³ண்டா³த³யோ மநுநா ஸ்மர்யந்தே-

“வாக்³த³ண்டோ³த² மநோத³ண்ட: ³கர்மத³ண்ட³ஸ்ததை²வ ச ।

யஸ்யதே நியதா பு³த்³தௌ⁴ ஸ த்ரித³ண்ட³தி சோச்யதே ॥

த்ரித³ண்ட³மேதந்நிக்ஷிப்ய ஸர்வபூ⁴தேஷு மாநவ: ।

காமக்ரோதௌ⁴ து ஸம்யம்ய தத: ஸித்³தி⁴ம் நிக³ச்ச²தி” ॥ - (மநு .12.10, 11) இதி ॥

தேஷாம் ஸ்வரூபம் த³க்ஷ: ஸ்மரதி -

“வாக்³த³ண்டோ³த² மநோத³ண்ட: ³கர்மத³ண்ட³ஸ்ததை²வ ச ।

யஸ்ய நியதா த³ண்டா³ஸ்த்ரித³ண்ட³தி ஸ உச்யதே ।

வாக்³த³ண்டே³ மௌநமாதிஷ்டே²த் கர்மத³ண்டே³ த்வநீஹதாம் ।

மாநஸஸ்ய து த³ண்ட³ஸ்ய ப்ராணயாமோ விதீ⁴யதே” ॥ இதி ।

“கர்மத³ண்டோ³ஸ்ப்போ⁴ஜநம்” இதி ஸ்ம்ரு³த்யந்தரபாட: ² । ஈத்³ரு³ஸம் த்ரித³ண்ட³த்வம் பரமஹம்ஸஸ்யாப்யஸ்தி ।

ததே³த³பி⁴ப்ரேத்ய பிதாமஹ: ஸ்மரதி -

“யதி: பரமஹம்ஸஸ்து தூர்யாக்²ய: ஸ்ருதிசோதி³த: ।

மைச நியமைர்யுக்த விஷ்ணுரூபீ த்ரித³ண்ட³பு⁴ரு³த்” ॥ இதி ।

ஏவம் ஸதி மௌநாதீ³நாம் வாகா³தி³த³மநஹேதுத்வாத³யதா² த³ண்ட³த்வம்

ததை²வாஜ்ஞாநதக்கார்யத³மநஹேதோர்ஜ்ஞாநஸ்ய த³ண்ட³த்வம் । அயம்

ஜ்ஞாநத³ண்டோ³ யேந பரமஹம்ஸேந த்⁴ரு³த: ஸ ஏவ முக்²ய ஏகத³ண்ட³த்யுச்யதே

। மாநஸஸ்ய ஜ்ஞாநத³ண்ட³ஸ்ய கதா³சிச்சித்தவிக்ஷேபேண விஸ்ம்ரு³தி:

ப்ரஸஜ்யேதேதி தந்நிவாரணர்த்தம் ஸ்மாரக: காஷ்ட²த³ண்டோ³ த்⁴ரியதே ।

ததே³தச்சா²ஸ்த்ரார்த்²ர-

ஹஸ்யமபு³த்³த்³வா வேஷமாத்ரேண புருஷார்த²ஸித்³தி⁴மபி⁴ப்ரேத்ய காஷ்ட²த³ண்டோ³

யேந பரமஹம்ஸேந த்⁴ரு³த: ஸ புருஷோ ப்³ஹுவித்யாத்நோபேதத்வாத்³கோ⁴ராந்மஹாரெளரவ

। தத்ர ஹேதுரச்யதே?? - பரமஹம்ஸவேஷம் த்³ரு³ஷ்ட்வா ஜ்ஞாநித்வப்⁴ராந்த்யா

ஸர்வே ஜநா: ஸ்வஸ்வக்³ரு³ஹே தம் போ⁴ஜயந்தி । அயம் ச ஜிஹ்வாலம்படோ

வரஜ்யாவர்ஜ்யவிவேகமக்ரு³த்வா ஸர்வமந்நமஸ்நாதி । தேந ப்ரத்யவாயம்

ப்ராப்நோதி । யாநி து “நாந்நதோ³க்ஷேண மஸ்கர்” (ஸம்ந்யாஸோபநிஷதி³ 72) ,

“சாதூர்வர்ண்யம் சரேத்³பை⁴க்ஷம்” இத்யாதி³ஸ்ம்ரு³திவசநாநி தாநி ஜ்ஞாநிவிஷயாணி
| அயம் ச ஜ்ஞாநவரஜித இதி யுக்தோ⁵ஸ்ய நரக: | அத ஏவ ஜ்ஞாநஹீநஸ்ய
யதேர்பி⁴க்ஷாநியமமாஹ மநு:-

“ந சோத்பாதநிமித்தாப்யாம் ந நக்ஷத்ராங்க³வித்³யயா |
நாநுஸாஸநவாதா³ப்யாம் பி⁴க்ஷாம் லிப்ஸேத கர்ஹிசித் || 50 ||

ஏககாலம் சரேத்³பை⁴க்ஷம் ந ப்ரஸஜ்யேத விஸ்தரே ||

பை⁴க்ஷே ப்ரஸக்தோ ஹி யதிர்விஷயேஷ்வபி ஸஜ்ஜதி” || 55 || - (மநு0 6.50, 55) ||

ஜ்ஞாநாப்யாஸிநம் ப்ரதி த்வேவம் ஸ்மர்யதே-

“ஏகவாரம் த்³விவாரம் வா பு⁴ஞ்ஜீத பரஹம்ஸக: |

யேந கேந ப்ரகாரேண ஜ்ஞாநாப்யாஸீ ப⁴வேத்ஸதா³” || இதி |

ஏவம் ச ஸதி ஜ்ஞாநத³ண்ட³காஷ்ட²த³ண்ட³யோர்யத³ந்தரமுத்தமத்வாத⁴மத்வரூபம்
ததி³த³மவக³த்யோத்தமம் ஜ்ஞாநத³ண்ட³ம் யோ தா⁴ரயதி ஸ ஏவ முக்²ய: பரமஹம்ஸ
இத்யப்⁴யுக³ந்தவ்யம் |

நந்வஸ்த்வபி⁴ஜ்ஞஸ்ய பரமஹம்ஸஸ்ய ஜ்ஞாநத³ண்டோ³மாயூ⁴த்வகாஷ்ட²த³ண்ட³நிர்³ந்த:⁴,
இதரா து சர்யா ஸர்வா கீத்³ரு³ஸீத்யாஸங்க்யாஹ -

“ஆஸாம்ப³ரோ ந நமஸ்காரோ ந ஸ்வதா⁴காரோ ந நிந்தா³ ந ஸ்துதிர்யாத்³ரு³ச்சி²கோ
ப⁴வேத்³ பி⁴க்ஷூர்நாவாஹநம் ந விஸர்ஜநம் ந மந்த்ரம் ந த்யாநம் நோபாஸநம்
ந லக்ஷயம் நாலக்ஷயம் ந ப்ரு³த²ங்நாப்ரு³த²ங் ந சாஹம் ந த்வம் ந ச ஸர்வம்
ந சாநிகேதஸ்தி²திரேவ ஸ பி⁴க்ஷு: ஸௌவர்ணாதீ³நநைவ பரி³ரஹேநந லோகம்
நாவலோகம் ச” (பரம0 ௨௧0 .4) இதி |

ஆஸா தி³ஸ:, தா ஏவாம்ப³ரம் வஸ்த்ரமாச்சா²த³நம் யஸ்யாஸாவாஸாம்ப³ர: | யத்து
ஸ்ம்ரு³திவசநம்-

“ஜாந்வோரூர்த்⁴வமதோ⁴ நாபே:⁴ பரிதா⁴யைகமம்ப³ரம் |

த்³விதீயமுத்தரம் வாஸ: பரிதா⁴ய க்³ரு³ஹாநடேத்” ||

இதி, ததி³த³மயோகி³விஷயம் | அத ஏவ பூர்வம் “தச்ச ந முக்²யோ⁵ஸ்தி” இத்யுக்தம்
|

யத்³யபி ஸ்ம்ரு³த்யந்தரம் -

“யோ ப⁴வேத்பூர்வஸம்ந்யாஸீ துல்யோ வை த⁴ர்மதோ யதி³ |

தஸ்மை ப்ரணம: கர்தவ்யோ நேதராய கதா³சந” ||

இதி, ததா²பி தஸ்யாயோகி³விஷயத்வாந்நாஸ்ய நமஸ்கார: கர்தவ்யோ⁵ஸ்தி | அத ஏவ ப்³ராஹ்மணலக்ஷணே “நிர்நமஸ்காரமஸ்துதிம்” (மஹாபா⁴ரதே ஸாந்திபர்வணி மோக்ஷத⁴ர்மே 237.24) இத்தயுதா³ஹ்ரு²தம் |

க³யாப்ரயாகா³தி³தீர்தே²ஷு ஸ்ரத³தா⁴ஜாட்³யாத்ப்ராப்த: ஸ்வதா⁴காரோ நிஷித்⁴யதே | பூர்வத்ர “நிந்தா³க³ர்வ -” (பரம0 ௨௨0 .2) இத்தயாதி³வாக்யேநபரக்ரு²தயா ஸ்வநிந்த³யா க்லேஸோ நிவாரித:, அத்ர து ஸ்வகர்த்ரு²கே அந்யவிஷயே நிந்தா³ஸ்துதீ நிஷித்⁴யேதே | யாத்³ரு²ச்சி²கத்வம் நிர்³பந்த⁴ராஹித்யம் | ந க்வசி³பி வ்யவஹாரே நிர்³பந்த⁴ம் குர்யாத் | யஸ்து தே³வ்யஜாயாம் நிர்³பந்த⁴:⁴ ஸ்மர்யதே-
“பி⁴க்ஷாடநம் ஜப: ஸௌசம் ஸ்நாநம் த்யாநம் ஸுரா⁴ர்சநம் |
கர்தவ்யாநி ஷடே³தாநி ஸர்வதா² ந்ரு²பத³ண்ட³வத்” ||

இதி, தஸ்யாப்யயோகி³விஷயத்வமபி⁴ப்ரேத்ய நாவாஹநமித்தயாத்³யாம்நாதம் | ஸக்ரு²த்ஸ்மரணம் த்யாநம், நைரந்தர்யேணுஸ்மரணமுபாஸநமிதி தயோர்பே⁴த:³ | யதா² யோகி³ந: ஸ்துதிநிந்தா³தி³-லௌகிகவ்யவஹாராபா⁴வ:, யதா² வா தே³வ்யஜாதி³த⁴ர்மஸாஸ்தர்வ்யவஹாராபா⁴வ:, ததா² லக்ஷயத்வாலக்ஷயத்வாதி³-ஜ்ஞாநஸாஸ்தர்வ்யவஹாரோ⁵பி நாஸ்தி | “யத்ஸாக்ஷிசைதந்யமஸ்தி ததி³த³ம் தத்த்வமஸீதி வாக்யே த்வம்பதே³ந லக்ஷயம்; தே³ஹாதி³விஸிஷ்டம் சைதந்யம் லக்ஷயம் ந ப⁴வதி, கிம் து வாச்யம்; தச்ச வாச்யம் தத்பதா³ர்தா²த்ப்ரு²த²க், லக்ஷயம் த்வப்ரு²த²க்; ஸ்வதே³ஹநிஷ்டோ² வாச்யோ⁵ர்தோ²ஹமிதி வ்யவஹாரார்ஹ:, பரதே³ஹநிஷ்ட²ஸ்த்வமிதி வ்யவஹாரார்ஹ: | லக்ஷயம் வாச்யமித்யுப⁴யவித⁴ம் சைதந்யோபேதம், அந்யஜ்ஜட³ம் ஜக³த்ஸர்வமிதி வ்யவஹாரார்ஹம்” இத்யேதாத்³ரு²ஸோ விகல்போ ந கோ⁵பி யோகி³நோ⁵ஸ்தி, ததீ³யசித்தஸ்ய ப்³ரஹ்மணி விஸ்ராந்தத்வாத் | அத ஏவ ஸ பி⁴க்ஷாரநிகேதஸ்தி²திரேவ | யதி³ நியதநிவாஸார்த²ம் கஞ்சிந்மட²ம் ஸம்பாத³யேத், ததா³நீம் தஸ்மிந்மமத்வே ஸதி ததீ³யஹாநிவ்ரு²த⁴யோஸ்சித்தம் விக்ஷிப்யேத் | ஏதத்ஸர்வமபி⁴ப்ரேத்ய கௌ³ட³பாதா³சார்யா ஆஹு: -

“நி:ஸ்துதிர்நிர்நமஸ்காரோ நி:ஸ்வதா⁴கார ஏவ ச
சலாசலநிகேதஸ்ச யதிர்யாத்³ரு²ச்சி²கோ ப⁴வேத்” || - (மாண்ரு³க்யகாரிகாயாம் 2.37)
இதி ||

யதா²மடோ²ந பரி³க்³ரஹீதவ்யஸ்ததா² ஸௌவர்ணராஜதா³நாம் பி⁴க்ஷாசமநாதி³பாத்ராணாமே
ந க்³ரு²ஹ்ணீயாத் | ததா³ஹ யம:-

“ஹிரண்மயாநி பாத்ராணி கார்ஷ்ணயஸமயாநி ச |

யதீநாம் தாந்யபாத்ராணி வர்ஜயேத்தாநி பி⁴க்ஷாக:” || இதி

மநுரபி-

“அதைஜஸாநி பாத்ராணி தஸ்ய ஸ்யுந்நிர்வ்ரணாநி ச |
தேஷாமத்³பி:4 ஸ்ம்ரு²தம் ஸௌசம் சமஸாநாமிவாத்⁴வரே ||

அலாபு³தா³ருபாத்ரம் வா ம்ரு²ந்மயம் வைணவம் ததா² |
ஏதாநி யதிபாத்ராணி மநு: ஸ்வாயம்⁴வோ⁵ப³ரவீத்” || - (மநு 6.53, 54) இதி ||

போ³த⁴யநோபி -

“ஸ்வயமாஹ்ரு²தபர்ணேஷு ஸ்வயம் ஸீர்ணேஷு வா புந: |

பு⁴ஞ்ஜீத ந வடாஸ்வத்த²கரஞ்ஜாநாம் ச பர்ணகே ||

ஆபத்³யபி ந காம்ஸ்யேஷு மலாஸீ காம்ஸ்யபோ⁴ஜந: |

ஸௌவர்ணே ராஜதே தாம்ரே ம்ரு²ந்மயே த்ரபுஸீஸயோ:” || இதி |

ததா² லோகம் ஜநம் ஸிஷ்யவர்க³ம் ந க்³ரு²ஹ்ணீயாத் | ததா³ஹ மநு: -

“ஏக ஏவ சரேந்நித்யம் எதித்³த⁴யர்த²மஸஹாயக: |

எதித்³தி⁴மேகஸ்ய பஸ்யந்நி தஜ்ஜஹாதி ந ஹீயதே” || - (மநு 6.42) இதி ||

மேதா⁴திதி²ரபி-

“ஆஸநம் பாத்ரலோபஸ்ச ஸஞ்சய: ஸிஷ்யஸங்க்³ரஹ: |

தி³வாஸ்வாபோ வ்ரு²தா²லாபோ யதேர்ப³ந்த⁴கராணி ஷட் ||

“ஏகாஹாத்பரதோ க்³ராமே பஞ்சாஹாத்பரத: புரே |

வர்ஷாப்⁴யோந்யத்ர யத்ஸ்தா²நமாஸநம் தது³தா³ஹ்ரு²தம் ||

“உக்தாலாப்³வாதி³பாத்ராணமேகஸ்யாபி ந ஸங்க்³ரஹ: |

பி⁴க்ஷோர்பை⁴க்ஷபு⁴ஜஸ்சாபி பாத்ரலோப: ஸ உச்யதே ||

“க்³ரு²ஹீதஸ்ய து த்³ண்டா³தே³ர்த்³விதீயஸ்ய பரிக்³ரஹ: |

காலாந்தரோபபோ⁴கா³ர்த²ம் ஸஞ்சய: பரிசீர்தித: ||

“ஸூஸ்ருஷாலாப⁴பூஜார்த²ம் யஸோ⁵ர்த²ம் வா பரிக்³ரஹ: |

ஸிஷ்யாணாம் ந து காரூண்யாத்ஸ ஜ்ஞேய: ஸிஷ்யஸங்க்³ரஹ: |

“வித்³யா தி³நம் ப்ரகாஸத்வாத்³வித்³யா ராத்ரிருச்யதே |

வித்³யாப்⁴யாஸே ப்ரமாதோ³ய: ஸ தி³வாஸ்வாப உச்யதே ||

“ஆத்⁴யாத்மிகீம் கதா²ம் முக்த்வா பை⁴க்ஷசர்யாம் ஸுரஸ்துதிம் |

அநுக்³ரஹ: பதி²ப்ரஸ்நோ வ்ரு²தா²லாப: ஸ உச்யதே” ||

லோகம் ஸிஷ்யஜநரூபம் ந க்³ரு'ஹ்ணீயாதி³த்யேதாவதே³வ ந ப⁴வதி, கிம் து
தஸ்ய லோகஸ்யாவலோகம் த³ர்ஸநமபி ந குர்யாத், தஸ்ய ப³ந்த⁴ஹேதுத்வாத் | ந
சேத்யநேநாந்யத³பி ஸ்ம்ரு'திநிஷித்³த⁴ம் ந குர்யாதி³த்யபி⁴ப்ரேதம் | தச்ச நிஷித்³த⁴ம்
மேதா⁴திதி²ர்³ர்ஸயதி-

“ஸ்தா²வரம் ஜங்க³மம் பீ³ஜம் தைஜஸம் விஷமாயுத⁴ம் |

ஷடே³தாநி ந க்³ரு'ஹ்ணீயாத்³யதிர்மூத்ரபு⁴ஷ்வத் ||

ரஸாயநம் க்ரியாவாத³ம் ஜ்யோதிஷம் க்ரயவிக்ரயம் |

விவிதா⁴நி ச ஸில்பாநி வர்ஜயேத்³பரதா³ரவத்” || இதி |

யோகி³நோ லௌகிகவைதி³கவ்யவஹாரக³தாநி யாநி பா³த⁴காநி ஸந்தி தேஷாம்
வர்ஜநமபி⁴ஹிதம் | அத² ப்ரஸ்நோத்தராப்யாமத்யந்தபா³த⁴கம் ப்ரத³ர்ஸ்ய
தத்³வர்ஜநமாஹ-

“ஆபா³த⁴க: க இதி சேதா³பா³த⁴கோஸ்த்யேவ | யஸ்மாத்³பி⁴க்ஷூர்ஹிரண்யம் ரஸேந
த்³ரு'ஷ்டம் சேத்ஸ ப்³ரஹ்மஹா ப⁴வேத் | யஸ்மாத்³பி⁴க்ஷூர்ஹிரண்யம் ரஸேந
ஸ்ப்ரு'ஷ்டம் சேத்ஸ பௌஸ்கஸோ ப⁴வேத் | யஸ்மாத்³பி⁴க்ஷூர்ஹிரண்யம் ரஸேந
க்³ராஹ்யம் சேத்ஸ ஆத்மஹா ப⁴வேத் | தஸ்மாத்³பி⁴க்ஷூர்ஹிரண்யம் ரஸேந ந
த்³ரு'ஷ்டம் ச ந ஸ்ப்ரு'ஷ்டம் ச ந க்³ராஹ்யம் ச” (பரம0 உப0.4) இதி |

ஆகாரோ⁵பி⁴வ்யாப்த்யர்த:2, “ஆநீஷத³ர்தே²பி⁴வ்யாப்தௌ” இத்யபி⁴ஹிதத்வாத்
| அபி⁴வ்யாப்தௌ பா³த⁴கோ⁵த்யந்தபா³த⁴கஸ்தஸ்ய ஸத்³பா⁴வம் ப்ரதிஜ்ஞாய
ஹிரண்யஸ்ய ததா²வித⁴பா³த⁴கத்வமுச்ச்யதே | ரஸேநாபி⁴லாஷ்யுக்³தேநாத³ரேண
ஹிரண்யம் யதி³ த்³ரு'ஷ்டம் ஸ்யாத்ததா³நீம் ஸ த்³ரஷ்டா பி⁴க்ஷூர்ப்³ரஹ்மஹா
ப⁴வேத் | ஹிரண்யாஸக்த்யா தத்ஸம்பாத³நரக்ஷணயோ: ஸர்வதா³ப்ரயதமாநஸ்தத்³வையர்த²ய
ப்ரபஞ்சமித்²யாத்வப்ரதிபாத³காந் வேதா³ந்தாந்தா³ஷயித்வா தத்ஸத்யத்வமவலம்ப³தே
| தத: ஸாஸ்த்ரஸித்³த⁴மத்³விதீயம் ப்³ரஹ்ம தேந பி⁴க்ஷூ³ஹைதமேவ ப⁴வதி |
தஸ்மாத்³ஸௌ ப்³ரஹ்மஹா ப⁴வேத் |

ததா² ச ஸ்மர்யதே-

“ப்³ரஹ்ம நாஸ்தீதி யோ ப்³ருயாத்³த்³வேஷ்டி ப்³ரஹ்மவித³ம் ச ய: |

அபூ⁴தப்³ரஹ்மவாத³ ச த்ரயஸ்தே ப்³ரஹ்மகா⁴தகா: | ” இதி |

“ப்³ரஹ்மஹா ஸ து விஜ்ஞேய: ஸர்வதா³ம்ப்³ஹிஷ்க்ரு'த: | ” இதி ச |

அபி⁴லாஷ்யூர்வகம் ஹிரண்யம் ஸ்ப்ரு'ஷ்டம் சேத்ததா³ தத்ஸ்ப்ரு'ஷ்டா பி⁴க்ஷூ:
பதிதத்வாத் பௌஸ்கஸோ ம்லேச்ச²ஸத்³ரு'ஸோ ப⁴வேத் | பாதித்யம் ச ஸ்மர்யதே-

“புதத்யஸௌ த்⁴ருவம் பி⁴க்ஷூர்யஸ்ய பி⁴க்ஷூர்த்³வயம் ப⁴வேத் |

தீ⁴பூர்வம் ரேத உதஸர்கோ³ த்³ரவ்யஸங்க்³ரஹ ஏவ ச” || இதி |

அபி⁴லாஷ்புர:ஸரம் ஹிரண்யம் ந க்³ராஹ்யம் | க்³ரு³ஹீதம் சேத்ததா³ ஸ பி⁴க்ஷூர்³தே³ஹேந்த்³ரியாதி³ஸாக்ஷிணமஸங்க்³ம் சிதா³த்மாநம் ஹதவாந்⁴வேத், அஸங்க்³த்வமபோஹ்ய ஸ்வாத்மநோ ஹிரண்யாதி³த்³ரவ்யம் ப்ரதி போ⁴க்த்ரு³த்வேந ப்ரதிபந்நத்வாத் | தஸ்யாஸ்சாந்யதா²ப்ரதிபத்தே: ஸர்வபாபரூபத்வம் ஸ்மர்யதே- “யோ⁵ந்யதா² ஸந்தமாத்மாநமந்யதா² ப்ரதிபத்³யதே |

கிம் தேந ந க்ரு³த்ம் பாபம் சோரேணத்மாபஹாரிண” || - (மஹாபா⁴ரதே 1.68.26) இதி ||

கிம் சாத்மகா⁴திந: ஸுக²லேஸேநாபி ரஹிதா ப்³ஹூவித⁴து:³கே²நாவ்ரு³த்தா லோகா: ஸ்ருயந்தே-

“அஸூர்யா நாம தே லோகா அந்தே⁴ந தமஸாவ்ரு³தா: |

தாம்ஸ்தே ப்ரேத்யாபி⁴க³ச்ச²ந்தி யே கே சாத்மஹநோ ஜநா: | ” - (ஈஸோபநிஷதி³ 3) இதி ||

த்³ரு³ஷ்டம் சேத்யநேந சகாரேண ஸ்ருதம் ச ஸமுச்சீயதே | ஸ்ப்ரு³ஷ்டம் சேத்யநேந கதி²தஸ்ய ஸமுச்சய: | க்³ராஹ்யம் சேத்யநேந வ்யவஹ்ரு³த்ம் சேதி ஸமுச்சீயதே | த்³ர்ஸநஸ்பர்ஸநக்³ரஹணவத³பி⁴லாஷ்பூர்வகா ஹிரண்யவ்ரு³த்தாந்த்³ரவணத்த³க்ரு³ணகத²ந- தத்³யக்ரயாதி³வ்யவஹாரா அபி ப்ரத்யவாயஹேதவ யஸ்மாத்தஸாபி⁴லாஷஹிரண்யத்³ர்ஸநாத³யே தோ³ஷகாரிணஸ்தஸ்மாத்³பி⁴க்ஷூண

ஹிரண்யத்³ர்ஸநாத³யோ வர்ஜநீயா இத்யர்த:² | ஹிரண்யவர்ஜநஸ்ய ப²லமாஹ-

“ஸர்வே காமா மநோக³தா வ்யாவர்தந்தே து:³கே² நோத்³விக்³ந: ஸுகே² நி:ஸ்ப்ரு³ஹஸ்த்யாகோ³ ராகே³ ஸர்வத்ர ஸுபா⁴ஸுப⁴யோரநபி⁴ஸ்நேஹோ ந த்³வேஷ்டி ந மோத்³தே ச ஸர்வேஷாமிந்த்³ரியாணம் க³திருபரமதி ய ஆத்மந்யேவாவதிஷ்ட²தே” (பரம0 ௨0 .4) இதி |

புத்ரபா⁴ர்யாக்³ரு³ஹக்ஷேத்ராதி³காமாநாம் ஸர்வேஷாம் ஹிரண்யமூலத்வாத்³தி⁴ரண்யே பரித்யக்தே ஸதி தே காமா மநோக³தா மநஸ்யவஸ்தா²நாத்³வ்யாவர்தந்தே வ்யாவ்ரு³த்தா ப⁴வந்தி | காமநிவ்ரு³த்தெள ஸத்யாம் கர்மப்ராப்தயோர்து:³க²ஸுக²யோருத்³வேச ந ப⁴வத: | ஏதச்ச ஸ்தி²த்ப்ரஜ்ஞுப்ரஸ்தாவே ப்ரபஞ்சிதம் | ஐஹிகயோ: ஸுக²து:³க²யோர்விக்ஷேபகத்வேநாமுஷ்மிகவிஷ்யராகே³பி த்யாகோ³ ப⁴வதி | ஐஹிக ஸுக²ஸ்ப்ரு³ஹாயுத்தோ ஹி தத்³த்³ரு³ஷ்டாந்தேநாநுமித ஆமுஷ்மிகே ஸுகே² ராக³வாந்⁴வதி | தஸ்மாதை³ஹிகே நிஷ்ப்ரு³ஹஸ்யாமுஷ்மிகே ராகா³பா⁴வோ யுஜ்யதே | ஏவம் ஸதி ஸர்வத்ர லோகத்³வ்யேபி யௌ ஸுபா⁴ஸுபா⁴வநுகூலப்ரதிகூலவிஷ்யௌ

தயோரநபி⁴ஸ்நேஹ: | ஏதச்ச த்³வேஷராஹித்யஸ்யாப்யுபலக்ஷணம் | தாத்³ரு³ஸோ
வித்³நாநஸூப⁴காரிணம் கஞ்சித³பி புருஷம் ந த்³வேஷடி | ஸூப⁴காரிணம்
த்³ரு³ஷ்ட்வா ந ச மோத³ம் ப்ராப்நோதி | த்³வேஷமோத³ரஹிதோ ய: புமாநாத்மந்யேவ
ஸர்வதா³வதிஷ்ட²தே தஸ்ய ஸர்வேஷாமிந்த்³ரியாணம் க³தி: ப்ரவ்ரு³த்திருபரமதி |
இந்தி³யோபரதௌ ந கதா³சித³பி நிர்விகல்பஸமாதே⁴ர்விக்⁴நோ ப⁴வதி | “தேஷாம்
கா ஸ்தி²தி: ?” இதி ப்ரஸ்நஸ்ய ஸங்க்ஷேபவிஸ்தராப⁴யாமுத்தரம் பூர்வமுத்தம்;
ததே³வாத்ர புநரபி ஹிரண்யநிஷேத⁴ப்ரஸங்கே³ந ஸ்பஷ்டக்ரு³தம் |

அத்² வித்³வத்ஸம்ந்யாஸமுபஸம்ஹரதி -

“யத்பூர்ணநந்தை³கபோ³த⁴ஸ்தத்³ப்³ரஹ்மாஹமஸ்மீதி க்ரு³தக்ரு³த்யோ ப⁴வதி
க்ரு³தக்ரு³த்யோ ப⁴வதி” (பரம0 உப0 .4) இதி |

யத்³ப்³ரஹ்ம வேதா³ந்தேஷு பூர்ணநந்தை³கபோ³த⁴:⁴ பரமாத்மேதி நிருபிதம்
தத்³ப்³ரஹ்மாஹமஸ்மீத்யேவம் ஸர்வதா³நுப⁴வந்நயம் யோகீ³ பரமஹம்ஸ:
க்ரு³தக்ரு³த்யோ ப⁴வதீதி | யதா² ச ஸம்ர்யதே —

“ஜ்ஞாநாம்ரு³தேந த்ரு³ப்தஸ்ய க்ரு³தக்ரு³த்யஸ்ய யோகி³ந: |

நைவாஸ்தி கிஞ்சித்கர்தவ்யமஸ்தி சேந்ந ஸ தத்த்வவித்” || இதி ||

ஜீவந்முக்திவிவேகேந தமோ ஹார்த³ம் நிவாரயந் |

புமர்த²மகி²லம் தே³யாத்³வித்³யாதீர்த²மஹேஸ்வர: || 1 ||

இதி ஸ்ரீமத்³வித்³யாரண்யப்ரணீதே ஜீவந்முக்திவிவேகே வித்³வத்ஸம்ந்யாஸநிர்ஹம்
நாம பஞ்சமம் ப்ரகரணம் || 5 ||

ஸம்பூர்ணே³யம் ஸ்ரீமத்³வித்³யாரண்யப்ரணீதோ ஜீவந்முக்திவிவேக: |

Proofread by Manish Gavkar

Jivanmuktivivekah

pdf was typeset on August 19, 2025

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

